

Politieke markt - 24 en 25 november 2015

Orgaan: Raadscommissie
Locatie: Raadzaal gemeentehuis, Vendelweg 1, Steenwijk
Datum: dinsdag 24 november 2015
Aanvang: 19:30 uur

1. **Opening en mededelingen**

---

2. **Vaststelling agenda**

Stukken

- [2.0. Politieke markt - 2425nov15 - agendavoorstel agendacommissie](#)
-

3. **Spreekrecht voor niet geagendeerde onderwerpen**

---

4. Erik Dahmen

Vaststelling bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke Kernen (voorstel 2015/91)

Samenvatting

Oordeelvorming/bestemmingsplannen/advies B; 24 november 2015

Stukken

- [4.0. Vaststelling bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke Kernen - raadsvoorstel](#)
  - [4.2. Nota van wijzigingen bestemmingsplan veegplan zuidelijke Kernen vastgesteld \(3\)](#)
-

5. Jacques Wagteveld

Afgeven verklaring van geen bedenkingen; omgevingsvergunning Rondebroek 2 in Kuinre (voorstel 2015/94)

Samenvatting

Oordeelvorming/omgevingsvergunningen/advies B; 24 november 2015

Stukken

- [5.0. Aanvraag omgevingsvergunning Rondebroek 2 te Kuinre](#)
  - [5.1. Aanvraag omgevingsvergunning Rondebroek 2 te Kuinre - bijlage Ruimtelijke onderbouwing](#)
  - [5.2. Aanvraag omgevingsvergunning Rondebroek 2 te Kuinre - bijlage B&W besluit d.d. 18-8-2015](#)
-

6. Jacques Wagteveld

Afgeven verklaring van geen bedenkingen; omgevingsvergunning Thijlingerhof 2 in Steenwijkerwold (voorstel 2015/95)

Samenvatting

Oordeelvorming/omgevingsvergunningen/advies B; 24 november 2015

Stukken

- [6.0. Aanvraag omgevingsvergunning Thijlingerhof 2 te Steenwijkerwold - raadsvoorstel](#)
  - [6.1. Aanvraag omgevingsvergunning Thijlingerhof 2 te Steenwijkerwold - bijlage Ruimtelijke onderbouwing](#)
-

7. Jacques Wagteveld

Afgeven verklaring van geen bedenkingen; omgevingsvergunning Schouw 12 in Vollenhove; (voorstel 2015/96)

Samenvatting

Oordeelvorming/Omgevingsvergunningen/advies B; 24 november 2015

Stukken

- [7.0. Omgevingsvergunning Schouw 12 Vollenhove - raadsvoorstel](#)
-

8. Wim Brus

Herziening nota Grond- en Ontwikkelbeleid (voorstel 2015/84)

Samenvatting

Oordeelvorming/kaderstelling/advies B; 24 november 2015

Stukken

- [8.0. Herziening nota Grond- en Ontwikkelbeleid - raadsvoorstel](#)
  - [8.1. Nota Grond en Ontwikkelbeleid 2016 - 2020](#)
  - [8.2. Nota Grondprijzenbeleid](#)
-

9. Erik Dahmen

Begrotingswijziging 2016 IGSD en Jaarrekening 2014 (voorstel 2015/85)

Samenvatting

Oordeelvorming/gemeenschappelijke regelingen/advies B; 24 november 2015

Stukken

- [9.0. Begrotingswijziging 2016 IGSD en Jaarrekening 2014 - raadsvoorstel](#)
- [9.1. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage brief begrotingswijziging IGSD S W 2016](#)
- [9.2. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage eerste wijziging 2016 IGSD](#)

- 9.3. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage Plan van aanpak en BC IGSD S W

- 9.4. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage Jaarrekening 2014 IGSD S W

- 9.4.1. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage verslag accountant

- 9.5. Begrotingswijziging IGSD 2016 Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage Marap IGSD 3e kwartaal 2015

2.0. Politieke markt - 2425nov15 - agendavoorstel agendacommissie ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Aan raadsleden en burgerraadsleden

behandeld door Arnold W. Stroop

afdeling Griffie

telefoon 0631775867

ons kenmerk Griffie/AS

uw kenmerk

bijlagen

*Steenwijk
(verzendsdatum)*

13-11-2015

Onderwerp

Politieke markt op 24 en 25 november 2015

Dames en heren,

Ik nodig u uit voor een openbare politieke markt, die wordt gehouden op **24 en 25 november 2015**, aanvang 19.30 uur in de raadzaal van het gemeentehuis, Vendelweg 1 in Steenwijk.

Agendavoorstel

Deel 1; 24 november 2015; voorzitter T. Bijl-Oord.

Vaste punten

1. Opening en mededelingen.
2. Vaststelling van de agenda.
3. Spreekrecht voor niet-geagendeerde onderwerpen.

Oordeelvorming

Bestemmingsplannen

4. Vaststelling bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke Kernen (voorstel 2015/91); advies B; portefeuille Dahmen. *Behandeltijd 28 minuten.*

Omgevingsvergunningen

5. Afgeven verklaring van geen bedenkingen; omgevingsvergunning Rondebroek 2 in Kuinre (voorstel 2015/94); advies B; portefeuille Wagteveld. *Behandeltijd 7 minuten.*
6. Afgeven verklaring van geen bedenkingen; omgevingsvergunning Thijlengerhof 2 in Steenwijkerwold (voorstel 2015/95); advies B; portefeuille Wagteveld. *Behandeltijd 7 minuten.*
7. Afgeven verklaring van geen bedenkingen; omgevingsvergunning Schouw 12 in Vollenhove; (voorstel 2015/96); advies B; portefeuille Wagteveld. *Behandeltijd 7 minuten.*

Kaderstelling

8. Herziening nota Grond- en Ontwikkelbeleid (voorstel 2015/84); advies B; portefeuille Brus.
Behandeltijd 28 minuten.

Gemeenschappelijke regelingen

9. Begrotingswijziging 2016 IGSD en Jaarrekening 2014 (voorstel 2015/85); advies B; portefeuille Dahmen. *Behandeltijd 90 minuten.*

Deel 2; 25 november 2015; voorzitter M. Scheringa; aanvang 19.30 uur.

Financiën

10. Financiële afweging project De Schans in Steenwijk (voorstel 2015/92); advies B; portefeuille Brus. *Behandeltijd 21 minuten.*
11. Vaststelling fractiebudgetten 2013 en 2014 (voorstel 2015/98); advies B; portefeuille burgemeester. *Behandeltijd 7 minuten.*

Verordeningen

12. Wijziging Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (voorstel 2015/88); advies B; portefeuille Frantzen-Boeve. *Behandeltijd 7 minuten.*
13. Beheerverordening en nadere regels begraafplaatsen (voorstel 2015/89); advies B; portefeuille Wagteveld. *Behandeltijd 7 minuten.*
14. Vaststelling Belastingverordeningen 2016 (voorstel 2015/97); advies B; portefeuille Brus. *Behandeltijd 21 minuten.*

Kredieten *Totale behandeltijd voor alle kredietaanvragen 70 minuten.*

15. Beschikbaarstelling kredieten voor uitvoering van sanering-, herinrichting- en woningbouwprojecten in Steenwijkerland (voorstel 2015/78); advies B; portefeuille Dahmen.
16. Krediet € 464.400,00 voor de herinrichting van de entree Vollenhove (voorstel 2015/79); advies B; portefeuille Dahmen.
17. Krediet € 320.000,00 voor de renovatie van dorpshuis De Skulpe en dorpshuis de Zandbelt in Belt-Schutsloot (voorstel 2015/80); advies B; portefeuille Dahmen.
18. Krediet € 50.000,00 voor de vervanging van 2 bruggen Arembergergracht in Belt-Schutsloot (voorstel 2015/82); advies B; portefeuille Wagteveld.
19. Krediet € 174.200,00 voor uitvoering van de Matrix dorpsplannen 2015 (voorstel 2015/83); advies B; portefeuille Dahmen.
20. Krediet € 107.500,00 voor een plan van aanpak Energieloket Duurzaam Steenwijkerland 2016-2020 (voorstel 2015/93); advies B; portefeuille Dahmen.

Gemeenschappelijke regelingen

21. Voorgenomen begrotingswijziging GR GGD IJsselland (voorstel 2015/86); advies B; portefeuille Frantzen-Boeve. *Behandeltijd 7 minuten.*

22. Najaarsrapportage Veiligheidsregio IJsselland 2015 inclusief begrotingswijziging (voorstel 2015/87); advies B; portefeuille burgemeester. *Behandeltijd 7 minuten.*

Vaste punten:

23. Gelegenheid om vragen te stellen.
24. Vaststelling besluitenlijst van 6 oktober 2015.
25. Sluiting.

Hoogachtend,

De voorzitter,

T. Bijl-Oord/M. Scheringa

Terug naar het agendapunt

4.0. Vaststelling bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke Kernen - raadsvoorstel (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 24-11-2015
Nummer voorstel: 2015/91

Voor raadsvergadering d.d.: 08-12-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Vaststelling bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

1. De ingediende zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen te beantwoorden conform de bijgaande “reactienota zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen”;
2. In te stemmen met de in de “nota van wijzigingen Veegplan Zuidelijke kernen” ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan aangegeven aanpassingen van het bestemmingsplan;
3. Het bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen met inachtneming van de onder 1 en 2 bedoelde nota’s gewijzigd vast te stellen;
4. De provincie Overijssel te vragen om akkoord te gaan met eerdere publicatie van dit plan;
5. Geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6:12 Wro vast te stellen.

Samenvatting:

In 2009 is onze gemeente gestart met het project “Actualisatie bestemmingsplannen”. Dit naar aanleiding van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening die een actualisering van het bestemmingsplan bestand in Nederland verplicht heeft gesteld per 1 juli 2013. Voor de gemeente Steenwijkerland betekende dit dat ca. 300 vigerende bestemmingsplannen voor alle kernen moesten worden herzien. Er is voor gekozen om voor de grotere kernen, het buitengebied, de recreatieterreinen en de bedrijventerreinen een eigen bestemmingsplan op te stellen. Voor de kern Wetering is geen nieuw plan opgesteld omdat die kern al een actueel plan had en voor de kern Giethoorn is een plan in procedure en voor de kernen Jonen en Dwarsgracht bestaat reeds een onherroepelijk plan.

De overige kernen zijn onderverdeeld in Zuidelijk en Noordelijke kernen die eveneens onherroepelijk zijn.

Nadat deze plannen waren vastgesteld en onherroepelijk geworden, bleek dat voor een aantal percelen de feitelijke situatie niet geheel overeenkwam met de gegeven bestemming en/of dat er nog andere onduidelijkheden waren met betrekking tot de bestemming en/of verbeelding.

Naar aanleiding daarvan zijn de plannen nog eens gecontroleerd en is aan de plaatselijke belangen/wijkverenigingen gevraagd om de plannen nog eens goed door te nemen en te controleren. In met name Kalenberg waren nogal wat vragen en daarom is vooruitlopend op het ontwerp-bestemmingsplan in Kalenberg een informatieavond georganiseerd.

Na deze inventarisatie zijn alle opmerkingen en geconstateerde onjuistheden of onduidelijkheden verzameld en beoordeeld en vertaald in een aanpassing van de regels en/of verbeelding. Tevens is nagegaan aan welke bouwplannen middels een afwijking van het bestemmingsplan medewerking is verleend. Deze vergunde bouwplannen zijn in het bestemmingsplan meegenomen.

Dit bestemmingsplan heeft als belangrijkste doel om de omissies en eventuele onduidelijkheden in de verbeelding en de regels aan te passen en zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de feitelijke situatie die ook vanuit planologisch oogpunt gewenst is.

Argumenten

Gelet op de hiervoor genoemde doelstelling voorziet het bestemmingsplan Veegplan Zuidelijk kernen niet in geheel nieuwe ontwikkeling of (grootschalige) uitbreiding van bedrijfsfuncties of andere activiteiten die een ruimtelijke uitstraling hebben op de omgeving. Voor dergelijke projecten blijft, als ze aan de orde komen, aparte planologische besluitvorming noodzakelijk.

Ter inzage legging ontwerpbestemmingsplan

Het ontwerp van het bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen heeft ter inzage gelegen van 15 april tot en met 26 mei 2015. Gedurende deze termijn zijn er in totaal 12 zienswijzen ingediend waarvan 1 mondelinge zienswijze.

Beoordeling zienswijzen

De ingediende zienswijzen hebben allemaal betrekking op de specifieke bestemmingsplanregeling van een bepaalde locatie.

In de reactienota die als bijlage bij dit raadsvoorstel is gevoegd, zijn de zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan en de voorgestelde reactie van uw raad weergegeven. Deze zienswijzen geven gedeeltelijk aanleiding om het Veegplan Zuidelijke Kernen aan te passen. Waar dat het geval is, staat in de reactienota bij de conclusie van de betreffende zienswijze vermeld.

Ambtshalve wijzigingen

Daarnaast is er aanleiding om bij de vaststelling van het bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen een aantal ambtshalve wijzigingen door te voeren. Deze ambtshalve wijzigingen hebben betrekking op een aantal percelen waarvoor de verbeelding op een aantal punten is aangepast zodat er aansluiting vindt met de bestaande situatie en planologisch wenselijke situatie. Verder is in de regels een aanpassing doorgevoerd die verduidelijkt dat binnen de bestemming Recreatie – Verblijfsrecreatie geen bijgebouwen zijn toegestaan ten behoeve van een recreatiewoning.

Tijdens de controle van de voorschriften is gebleken dat voor wat betreft de plaatsing van hogere lichtmasten bij sportvelden er een discrepantie bestond tussen de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan en de regels. In de regels is opgenomen dat bij alle sportvelden lichtmasten van 18 meter hoog mogen worden geplaatst terwijl in de toelichting is opgenomen dat het moet gaan om vervanging van bestaande masten. Achterliggende gedachte van die regeling is dat er niet zomaar op alle sportvelden nieuwe hogere masten kunnen worden geplaatst. De regels voor wat betreft het plaatsen van lichtmasten worden derhalve aangepast conform de toelichting. Dit betekent dat hogere lichtmasten alleen mogen worden geplaatst ter vervanging van bestaande lichtmasten.

Voor de sportvelden in Sint Jans klooster zou bovenstaande regeling wel erg nadelig uitpakken. Onlangs is namelijk de verlichting verwijderd van het trainingsveld in verband met het aanleggen van het nieuwe derde sportveld. Aangezien met omwonenden is overeengekomen dat dit nieuwe veld niet over verlichting mag beschikken, en dit ook als zodanig is opgenomen in het geldende bestemmingsplan "Sportveld Sint Jans klooster", is de vereniging voornemens om in plaats daarvan het hoofdveld te voorzien van verlichting. Er is dus sprake van vervanging van lichtmasten alleen op een iets andere locatie. Om toch mogelijk te maken dat deze lichtmasten kunnen worden geplaatst door hogere masten moet er een aanduiding op de verbeelding worden opgenomen dat lichtmasten zijn toegestaan. Hiermee wordt afgeweken van de algemene regeling dat alleen bestaande lichtmasten mogen worden vervangen door hogere. Gezien het feit dat onlangs bestaande masten zijn verwijderd en er met de voetbalvereniging al geruime tijd overleg heeft plaatsgevonden over verplaatsing van deze masten, wat op grond van de regels van het ontwerpplan zonder meer mogelijk zou zijn, wordt de verbeelding op dit punt aangepast door middel van een aanduiding "lichtmasten toegestaan" voorzien van het maximale aantal 6.

In de bij dit raadsvoorstel gevoegde nota van wijzigingen zijn de voorstellen tot ambtshalve wijzigingen en de voorstellen tot wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen opgenomen en concreet uitgewerkt in de aanpassing van de regels en de verbeelding.

Bijlagen bij het voorstel

Reactienota zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen.

Nota van wijzigingen bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen.

Het ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen, dat is in te zien op www.ruimtelijkeplannen.nl (via 'Een plan bekijken' daarna te klikken op 'bestemmingsplannen'. Vervolgens zoeken door te klikken op 'naam' en daarna in het tekstvak 'zoek op plannaam' 'Veegplan Zuidelijke kernen' in te vullen en klikken op 'zoeken'. In de rechterkolom klikken op 'Veegplan Zuidelijke kernen'. Via inzoomen en de 'i' button kan het betreffende plangebied bekeken worden)

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

REO

adviseur

Christiaan Charité, tel.: , email:

behandeld in raadscommissie

ja, nl. 24-11-2015

nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 8-12-2015
Nummer: 2015/91

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13-10-2015, nummer 2015/91;

overwegende dat, voor de dorpen/kernen Heetveld, Sint Jans klooster, Kalenberg, Wanneperveen en Belt Schutsloot het bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen is opgesteld;

dit bestemmingsplan voorziet in de omissies en eventuele onduidelijkheden in de verbeelding en de regels zodat er aansluiting plaatsvindt bij de feitelijke situatie die ook vanuit planologisch oogpunt gewenst is;

het ontwerpbestemmingsplan van 15 april 2015 tot en met 26 mei 2015 ter visie heeft gelegen waarbij gelegenheid is geboden om gedurende deze termijn zienswijzen in te dienen bij de raad;

gedurende deze periode 12 zienswijzen zijn ontvangen, waarvan 1 mondeling;

voor de inhoud en beantwoording van deze zienswijzen verwezen wordt naar de bij dit besluit horende 'Reactienota zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen';

deze zienswijzen aanleiding geven om het bestemmingsplan ten opzichte van het ontwerp gewijzigd vast te stellen;

er verder aanleiding is om ten opzichte van het ontwerp ambtshalve enkele wijzigingen door te voeren;

alle wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen staan aangegeven in de bij dit besluit behorende "nota van wijzigingen bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen";

gelet op het vorenstaande het bepaalde in artikel 3.8 van de Wet ruimtelijke ordening;

b e s l u i t :

1. De ingediende zienswijzen tegen het ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen te beantwoorden conform de bijgaande "reactienota zienswijzen ontwerpbestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen";

2. In te stemmen met de in de “nota van wijzigingen Veegplan Zuidelijke kernen” ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan aangegeven aanpassingen van het bestemmingsplan;
3. Het bestemmingsplan Veegplan Zuidelijke kernen met inachtneming van de onder 1 en 2 bedoelde nota’s gewijzigd vast te stellen;
4. De provincie Overijssel te vragen om akkoord te gaan met eerdere publicatie van dit plan;
5. Geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6:12 Wro vast te stellen.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas

Terug naar het agendapunt

4.2. Nota van wijzigingen bestemmingsplan veegplan zuidelijke Kernen vastgesteld (3) ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Nota van wijzigingen voor het veegplan Zuidelijke kernen

Behoort bij het besluit van de gemeenteraad van , nr.

A. Planregels

De regels van het bestemmingsplan worden als volgt gewijzigd:

Verwijderd:	~~tekst~~
Toegevoegd:	tekst
Artikelnummer	Wijzigingen
16.4.2	<p>Toevoegen na artikel 16.4.1. In afwijking van het bepaalde in artikel 16.2.1 is een gebouw toegestaan ter plaatse van de aanduiding 'werktuigenberging' ten behoeve van de opslag van werktuigen voor natuuronderhoud , met de volgende maatvoering:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.de goothoogte maximaal 1.65 meter bedraagt; 2. de bouwhoogte maximaal 2.25 meter bedraagt; 3. de oppervlakte maximaal 25 m2 bedraagt <p>met dien verstande dat op het moment dat dit gebruik eindigt, weer uitsluitend het gebruik is toegestaan zoals bepaald in artikel 16.1.1</p>
21.2.3 lid c sub 2	Toevoegen na 'bedraagt', alleen ter vervanging van bestaande lichtmasten of op gronden met de aanduiding 'lichtmasten toegestaan'
27.1.1.a onder 5	Toevoegen na artikel 27.1.1.a. onder 4 'atelier toegestaan' uitsluitend ter plaatse van de aanduiding 'atelier toegestaan'.
Artikelnummer	Ambtshalve wijzigingen
19.2.1 lid e	Toevoegen na 'bouwvlak' niet ten behoeve van een recreatiewoning als bedoeld in artikel 19 lid 1.1 onder h.
22.4.1 onder b	In het geheel vervangen door: 'opslag, behalve opslag ten dienste van de bestemming zoals genoemd in artikel 22.1.1.'

B. Verbeelding

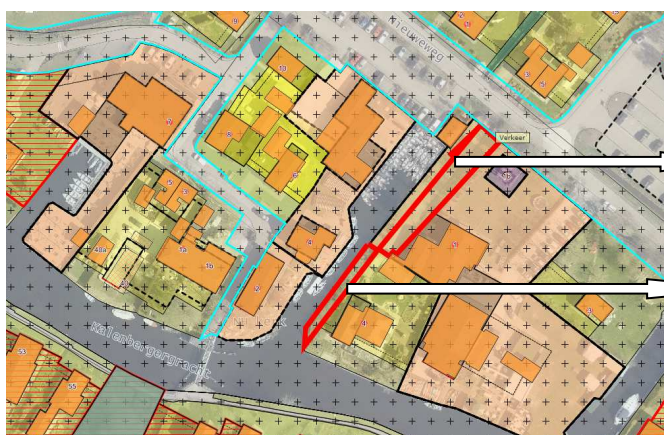
De verbeelding van het bestemmingsplan wordt als volgt gewijzigd:

Kalenberg

0. Kalenbergerpad 4

Voorgestelde wijziging

De bestemming 'tuin' aanpassen in 'gemengd' en 'gemengd' aanpassen in 'tuin' zoals op onderstaande verbeelding is aangegeven.

Tuin i.p.v. gemengd

Gemengd i.p.v. tuin

1. Kalenberg Noord 4ga; kadastraal bekend als gemeente IJsselham sectie en nummer A 511, 613 (ged.)

Voorgestelde wijziging

Op de verbeelding toevoegen de aanduiding 'werktuigenberging' voorzien van een specifieke maatvoering. Daarnaast de bestemmingsplangrens aanpassen zodat het gebouwtje in zijn geheel in het bestemmingsplan "Veegplan Zuidelijke kernen" is gelegen. Zie rood omlijnd gebied opgenomen in de afbeelding.

2. Kalenbergerpad 17, kadastraal bekend gemeente IJsselham sectie A, nummer 515

Voorgestelde wijziging

De aanduiding 'atelier toegestaan' toevoegen op de verbeelding. Zie rood omlijnd gedeelte.

3. Kalenberg-Zuid 56, kadastraal bekend gemeente IJsselham sectie A, nummer 640

Voorgestelde wijziging

De huidige tuin bestemming wijzigen in bijgebouwenvlak bij de woning t.b.v. het perceel Kalenberg Zuid 56, zie rood omlijnd gedeelte in onderstaande afbeelding.

Sint Jansklooster

4. Kloosterweg 4 en 6, kadastraal bekend gemeente Vollenhove sectie en nummer L, 235

Voorgestelde wijziging Kloosterweg 4 en 6

Het bouwvlak van de percelen Kloosterweg 4 en 6 aanpassen. Zie afbeelding.

Voorgestelde wijziging kadastraal bekend gemeente Vollenhove sectie L nummer 235

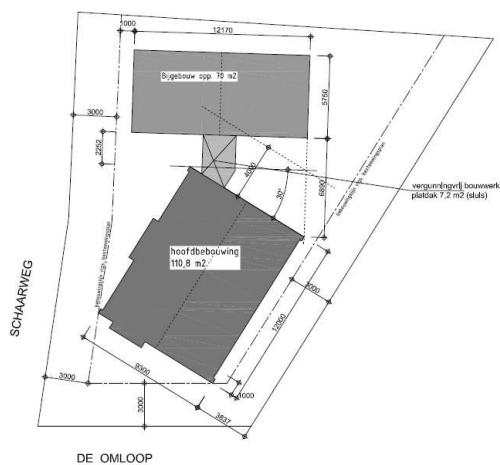
In de verbeelding opnemen een bijgebouwenvlak in rood omlijnd opnemen.

5. De Omloop 22 kadastraal bekend gemeente Vollenhove, sectie L nummer 2188
Voorgestelde wijziging

De Omloop 22, kadastraal bekend gemeente Vollenhove, sectie L nummer 2188
Voorgestelde wijziging

Situering van het bouwblok aanpassen zie afbeelding. De goot en bouwhoogte aanpassen door middel van de specifieke maatvoering, goothoogte 5 meter en bouwhoogte 9,5 meter.

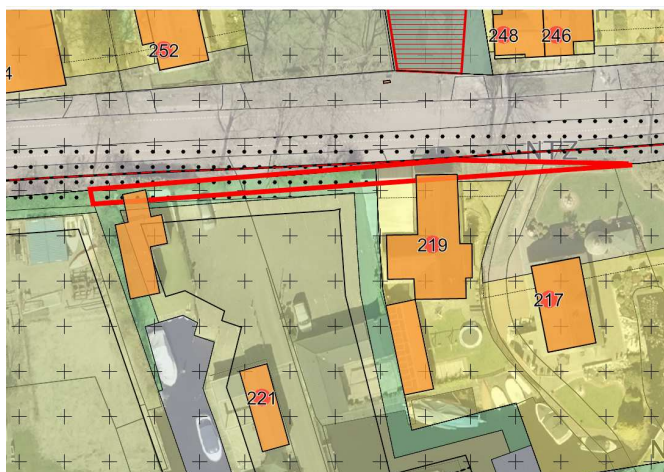
Wanneperveen

6. Veneweg 152, kadastraal bekend gemeente Brederwiede sectie en nummer C 509
Voorgestelde wijziging

Het rood omlijnde gedeelte in onderstaande toevoegen aan het bestaande bouwblok.

7. Veneweg 219, kadastraal bekend gemeente Brederwiede sectie en nummer C 766, 767, 964
Voorgestelde wijziging
Aanpassing gastransportleiding volgens afbeelding.

Ambtshalve wijzigingen.

Hieronder zijn de ambtshalve wijzigingen per kern weergegeven.

8. Veneweg 53 en 53a, kadastraal bekend gemeente Brederwiede, sectie D nummers 200 en 201

Toelichting

Voormalige veestalling is abusievelijk aangemerkt als onderdeel van het naastgelegen agrarisch bedrijf. Het gebouw behoort echter bij de woning gelegen op het perceel Veneweg 53 + 53a te Wanneperveen. Naar aanleiding hiervan is de verbeelding aangepast zoals hieronder aangegeven en weergegeven.

Voorgestelde wijziging

Het perceel kadastraal bekend gemeente Brederwiede sectie D nummer 200 opnemen in de verbeelding als bijgebouwenvlak behorende bij de woning (zie rood omlijnd gebied in de afbeelding) gelegen op het perceel kadastraal bekend gemeente Brederwiede sectie D nummer 201, plaatselijk bekend Veneweg 53 + 53a.

Sint Jans klooster

9. De Omloop 10 t/m 20, kadastraal bekend gemeente Vollenhove, sectie L nummers 2129,2128, 2127, 2126, 2186, 2187.

Toelichting

Naar aanleiding van de behandeling zienswijze Omloop 22 is geconstateerd dat een onjuiste bestemming is opgenomen voor de naastgelegen percelen. De bouw en goothoogte sluit niet aan bij de bestaande situatie. Naar aanleiding hiervan is de verbeelding aangepast zodat de bestemming wel aansluit bij de bestaande situatie.

Voorgestelde wijziging

De bestemming 'Wonen 3' wijzigen in "Wonen 2" voor de percelen die rood omlijnd in de afbeelding zijn aangegeven.

10. Kloosterweg 98, kadastraal bekend gemeente Vollenhove, sectie L, nummer 1389

Toelichting

Gebleken is dat het bouwblok te ruim is toegekend, met name aan de westzijde terwijl voor het bestaande bijgebouw geen bijgebouwenvlak is opgenomen. De verbeelding is op deze punten aangepast volgens de bijgevoegde afbeelding.

Voorgestelde wijziging

Het bouwblok en bijgebouwenvlak wordt aangepast aan de feitelijke en vergunde situatie. Daarnaast wordt een tuinbestemming opgenomen aan de westzijde van het perceel.

11. Van Ommenstraat 2a, kadastraal bekend gemeente Vollenhove, sectie L, nummer 1543

Toelichting

De regels voor wat betreft het plaatsen van lichtmasten worden aangepast conform de toelichting. Dit betekent dat hogere lichtmasten alleen mogen worden geplaatst ter vervanging van bestaande lichtmasten. In St Jansklooster beschikt het hoofdveld nog niet over verlichting. Onlangs is verlichting verwijderd van het trainingsveld in verband met het aanleggen van het nieuwe derde sportveld. Aangezien met omwonenden is overeengekomen dat dit nieuwe veld niet over verlichting mag beschikken, en ook als zodanig is opgenomen in het geldende bestemmingsplan "Sportveld Sint Jansklooster", is de vereniging voornemens om in de plaats daarvan het hoofdveld te voorzien van verlichting. Om mogelijk te maken dat deze lichtmasten kunnen worden geplaatst door hogere masten moet er een aanduiding op de verbeelding worden opgenomen dat lichtmasten zijn toegestaan. Hiermee wordt afgeweken van de algemene regeling dat alleen bestaande lichtmasten mogen worden vervangen door hogere maar gezien het feit dat onlangs bestaande masten zijn verwijderd en er al lang overleg heeft plaatsgevonden over verplaatsing van deze masten wordt de verbeelding op dit punt aangepast.

Voorgestelde wijziging.

Aanduiding lichtmasten toegestaan opnemen in de verbeelding en voorzien van het maximale aantal 6, binnen het rood omlijnde deel zoals op de afbeelding is aangegeven.

[Terug naar het agendapunt](#)

5.0. Aanvraag omgevingsvergunning Rondebroek 2 te Kuinre ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 27 oktober 2015
Nummer voorstel: 2015/94

Voor raadsvergadering d.d.: 8 december 2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Verklaring van geen bedenkingen voor het uitbreiden van een pluimveestal op het perceel plaatselijk bekend Rondebroek 2 te Kuinre

Conceptbesluit:

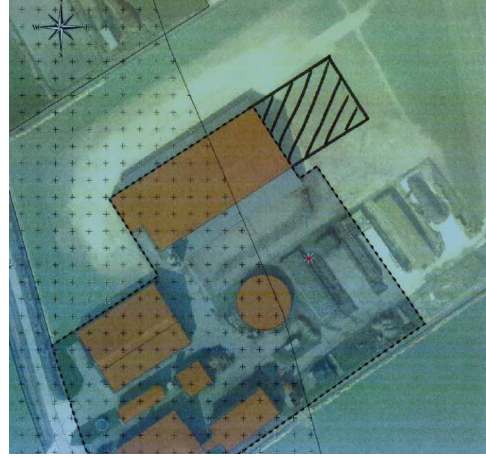
Een verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 6:5, lid 1 van het Besluit Omgevingsrecht af te geven voor het uitbreiden van een pluimveestal op het perceel plaatselijk bekend Rondebroek 2 te Kuinre.

Aanleiding

Maatschap Vogelaar is voornemens de pluimveestal op zijn gemengde bedrijf aan de Rondebroek 2 te Kuinre uit te breiden. De uitbreiding vindt plaats aan de oostzijde (achterkant) van de bestaande pluimveestal. De stal wordt 30 meter langer. Het bouwvlak van het perceel is niet groot genoeg. Een deel van de uitbreiding is in de bestemming "Agrarisch" geprojecteerd; op deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd. Met een projectafwijking kan de vergunning voor het afwijken van de beheersverordening worden verleend. Op afbeelding 1 is de huidige situatie weergegeven. Op afbeelding 2 is de uitbreiding aangegeven (het gearceerde deel).

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Argumenten

Op de locatie Rondebroek 2 te Kuinre exploiteert maatschap Vogelaar een gemengd bedrijf. Het bedrijf bestaat uit een melkveehouderij (80 melkkoeien en 60 stuks jongvee) en een intensieve neventak in de vorm van een pluimveehouderij (20.000 hennen). Vogelaar wil de bestaande pluimveestal uitbreiden waardoor in de nieuwe situatie 36.000 hennen gehuisvest kunnen worden. Aan weerszijden (de lange zijden) van het gebouw is een kippenserre. De totale oppervlakte van de stal wordt 2.170 m².

De hennen vallen onder het regime van het Freiland-certificaat. Dit is een officieel certificaat wat alleen gedragen mag worden door een ei wanneer er aan speciale eisen is voldaan. Zo worden de eieren en de omstandigheden waarin de kippen leven elke 3 weken gecontroleerd en kunnen de kippen gaan en staan waar zij willen, zowel binnen als buiten (in de kippenserre).

Het systeem laat zich goed vergelijken met een biologisch bedrijf. Zo is er ook een vrije uitloopgebied voor de hennen. Met de aanpassing van de regelgeving is het aantal hennen per m² verlaagd, waardoor de hennen meer ruimte hebben om natuurlijk gedrag te vertonen. Echter daar waar op grond van regelgeving zijn 12,5 hennen per m² toegestaan wordt op een bedrijf met het Freiland-certificaat maximaal 9 hennen per m² gehouden. Bovendien is een stofbad aanwezig, zijn er meer zitstokken en is er meer ruimte voor de legnesten en meer oppervlakte met strooisel. De uitloop draagt op een positieve wijze bij aan de diergezondheid. Dit draagt bij aan het dierenwelzijn. Wanneer de hen zich goed voelt in haar omgeving, werkt dit weerstandverhogend en is de kans op ziekten kleiner.

Beheersverordening Buitengebied

Het plan is in strijd met de geldende beheersverordening Buitengebied. Er kan medewerking worden verleend aan het plan door het volgen van de uitgebreide voorbereidingsprocedure op grond van artikel 3.10 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het zogenaamde projectafwijkingsbesluit. De procedure is al voor een deel doorlopen. De ontwerp-omgevingsvergunning heeft al zes weken ter inzage gelegen. Er zijn geen zienswijzen tegen het plan ontvangen.

Gemeentelijk beleid

Voor de beoordeling of een afwijking van de beheersverordening tot de mogelijkheden behoort is het project getoetst aan de beleidsnotitie "Bestemmingsplan Buitengebied Steenwijkerland" en het afwegingskader "Uitbreiding intensieve veehouderij en intensieve neventakken" dat door uw raad op 23 juni 2015 is vastgesteld.

De totale oppervlakte van de stal wordt 2.170 m². Er kan meegewerkt worden aan vergunningverlening als er sprake is van een bedrijf dat naar zijn aard vergelijkbaar is met een biologisch bedrijf. Het bedrijf hoeft niet volledig biologisch te zijn, maar er moet wel worden gedacht aan verregaande maatregelen t.a.v. onder andere dierenwelzijn, de leefomstandigheden van de kuikens en de uitloopmogelijkheden voor de dieren. Daarnaast moet het project landschappelijk worden ingepast. De aanvrager heeft het e.e.a. voldoende aangetoond. De conclusie is dat aan het gemeentelijk beleid wordt voldaan.

Ruimtelijke onderbouwing

Wij zijn van mening dat op grond van de bij de aanvraag gevoegde ruimtelijke onderbouwing er goede redenen zijn om aan bovengenoemd plan medewerking te verlenen.

Verklaring van geen bedenkingen

In het kader van de voortzetting van deze procedure stellen wij u voor een verklaring van geen bedenkingen te verlenen. De verklaring van geen bedenkingen kan slechts worden verleend, indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat. Uit de bijgevoegde ruimtelijke onderbouwing blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening

Kanttekening

Op 7 december 2010 heeft uw raad - op grond van artikel 6.5. lid 3 van het Besluit omgevingsrecht heeft – besloten een algemene verklaring van geen bedenkingen af te geven voor alle gevallen waarbij een omgevingsvergunning met toepassing van een projectafwijking wordt afgeweken van het bestemmingsplan én waarbij het college bevoegd gezag is. Dit besluit is echter door jurisprudentie achterhaald. Per aanvraag dient nu een verklaring van geen bedenkingen aan de raad gevraagd te worden.

Formeel gesproken zou uw raad eerst een *ontwerp* vvgb moeten afgeven. Deze zou tegelijk met de ontwerp omgevingsvergunning voor een periode van zes weken ter inzage worden gelegd. In het onderhavige geval is dat niet gebeurd, omdat we op dat moment de gevolgen van de nieuwe jurisprudentie nog niet voldoende goed in beeld hadden. De ontwerp omgevingsvergunning heeft namelijk (zonder een ontwerp vvgb) in de periode van 26 augustus 2015 tot en met 6 oktober 2015 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode zijn echter geen zienswijzen ontvangen. Gelet op het vorenstaande en om de proceduretijd van vergunningverlening niet onnodig te verlengen, vragen wij in dit geval om een definitieve vvgb en niet om een ontwerp vvgb. Na ontvangst van de vvgb kan de gevraagde omgevingsvergunning verleend worden.

Bijlagen bij het voorstel   Ruimtelijke onderbouwing

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

adviseur

Joost Huizing, tel.: 14 0521,

email: joost.huizing@steenwijkerland.nl

casemanager

Greetje Jongschaap, tel.: 14 0521,

Email: greetje.jongschaap@steenwijkerland.nl

behandeld in raadscommissie

ja, nl. 24-11-2015

nee

Einde bijlage: 5.0. Aanvraag omgevingsvergunning Rondebroek 2 te Kuinre

[Terug naar het agendapunt](#)

5.1. Aanvraag omgevingsvergunning Rondebroek 2 te Kuinre - bijlage Ruimtelijke onderbouwing (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Ruimtelijke onderbouwing perceel Rondebroek 2 te Kuinre ten behoeve van uitbreiding pluimveestal.

ZELDENRUST VROM-Advies & Projectmanagement
2013-11-13 versie 1
2014-03-21 versie 2
2014-06-18 versie 3

Ruimtelijke onderbouwing perceel Rondebroek 2 Kuinre

INHOUD

I Algemeen

1.1	Aanleiding.....	Blz. 3
1.2	Ligging plangebied.....	Blz. 3
1.3	Opbouw ruimtelijke onderbouwing.....	Blz. 4

II Analyse

2.1	Planbeschrijving.....	Blz. 4
2.2	Rijksbeleid.....	Blz. 5
2.3	Provinciaal beleid.....	Blz. 6
2.4	Gemeentelijk beleid.....	Blz. 9

III Omgevingsaspecten

3.1	Milieu-hygiënische aspecten.....	Blz. 13
	3.1.1 Bedrijven en milieuzonering	
	3.1.2 Bodemkwaliteit	
	3.1.3 Luchtkwaliteit	
	3.1.4 Externe veiligheid	
3.2	Omgevingsaspect water.....	Blz. 19
3.3	Omgevingsaspect ecologie.....	Blz. 21
3.4	Omgevingsaspect archeologie en cultuurhistorie.....	Blz. 23

IV Afweging en conclusies..... Blz. 24

V Maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid..... Blz. 24

VI Procedure..... Blz. 25

BIJLAGEN:

-	Bijlage I	Bronvermelding.....	Blz. 26
-	Bijlage II	Watertoets.....	Blz. 27
-	Bijlage III	Bodemonderzoek samenvatting en conclusies.....	Blz. 28
-	Bijlage IV	Kaart locatie watercompensatie.....	Blz. 30
-	Bijlage V	Brief Overijssel NB regelgeving.....	Blz. 31
-	Bijlage VI	Beplantingsplan (eisen vrije uitloopterrein).....	Blz. 33

I ALGEMEEN

1.1 Aanleiding

Op de locatie Rondebroek 2 te Kuinre exploiteert de maatschap Vogelaar (verder Vogelaar) een gemengd bedrijf. Een gemengd bedrijf bestaande uit een melkveehouderij (80 melkkoeien/ 60 stuks jongvee) en een intensieve neventak in de vorm van een pluimveehouderij (20.000 hennen). Vogelaar is van plan om de bestaande pluimveestal uit te breiden waardoor in de nieuwe situatie 36.000 hennen gehuisvest kunnen worden.

Het voorgenomen bouwplan stemt niet overeen met de voorschriften van de beheersverordening van de gemeente Steenwijkerland. Op het perceel is van toepassing de bestemming 'Agrarisch - Agrarisch bedrijf 2' met specifieke vorm van agrarisch: intensieve veehouderij neventak. Op grond van deze bestemming zijn toegestaan:

- a. Een grondgebonden agrarisch bedrijf met maximaal 400 melkkoeien;
- b. Een niet grondgebonden agrarische nevenactiviteit met een maximale bebouwingsruimte van 1000 m².

De gebouwen voor de uitoefening van een bedrijf dienen gerealiseerd te worden binnen de aanduiding 'bouwvlak' conform figuur 1.

Figuur 1: plankaart deels. Bron: beheersverordening gem. Steenwijkerland.

Aangezien het bouwplan voor de uitbreiding van de pluimveestal (deels) buiten het bouwvlak is gelegen en de totale functionele oppervlakte van de stal 2.170 m² gaat bedragen, kan alleen medewerking worden verleend aan het bouwplan door middel van het toepassen van de uitgebreide voorbereidingsprocedure ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Eén van de voorwaarden om deze procedure te kunnen volgen is, dat uit een ruimtelijke onderbouwing moet blijken dat sprake blijft van een goede ruimtelijke ordening.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied betreft het perceel Rondebroek 2 te Kuinre. Het perceel maakt deel uit van het buitengebied van de gemeente Steenwijkerland en ligt op circa 700 meter afstand van de kern Kuinre. Het perceel maakt deel uit van de polder Het Bedijkte Rondebroek.

1.3 Opbouw ruimtelijke onderbouwing

In deze ruimtelijke onderbouwing wordt in hoofdstuk 2 een analyse gegeven van de bestaande en nieuwe situatie en ingegaan op het relevante ruimtelijk beleid. In hoofdstuk 3 wordt aandacht geschonken aan verschillende omgevingsaspecten, die van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling van het plangebied. Hoofdstuk 4 betreft de afweging en conclusies, hoofdstuk 5 richt zich op de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid en hoofdstuk 6 tot slot betreft de procedure.

II ANALYSE

2.1 Planbeschrijving

A. Bestaande situatie.

Figuur 2: bestaande situatie perceel Rondebroek 2 Kuinre.

Bron: Google Maps.

Het plangebied betreft het perceel Rondebroek 2 te Kuinre. Voor wat betreft de cultuurhistorische landschapstypen wordt het gebied waar het perceel deel van uit maakt aangeduid als een zeeleipolder.

Langs de voormalige Zuiderzeedijk ligt een strook zeeleipolders. De polders kenmerken zich door hun grootschaligheid en openheid. De verkaveling bestaat uit onregelmatige stroken grasland. Het patroon van wegen en waterlopen is rechtlijnig. De bebouwing ligt overwegend aan de dijk en soms iets meer landinwaarts.

De volgende bedrijfsgebouwen zijn op het perceel aanwezig:

- Een stelpboerderij waarbij de kop fungeert als bedrijfswoning;
- Een melkveestal;
- Een pluimveestal;
- Een kapschuur;
- Twee bijgebouwen (opslagruimten).

Figuur 2 op pagina 4 toont de bestaande situatie aan met op de illustratie aangegeven de plaats van de uitbreiding van de pluimveestal.

B. Nieuwe situatie.

Vogelaar heeft gekozen voor het vergroten van de bestaande pluimveestal. Het aantal hennen van thans 20.000 wenst Vogelaar uit te breiden naar een aantal van 36.000. De hennen vallen onder het regiem van het Freiland-certificaat. Dit is een officieel predicaat wat alleen gedragen mag worden door een ei wanneer er aan speciale eisen is voldaan. Zo worden de eieren en de omstandigheden waarin de kippen leven elke 3 weken gecontroleerd en kunnen de kippen gaan en staan waar zij willen (zowel binnen en buiten). Het systeem van de Freiland hennen laat zich goed vergelijken met een biologisch bedrijf. Zo is net als op een biologisch bedrijf er dus een vrije uitloop gebied voor de hen. Met de aanpassing van de regelgeving is het aantal hennen per m² verlaagd, waardoor de hennen meer ruimte hebben om natuurlijk gedrag te vertonen. Echter daar waar op grond van de regelgeving 12,5 hennen per m² toegestaan zijn, wordt op een bedrijf waar het Freiland-certificaat van toepassing is maximaal 9 hennen per m² gehouden. Bovendien is er een stofbad, zijn er meer zitstokken, is er meer ruimte voor de legnesten en meer oppervlakte met strooisel.

De uitloop draagt op een positieve wijze bij aan de diergezondheid. Als de uitloop aantrekkelijk is voor de hennen, dit wil zeggen dat de uitloop zoveel mogelijk tegemoet komt aan de natuurlijke omgeving van de hen, wordt er veel gebruik van gemaakt. Dit draagt bij aan het dierenwelzijn. Wanneer de hen zich goed voelt in haar omgeving, werkt dat weerstandsverhogend en is de kans op ziekten kleiner.

In dit verband wordt vermeld dat naar aanleiding van de aanvraag Natuurbeschermingswetvergunning van Vogelaar in februari 2011, de provincie deze aanvraag positief heeft beoordeeld. Bij besluit van 31 mei 2011 is vergunning verleend voor het houden van 63 stuks jongvee, 80 stuks melkkoeien en 37.000 stuks leghennen.

2.2 Rijksbeleid

De rijksoverheid speelt naast decentrale overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) een belangrijke rol bij de ruimtelijke inrichting van Nederland. Het Rijk is verantwoordelijk voor de nationale ruimtelijke hoofdstructuur en voor de ruimtelijke basiskwaliteit van Nederland.

De rijksoverheid speelt samen met de decentrale overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) een belangrijke rol bij de ruimtelijke inrichting van Nederland. Wel is deze rol van karakter aan het veranderen. Met de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is het rijksbeleid in de ruimtelijke ordening stevig afgeslankt. Het rijksbeleid richt zich voornamelijk nog op de economisch sterke regio's. De decentrale overheden hebben een grotere verantwoordelijkheid gekregen voor beleid, uitvoering en bekostiging van de ruimtelijke inrichting van de rest van Nederland.

Tot 2028 heeft het rijk drie doelen voor ogen, namelijk:

- a. de concurrentiekracht van Nederland vergroten;
- b. de bereikbaarheid verbeteren en ruimte vrij maken voor uitbreiding van wegen, spoorwegen en vaarwegen;
- c. zorgen voor een leefbare omgeving waarin ruimte is voor natuur en cultuur en veilig kunnen wonen (bijvoorbeeld omdat er maatregelen worden genomen tegen wateroverlast).

Agenda voor een Vitaal Platteland

De "Agenda voor een Vitaal Platteland" is in samenhang met de Nota Ruimte opgesteld. De Agenda gaat uit van een integraal perspectief en richt zich op de economische, ecologische en sociaal-culturele aspecten van het platteland.

De Nota Ruimte beschrijft het ruimtelijk beleid voor het platteland.

De beleidsdoelen in de Agenda komen overeen met de beleidsdoelen zoals geformuleerd in de 2de Europese conventie over plattelandontwikkeling in Salzburg. Behoud van de verscheidenheid van het platteland is als kerndoel aangewezen. Een vitale, concurrerende landbouwsector is essentieel voor een leefbaar platteland. De handhaving van het concurrentievermogen van de landbouwsector, rekening houdend met de kenmerken van het gebied, is het hoofddoel. Duurzame economische groei moet in toenemende mate worden bereikt door te beantwoorden aan de vraag naar diversifiëren, innovatie en producten met een hogere toegevoegde waarde.

Samengevat is de conclusie dat onderhavig initiatief niet van invloed is op de geformuleerde 13 nationale belangen en doelstellingen van het rijk.

2.3 Provinciaal beleid

- *Omgevingsvisie Overijssel*

De provincie Overijssel heeft het plan 'Omgevingsvisie Overijssel 2009' ontwikkeld. In dit plan wordt de inrichting van de fysieke leefomgeving van Overijssel in grote lijnen besproken. Dit plan voert de provincie Overijssel, samen met gemeenten, waterschappen en andere partners, uit. Doelstelling is om de provincie zo in te richten dat het er goed leven en werken is, en dat de welvaart wordt gestimuleerd op een wijze dat rekening gehouden wordt met de kwaliteiten van de natuur.

Op 3 juli 2013 heeft Provinciale Staten een actualisatie van de Omgevingsvisie vastgesteld. Deze actualisatie is uitgevoerd naar aanleiding van het gesloten hoofdlijnenakkoord Kracht van Overijssel. Er zijn meerdere aanpassingen uitgevoerd betreffende bijvoorbeeld de EHS en de zone Ondernemen met Natuur en Water.

Sterke ruimtelijke identiteiten als merken voor Overijssel. Overijssel heeft volgens de provincie een aantal 'sterke merken' in huis zoals de waterrijke Kop van Overijssel, de Hanzesteden, het Wilde Hart van Vecht en de Regge en de Sallandse stuwwal. Gebieden met sterke identiteiten met een sterk potentieel. Het gaat er in dit verband om 'alles uit de kast' te halen (inrichtingskwaliteit, eigen gezicht, stimuleren van het ondernemerschap, streekproducten, vergroting – verdieping – verbreding van recreatieve mogelijkheden, marketing) om de potentiële kwaliteit te verzilveren. Niet alleen vanuit economisch oogpunt, ook om de vitaliteit en de dynamiek in genoemde gebieden op gang te houden.

Naast deze sterke merken zijn er ook gebieden in de provincie met een meer 'dagelijkse' kwaliteit zoals de grote voormalige hoogveenlandschappen van noord en oost Overijssel en het Zuid-Twentse landschap. Ook in deze gebieden zijn kwaliteitsambities en het verbinden van ontwikkelingen aan investeringen in kwaliteitsverbetering aan de orde en nodig.

Ontwikkelingsperspectief: grootschalige landbouw.

Het provinciaal beleid is gericht op een levensvatbare landbouw, een levenskrachtige natuur en een levenslustig landschap. De provincie streeft naar een land- en tuinbouwsector met een goede toekomst en daarbij in bepaalde gebieden het accent gericht op productie.

Het inspelen op de veranderingen in beleid en economie vraagt om (meer) ruimte voor ondernemerschap. Bedrijven vergroten, specialiseren en verbreden zich. De melkveehouderij en de intensieve veehouderij blijven de omvangrijke sectoren, maar andere en nieuwe agrarische sectoren komen op, zoals de paardenhouderij, de boomteelt en de glastuinbouw. Het provinciale beleid geeft bestaande landbouwbedrijven in al haar vormen de ruimte onder voorwaarden van generiek instrumentarium, ontwikkelingsperspectieven en gebiedskenmerken. Voor de niet-grondgebonden landbouw – intensieve veehouderij en glastuinbouw – gelden aanvullende voorwaarden.

Zowel gespecialiseerde als verbrede landbouwbedrijven hebben in de toekomst grotere bouwpercelen nodig voor een toekomst-vaste continuering van de bedrijfsvoering. Op deze wijze wordt een omslag gemaakt van 'sturen op kwantiteit' naar 'sturen op kwaliteit'. Niet de oppervlakte van een bouwperceel is maatgevend, maar de kwaliteit in relatie tot de omgeving. Op voorhand wordt door de provincie geen maximum gezet op de omvang van agrarische bouwpercelen. Een uitzondering op de regel is de intensieve veehouderij. Hiervoor gelden de bouwblokmaten zoals die in het Reconstructieplan Salland-Twente opgenomen zijn.

Meer specifiek naar het plangebied Rondebroek 2 is het beleid gericht op grootschalige landbouw met het accent gericht op productie.

De vier lagen benadering

Om het spectrum aan verschillende gebiedskenmerken inzichtelijk te maken, heeft de provincie de gebiedskenmerken gegroepeerd in vier 'lagen', elk met een eigen logica. De provincie heeft een onderscheid gemaakt in:

- ❖ de natuurlijke laag;
- ❖ de laag van het agrarisch cultuurlandschap;
- ❖ een stedelijke laag;
- ❖ een 'lust- en leisure' laag.

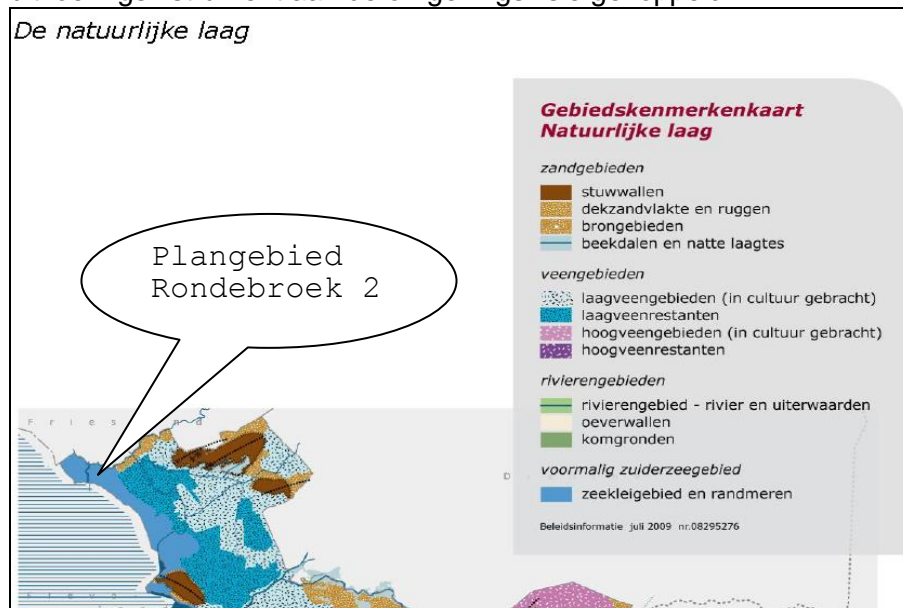
Ruimtelijke kwaliteit kan volgens de provincie worden gerealiseerd door vooral in te zetten op de verbinding van bestaande kwaliteiten en nieuwe ontwikkelingen. In de provinciale benadering spelen de eerder genoemde vier lagen een bepalende rol voor de kenmerken van een gebied. De gebiedskenmerking geven een richting aan hoe een ontwikkeling plaats kan vinden.

In paragraaf 2.6 schetst de provincie de ontwikkelingsvisie voor Overijssel, waarbij de ontwikkelingsperspectieven zijn ingedeeld in de Groene (2.6.1) en de Stedelijke omgeving (2.6.2). De provincie heeft voor deze indeling gekozen omdat de ontwikkelingsdynamiek en de belangrijkste opgaven voor deze omgevingen karakteristiek zijn en van elkaar verschillen. In de Groene omgeving gaat het om behoud en versterking van landschap en het realiseren van de groen - blauwe hoofdstructuur samen te laten gaan met ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw en andere economische dragers.

Eén van de provinciale ambities is het voortbouwen op de kenmerkende structuren van het agrarisch cultuurlandschap. De natuurwaarden in Steenwijkerland bestaan uit vier groepen, namelijk de laagveenmoerassen, de houtwallengebieden, de heide en bosgebieden op de hogere zandgronden en de weidevogelgebieden. De kenmerken in en rond het plangebied komen nader aan de orde in paragraaf 2.4 gemeentelijk beleid.

- Omgevingsverordening Overijssel 2009

De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch geborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De omgevingsverordening is als uitvoeringsinstrument aan de omgevingsvisie gekoppeld.

Figuur 3: gebiedskenmerk zeekleigebied. Bron: omgevingsvisie provincie Overijssel.

In relatie tot de vier lagen benadering kunnen de gebiedskenmerken van het plangebied als volgt gegroepeerd worden:

- ✓ De natuurlijke laag: figuur 3 illustreert dat het plangebied deel uit maakt van het voormalig Zuiderzeegebied. Deze zeekleigebieden zijn gevormd onder invloed van de oude Zuiderzee.
- ✓ De laag agrarisch cultuurlandschap: het plangebied behoort tot het zeekleilandschap.

Kenmerkend voor het zeeleilandschap zijn de beleefbaarheid van en vanaf de dijken, de grootschaligheid en openheid met de erven (al/niet op terpen gelegen) als eilanden in een grote groene ruimte. Het zeeleigebied is rijk aan cultuurhistorische gebouwen en bouwwerken zoals boerderijen en watererfgoed. De kenmerkende bebouwing bestaat uit erven, lintdorpen en voormalige Zuiderzeestadjes. Het Land van Kuinre bestaat uit een structuur van lange opstreckende kavels.

- ✓ Stedelijke laag en lust en leisure laag: het plangebied maakt hiervan zelf geen deel uit. In de nabijheid van het plangebied zijn wel recreatieve routes aanwezig.

In artikel 2.1.4, “principes van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik”, wordt nader ingegaan op ontwikkelingen die voorzien in andere dan stedelijke ontwikkelingen. Ontwikkelingen die door bouwen en verharderen een extra ruimtebeslag leggen op de groene omgeving. De provincie staat op het standpunt dat deze ontwikkelingen alleen mogelijk gemaakt mogen worden, indien (her)benutting van bestaande bebouwing in de groene omgeving in redelijkheid niet mogelijk is.

Samenvatting en conclusie

Op grond van het provinciaal ontwikkelingsperspectief maakt het plangebied deel uit van het landbouwontwikkelingsgebied. De provincie wil namelijk voor de land- en tuinbouwsector een goed perspectief bieden voor de toekomst. In die zin onderkent de provincie dat ook verbrede landbouwbedrijven zoals die van Vogelaar grotere bouwpercelen nodig hebben voor de continuering van een verantwoorde bedrijfsvoering. De provincie wenst te sturen op kwaliteit in plaats van kwantiteit. Geconcludeerd mag worden dat onderhavig initiatief om de bestaande pluimveestapel te vergroten past binnen dit provinciaal beleid.

2.4 Gemeentelijk beleid

- *Strategische Toekomstvisie Steenwijkerland 2030*

Visie op de landbouw

Een volwaardige positie van de landbouw is belangrijk. Met een gelijkwaardige positie en oog voor elkaars belangen wordt gezocht naar wederzijds voordeel. Er is een rol voor landschapsbeheer, natuurbeheer, diversificatie van producten, recreatie of zelfs verhuizing. Een actieve rol bij eventuele gebiedsontwikkeling is cruciaal.

Om een goede basis te creëren voor een robuuste toekomstvisie heeft de gemeente Steenwijkerland bij de analyse de lagenbenadering toegepast¹. De lagenbenadering is een instrument om stap voor stap te analyseren welke ruimtelijk-sociale kenmerken beïnvloed kunnen, mogen en willen worden.

Het ruimtelijk raamwerk is aldus Steenwijkerland onafhankelijk van bestuurlijke grenzen. Natuur, grondsoorten, infrastructuur, verzorgingsgebieden en landschapstypen houden niet op bij de gemeentegrens. Het raamwerk gaat uit van unieke kenmerken en kwaliteiten waarbij over bestuursgrenzen en belangen heen wordt gekeken.

---

¹Bron: Visiedocument naar een “SteenRijkerland” december 2006
Ruimtelijke onderbouwing perceel Rondebroek 2 Kuinre

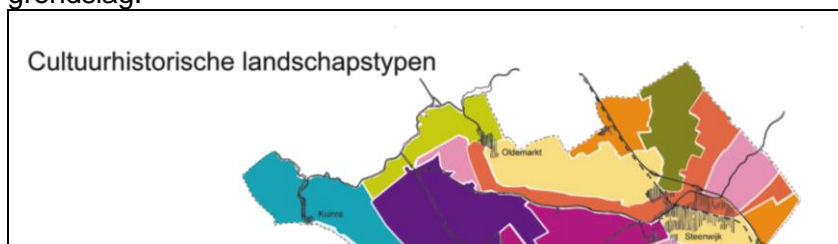
De onvervangbare laag van natuur en landschap. Het ruimtelijk raamwerk wordt ook bepaald door te kijken naar de directe omgeving. De kwaliteiten en het belang van de onvervangbare laag bieden hiervoor ankers.

Landschap en natuur zijn overall. Landschap en natuur vormen zowel kansen als beperkingen voor wonen en recreatie. Daarom kan ook alleen met kwaliteit en zorgvuldigheid gepaste groei bij natuur en het landschap gerealiseerd worden. Het realiseren van kwaliteit is gebaat bij een robuust ruimtelijk kader waarover partijen het eens zijn. Van daaruit wordt gezamenlijk gewerkt naar eventuele ruimtelijke ontwikkelingen.

- Landschapsontwikkelingsplan Steenwijkerland (LOP)

De wens om te komen tot een éénduidige formulering van het landschapsbeleid, is voor de gemeente Steenwijkerland aanleiding geweest voor het opstellen van een landschapsontwikkelingsplan. Met het LOP kan volgens de gemeente beter worden ingespeeld op het proces van maatschappelijke veranderingen, zoals de ontwikkelingen in de landbouw en het anders omgaan met het milieu.

Ook de gemeentelijke wens tot instandhouding, restauratie, en verbetering van de in de gemeente aanwezige houtwallen en de afstemming met andere beleidsvelden zoals recreatie en natuurontwikkeling ligt aan het LOP ten grondslag.

Figuur 4: Cultuurhistorisch landschapstype zeeleipolder. Bron: Landschapsontwikkelingsplan gemeente Steenwijkerland.

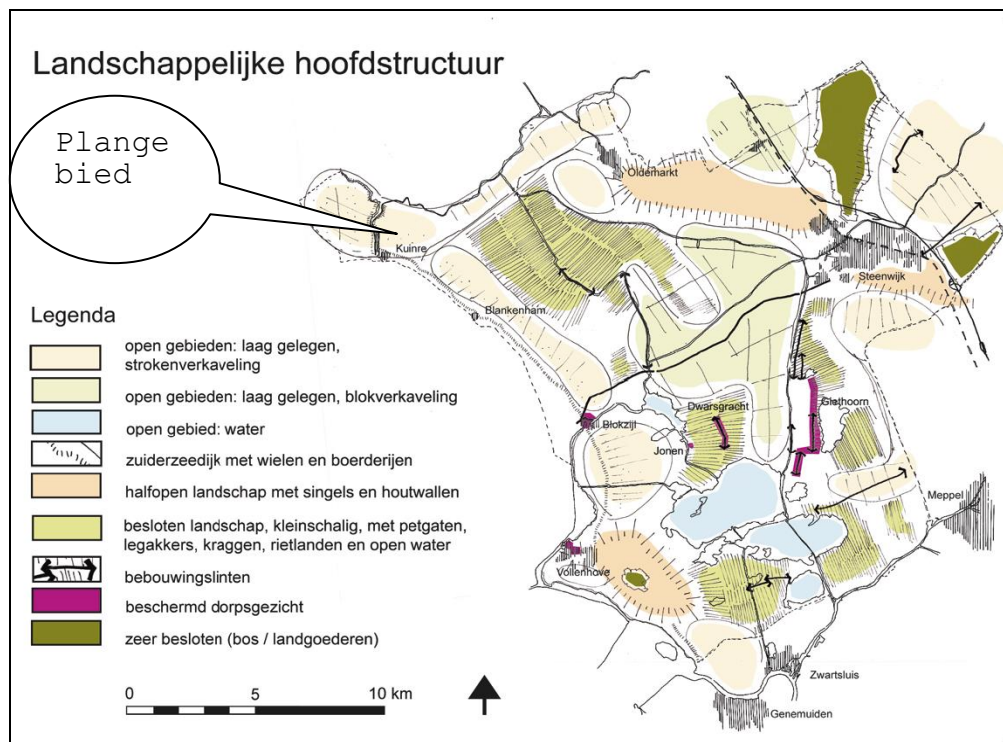
Het plangebied Rondebroek 2 te Kuinre maakt deel uit van het landschapstype zeeleipolder. De gemeentelijke visie op het deelgebied zeeleilandschap wordt onderstaand beschreven.

Visie op het deelgebied Zeeleilandschap (par. 5.7.3)

Het gehele deelgebied is aangewezen als 'Parel'. Het zeeleilandschap is vanuit cultuurhistorisch- en ecologisch oogpunt zeer waardevol. Het contrast tussen de binnen- en buitendijkse gebieden wordt sterker door afwijkend grondgebruik of zelfs afgraving in de buitendijkse gebieden. Het behoud van de openheid van de binnendijkse en buitendijkse kleigebieden is voor de weidevogels en het zicht op de historische dorpsgezichten van groot belang.

Visie: behoud van openheid in relatie tot plangebied en bouwplan (landschappelijke inpassing)

Vanwege het behouden van de openheid (figuur 5) en met het oog op de uitloop van de hennen, zal er met betrekking tot de landschappelijke inpassing gecontroleerd bomen en struiken worden aangebracht. Waarbij voor wat betreft het type beplanting aangesloten wordt bij streekeigen beplanting zoals genoemd in bijlage 3 van het LOP. Voor een meer specifieke omschrijving wordt verwezen naar **bijlage VI**. Voor wat betreft het bouwplan wordt aangesloten op de bestaande maatvoering en dakvorm. Door het vergroten van de bestaande pluimveestal aan de achterzijde, blijven de gebouwen op deze wijze vanaf het openbare gebied een samenhangend geheel vormen.

Figuur 5: Landschappelijke hoofdstructuur waarbij gebied nabij Kuinre is aangemerkt als open gebied. Bron: Landschapsontwikkelingsplan Steenwijkerland.

- **Bestemmingsplan buitengebied.**

De gemeenteraad van Steenwijkerland heeft in juni 2013 voor het buitengebied een beheersverordening vastgesteld. De gemeente is al meerdere jaren bezig met de voorbereidingen voor een nieuw bestemmingsplan buitengebied. Dit heeft onder andere geresulteerd in het vaststellen van een notitie waarin de belangrijkste uitgangspunten voor dat nieuwe bestemmingsplan in vastgelegd zijn. Doelstelling is dat het nieuwe bestemmingsplan voor het buitengebied de ontwikkeling van de plattelandseconomie zoveel mogelijk ondersteunt. Nieuwe ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt, mits deze ontwikkelingen bijdragen aan de versterking en verbetering van de kernkwaliteiten van het landschap en de ruimtelijke kwaliteit.

Beleid agrarische bedrijven – medewerking intensieve neventak.

Hoofdlijn van het gemeentelijk landbouwbeleid is het behouden en versterken van de economische positie van de agrarische sector binnen de gemeente. Nieuwvestiging van agrarische bedrijven wordt niet zondermeer toegestaan.

In de gemeentelijke beleidsnotitie voor het buitengebied wordt ruimte voor ontwikkeling geboden aan de grondgebonden veehouderij en in zeer beperkte mate aan de niet grondgebonden neventak waarvan in het geval van Vogelaar sprake is.

De gemeente heeft geregeld dat medewerking verleend zou kunnen worden aan de uitbreiding van een niet grondgebonden neventak, indien kan worden voldaan aan de volgende uitgangspunten en voorwaarden:

- Het bedrijf zich bevindt in de primaire landbouwgebieden;
- De uitbreiding geen onevenredige aantasting van de landschappelijke, natuurlijke, ecologische, cultuurhistorische – en visueel landschappelijke waarden tot gevolg heeft;
- Sprake is van een goede ruimtelijke inpassing van het bouwplan;
- Het gebouw uit maximaal 1 laag met kap bestaat;
- Het een agrarisch bedrijf met perspectief betreft in relatie tot duurzaamheid en volwaardigheid;
- Het een neventak betreft die vergelijkbaar is met een biologisch bedrijf;
- Er maatregelen worden genomen met betrekking tot de reducering van uitstoot van stoffen die geurhinder of gezondheidsschade kunnen veroorzaken;
- Geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden.

Bestemming Agrarisch – Agrarisch bedrijf 2 met specifieke vorm van agrarisch: intensieve veehouderij neventak.

Zoals aangegeven in paragraaf 1.1 is het bouwplan voor de uitbreiding van de pluimveestal buiten het bestaande bouwvlak gesitueerd. Bovendien wordt met de uitbreiding het toegestane aantal m² dat gesteld is op 1.000 m² overschreden. In de nieuwe situatie is sprake van een pluimveestal met een functionele oppervlakte van 2.170 m².

Medewerking kan alleen worden verleend door middel van het voeren van een uitgebreide procedure op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

- Welstandsnota

Ofschoon het plangebied deel uitmaakt van het zeekeilandschap, is in de gemeentelijke welstandsnota weinig specifiek wat beschreven over het gebied specifiek gelegen “achter” de Kuinre. De beschrijving in de nota richt zich specifiek meer op het lint dat deel uit maakt van de oude zeedijk Blokzijl - Blankenham – Kuinre.

Vormgeving:

Ten aanzien van de vormgeving wordt geadviseerd bij bouwplannen aan of bij de oorspronkelijke boerderijen de bebouwingskarakteristieken zoals die in de gebiedsbeschrijving beschreven staan, te behouden. Daarbij is in ieder geval relevant: het boerderijtype, de dakvorm, de schaal en maat.

Situering:

Voor wat betreft de situering van gebouwen is het advies dat deze ten aanzien van het hoofdgebouw zodanig gesitueerd worden dat de gebouwen met elkaar een samenhangend geheel vormen.

- Collegeprogramma “Met kracht naar kwaliteit”

In het collegeprogramma 2010-2014 is vertaald het voorgenomen beleid en de ambities van de gemeente Steenwijkerland. Was de aandacht de afgelopen 10 jaar met name op de kwantiteit gericht, thans in onderhavige periode komt de nadruk meer te liggen op de kwaliteit.

Samenvatting en conclusie

Evenals de provincie wenst ook de gemeente Steenwijkerland de land- en tuinbouwsector een goed perspectief te bieden voor de toekomst. In die zin onderkent de gemeente dat ook verbrede landbouwbedrijven zoals die van Vogelaar grotere bouwpercelen en bedrijfsstallen nodig hebben voor de continuering van een verantwoorde bedrijfsvoering. Met betrekking tot de gemeentelijke uitgangspunten en voorwaarden, kan ten aanzien van het initiatief van Vogelaar navolgende worden overwogen en geconstateerd.

Zoals is toegelicht in paragraaf 2.1 onder C hanteert Vogelaar het Freiland systeem. Het bedrijf heeft ten opzichte van een 'gewoon' pluimveebedrijf meer oppervlakte nodig om de hennen te huisvesten. Zoals aangegeven heeft het bedrijf in verband met de uitbreiding naar 36.000 hennen in de nieuwe situatie 2.170 m² functionele huisvestingsruimte nodig om te kunnen blijven voldoen aan de eisen en voorwaarden die gesteld worden aan het Freiland systeem. De voorgenomen uitbreiding van de pluimveestal zal plaatsvinden op het achtererf waarbij de bestaande pluimveestal verlengd zal worden.

In overweging nemende:

- I. Dat bedrijfspanen bij recht zijn toegestaan met een oppervlakte van 2500 m² en dat het plangebied in de Strategische Toekomstvisie Buitengebied aangemerkt is als landbouwgebied;
- II. De pluimveestal 1 laag met kap betreft waarbij de wijze van bedrijfsvoering vergelijkbaar is met een biologisch bedrijf hetgeen betekent dat het welzijn van de dieren en de volksgezondheid een belangrijke rol speelt in de bedrijfsvoering;
- III. Het plangebied deel uit maakt van een primair landbouwgebied;
- IV. Het initiatief geen beperkingen oplevert voor de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;

rechtvaardigt de conclusie dat het uitbreidingsplan voldoet aan de rijks-, provinciale en gemeentelijke criteria en het desbetreffende beleid.

III OMGEVINGSASPECTEN

3.1 Milieu-hygiënische aspecten

In het kader van een goede ruimtelijke ordening dient met betrekking tot de ruimtelijke onderbouwing nagegaan te worden welke bronnen in of nabij het plangebied een belemmering voor het initiatief van Vogelaar kunnen vormen.

In dit kader dient aandacht te worden besteed aan:

- Bedrijven en milieuzonering;
- Bodemkwaliteit;
- Luchtkwaliteit;
- Externe veiligheid.

3.1.1. Bedrijven en milieuzonering

De aanvraag heeft betrekking op de uitbreiding van een pluimveestal. De VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' hanteert in het kader van een goede ruimtelijke ordening richtafstanden. Richtafstanden per bedrijf wat de acceptabele afstand is ten opzichte van een rustige woonwijk op het vlak van geur, stof, geluid en gevaar.

De VNG-brochure deelt een bedrijf in een bepaalde milieucategorie en geeft vervolgens een richtafstand per omgevingstype. De richtafstand is gebaseerd op de maximale afstand van overlast of gevaar die zich voor kan doen voor: geur, stof, geluid of gevaar. Dat wil zeggen dat binnen de aangegeven categorie èèn van de vier aspecten een aangegeven maximale contour kan opleveren.

Geur

Met de voorgenomen ontwikkeling wordt een ondergeschikte pluimveehouderij vergroot gelegen op een locatie dat omschreven kan worden als 'rustig buitengebied'. In de VNG brochure zijn ten aanzien van een pluimveehouderij voor legkippen richtafstanden opgenomen ten aanzien van geluid, geur, fijn stof en gevaar.

De grootste richtafstand bedraagt 200 meter en heeft betrekking op de component geur. Voor stof geldt een richtafstand van 30 meter en voor geluid een richtafstand van 30 meter.

Figuur 6: illustratie cirkel van 500 meter rondom plangebied Rondebroek 2. Bron: www.ruimtelijkeplannen.nl beheersverordening gemeente Steenwijkerland.

De aanwezigheid van een wintergarten/overdekte koude uitloop heeft geen invloed op het emissiepunt van de stal, aangezien de stal door onderdruk wordt geventileerd. Ventilatoren in de stal (lengteventilatie, nokventilatie, enz.) zuigen lucht af waardoor er nieuwe verse lucht via luchtinlaat (inlaatventielen, inlaatkleppen, gordijnen) en via de wintergarten wordt aangezogen.

De wintergarten heeft doorgaans een uitloopopening vlak boven maaiveld (het grondzeil wordt omhooggetrokken) en verder naar boven bevindt zich windbreekgas. Met andere woorden, het is geen open front stal zoals bij jongvee of melkvee nog weleens wordt gepraktiseerd. Voor een illustratie wordt verwezen naar figuur 7 en 8 op pagina 15.

Figuur 7: Wintergarten met (deels oprolbaar) windbreekgaas. Bron: Roozmond bv.

Figuur 8: uitloopluiken tussen stal en wintergarten. Bron: Roozmond bv.

Aan de weidegang is geen geurcomponent toegewezen. Zekerheidshalve hanteert de wetgever een afstandsnorm van 50 m (buiten de bebouwde kom). De uitloopweide moet minimaal 50 m afstand houden tot een geurgevoelig object.

De inventarisatie van de (directe) omgeving geeft blijk van het feit dat binnen een cirkel van 500 meter vanaf het plangebied zich alleen maar bedrijven bevinden. En dat de afstand van het plangebied naar de bebouwde kom van Kuinre circa 700 meter bedraagt. Binnen de cirkel van 500 meter zijn een 3-tal agrarische bedrijven en een loonbedrijf gesitueerd.

In overweging nemende dat nu geen sprake is van een rustige woonwijk maar van een gemengd gebied met verschillende bedrijven, is de conclusie dat voldaan wordt aan de richtafstanden zoals die zijn opgenomen in de VNG-brochure bedrijven en milieuzonering. Hieraan mag tevens de conclusie verbonden worden dat mede gezien de respectabele afstand naar het dorp Kuinre, de volksgezondheid op generlei wijze in het gedrang komt.

3.1.2. Bodemkwaliteit

Uitgangspunt bij nieuwe initiatieven is dat voor wat betreft de bodem de kwaliteit daarvan zodanig dient te zijn, dat er geen risico's voor de volksgezondheid ontstaan. Bouwen op verontreinigde grond moet voorkomen worden. Dit betekent bijvoorbeeld dat met een bodemonderzoek moet worden aangetoond dat de bodem geschikt is voor het beoogde gebruik.

De onderzoekplicht is van toepassing bij bouwwerken waarin voortdurend of nagenoeg voortdurend mensen zullen verblijven, bijvoorbeeld om te werken, onderwijs te geven of te genieten. Uit de toelichting op de Woningwet blijkt dat met bovenstaande omschrijving wordt bedoeld met 'enige tijd' een verblijfsduur van twee of meer uren per (werk) dag. Het gaat daarbij niet om een enkele keer twee of meer uren per dag, maar om een meer structureel verblijven van dezelfde mensen in een gebouw. Achterliggende gedachte is dat het bouwwerk qua gezondheid ook geschikt moet zijn voor het verblijf van mensen.

In februari 2014 is een verkennend bodemonderzoek² uitgevoerd. Zintuiglijk zijn er geen bijzonderheden waargenomen die duiden op een mogelijke bodemverontreiniging. Uit het bodemonderzoek zijn enkele waardes gemeten die de achtergrondwaarde overschrijden. Deze laatste zijn zodanig dat aanvullende analyses of maatregelen niet noodzakelijk worden geacht.

Een exemplaar van het rapport zal als bijlage toegevoegd worden aan de stukken die deel gaan uitmaken van de aanvraag omgevingsvergunning via het omgevingsloket. Alleen de samenvatting en conclusies zijn als **bijlage III** toegevoegd aan deze ruimtelijke onderbouwing.

Conclusie is dat er milieu-hygiënisch gezien geen bezwaren bestaan tegen onderhavig initiatief.

---

² Van der Poel Milieu BV rapport maart 2014 projectnummer 2014.063
Ruimtelijke onderbouwing perceel Rondebroek 2 Kuinre

3.1.3 Luchtkwaliteit

Algemeen

De Wet Luchtkwaliteit is bedoeld om negatieve effecten op de volksgezondheid aan te pakken als gevolg van te hoge niveaus van luchtverontreiniging. Op grond van de algemene maatregel van bestuur Niet In Betekenende Mate bijdragen luchtkwaliteit (NIBM) vormen luchtkwaliteitseisen geen belemmering voor een project, als deze niet in betekenende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit.

De uitbreiding van de pluimveestal zal op het bestaande aantal verkeersbewegingen niet of nauwelijks van invloed zijn. Bovendien worden in de stal technieken toegepast die positief kunnen bijdragen aan de luchtkwaliteit. Het toepassen van nieuwe technieken dat past in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) dat er onder meer op is gericht dat Nederland voldoet aan de Europese normen voor fijn stof in de lucht. Veehouderijbedrijven moeten in dit verband emissiearme stalsystemen toepassen om aan de milieuregelgeving te voldoen.

De Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 bevat voorschriften voor het meten en berekenen van de concentratie - en depositie - van luchtverontreinigende stoffen. De regeling legt onder andere de standaardrekenmethoden vast waarmee de gevolgen van ruimtelijke plannen voor de luchtkwaliteit worden berekend.

Specifieke maatregelen stal

De volièrehuisvesting heeft dankzij de mestdroging (mestbandbeluchting, 0,2 m³/d/u) een gunstiger emissie voor ammoniak (0,055 kg NH₃ i.p.v. 0,090 kg NH₃ voor E.2.11.1 volièrehuisvesting zonder beluchting). Het mest drogen levert een reductie op aan ammoniak, fijnstof en geur.

Door de mestdroging aan te sturen met een warmtewisselaar, wordt er nog meer gereduceerd. Dat is niet verplicht, er mag ook belucht worden met stallucht (ventilator stallucht) of een mengsel van stal- en buitenlucht (luchtmengkast). Een warmtewisselaar haalt verse lucht van buiten en verwarmd deze (door het tegenstroomprincipe) voor met uitgaande stallucht. In het condensatievocht dat zich vormt op de pakketten in de wisselaar blijft stof achter. Door aanhechting van stof aan de wanden van de kanalen resulteert dit in een reductie van de emissie van fijnstof. Bij een capaciteit van 0,4 m³/u is er een reductie van 13%, en bij een capaciteit van 1,0 m³/u is er een reductie van 31% fijnstof.

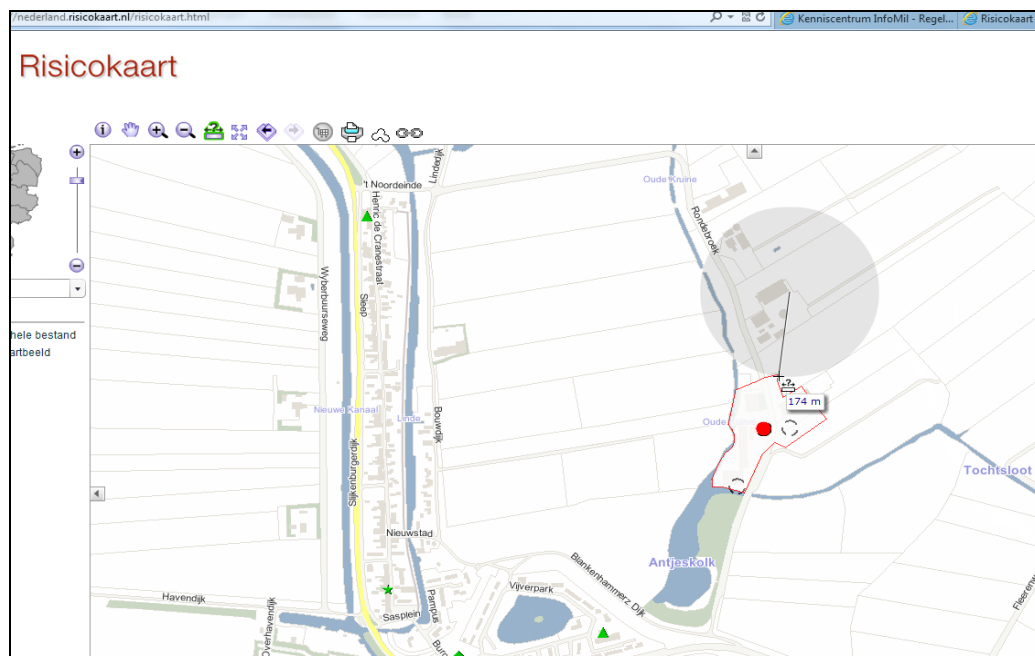
De Regeling beoordeling luchtkwaliteit regelt ook zaken rondom meten en rekenen die een uitvloeisel zijn van de nieuwe Europese richtlijn voor luchtkwaliteit van 20 mei 2008. Toetsing op grond van deze regeling dient alleen plaats te vinden indien er binnen het gebied sprake is van significante blootstelling zoals dat het geval kan zijn bij woonbestemmingen, scholen en dergelijke functies. Vanaf de grens van het plangebied van het perceel Rondebroek 2 bevinden zich binnen een cirkel van 500 meter alleen bedrijven, een weg zonder een voetpad en niet voor het publiek toegankelijke landbouwgronden. De beoordeling kan zich derhalve beperken tot de bedrijfswoning gelegen op een afstand van 100 meter van het plangebied. In dit verband kan worden opgemerkt dat in het kader van de milieuzonering voor stof een richtafstand van 30 meter van toepassing is. Met andere woorden, aan die richtafstand wordt voldaan.

Van een verslechtering van de luchtkwaliteit door onderhavig initiatief zal geen sprake zijn. Aanvullend onderzoek naar het aspect luchtkwaliteit wordt niet nodig geacht.

3.1.4 Externe veiligheid

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het gaat daarbij onder meer om bedrijven die onder het BRZO³ vallen, LPG-tankstations, opslagplaatsen (PGS), ammoniakkoelinstallaties en spoorwegemplacementen. Het besluit bevat eisen voor het plaatsgebonden risico (PR) en regels voor het groepsrisico (GR). Het verplicht gemeenten en provincies bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen hiermee rekening te houden.⁴ Externe veiligheid gaat derhalve over het beheersen van de risico's die kunnen ontstaan voor de omgeving.

De uitbreiding van de pluimveestal levert geen risico's op voor de omgeving. Voor de vraag of zich in de omgeving van het plangebied inrichtingen bevinden die een risico vormen voor de inrichting, is geraadpleegd de risicokaart Nederland. Op circa 100 meter afstand van de grens van onderhavig plangebied ligt de bedrijfslocatie van het pluimveebedrijf Erve Vollendam, Rondebroek 1. De risicokaart Nederland geeft aan dat in de bestaande situatie op de locatie Rondebroek 1 sprake is van de opslag van gevaarlijke stoffen. In overweging nemende dat sprake is van een bestaande situatie en dat de uitbreiding van de pluimveestal plaats zal vinden op een plek die bijna 200 meter van het perceel Rondebroek 1 gelegen is, is nader onderzoek in het kader van de externe veiligheid niet nodig.

Figuur 9. Fragment risicokaart Nederland-Overijssel. De afstand van het bouwplan naar de 1^e inrichting/aandachtsgebied, bedraagt circa 175 meter. Bron: Nederland risicokaart.

³ BRZO = Besluit risico's zware ongevallen

⁴ Bron: www.infomil.nl

3.2 Water

Water speelt een belangrijke rol binnen de ruimtelijke ordening. Aspecten die van belang zijn op de waterhuishouding zijn ingrepen in de watergangen, de toename van verhard oppervlak en de afvoer van hemel- en afvalwater. Het plangebied maakt deel uit van het waterschapgebied van Waterschap Reest en Wieden. Door de uitbreiding van de pluimveestal zal 741 m² verharding aan de bestaande locatie toegevoegd gaan worden.

Waterschap Reest en Wieden is d.d. 2 december 2013 op de hoogte gesteld van deze ontwikkeling via de digitale watertoets. Deze uitgevoerde toets geeft aan dat de normale procedure van toepassing is.

Het plangebied maakt deel uit van het veenweidegebied. In dit soort gebieden is het waterbeheer afgestemd op relatief hoge grondwaterstanden om bodemdaling te voorkomen. Er mag geen verdroging plaatsvinden naar aanleiding van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Het doel van de keur is het beschermen van onderhoudspaden, schouwsloten en watergangen. Werkzaamheden zoals onderhavige die binnen een beschermingszone plaats gaan vinden, daarvoor is een vergunning ingevolge de keur nodig.

Wetgeving lozen in oppervlaktewater - spoelwater

In het plan vindt een lozing plaats van water in oppervlaktewater. Hemelwater van schone oppervlakken (zoals daken en tuinen) mag rechtstreeks geloosd worden. Voor wat betreft het spoelwater wordt opgemerkt dat deze rechtstreeks in de mestkelder terecht komt.

Compensatie

Voor middelgrote plannen geldt als regel: 10% van het verharde oppervlak wordt ingezet als wateroppervlak ter compensatie voor de versnelde afvoer van het afstromende regenwater. **Bijlage IV** illustreert waar de compensatie uitgevoerd gaat worden. Over een lengte van 150 meter zal de watergang 0,50 meter worden verbreed. Op deze wijze wordt voldaan aan de eis om circa 75 m² wateroppervlak toe te voegen.

Aanleghoogte bebouwing

Om wateroverlast en grondwateroverlast rond de bebouwing te voorkomen adviseert het waterschap om de bebouwing op voldoende hoogte aan te leggen. Het waterschap adviseert een aanleghoogte van ten minste 30 cm boven de as van de weg. Bij de uitvoering van het bouwplan zal hiermee rekening worden gehouden.

Grondwateroverlast

In gebieden met een slechte bodemgesteldheid (keileem, klei, veen) of met een te hoge grondwaterstand dicht onder het maaiveld kan grondwateroverlast optreden. Dit kan volgens het waterschap worden voorkomen door bijvoorbeeld geen kruipruimte toe te passen. Met onderhavig bouwplan wordt aan dit advies gevolg gegeven.

Eutrofiëring (vermesting)

De inrichting van het watersysteem moet dusdanig zijn, dat een overmatige toevoer van stikstof en/of fosfaat naar het ecosysteem wordt voorkomen. Bij de inrichting van het agrarische terrein wordt rekening gehouden met het 'lozingenbesluit open teelt en veehouderij'.

Er wordt gezorgd voor bemestings- en spuitvrije zones langs watergangen. Bij de terreininrichting is met deze voorwaarde rekening gehouden.

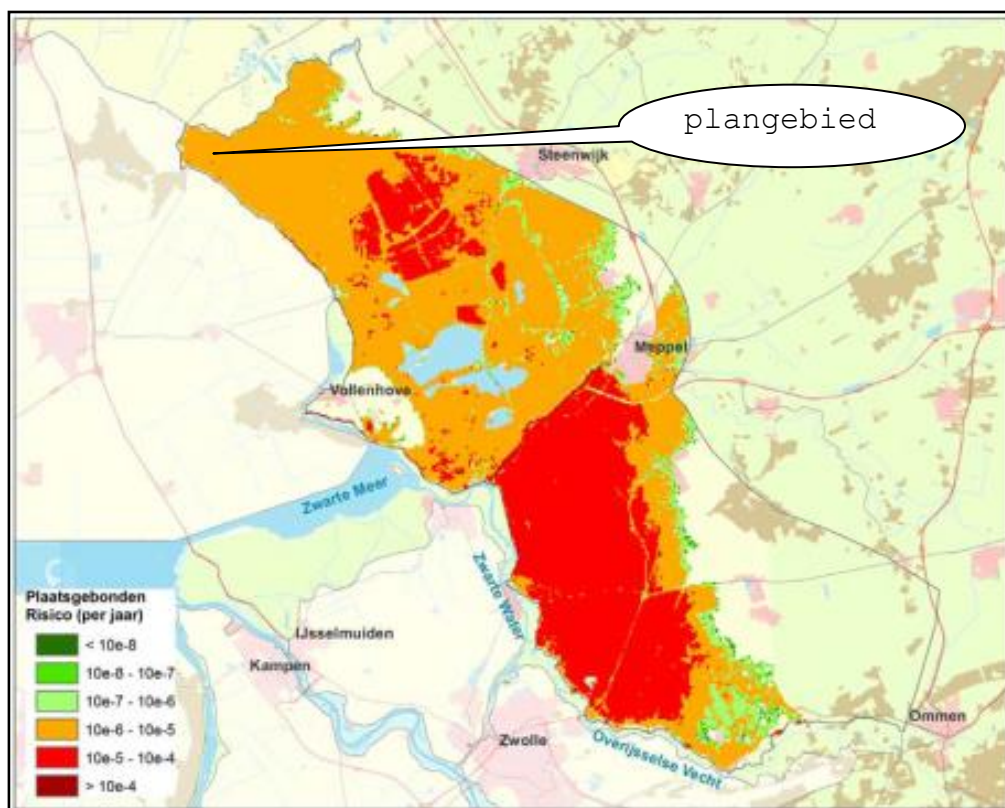
Microverontreiniging

Er worden geen materialen gebruikt die een verontreiniging van het oppervlakte water tot gevolg zou kunnen hebben. Bij de toepassing van materialen is met deze voorwaarde rekening gehouden. Metalen, zoals lood, koper of zink worden niet gebruikt.

Overstromingsrisico

Het voorkomen van overstromingen door fysieke maatregelen is en blijft de belangrijkste pijler van het waterveiligheidsbeleid. Fysieke maatregelen zijn rivierverruiming, dijkversterking en het concept van overstroombare dijken. Door klimaatverandering zoals zeespiegelstijging en toenemende rivierafvoeren moeten we meer rekening houden met de gevolgen van een overstroming. De afweging is waar men op inzet: het voorkomen van slachtoffers (rampenbeheersing) of ook het voorkomen van economische schade (gevolgenbeperking).

Bij beide is sprake van grote investeringskosten. Echter, de schadebedragen als gevolg van een overstroming zijn ook aanzienlijk. Geschat wordt 5-7 miljard euro.

Figuur 10: Plangebied ligt binnen de invloedssfeer van Dijkkring 9. (bron: Rijkswaterstaat rapport 2012 Veiligheid Nederland in Kaart).

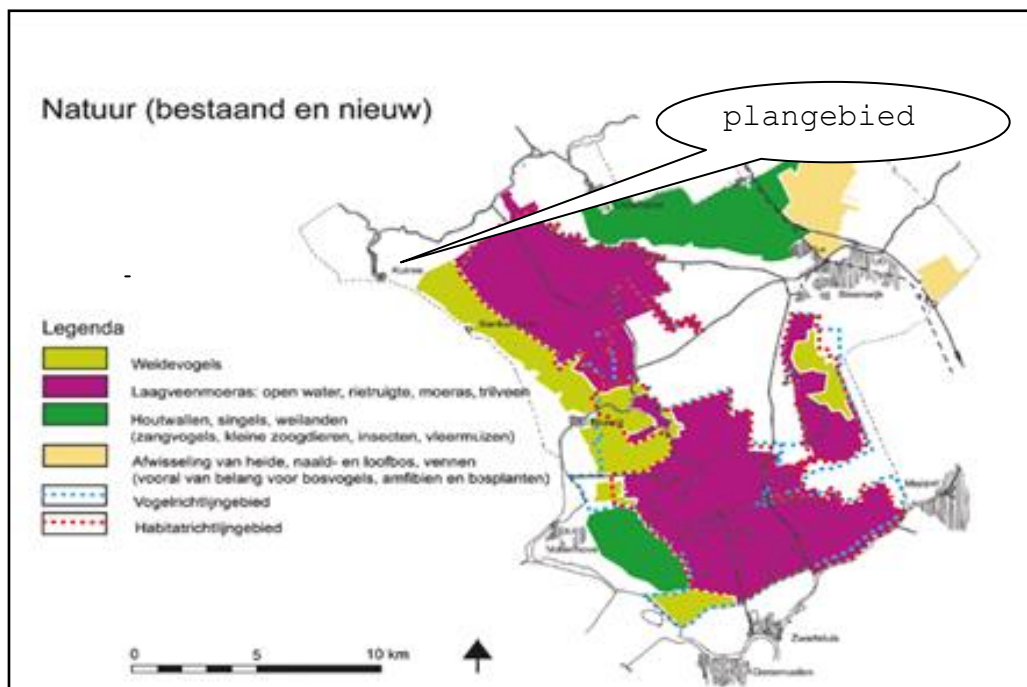
Onderscheid is gemaakt in primaire, regionale en overige waterkeringen. De primaire en regionale waterkeringen bevinden zich vooral op die plekken binnen de provincie daar waar de grootste risico's zijn te verwachten met het oog op de aanwezige waterwegen en de aard en de omvang daarvan. Onderhavig plangebied ligt binnen de invloedssfeer van dijkkring 9 Vollenhove.

Figuur 10 op pagina 20 illustreert dat het plaatsgebonden risico (PR) het grootst is in de laagst gelegen locaties binnen het dijkringgebied. Het PR is derhalve het grootst tussen Dalfsen en Zwartsluis en in een gebied tussen Giethoorn en Oldemarkt (in het noorden van de dijkkring). Het gedeelte waar het plangebied deel van uit maakt, zal bij een calamiteit langzaam vollopen. Derhalve zal er voldoende tijd zijn om tijdig passende maatregelen te nemen. Dit betekent dat voor wat betreft onderhavig bouwplan geen extra maatregelen nodig zijn.

Resumerende kan worden gesteld dat het initiatief niet negatief van invloed is op de kwaliteit van het water en dat er bovendien geen bezwaren bestaan het bouwplan uit te voeren in relatie tot een mogelijke calamiteit in de vorm van een wateroverstroming.

3.3 Ecologie

Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient rekening gehouden te worden met mogelijke ecologische waarden in of nabij het plangebied. Wat betreft de ecologische waarden zijn twee wetten relevant, namelijk de Natuurbeschermingswet en de Flora- en Faunawet. De eerste wet betreft de gebiedsbescherming, de Flora- en Faunawet betreft de soortenbescherming.

Figuur 11: Natuurwaardenkaart. Bron: Landschapsonwikkelingsplan gemeente Steenwijkerland.

Gebiedsbescherming

In Nederland is de instandhouding en bescherming van natuurgebieden geregeld via de Natuurbeschermingswet. In deze wet is geregeld dat ontwikkelingsplannen in de nabijheid van natuurgebieden getoetst dienen te worden op het verschaffen van zekerheid dat nieuwe ontwikkelingen niet tot negatieve gevolgen voor deze natuurgebieden zullen leiden.

Overijssel kent 25 Natura 2000 gebieden. In de provincie is natuur een belangrijk element in de woon, werk- en leefomgeving. Economie en ecologie worden verenigd op het platteland. De natuur versterken, gebruiken en beleven staat daarbij centraal voor de provincie. Voor onderhavig initiatief is relevant de ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebieden De Weerribben en De Rottige Meenthe en Brandemeer.

In De Weerribben bevindt zich het grootste laagveenmoeras van Europa, waar het zogenaamde trilveen voorkomt. De status "Natura 2000" is een bevestiging van de kwaliteit van het gebied. De afstand tussen perceel Rondebroek 2 en De Weerribben bedraagt circa 2,5 kilometer. De afstand met De Rottige Meenthe bedraagt circa 4 kilometer.

De Nbwet kent twee soorten gebiedsaanwijzingen, namelijk de aanwijzing van een gebied als Natura-2000 gebied ter uitvoering van de Habitatrictlijn of de Vogelrichtlijn en de aanwijzing als beschermd natuurmonument. Op grond van artikel 19d lid 1 Nbwet 1998 zijn handelingen die weliswaar verricht worden buiten het aangewezen gebied vergunningplichtig, indien deze negatieve gevolgen (significante effecten) hebben voor het aangewezen gebied. Zoals al vermeld in paragraaf 2.1 heeft de provincie al eerder op 31 mei 2011 toestemming verleend voor onderhavige ontwikkeling. **Bijlage V** betreft de beschikking van de provincie. Onderhavige ontwikkeling zal niet negatief van invloed zijn op genoemde Natura-2000 gebieden.

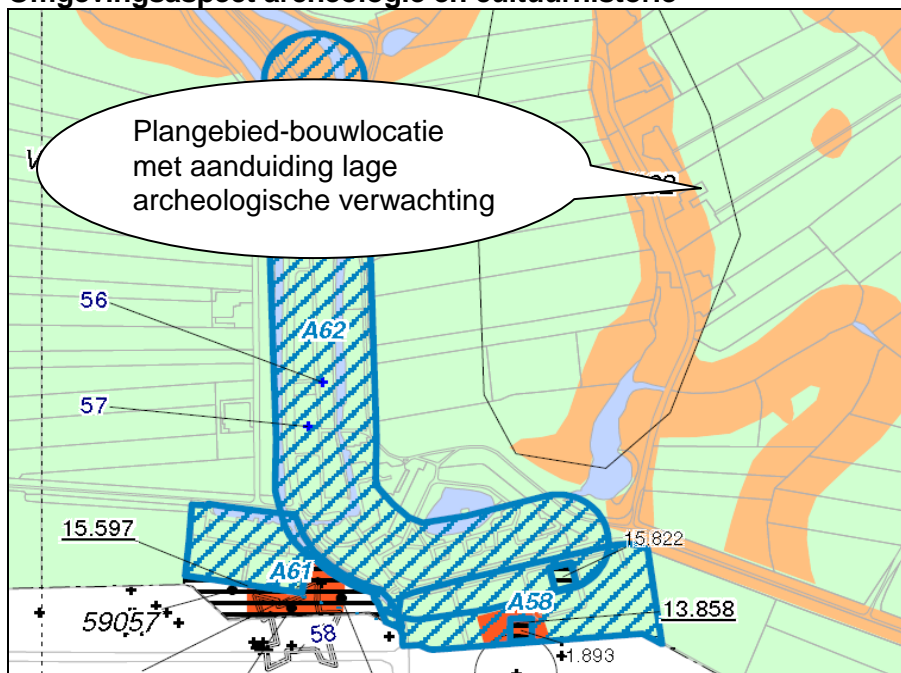
Soortenbescherming

De soortenbescherming vindt primair plaats via de Flora- en faunawet. Op grond van deze wet mogen er geen beschermde planten en dieren inclusief hun verblijfplaatsen, voor zover die in de wet aangewezen zijn, verstoord worden. Onder voorwaarden is ontheffing van deze verbodsbepalingen mogelijk.

De natuurwaardenkaart (fig. 11-pagina 21) geeft aan dat het gebied rondom Kuinre waar het plangebied deel vanuit maakt, geen waarde is toegekend in het kader van de ecologie. Aangezien de uitbreiding van de pluimveestal plaats zal vinden aan de achterzijde van de stal waar geen sprake is van watergangen en/of enige vorm van struikgewas of bomen, wordt in dit verband een nader onderzoek in het kader van de Flora en Fauna niet nodig geacht.

In het kader van de ecologie wordt het initiatief uitvoerbaar geacht.

3.4 Omgevingsaspect archeologie en cultuurhistorie

Figuur 12: illustratie van archeologische waarden en beleidskaart.
Bron: gemeente Steenwijkerland.

Archeologie

Figuur 12 toont aan dat het plangebied (het gedeelte waar de uitbreiding van de pluimveestal plaats gaat vinden) geen deel uit maakt van een gebied met een hoog archeologisch verwachtingsgehalte. Kuinre was voor de inpoldering een strategisch gelegen Zuiderzeestad met een rijke historie. Daarvan is in de omgeving nog veel terug te vinden in de vorm van de oude haven, de ruïne van de 'burcht van Kuinre' en de oude zeedijk bijvoorbeeld.

Het archeologisch verwachtingsgehalte van het plangebied is als 'laag' aangeduid, zodat nader onderzoek niet nodig is.

Cultuurhistorie

De cultuurhistorie van Kuinre heeft met name betrekking op de burchten die hier in het verleden hebben gestaan.

Figuur 13: illustratie ligging burcht ten opzichte van huidige kern Kuinre.
Bron: www.kasteleninoverijssel.nl

Kasteel Kuinre is een kasteelruïne bij Kuinre. Ontstaan in 1196 werd dit huis voor het eerst genoemd. De burcht van Kuinre is een mottekasteel. Het stond vroeger nabij de Zuiderzee, bij de stad Kuinre.

Deze burcht werd opgeslokt door de zee en is pas kort na de drooglegging van de Noordoostpolder teruggevonden. Het is toen archeologisch onderzocht en gedeeltelijk gereconstrueerd.

Verder was Kuinre vroeger een havenplaats aan de oostkant van de Zuiderzee.

Het plangebied van Vogelaar maakt geen deel uit van het gebied waar zich deze archeologische en cultuurhistorische elementen bevinden, zodat het plan vanuit archeologisch- en cultuurhistorisch perspectief gehonoreerd kan worden.

IV Afweging en conclusies

Medewerking aan het initiatief voor de uitbreiding van de pluimveestal kan plaats vinden door middel van het gebruik maken van de uitgebreide voorbereidingsprocedure ingevolge de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Om die medewerking te kunnen verlenen moet sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening.

Op basis van bovenstaande onderzoek in het kader van deze ruimtelijke onderbouwing, kan ten aanzien van dit initiatief worden overwogen dat:

- De maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid gewaarborgd is;
- Van een goed woon-, werk- en leefklimaat ter plaatse sprake blijft;
- Er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden;
- Er geen sprake is van een verkeersaantrekkende werking en ook de landschappelijke-, de natuurlijke- en cultuurhistorische waarden niet worden aangetast;
- Het bouwplan bijdraagt aan het welzijn van de dieren en de bedrijfseconomische continuïteit van onderhavig bedrijf;
- Het initiatief mede bijdraagt aan het ambitieniveau van de overheid dat zich richt op een vitale en duurzame landbouw met voldoende economisch perspectief.

V Maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid

- A. Het betreft een particulier initiatief. De kosten verbonden aan de planologische wijziging komen voor rekening van initiatiefnemer. Voor wat betreft het planschadeverhaal zal de gemeente met initiatiefnemer een overeenkomst sluiten. Eventuele planschade komt hiermee voor rekening van de initiatiefnemer. Voor de gemeente zijn aan de ontwikkeling geen kosten verbonden.
- B. Het planvoornemen betreft het planologisch mogelijk maken van een uitbreiding van een bestaand bedrijf. Vanwege de relatief beperkte planologische wijziging, het feit dat in de omgeving alleen agrarische en/of met de agrarische sector verband houdende bedrijven gevestigd zijn, mag worden verwacht dat tegen deze ontwikkeling geen overwegende bezwaren bestaan. In het kader van de voorbereiding wordt het plan gepubliceerd in het gemeentelijk huis-aan-huis-blad. Belangstellenden zullen hiermee in de gelegenheid worden gesteld tot het stellen van vragen over de voorgenomen ontwikkeling.

- C. Vogelaar hanteert het Freiland systeem. Het bedrijf heeft ten opzichte van een 'gewoon' pluimveebedrijf meer oppervlakte nodig om de hennen te huisvesten. Het bedrijf heeft in verband met de uitbreiding naar 36.000 hennen in de nieuwe situatie 2.170 m² functionele huisvestingsruimte nodig om te kunnen blijven voldoen aan de eisen en voorwaarden die gesteld worden aan het Freiland systeem. Door aan het Freiland certificaat te voldoen betekent dit een hogere kwaliteit en een hogere prijs per geleverd product. Op deze wijze kan een verantwoord inkomen worden gegarandeerd, ofschoon er dus minder hennen gehouden kunnen worden dan op een traditioneel bedrijf. Voor alle volledigheid wordt opgemerkt dat er een stringente structurele controle is of aan de eisen van Freiland voldaan wordt.

VI Procedure

De aanvraag omgevingsvergunning waarvan de ruimtelijke onderbouwing deel uitmaakt, doorloopt een procedure overeenkomstig onderstaande opzet:

- a) Voorbereiding: vooroverleg met andere instanties zoals rijk en provincie en andere belanghebbenden;
- b) Ontwerp: publicatie en terinzagelegging ontwerpbesluit;
- c) Vaststelling: vaststelling door het bevoegd gezag. Publicatie en terinzagelegging van de vastgestelde omgevingsvergunning gedurende de beroepstermijn;
- d) Inwerkingtreding: na afloop van de beroepstermijn (tenzij beroep is aangetekend);
- e) Beroep: beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

BRONVERMELDING**BIJLAGE I**

- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte Rijk
- Omgevingsvisie Overijssel 2009 Provincie Overijssel
- Omgevingsverordening Overijssel 2009 Provincie Overijssel
- Catalogus Gebiedskenmerken Overijssel Provincie Overijssel
- Archeologische verwachtingskaart Provincie Overijssel
- Werkdocument Natura 2000 De Wieden & De Weerribben 2009-2015, versie augustus 2009 Provincie Overijssel
- Uitgangspuntennotitie bestemmingsplan buitengebied 2012 Gem. Steenwijkerland
- Collegeprogram 2010 - 2014 Gem. Steenwijkerland
- Gemeentelijke welstandsnota Gem. Steenwijkerland
- Strategische toekomstvisie Steenwijkerland 2030 Gem. Steenwijkerland
- Bestemmingsplan buitengebied Gem. Steenwijkerland
- Beheersverordening buitengebied juni 2013 Gem. Steenwijkerland
- Archeologische waarden en verwachtingskaart Gem. Steenwijkerland
- Landschapsontwikkelingsplan 2005 Gem. Steenwijkerland
- Brochure Bedrijven en Milieuzonering 2009 VNG
- Veiligheid Nederland in Kaart 2012 Rijkswaterstaat
- Situatieschets Google Maps
- Fotomateriaal Zeldenrust VROM-advies
- Risicokaart Nederland -Overijssel Nederland.risicokaart.nl
- Watertoets d.d. 2 december 2013. De Watertoets.nl

www.kasteleninoverijssel.nl

datum 2-12-2013
dossiercode 20131202-35-8019

Samenvatting van de watertoets

De toets is uitgevoerd op een ruimtelijke ontwikkeling in het beheergebied van waterschap Reest en Wieden. Voor algemene informatie over de watertoets van Reest en Wieden kunt u ook terecht op onze website www.reestenwieden.nl. Mocht u specifieke vragen hebben naar aanleiding van deze toets dan kunt u ons bereiken via telefoonnummer 0522-276767. U kunt ook een email sturen naar watertoets@reestenwieden.nl.

Uit deze toets volgt de normale procedure.

Hieronder vindt u een samenvatting van de door u ingevulde gegevens.

Bodemonderzoek samenvatting conclusies **BIJLAGE III**

4 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In opdracht van Mts. Vogelaar is door Van der Poel Milieu B.V. te Markelo een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd op een locatie aan de Rondebroek 2 te Kuinre (kadastraal bekend als gemeente Blankenham, sectie F, perceelnummer 55).

Aanleiding tot het onderzoek is de voorgenomen uitbreiding van een kippenstal op de onderzoekslocatie. Het onderzoek heeft tot doel een indruk te verkrijgen omtrent de eventuele aanwezigheid van verontreinigingen in de grond en het grondwater van het onderzoeksterrein. De onderzoekslocatie heeft een totale oppervlakte van circa 1.000 m². De buitenserre valt buiten de onderzoekslocatie (in overleg met Dhr. Vogelaar). De onderzoekslocatie is momenteel een braakliggend stuk achter de kippenstal. Aan de noord- en oostkant van de locatie liggen weilanden, ten zuiden kuilvoeropslag en ten westen bevindt zich een rundveestal en Rondebroek. Voor zover bekend zijn er verder op de locatie geen stoffen opgeslagen (geweest) en/of activiteiten ontplooid die een mogelijke bodemverontreiniging hebben veroorzaakt. De onderzoeksopzet is gebaseerd op de richtlijnen uit de NEN-5740. Hierbij is de onderzoeksstrategie voor een onverdachte locatie (ONV) gehanteerd.

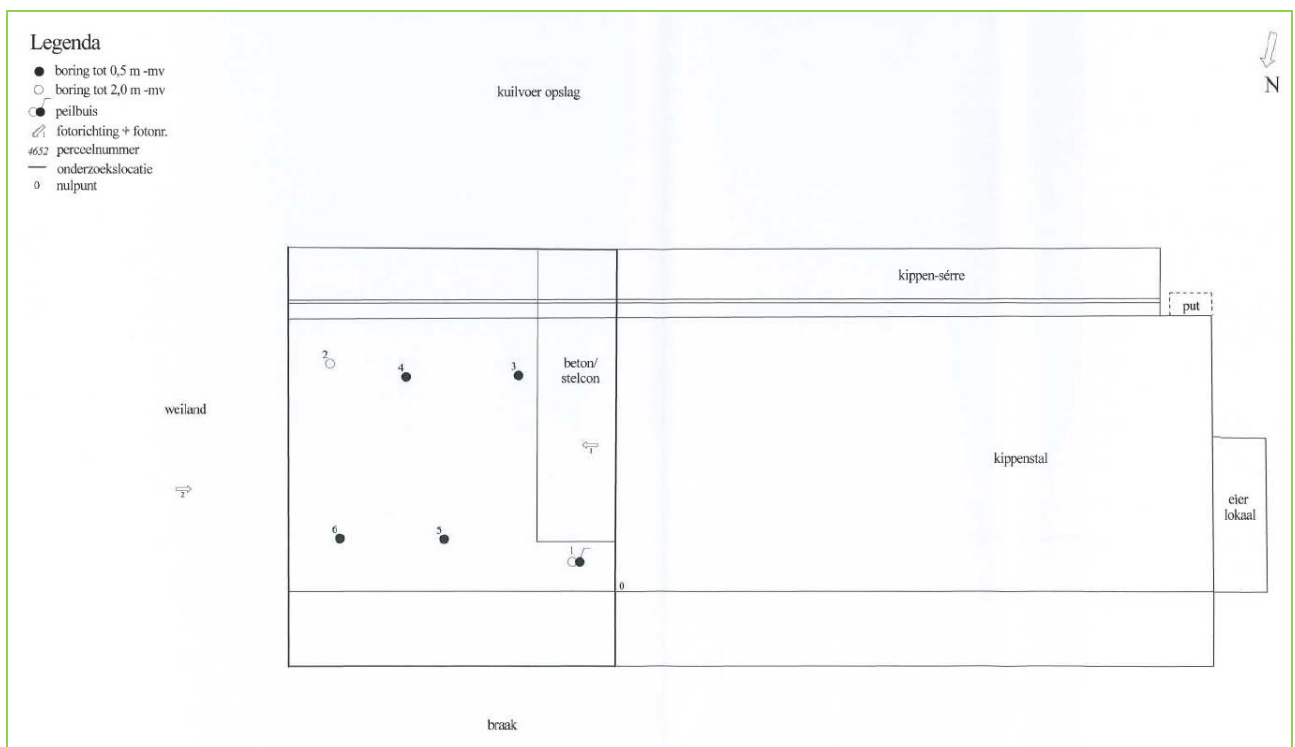
Uit de veld- en laboratoriumwerkzaamheden is het volgende naar voren gekomen:

- De bodem van de onderzochte locatie is tot circa 1,0 m -mv opgebouwd uit matig zandig, zwak roesthoudende klei. De bovenlaag (0-0,5 m-mv) is zwak humeus. Vanaf circa 1,0 m-mv bestaat de onderlaag uit veen. Tijdens de veldwerkzaamheden bevond het grondwater zich op een diepte van circa 0,8 m-mv.
- Het opgeboorde materiaal is in het veld zintuiglijk beoordeeld. Hierbij zijn geen bijzonderheden waargenomen die duiden op het voorkomen van een mogelijke bodemverontreiniging. Tijdens het veldwerk is door de veldmedewerkers ter plaatse van de boringen in de bodem en op het maaiveld van de locatie zintuiglijk geen asbest verdacht materiaal waargenomen.
- In de bovengrond (0-0,5 m -mv) is een kwik gehalte gemeten dat de desbetreffende achtergrondwaarde overschrijdt. In de ondergrond overschrijdt het cobalt en nikkel gehalte de desbetreffende achtergrondwaarde. In het grondwater overschrijdt de concentratie barium de desbetreffende streefwaarde. Verder zijn in grond en grondwater geen van de onderzochte componenten gemeten in gehalten/concentraties die de achtergrondwaarden/streefwaarden en/of de rapportagegrenzen overschrijden. De gemeten waarden voor de pH en de EGV kunnen als normaal worden beschouwd.

De gemeten overschrijdingen zijn dusdanig dat aanvullende maatregelen en/of analyses niet noodzakelijk worden geacht.

Milieuhygiënisch zijn er naar onze mening geen belemmeringen voor de voorgenomen uitbreiding van de kippenstal op de locatie.

Opgemerkt wordt dat in de grond achtergrondwaarden worden overschreden. Deze grond is niet geschikt voor onbeperkt hergebruik en kan niet zonder meer in het grondverkeer worden

Maatschap Vogelaar
Rondebroek 2
8374 KV KUINRE

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
provincie.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

RABO Zwolle 39 73 41 121

Inlichtingen bij
Anna Noltes
telefoon 038 499 76 33
fax 038 425 75 00
A.Noltes@overijssel.nl

Projectnummer
Z-NATBE_INI-2011-002014

uw verzoek om uw plannen te beoordelen op vergunningplicht in het kader van de
Natuurbeschermingswet 1998

Datum
31.05.2011
Kenmerk
2011/0106943
Pagina
1
Uw brief
Uw kenmerk

Geachte heer Vogelaar,

Op 15 februari 2011 hebben wij een verzoek van u ontvangen om te beoordelen of het
wijzigen van uw gemengd agrarisch bedrijf aan Rondebroek 2 te Kuinre vergunningplichtig is
in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (verder Nbwt)¹. U wilt de pluimveehouderij
uitbreiden. In deze brief geven wij onze bevindingen weer, waarbij we ook kort in gaan op het
beleidskader stikstof.

Geen Natuurbeschermingswetvergunning Natura 2000 (art. 19kd)

Uw bedrijf veroorzaakt ten opzichte van 7 december 2004 geen toename van stikstofdepositie
op stikstofgevoelige habitattypen binnen Natura 2000-gebieden. Hierdoor is een
Natuurbeschermingswetvergunning niet aan de orde.

Door de wijzigingen in de Nbw 1998 van 31 maart 2010 mogen wij de gevolgen van de
stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden niet beschouwen bij het beoordelen van
vergunningaanvragen, indien deze niet toeneemt ten opzichte van 7 december 2004 (artikel
19kd).

U heeft een gemengd agrarisch bedrijf aan Rondebroek 2 te Kuinre. Uw bedrijf veroorzaakt
stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen in de volgende Natura 2000-gebieden:
'Weerribben', 'De Wieden' en 'Rottige Meenthe & Brandemeer'.
Uit de AAgro-Stacksberekeningen (zie bijlage 2 en 3) blijkt dat er door de nieuwe situatie op
uw agrarisch bedrijf geen sprake is van toename van stikstofdepositie op voor stikstofgevoelig
habitattypen in Natura 2000-gebieden ten opzichte van 7 december 2004.
Door de afstand van uw bedrijf tot aan de Natura 2000-gebieden is er ook geen sprake van
andere negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000 gebieden.

Eisen op basis van het Beleidskader stikstof²

Wij wijzen u verder op het 'Beleidskader Natura 2000 en stikstof voor veehouderijen' van de
Provincie Overijssel. In ons Beleidskader wordt aangegeven, dat de emissiewaarden per
dierplaats aan het eind van de derde beheerplanperiode (circa 2028) lager moet zijn dan de
eisen vanuit de AMvB Huisvesting.

¹ Ingeboekt onder kenmerknummer 2011/0030436

² Beleidskader Natura 2000 en stikstof voor veehouderijen van 13 april 2010

Bijlagen

Brief bestuurlijk rechtsoordeel agrarisch

Deze eisen gelden op dit moment alleen voor bedrijven waarvan de depositie toeneemt en aan wie wij een vergunning verlenen. Het is echter onze bedoeling om deze (of vergelijkbare) eisen binnen afzienbare tijd op te nemen in een verordening. De eisen in zo'n verordening gelden voor alle agrarische bedrijven.

Dit beleidskader kunt u beschouwen als een nadere uitwerking van artikel 19ke van de Natuurbeschermingswet 1998. Dit artikel geeft de overheid de mogelijkheid om passende maatregelen op te leggen aan bedrijven die stikstofdepositie veroorzaken.

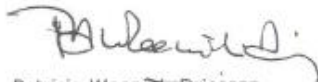
Tot slot

Als u zaken wijzigt ten opzichte van de geschetste nieuwe situatie, waarbij de stikstofdepositie toeneemt, is het mogelijk dat er toch sprake is van vergunningplicht. De afweging is gebaseerd op de nieuwe situatie, zoals u deze aan ons ter beoordeling hebt voorgelegd en zoals staat omschreven in bijlage 4 en bijlage 6 van deze brief.

Als deze brief aanleiding geeft tot vragen kunt u contact opnemen met Anna Noltes. Zij is telefonisch bereikbaar onder nummer 038 499 7633.

Datum
31.05.2011
Kenmerk
2011/0106943
Pagina
2
Uw brief
Uw kenmerk

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Patricia Weenink-Driessen,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:
Bijlage 1   Meitelling en opzetgegevens 2004
Bijlage 2   Meitelling 2005
Bijlage 3   Aagro-stacks situatie 2004
Bijlage 4   Aagro-stacks aangevraagde situatie
Bijlage 5   Kaarten meetpunten habitatypen
Bijlage 6   Overzichtstekening nieuwe bedrijfssituatie

Eisen vrije uitloopterrein

Afrastering- en inrichtingseisen voor vrije uitloopterreinen:

- Het uitloopterrein moet vanaf de stal met gaas van ten minste 1 meter hoogte zijn afgerasterd zodat pluimvee van een naburig pluimveebedrijf het uitloopterrein niet kan betreden.
- Als langs het uitloopterrein water is waarin zich in het wild levende vogels ophouden of waar sporen, waaronder nestvorming, daarvan wordt aangetroffen, moet het uitloopterrein ook worden afgerasterd met gaas van tenminste 1 meter hoogte.
- Langs de zijde van de stal die aan het uitloopterrein ligt moet een droge strook zijn aangelegd, van minimaal drie meter breed.
- Aansluitend aan de droge strook moet een strook worden aangelegd met beplanting van minimaal 5 meter diepte met daarin meerjarige houtige beplanting (zoals bomen, struiken of meerjarige houtige grassoorten zoals Miscanthus) ter wering van wilde watervogels.

Deze eisen gelden voor alle leghennenbedrijven met uitloop (dus vrije uitloop èn biologisch) en gelden vanaf 1 januari 2014.

Lijst toe te passen beplanting

Plantlijst			
Latijnse naam	Nederlandse naam	aantal	maat
Opal	pruim	1	10-12
Victoria	pruim	1	10-12
Groninger Kroon	handappel	1	10-12
Present van Engeland	handappel	1	10-12
Zoete Ermgaarde	moesappel/stoofappel	1	10-12
Zoete Campagner	moesappel	1	10-12
Bosplantsoen:		300	60-100
<i>Alnus glutinosa</i>	zwarte els	25	60-100
<i>Betula pendula</i>	ruwe berk	25	60-100
<i>Carpinus betulus</i>	haagbeuk	25	60-100
<i>Fraxinus excelsior</i>	es	25	60-100
<i>Cornus sanguinea</i>	rode cornoelje	25	60-100
<i>Crataegus monogyna</i>	éénstijlige meidoorn	25	60-100
<i>Corylus avellana</i>	hazelaar	25	60-100
<i>Euonymus europaeus</i>	kardinaalsmuts	25	60-100
<i>Ilex aquifolium</i>	hulst	25	60-100
<i>Ligustrum vulgare</i>	wilde liguster	25	60-100
<i>Viburnum opulus</i>	Gelderse roos	25	60-100
<i>Sambucus nigra</i>	zwarte vlier	25	60-100
6 boompalen en band			

Illustratie en visualisering beplanting en hekwerk

Ruimtelijke onderbouwing perceel Rondebroek 2 Kuinre

Ruimtelijke onderbouwing perceel Rondebroek 2 Kuinre

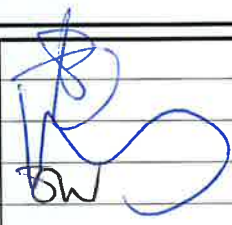

Ruimtelijke onderbouwing perceel Rondebroek 2 Kuinre

[Terug naar het agendapunt](#)

5.2. Aanvraag omgevingsvergunning Rondebroek 2 te Kuinre - bijlage B&W besluit d.d. 18-8-2015 (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

AGENDAPUNT voor burgemeester en wethouders		Nummer:		18-08-2015 (7)
		Datum vergadering:		
		Hamer-/bespreekstuk		Hamerstuk
Onderwerp:	Aanvraag omgevingsvergunning uitbr. pluimveestal Rondebroek 2			
Conceptbesluit: (het college besluit:)	1. In te stemmen met de voortzetting van de procedure. 2. Dat het plan onder mandaat wordt afgedaan als geen zienswijzen zijn ingediend.			
Financiële consequenties	Kosten:	nvt		
	Dekking	nvt		
Samenvatting:	De aanvraag ziet op het uitbreiden van de bestaande pluimveestal op het perceel Rondebroek 2 te Kuinre. Het bouwplan is in strijd met de ter plaatse geldende planologische regeling. Met toepassing van een projectafwijking (= de uitgebreide procedure) kan de vergunning voor het afwijking van het bestemmingsplan verleend worden. Voor het project is ook de aanvraag omgevingsvergunning beperkte milieutoets gedaan. De benodigde verklaring van geen bedenkingen voor het onderdeel Natuurbeschermingswet 1998 is door de provincie op 5-8-2015 afgegeven.			
Bijlagen:	Bijgevoegd: Ruimtelijke onderbouwing			
Bestuurlijk traject:	Vergadering van	Datum	Commissie	Uiterlijke beslisdatum
	College	18-08-2015		
	Raadscommissie			
	Raad			
Vorbereid met:	Ro - Joost Huizing Milieu - Maarten Betzema			
Communicatie en openbaarheid:	Zijn dit besluit en de achterliggende stukken openbaar?			Ja
	[1] Ja, niet naar de pers			
Programma:	Niet van toepassing			
Parafen:	Medewerker	Greetje Jongschaap	paraaf	
	Afdeling	IO		
	Afdelingsmanager		paraaf	
	Secretaris	S. Weistra	paraaf	
	Portefeuillehouder	weth. Wagteveld	paraaf	
Besluit B&W:	CONFORM ADVIES			

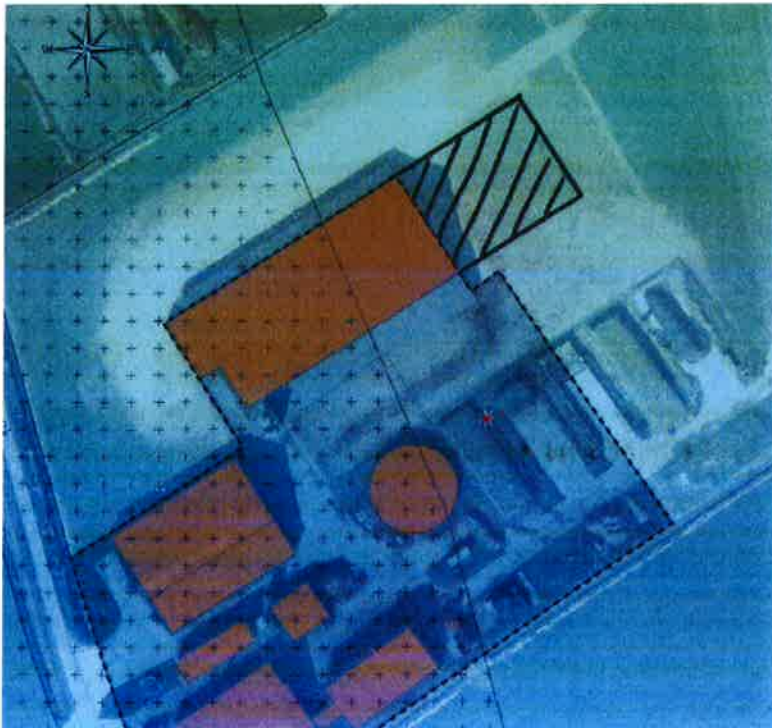
Collegedvies:

Inleiding

Maatschap Vogelaar is voornemens de pluimveestal op zijn gemengde bedrijf aan de Rondebroek 2 te Kuinre uit te breiden. De uitbreiding vindt plaats aan de oostzijde (achterkant) van de bestaande pluimveestal. De stal wordt 30 meter langer. Het bouwvlak van het perceel is niet groot genoeg. Een deel van de uitbreiding is in de bestemming "Agrarisch" geprojecteerd; op deze gronden mogen geen gebouwen worden gebouwd. Met een projectafwijking kan de vergunning voor het afwijken van de beheersverordening worden verleend. Op afbeelding 1 is de huidige situatie weergegeven. Op afbeelding 2 is de uitbreiding aangegeven (het gearcheerde deel).

Afbeelding 1

Afbeelding 2

Argumenten

Op de locatie Rondebroek 2 te Kuinre exploiteert de maaschap Vogelaar een gemengd bedrijf. Het bedrijf bestaat uit een melkveehouderij (80 melkkoeien en 60 stuks jongvee) en een intensieve neventak in de vorm van een pluimveehouderij (20.000 hennen). Vogelaar wil de bestaande pluimveestal uitbreiden waardoor in de nieuwe situatie 36.000 hennen gehuisvest kunnen worden. Aan weerszijden (de lange zijden) van het gebouw is een kippenserre. De totale oppervlakte van de stal wordt 2.170 m².

De hennen van onder het regime van het Freiland-certificaat. Dit is een officieel certificaat wat alleen gedragen mag worden door een ei wanneer er aan speciale eisen is voldaan. Zo worden de eieren en de omstandigheden waarin de kippen leven elke 3 weken gecontroleerd en kunnen de kippen gaan en staan waar zij willen, zowel binnen als buiten (in de kippenserre).

Het systeem laat zich vergelijken met een biologisch bedrijf. Zo is er ook een vrije uitloopgebied voor de hennen. Met de aanpassing van de regelgeving is het aantal hennen per m² verlaagd, waardoor de hennen meer ruimte hebben om natuurlijk gedrag te vertonen. Echter daar waar op grond van regelgeving zijn 12,5 hennen per m² toegestaan wordt op een bedrijf met het Freiland-certificaat maximaal 9 hennen per m² gehouden. Bovendien is een stofbad aanwezig, zijn meer zitstokken en is er meer ruimte voor de legnesten en meer oppervlakte met strooisel.

De uitloop draagt op een positieve wijze bij aan de diergezondheid. Dit draagt bij aan het dierenwelzijn. Wanneer de hen zich goed voelt in haar omgeving, werkt dit weerstandverhogend en is de kans op ziekten kleiner.

Gemeentelijk beleid

Voor de beoordeling of een afwijking van de beheersverordening tot de mogelijkheden behoort is het project getoetst aan de beleidsnotitie "Bestemmingsplan Buitengebied Steenwijkerland" en het afwegingskader "Uitbreiding intensieve veehouderij en intensieve neventakken" dat door de raad op 23 juni 2015 is vastgesteld.

De totale oppervlakte van de stal wordt 2.170 m². Er kan meegewerkt worden aan vergunningverlening als er sprake is van een bedrijf dat naar zijn aard vergelijkbaar is met een biologisch bedrijf. Het bedrijf hoeft niet volledig biologisch te zijn, maar er moet wel worden gedacht aan verregaande maatregelen t.a.v. onder andere dierenwelzijn, de leefomstandigheden van de kuikens en de uitloopmogelijkheden voor de dieren. Daarnaast moet het project landschappelijk worden ingepast. De aanvrager heeft het e.e.a. voldoende aangetoond. De conclusie is dat aan het gemeentelijk beleid wordt voldaan.

Ruimtelijke onderbouwing

De aanvraag is voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing. Ingegaan wordt op het relevante beleid en de invloed van het bouwplan op de omgeving. De conclusie is dat:

- van een goed woon-, werk- en leefklimaat ter plaatse sprake blijft;
- er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de gebruiksmogelijkheden van de aangrenzende gronden.
- er geen sprake is van een onaanvaardbare verkeersaantrekkende werking;
- de landschappelijke-, de natuurlijke- en cultuurhistorische waarden door het project niet worden aangetast;
- het bouwplan draagt bij aan het welzijn van de dieren en de bedrijfseconomische continuïteit van het bedrijf;
- het initiatief mede bijdraagt aan het ambitieniveau van de overheid dat zich richt op een vitale en duurzame landbouw met voldoende economisch perspectief.

Economische uitvoerbaarheid

Het project betreft een particulier initiatief. De kosten komen voor rekening van de initiatiefnemer. Voor wat betreft het planschadeverhaal is met de initiatiefnemer een overeenkomst afgesloten. Eventuele planschade komt hiermee voor zijn rekening. Voor de gemeente zijn aan deze ontwikkeling geen kosten verbonden.

Kanttekening

De benodigde verklaring van geen bedenkingen voor het onderdeel Natuurbeschermingswet 1998 is door de provincie Overijssel op 5 augustus 2015 afgegeven.

Bijlagen

Ruimtelijke onderbouwing.

[Terug naar het agendapunt](#)

6.0. Aanvraag omgevingsvergunning Thijlengerhof 2 te Steenwijkerwold - raadsvoorstel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 27 oktober 2015
Nummer voorstel: 2015/95

Voor raadsvergadering d.d.: 8 december 2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Verklaring van geen bedenkingen voor het bouwen van een woning op het perceel plaatselijk bekend Thijlingerhof 2 te Steenwijkerwold.

Conceptbesluit:

Een verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 6:5, lid 1 van het Besluit Omgevingsrecht af te geven voor het bouwen van een woning op het perceel plaatselijk bekend Thijlingerhof 2 te Steenwijkerwold.

Aanleiding

De aanvraag ziet op het bouwen van een woning op het perceel plaatselijk bekend Thijlingerhof 2 te Steenwijkerwold. Het project is in strijd met de beheersverordening Buitengebied Steenwijkerland (hierna: de beheersverordening) omdat het project voor een deel buiten het bouwvlak is getekend. Op afbeelding 1 is op (een gedeelte van) de plankaart van de beheersverordening het bouwplan ingetekend. Het gearceerde deel geeft de plaats van het bouwplan weer; de rechthoek is het bouwvlak.

Afbeelding 1

Argumenten

Er kan medewerking worden verleend aan het plan door het volgen van de uitgebreide voorbereidingsprocedure op grond van artikel 3.10 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), het zogenaamde projectafwijkingsbesluit.

Wij zijn van mening dat op grond van de bij de aanvraag gevoegde ruimtelijke onderbouwing er goede redenen zijn om aan bovengenoemd plan medewerking te verlenen.

In het kader van de voorbereidingsprocedure stellen wij u voor een ontwerpverklaring van geen bedenkingen te verlenen. De verklaring van geen bedenkingen kan slechts worden verleend, indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat. Uit de bijgevoegde ruimtelijke onderbouwing blijkt dat de aanvraag in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening

Vervolg

Na de besluitvorming door uw raad wordt de ontwerpverklaring van geen bedenkingen samen met het ontwerpbesluit omgevingsvergunning voor een ieder voor een termijn van zes weken ter inzage gelegd. Tijdens deze termijn bestaat de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Formeel gesproken dient uw raad na afloop van de terinzagelegging opnieuw te beslissen over het verlenen van de definitieve verklaring van geen bezwaar

Indien er echter geen zienswijzen worden ingediend, zou dit betekenen dat uw raad twee keer over hetzelfde plan zou moeten beslissen zonder dat er sprake is van gewijzigde omstandigheden of inzichten. Dit is niet efficiënt en zorgt dat de proceduretijd onnodig verlengd wordt

Wij stellen u daarom voor om te besluiten dat - indien er geen zienswijzen worden ingediend en er in de omgevingsvergunning ten opzichte van het ontwerpbesluit geen wijzigingen worden doorgevoerd - de ontwerp-verklaring van geen bedenkingen kan worden beschouwd als een definitieve verklaring van geen bedenkingen.

Worden er wel zienswijzen ingediend, dan wordt een zienswijzennota opgesteld die, gelijktijdig met een voorstel om al dan niet een definitieve verklaring van geen bedenkingen te verlenen, aan u zal worden voorgelegd.

Bijlagen bij het voorstel   Ruimtelijke onderbouwing

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

adviseur

behandeld in raadscommissie

Inwoners & Ondernemers

Greetje Jongschaap, tel.: 14 0521,

email: greetje.jongschaap@gmail.com

ja, nl. 24-11-2015

nee

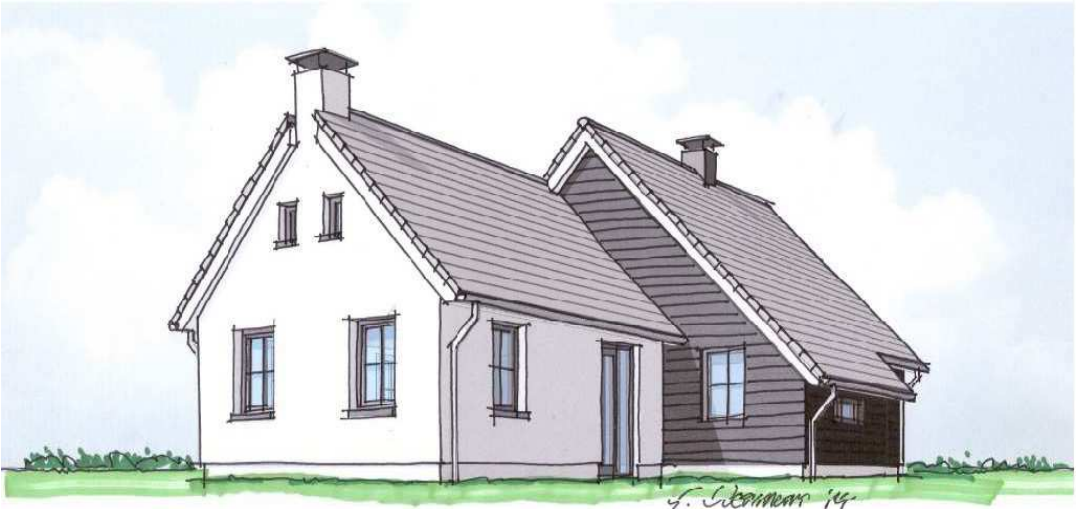
Einde bijlage: 6.0. Aanvraag omgevingsvergunning Thijlengerhof 2 te Steenwijkerwold - raadsvoorstel

[Terug naar het agendapunt](#)

6.1. Aanvraag omgevingsvergunning Thijlengerhof 2 te Steenwijkerwold - bijlage Ruimtelijke onderbouwing ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Ruimtelijke onderbouwing Thijlingerhof 2 Steenwijkerwold

Plan:	Bouw woning Thijlingerhof 2 Steenwijkerwold
Datum:	april 2015
Status:	Versie 1
Auteur:	Linda Siderius

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	4
1.1. Aanleiding.....	4
1.2. Leeswijzer.....	4
Hoofdstuk 2 Beschrijving plan	5
Hoofdstuk 3 Wettelijke en beleidsmatige kaders	6
3.1. Rijksbeleid.....	6
3.1.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.....	6
3.1.2. AMvB Ruimte.....	7
3.2. Provinciaal beleid.....	7
3.2.1. Omgevingsvisie Overijssel 2009.....	7
3.2.2. Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel 2009.....	8
3.3. Gemeentelijk beleid	13
3.3.1. Beleidskader Buitengebied	13
3.3.2. Welstandnota.....	14
3.3.3. Beheersverordening Buitengebied Steenwijkerland	15
3.3.1 <i>Wet algemene bepalingen omgevingsrecht</i>	15
Hoofdstuk 4 Actuele waarden	16
4.1. Inleiding	16
4.2. Ecologie	16
4.2.1. Gebiedsbescherming.....	16
4.2.2. Soortenbescherming	16
4.3. Archeologie.....	17
4.3.1. Archeologie.....	17
4.3.2. Cultuurhistorie	18
Hoofdstuk 5 Waterparagraaf	19
5.1. Inleiding	19
5.2. Waterbeleid.....	19
5.2.1. Waterwet	19
5.2.2. Waterplan gemeente Steenwijkerland 2008 -2015	19
5.2.3. Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan	20
5.3. Overstromingsrisicoparagraaf	20
5.4. Waterhuishouding	20
5.5. Waterhuishoudkundige voorzieningen.....	20
5.6. Aanleghoogte van de bebouwing.....	20
5.7. Het gebruik van materialen.....	21
5.8. Watertoets	21
Hoofdstuk 6 Milieuparagraaf	22
6.1. Milieu.....	22
6.2. Geluidhinder.....	22
6.3. Bodem.....	22
6.4. Luchtkwaliteit.....	23
6.5. Bedrijven en milieuzonering	23
6.6. Externe veiligheid	23
6.6.1. Besluit externe veiligheid inrichtingen	23
6.6.2. Externe veiligheidsbeleid.....	24
6.7. Milieubescherming	25

6.7.1. Verkeersplan Steenwijkerland.....	25
6.8. Kabels en leidingen.....	25
Hoofdstuk 7 Financiële paragraaf	25
7.1. Financiële haalbaarheid	25
7.2. Exploitatieplan	25

Hoofdstuk 1 Inleiding

1.1. Aanleiding

De heer De Bode is voornemens een woning te bouwen op het perceel Thijlengerhof 2 te Steenwijkerwold, kadastraal bekend, gemeente STW01, sectie K, nummer 29.

Het bouwplan past niet binnen de geldende "Beheersverordening Buitengebied Steenwijkerland". Het bouwplan wordt grotendeels buiten het bouwblok geprojecteerd en voldoet niet aan de voorgeschreven bouwhoogte en goothoogte. De omgevingsvergunning voor het bouwen een woning kan alleen verleend worden, wanneer artikel 2.12, lid 1 onder a, sub 3 niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en is voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing.

Afbeelding 1: situatiefoto plangebied

1.2. Leeswijzer

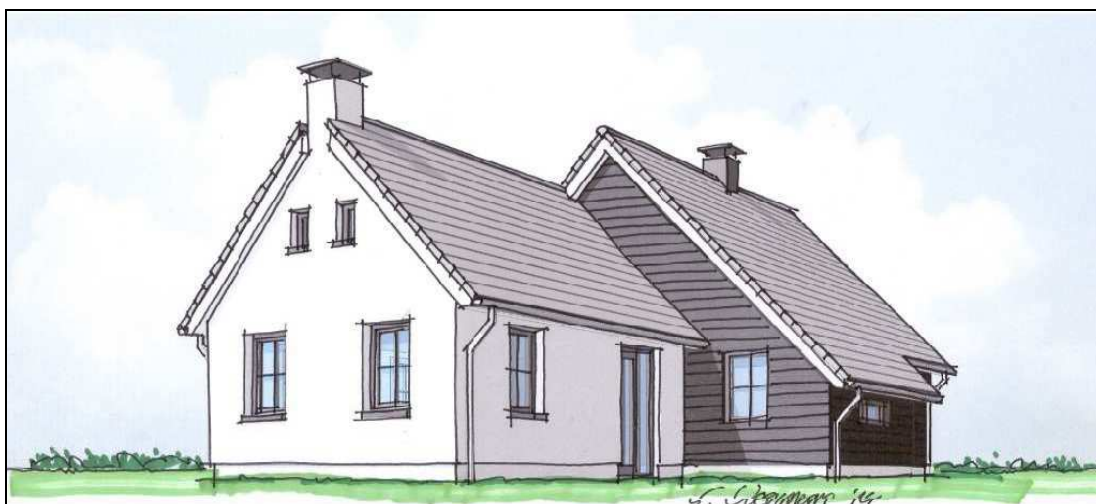
Na deze inleiding wordt in hoofdstuk 2 het plan beschreven. In hoofdstuk 3 wordt het voor het plan relevante beleid van de verschillende overheidsinstanties beschreven. In de hoofdstukken 4, 5 en 6 wordt de ontwikkeling getoetst aan de omgevingsaspecten. Vervolgens wordt in hoofdstuk 7 de uitvoerbaarheid van het plan behandeld.

Hoofdstuk 2 Beschrijving plan

Op het perceel Thijlingerhof 2 te Steenwijkerwold, kadastraal bekend, gemeente SWK01, sectie K, nummer 29 wil de heer De Bode een woning bouwen. Op 28 november 2014 is hiervoor een omgevingsvergunning aangevraagd. Het perceel heeft een woonbestemming. In 2009 is de voormalige woning met bijgebouwen gesloopt. In de afbeelding hieronder wordt weergegeven hoe de bestaande situatie en de nieuwe situatie eruit zien.

Afbeelding 2: bestaande situatie

Afbeelding 3: nieuwe situatie

Hoofdstuk 3 Wettelijke en beleidsmatige kaders

Dit hoofdstuk behandelt het beleid dat betrekking heeft op dit plan.

3.1. Rijksbeleid

3.1.1. *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte*

Op 13 maart 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) vastgesteld. In deze structuurvisie staan de (rijks)plannen voor ruimte en mobiliteit. Overheden, burgers en bedrijven krijgen de ruimte om zelf oplossingen te creëren. Het Rijk richt zich met name op het versterken van de internationale positie van Nederland en het behartigen van de nationale belangen. De nieuwe structuurvisie vervangt verschillende bestaande nota's, zoals de Nota Ruimte, de Nota Mobiliteit, de agenda Landschap en de agenda Vitaal Platteland.

Het Rijk zet zich voor wat betreft het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid in voor een concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig Nederland. In de SVIR worden drie hoofddoelen genoemd om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- het verbeteren, in stand houden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden de onderwerpen van nationaal belang benoemd, waarmee het Rijk aangeeft waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken.

De 13 nationale belangen zijn als volgt:

Versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland

- een excellent en internationaal bereikbaar vestigingsklimaat in de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren;
- ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en de energie-transitie;
- ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen;
- efficiënt gebruik van de ondergrond.

Verbeteren bereikbaarheid: Slim Investeren, Innoveren en Instandhouden

- een robuust hoofdnetwerk van weg, spoor en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen;
- betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem van weg, spoor en vaarwegen;
- het in stand houden van de hoofdnetwerken van weg, spoor en vaarwegen om het functioneren van de netwerken te waarborgen.

Waarborgen kwaliteit leefomgeving

- verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water), bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's;
- ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling;
- ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten;
- ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten;
- ruimte voor militaire terreinen en activiteiten;
- zorgvuldige afwegingen en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke plannen.

Voor het plangebied geldt dat er geen nationale belangen uit de structuurvisie in het geding zijn.

3.1.2. AMvB Ruimte

De AMvB Ruimte wordt in juridische termen aangeduid als Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Op 30 juni 2011 zijn alle ontwerpstukken van het Barro als bijlage bij de SVIR gepubliceerd. Met uitzondering van enkele onderdelen is het Barro eind december 2011 in werking getreden. In het Barro zijn de nationale belangen opgenomen die juridische borging vereisten. Het Barro is gericht op doorwerking van de nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. De onderwerpen in het Barro betreffen: project Mainportontwikkeling Rotterdam, kustfundamenten, grote rivieren, Waddenzee & waddengebied en defensie (met uitzondering van radar). Ook het Barro geeft voor het plangebied geen nationale belangen aan.

3.2. Provinciaal beleid

3.2.1. Omgevingsvisie Overijssel 2009

De Omgevingsvisie Overijssel 2009 betreft een integrale visie die het voorheen geldende Streekplan Overijssel 2000+, het Verkeer- en Vervoersplan, het Waterhuishoudingplan en het Milieubeleidsplan samen brengt in één document. Hiermee is de Omgevingsvisie het integrale provinciale beleidsplan voor de fysieke leefomgeving van Overijssel. De Omgevingsvisie is op 1 juli 2009 vastgesteld door Provinciale Staten en op 1 september 2009 in werking getreden. Op 3 juli 2013 is de Omgevingsvisie Overijssel 2009 gedeeltelijke gewijzigd. Deze wijziging is op 1 september 2013 van kracht geworden.

Leidende thema's voor de Omgevingsvisie zijn duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit. De hoofdambitie van Overijssel is om een vitale samenleving tot ontplooiing te laten komen in een mooi en vitaal landschap. Een samenleving, waarin alle Overijsselaars zich thuis voelen en participeren. Met bloeiende steden en dorpen als motoren voor cultuur en werkgelegenheid, ingebed in een landschap, waarin wonen, natuur, landbouw en water elkaar versterken.

Enkele belangrijke beleidskeuzes waarmee de provincie haar ambities wil realiseren zijn:

- behoud en versterken van de verscheidenheid en identiteit van (binnen-)stedelijke kwaliteit en mooie landschappen in het buitengebied;
- aantrekkelijke en gevarieerde woonmilieus, die voorzien in woonvraag;
- een vlotte en veilige reis over weg, water, spoor en per fiets van en naar stedelijke netwerken en streekcentra binnen en buiten Overijssel;

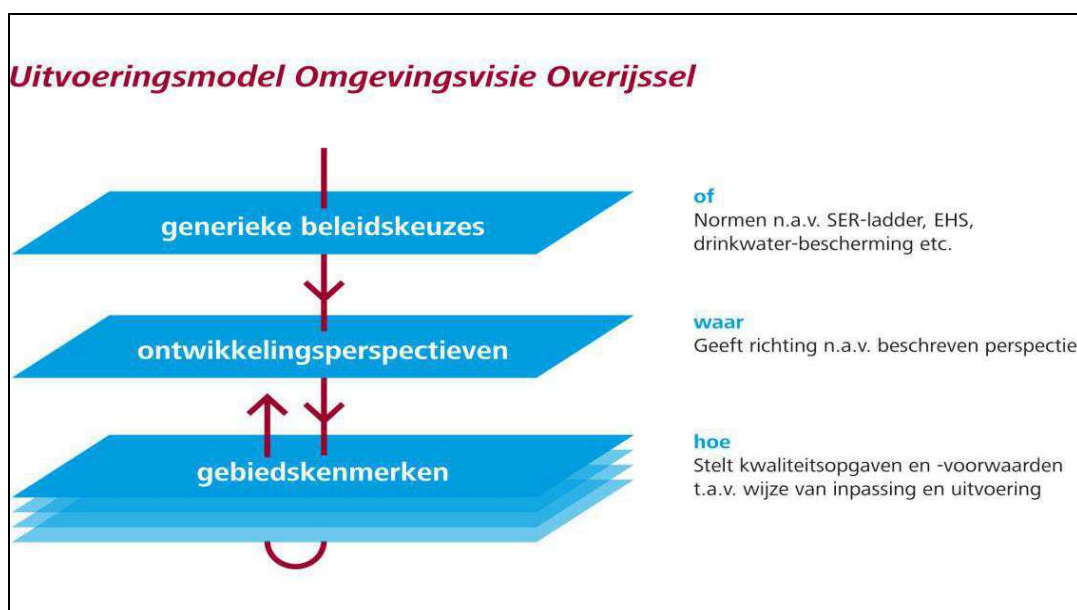
- een vitale en zichzelf vernieuwende regionale economie, met voldoende en diverse vestigingsmogelijkheden voor kennisintensieve maakindustrie en MKB;
- veilig, gezond en schoon kunnen wonen, werken, recreëren en reizen.

3.2.2. Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel 2009

De opgaven, kansen, beleidsambities en ruimtelijke kwaliteitsambities voor de provincie zijn in de Omgevingsvisie Overijssel 2009 geschetst in ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving en de stedelijke omgeving. Om de ambities van de provincie waar te maken, bevat de Omgevingsvisie een uitvoeringsmodel. Dit model is gebaseerd op drie niveaus, te weten:

1. generieke beleidskeuzes;
2. ontwikkelingsperspectieven;
3. gebiedskenmerken.

De omschreven drie niveaus sturen op basis van een inhoudelijke ontwikkelingsvisie of, waar en hoe een ruimtelijke ontwikkeling gerealiseerd kan worden. Dus bij een initiatief tot woningbouw, bedrijfslocaties, toeristisch-recreatieve voorzieningen, natuurontwikkeling, landbouw, water, etc. kan met deze drie niveaus bepaald worden of er behoefte aan is, waar het past in de ontwikkelingsvisie en hoe het uitgevoerd kan worden. Onderstaand figuur geeft dit schematisch weer. De niveaus worden vervolgens nader toegelicht.

Afbeelding 4: Uitvoeringsmodel Omgevingsvisie Overijssel

Generieke beleidskeuzes

Generieke beleidskeuzes vloeien voort uit keuzes van EU, Rijk of provincie. Het zijn keuzes die bepalend zijn of ontwikkelingen nodig dan wel mogelijk zijn. Voor woningbouw, bedrijfslocaties en voorzieningen in zowel de groene als stedelijk omgeving hanteert de provincie de SER-ladder. Deze komt er kort gezegd op neer dat eerst bestaande bebouwing en herstructurering worden benut, voordat er uitbreiding kan plaatsvinden. Andere generieke beleidskeuzes betreffende onder andere reserveringen voor waterveiligheid, randvoorwaarden voor externe veiligheid, grondwaterbeschermingsgebieden, bescherming van de ondergrond (aardkundige en archeologische waarden), landbouwontwikkelingsgebieden voor intensieve veehouderij, begrenzing van Nationale Landschappen, Natura 2000-gebieden en de Ecologische.

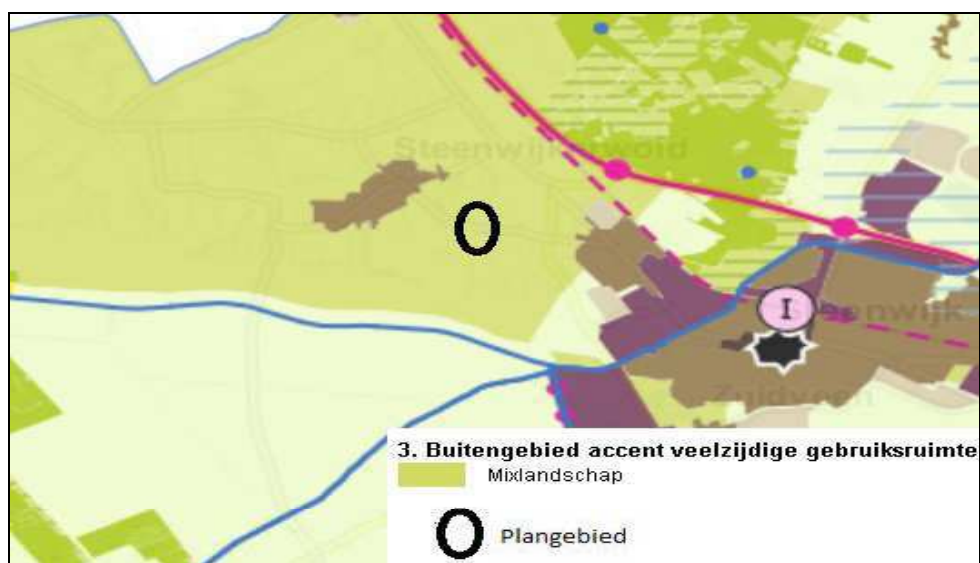
De generieke beleidskeuzes zijn vaak normstellend. Als ze het gevolg zijn van provinciale keuzes staan ze in de Omgevingsverordening Overijssel 2009.

Ten aanzien van onderhavig plan wordt opgemerkt dat de voormalige woning met bijgebouwen in 2009 gesloopt is. De huidige woning wordt ter vervanging van de vorige woning gebouwd. Een woning op deze locatie is daarmee wenselijk. Het nieuw bouwen van de woning is passend binnen het provinciaal omgevingsbeleid. Dit mede in relatie tot het ter plekke geldende ontwikkelingsperspectief dat stelt dat het accent in dit gebied ligt op een veelzijdig ruimtegebruik. Gezien het vorenstaande wordt geconcludeerd dat het plan in overeenstemming is met het provinciaal beleid.

Ontwikkelingsperspectieven

Als uit de beoordeling in het kader van de generieke beleidskeuzes blijkt dat de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling aanvaardbaar is, vindt een toets plaats aan de ontwikkelingsperspectieven. In paragraaf 2.6 van de Omgevingsvisie is een spectrum van zes ontwikkelingsperspectieven beschreven voor de Groene en Stedelijke omgeving. Met dit spectrum geeft de provincie ruimte voor het realiseren van de beschreven beleids- en kwaliteitsambities. Op de kaart Ontwikkelingsperspectieven uit de Omgevingsvisie is hieraan nog een aantal geografisch bepaalde beleidskeuzes toegevoegd zoals de drinkwaterwinning. De ontwikkelingsperspectieven geven richting aan wat waar ontwikkeld zou kunnen worden. De ontwikkeling van natuur past bijvoorbeeld niet in het ontwikkelingsperspectief „buitengebied accent productie“ of in „steden als motor“. De aanleg van een bedrijventerrein past weer niet in het ontwikkelingsperspectief „Zone Ondernemen met Natuur en Water“. De ontwikkelingsperspectieven zijn richtinggevend om flexibiliteit voor de toekomst te hebben.

In dit geval zijn vooral de ontwikkelingsperspectieven voor de groene omgeving van belang. In de groene omgeving gaat het – kortweg gezegd – om het behoud en de versterking van het landschap en het realiseren van de groen-blauwe hoofdstructuur evenals om de ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw en andere economische dragers. Hieronder is een uitsnede van de perspectievenkaart behorende bij de Omgevingsvisie.

Afbeelding 5: Ontwikkelingsperspectievenkaart (bron: <http://www.atlasvanoverijssel.nl>)

Het gebied waar het bedrijf is gelegen, is aangewezen als Mixlandschap. In dit ontwikkelingsperspectief is sprake van verweving van functies. Aan de ene kant melkveehouderij en akkerbouw als belangrijke vorm van landgebruik.

Aan de andere kant gebruik voor landschap, natuur, milieubescherming, cultuurhistorie, recreatie, wonen en andere bedrijvigheid. Ook hier staat de kwaliteitsambitie Voortbouwen aan de kenmerkende structuren van de agrarische cultuurlandschappen voorop. In de Zone Ondernemen met Natuur en Water liggen er kansen voor bijzondere functiecombinaties zoals landbouw en natuur, specifieke vormen van verblijfsrecreatie, landgoederen en wonen met natuur en/of water. Zo kunnen entrees worden gecreëerd die de Ecologische Hoofdstructuur toegankelijk maken. Op sommige plekken worden de vanuit natuur of water geldende beperkingen voor grondeigenaren opgevangen door vergoedingen voor “groen-blauwe diensten”.

Bij voorliggend plan is sprake van het bouwen van een woning. Dit is in overeenstemming met het ter plekke geldende ontwikkelingsperspectief. Bij de vormgeving van het plan is rekening gehouden met de karakteristieken van het gebied.

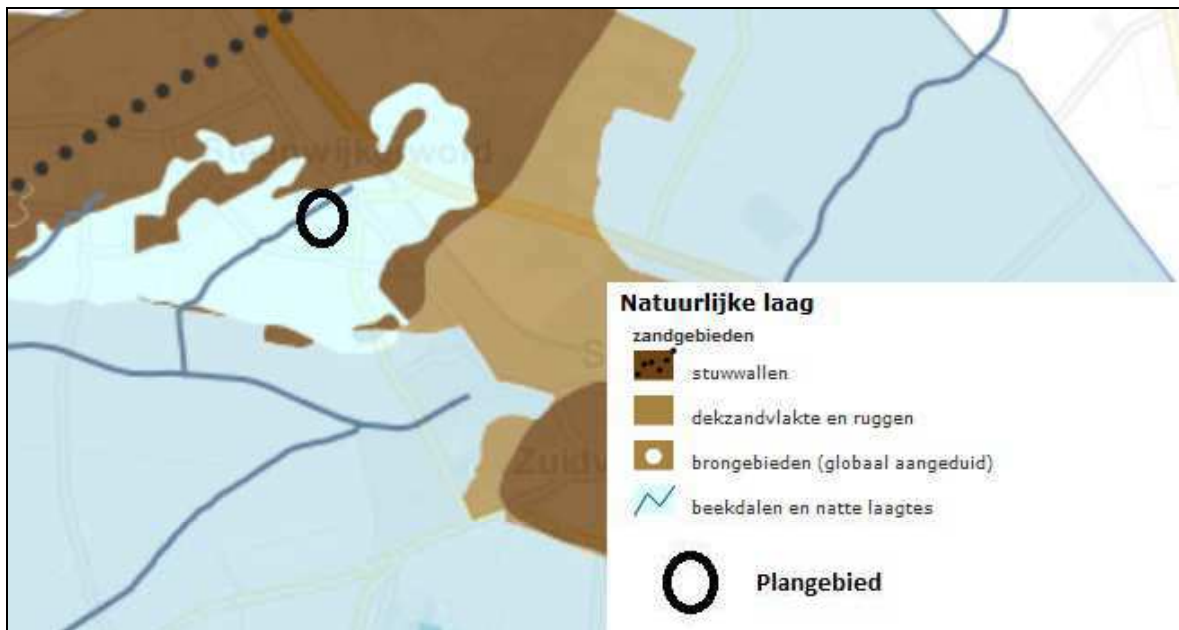
Gebiedskenmerken

Op basis van gebiedskenmerken in vier lagen (natuurlijke laag, laag van het agrarisch cultuurlandschap, stedelijke laag en lust- en leisurelaag) gelden specifieke kwaliteitsvoorwaarden en -opgaven voor ruimtelijke ontwikkelingen. De bijlage Catalogus Gebiedskenmerken behorende bij de Omgevingsvisie geeft meer in detail inzicht in de kenmerken van verschillende gebieden en wat in die gebiedskenmerken van provinciaal belang is voor hoe een ontwikkeling invulling krijgt. De kwaliteitsopgaven en –voorwaarden op basis van gebieds-kenmerken kunnen te maken hebben met landschappelijke inpassing, infrastructuur, milieuaspecten, bodemaspecten, cultuurhistorie, toeristische en recreatieve aantrekkingskracht, natuur, water, etc. De gebiedskenmerken zijn soms normstellend, maar meestal richtinggevend of inspirerend.

De ‘Natuurlijke laag’

De natuurlijke laag is ontstaan doordat abiotische processen – zoals ijs- wind- en waterstromen, erosie en sedimentatie – en biotische processen – zoals vestiging van plant- en diersoorten – inwerken op de ondergrond van bodem en geologie. Overijssel bestaat voornamelijk uit een dekzandcomplex dat afloopt van oost naar west. Een paar noord-zuid georiënteerde stuwwallen doorsnijden het dekzand. Het is een van oudsher bij tijd en wijle heel nat landschap waar het water maar moeilijk uit weg kon. Hier heeft zich hoogveen ontwikkeld. In het westen loopt dit landschapstype tot aan de kustlijn van de voormalige Zuiderzee, waar in de delta van IJssel, Vecht en Zwarte Water kleicomplexen en laagveengebieden zijn ontstaan. De zoetwaterdelta met de laagveenmoerassen is (nationaal en internationaal gezien) het meest bijzondere deel in deze laag en vraagt nadrukkelijk aandacht.

Vanouds bestaat er in deze laag een sterke samenhang tussen het natuur- en watersysteem; het watersysteem maakt in essentie één grote beweging van de brongebieden (op de flanken van de stuwwallen), naar de beken en weteringen (in de zandgebieden), naar Vecht en Zwarte Water en tenslotte naar de IJssel en de Randmeren. Dit proces heeft in Overijssel geleid tot een rijk en gevarieerd spectrum aan natuurlijke landschappen. Vervolgens heeft dit natuurlijke landschap plek en betekenis gekregen in het menselijk occupatieproces. Het natuurlijk landschap vormt daarmee de basis voor het gehele grondgebied van de provincie.

Afbeelding 6: Natuurlijke Laag (bron: <http://www.atlasvanoverijssel.nl>)

De locatie is op de gebiedskenmerkenkaart 'Natuurlijke laag' aangeduid met het gebiedstype "beekdalen en natte laagtes. Het Overijsselse zandlandschap is van oorsprong kletsnat. In de laagtes van het zandgebied verzamelde zich het water. Hier ontwikkelden zich moerassen en broekbossen, waar het water in de loop van het seizoen geleidelijk uit weg sijpelde naar de lager gelegen delen, naar de beken en rivieren. Beeld van de beken: zomers kleine stroom met droge geulen, 's winters bredere stroomdraad met meestromende geulen. De dynamiek (water, wind) bepaalt de verschijningsvorm; de gedaante wisselt. Dynamisch landschap, open karakter met hogere randen.

De ambitie is de beekdalen als functionele en ruimtelijke dragende structuren van het landschap betekenis te geven. Ruimte voor water, continuïteit van het systeem zijn leidend. Tevens is de ambitie afwenteling van wateroverlast op stroomafwaarts gelegen gebieden te voorkomen door het beekstelsel als eenheid te beschouwen en het vasthouden van water te bevorderen. Tot slot zijn beekdalen belangrijke verbindingen voor mens, plant en dier.

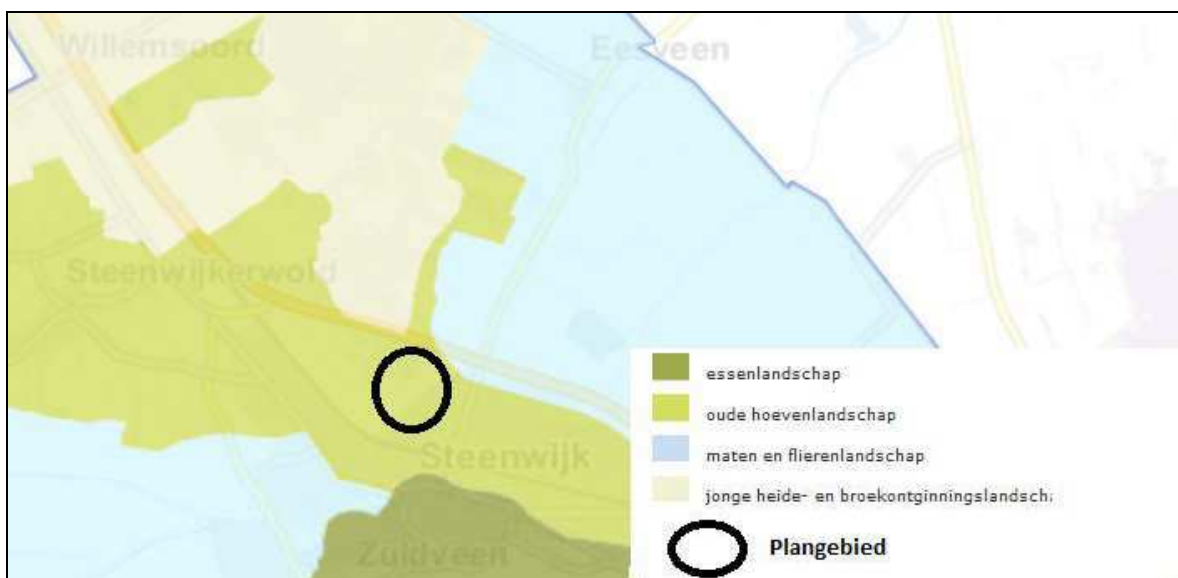
Beekdalen en laagtes krijgen een beschermende bestemmingsregeling, gericht op instandhouding van het watersysteem, de waterkwaliteit en voldoende ruimte voor water en indien het bestaande (agrarisch) gebruik dat toelaat natuurlijke dynamiek. Als ontwikkelingen plaats vinden in of in de directe nabijheid van beekdalen en natte laagtes, dan dragen deze bij aan extra ruimte voor de dynamiek van het stromende water en het vasthouden van water, aan versterking van de samenhang in het beekstelsel en aan vergroting van de zichtbaarheid, bereikbaarheid en beleefbaarheid van het water. Dit zijn uitgangspunten bij (her)inrichting.

De 'Laag van agrarisch cultuurlandschap'

In het agrarisch cultuurlandschap gaat het er altijd om dat de mens inspeelt op de natuurlijke omstandigheden en die ten nutte maakt. Het agrarisch cultuurlandschap is bij uitstek een gebruikslandschap. Het aanzien van ruim tweederde van het oppervlak van Overijssel wordt bepaald door het agrarisch gebruik. Van deze landschappen maken zowel de agrarische productiegronden, de landschappelijke beplantingen, routes, waterlopen, reliëfs etc, als de erven, buurtschappen en dorpen deel uit. Vanuit de nederzettingen werden de omliggende gronden ooit ontgonnen, daardoor is er een sterke ruimtelijke en functionele relatie met het omringende landschap ontstaan.

Bij de ontwikkeling van de cultuurlandschappen hebben nooit ideeën over schoonheid een rol gespeeld. Wel zijn we ze in de loop van de tijd gaan waarderen om hun ruimtelijke kwaliteiten. Vooral herkenbaarheid, contrast en afwisseling worden gewaardeerd. Daarbij speelt ook de cultuurhistorie als ‘het verhaal van het landschap’ een steeds belangrijkere rol. Er zijn grote verschillen in de leeftijd van de verschillende landschappen. De eerste hoge plekken van het dekzand werden vanaf 400 na Christus op een nu nog herkenbare wijze in cultuur gebracht, steeds werden andere gebieden en mogelijkheden gezocht, tot in de jaren 60 van de afgelopen eeuw zijn natuurlijke gebieden gecultiveerd. Dit verschil in ‘tijdsdiepte’ geeft mede richting aan de ontwikkeling van de deze gebieden.

Afhankelijk van bijvoorbeeld de stand van de techniek en de beschikbaarheid van meststoffen is door de eeuwen heen een geschakeerd patroon van akkers, weiden, hooiland en bebouwing (hoeven, kernen, dorpen) gegroeid. Structuur, maatvoeringen en landschapselementen worden keer op keer aan de veranderende omstandigheden aangepast.

Afbeelding 7: Laag van agrarisch cultuurlandschap (bron: <http://www.atlasvanoverijssel.nl>)

De locatie is op de gebiedskenmerkenkaart ‘Laag van agrarisch cultuurlandschap’ aangeduid met het gebiedstype ‘oude hoevenlandschap’. Landschap met verspreide erven. Het werd ontwikkeld nadat de complexen met de grote essen ‘bezet’ waren en een volgende generatie boeren nieuwe ontwikkelingsruimte zocht. Die vonden ze bij kleine dekzandkopjes die individueel werden ontgonnen. Dit leidde tot een landschap dat de zelfde opbouw kent als het essenlandschap, alleen in een meer kleinschalige, meer individuele en jongere variant. Deze kleinere maat en schaal is tevens de reflectie van de natuurlijke ondergrond. Essenlandschap in het klein met samenhangend systeem van es/kamp, erf op de flank, natte laagtes en – voormalige – heidevelden. Ordening vanuit de erven, die de ‘organische’ vormen van landschap volgt. Spinragstructuur vanuit de erven naar de omliggende gronden en tussen de erven.

De ambitie is het kleinschalige, afwisselende oude hoevenlandschap vanuit de verspreid liggende erven een ontwikkelingsimpuls te geven. Deze erven bieden veel ruimte voor landbouw, wonen, werken, recreatie, mits er wordt voortgebouwd aan kenmerkende structuren van het landschap: de open esjes, de routes over de erven, de erf- en landschapsbeplantingen. Binnen deze structuren zijn er vol op mogelijkheden om een functioneel grootschalige landbouw in een kleinschalig landschap te ontwikkelen.

Als ontwikkelingen plaats vinden in het oude hoevenlandschap, dan dragen deze bij aan behoud en accentuering van de dragende structuren (groenstructuur en routes) van het oude hoevenlandschap, en aan de samenhang en de karakteristieke verschillen tussen de landschapselementen: de erven met erfbeplanting; open es(je); beekdal; voormalige heidevelden, de mate van openheid en kleinschaligheid. Ontwikkelingen vergroten de toegankelijkheid van erven en erfroutes.

De 'Stedelijke laag'

De locatie heeft op de gebiedskenmerkenkaart 'Stedelijke laag' geen bijzondere eigenschappen. Deze laag kan dan ook buiten beschouwing worden gelaten.

De 'Lust- en leisurelaag'

De locatie heeft op de gebiedskenmerkenkaart 'Lust- en leisurelaag' geen bijzondere eigenschappen. Deze laag kan ook buiten beschouwing worden gelaten.

Conclusie

In onderhavig geval gaat het om het bouwen van een woning. Bij de vormgeving van het plan is rekening gehouden met de gebiedskenmerken. Het plan is dan ook in overeenstemming met het provinciaal beleid.

3.3. Gemeentelijk beleid

3.3.1. Beleidskader Buitengebied

Aan de Thijlgerhof 2 wordt een woning gebouwd. Op het perceel is de bouw van een woning al toegestaan. De inhoud van de nieuw te bouwen woning bedraagt 598m³. Dit formaat is passend binnen het gemeentelijk beleid.

De woning valt voor een groot deel buiten het bestaande bouwvlak. Voor de nieuw te bouwen woning zal het bouwvlak worden aangepast.

In het bestemmingsplan wordt voor elke woning een bouwvlak opgenomen. Op basis van een aantal uitgangspunten worden de positie en omvang van een bouwvlak toegekend:

- De bestaande regeling in het vigerend bestemmingsplan;
- De herkenbaarheid van de stedenbouwkundige identiteit;
- De ruimtelijke kwaliteit/karakteristiek van het gebied waar de woning ligt.

Het Beleidskader Buitengebied van de gemeente Steenwijkerland geeft aan dat in het buitengebied overwegend vrijstaande woningen voorkomen, met overwegend één bouwlaag met kap. Behoeft aan uitbreiding van een woning is veelal te realiseren binnen een standaard woningdiepte van 15 meter bij vrijstaande woningen. Bij een grotere diepte komt het uitgangspunt van voldoende licht- en luchttoetreding in de knel. De standaard woningdiepte wordt per bouwperceel ingetekend, waarbij de omgeving en het karakter van het gebied en/of de woning bepalend zijn voor de omvang van de woning. Bij vrijstaande woningen wordt een uitbreidingsruimte van maximaal 5 meter in zijwaartse richting toegepast. Hierbij dient tevens de afstand van het bouwvlak tot de zijdelingse perceelsgrens minimaal 3 meter te bedragen. Indien de woning reeds op kortere afstand tot de zijdelingse perceelsgrens staat is deze bestaande afstand gerespecteerd.

De vormgeving van de nieuw te bouwen woning is vanuit stedenbouwkundig en ruimtelijk oogpunt gewenst. Het plan past binnen het beleidskader Buitengebied.

3.3.2. Welstandnota

In de Welstandsnota gemeente Steenwijkerland, valt het perceel Thijlinderdijk 2 binnen het gebied Kampenlandschap.

Gebiedsbeschrijving

Structuur

Het kleinschalige kampenlandschap aan de zuidwestelijke zijde van de stuwwal is agrarisch met vruchtbare, onregelmatige verkavelde bouw- en weilanden, vaak gescheiden door houtwallen met inheemse bomen en struiken. Daarnaast zijn steilranden, loofbosjes en grote, oude loofbomen (veelal eiken) kenmerkend. Het landschappelijk groen gaat geleidelijk over in de karakteristieke erfbeplanting: leilinden en solitair, maar ook enkele eikengaarden. De belangrijkste verbindingroute is de Paasloërweg-Oldemarktseweg van oost naar west, waarop zuidwestelijk georiënteerde secundaire wegen uitkomen. De bebouwing aan deze wegen is over het algemeen op onregelmatige afstand, in een rechte hoek, ten opzichte van de weg gelegen. De bebouwing is zeer dun en vrijwel nergens aaneengesloten. De buurtschappen zijn kleine concentraties van bebouwing in een iets grotere dichtheid. De agrarische kavels zijn dieper en groter dan de kavels met woonhuizen. Enkele, zeer oude boerderijen staan met de achterzijde, het schuurgedeelte, naar de weg gekeerd. De meeste boerderijen echter hebben de voorgevel op de weg georiënteerd. De bijgebouwen van de boerderijen zijn in de directe omgeving gesitueerd, op een rechthoekige plattegrond, haaks ten opzichte van het hoofdgebouw.

Bebouwing

In het kampenlandschap tussen Oldemarkt en De Eese is de boerderij het meest karakteristieke bouwtype, globaal onder te verdelen in twee groepen: de Friese huisgroep en de hallenhuisgroep. De verschillen hangen samen met de ligging *aan de rand van* of *op* de stuwwal. Aan de rand van de stuwwal komen van oorsprong twee typen boerderijen voor, behorende tot de Friese huisgroep, te weten: de koprompboerderijen, soms met het woongedeelte dwars geplaatst, en de Friese stelp. Beide types worden gekenmerkt door forse schilddaken en, in voorkomende gevallen, zadeldaken (soms met wolfseind) op de woongedeeltes. Bij de Stelp zijn woon- en bedrijfs gedeelte onder één kap samengevoegd. De boerderijen aan de rand van de stuwwal hebben van oorsprong een groter schuurgedeelte dan die op de stuwwal. Deze boerderijen behoren tot de hallenhuisgroep en zijn veelal niet meer in gebruik als agrarisch bedrijf, maar als woning. De zadeldaken zijn in het woongedeelte met een wolfseind of eindigen tegen een geveltop. Het schuurgedeelte heeft een gesloten dak, op het woongedeelte komt sporadisch een dakkapel voor. De gevelindeling is in het algemeen verticaal. De bijgebouwen bestaan uit bakhuizen, schuren en hooibergen. Bijgebouwen vormen samen met het hoofdgebouw, erfbeplanting en erfafscheiding een samenhangend geheel. De voorkomende boerderijen uit de jaren dertig en vijftig van de twintigste eeuw zijn niet karakteristiek voor het kampenlandschap. Hetzelfde geldt voor de moderne, grootschalige bijgebouwen, silo's en schuren van de nog in gebruik zijnde agrarische bedrijven. Hier en daar, bijvoorbeeld langs de Oldemarktseweg, staan woningen. De woonhuisbebouwing van de buurtschappen bestaat voornamelijk uit vrijstaande of tweeonder- één-kap woningen, één of twee bouwlagen hoog en voornamelijk onder zadel- of schilddaken. In Baars staat naast het voormalige schooltje een rij van drie dubbele woningen.

Detailering

De kappen van de boerderijen aan de rand van de stuwwal zijn voornamelijk met gebakken, rode of gesmoorde pannen gedekt. Bij de oudere boerderijen komt ook riet als dekking voor. Op de stuwwal komt riet vaker voor als dekking maar daarnaast zijn ook boerderijen met pannen gedekt. De combinatie van pannen op het voorhuis en riet op het achterhuis is historisch. Zowel de boerderijen uit de hallenhuisgroep als die van de Friese huisgroep zijn opgemetseld in

schoon metselwerk, maar bij de oudste boerderijen uit de hallenhuisgroep zijn delen van de bedrijfsgedeelten in hout opgetrokken. Streekeigen zijn de uilenborden. De ramen zijn soms nog voorzien van een tweedeling in het bovenlicht en een vierdeling in het schuifraam. Ramen zijn overwegend verticaal geplaatst. Over het algemeen zijn de kleuren van de boerderijen gedekt. Gepotdekselde delen zijn (bruin-)zwart, de voordeur en de ramen vaak donkergroen en het andere hout, waaronder de kozijnen, vaak wit geschilderd. De woonhuizen zijn divers in de detaillering, maar de naoorlogse bebouwing wordt over het algemeen gekenmerkt door rode baksteen, wit of gebroken wit voor de kozijnen en een dakbedekking van pannen. Afwijkende materialen zijn de damwandprofielen en golfplaat bij agrarische bijgebouwen.

Beoordeling

Het bouwplan is voorgelegd aan de Welstandscommissie. Door de commissie is geoordeeld dat het plan voldoet aan de redelijke eisen van welstand, mits enkele kleine aanpassingen worden doorgevoerd:

- Voorgevel: de voorgevel moet minder "blind" zijn. Dat kan opgelost worden door bijvoorbeeld luiken en de ramen iets naar het midden plaatsen.
- Voordeur en zijraam bij voordeur: deze moeten meer in stijl met de overige gevelindeling van het voorhuis.
- Kleur voorhuis: niet spierwit. Graag het ral-nummer doorgeven.

3.3.3. *Beheersverordening Buitengebied Steenwijkerland*

Op het perceel Thijlingerhof is de Beheersverordening Buitengebied Steenwijkerland van toepassing. Het perceel heeft de bestemming "Wonen-Buitengebied" en "Waarde-Archeologie".

Op grond van de bestemming "Wonen-Buitengebied" mogen woningen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd. De goothoogte van de woning dient minimaal 2,5 meter en maximaal 3,5 meter te bedragen en de bouwhoogte van de woning dient minimaal 6,50 meter en maximaal 7,50 meter te bedragen. Aan deze punten wordt niet voldaan. Het bouwplan wordt grotendeels buiten het bouwblok geprojecteerd. De goothoogte is voor een deel 1,7 meter en de bouwhoogte van het voorhuis van de woning is 6,1 meter.

De beheersverordening Buitengebied Steenwijkerland kent wel afwijkingsmogelijkheden, maar niet voor alle bovenstaande afwijkingen. Daarom dient voor het totale bouwplan medewerking verleend te worden middels een projectafwijking op grond van artikel 2.12, lid 1, sub a onder 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

3.3.1 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Op grond van artikel 2.1 Wabo is het verboden om zonder vergunning gronden te gebruiken in strijd met het bestemmingsplan:

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren, voor zover dat geheel of gedeeltelijk bestaat uit:
  - c. het gebruiken van gronden of bouwwerken in strijd met een bestemmingsplan, (...)

Zoals hiervoor aangegeven, voldoet het bouwplan niet aan alle voorwaarden van de beheersverordening. Omdat het bouwplan stedenbouwkundig en landschappelijk gezien passend is in de omgeving, is de gemeente bereid medewerking te verlenen aan een afwijking van het bestemmingsplan. Deze mogelijkheid wordt geboden door toepassing van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3:

1. Voor zover de aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, kan de omgevingsvergunning slechts worden verleend:

a. indien de activiteit in strijd is met het bestemmingsplan of de beheersverordening:

3°. indien de activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat.

Op grond van artikel 6.5 van het Besluit omgevingsrecht dient tevens een verklaring van geen bedenkingen te worden afgegeven door de gemeenteraad wanneer de procedure van artikel 2.12 lid 1 sub a onder 3 Wabo wordt gevolgd:

1. Voor zover een aanvraag betrekking heeft op een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de wet, wordt de omgevingsvergunning, waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de wet wordt afgeweken van het bestemmingsplan of de beheersverordening, niet verleend dan nadat de gemeenteraad van de gemeente waar het project geheel of in hoofdzaak zal worden of wordt uitgevoerd, heeft verklaard dat hij daartegen geen bedenkingen heeft, tenzij artikel 3.2, aanhef en onder b, van dit besluit of artikel 3.36 van de Wet ruimtelijke ordening van toepassing is.

De raad van de gemeente Steenwijkerland heeft een algemene verklaring van geen bedenkingen afgegeven, indien bouwplannen passend zijn binnen het gemeentelijk beleid. Dat is hier het geval.

Op grond van artikel 2.1 Wabo is het tevens verboden om zonder vergunning een bouwwerk te bouwen. De omgevingsvergunning zal worden aangevraagd voor zowel het afwijken van het bestemmingsplan als het bouwen van een bouwwerk.

Hoofdstuk 4 Actuele waarden

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de actuele waarden die aanwezig zijn in het gebied. Specifiek wordt ingegaan op de ecologische waarden, cultuurhistorie en archeologie.

4.2. Ecologie

Bij elk ruimtelijk plan dient met het oog op de natuurbescherming rekening te worden gehouden met de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Hierbij dient te worden aangetoond dat als gevolg van de geplande activiteiten de gunstige staat van instandhouding van waardevolle dier- en plantensoorten niet in het geding komt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in gebiedsbescherming en soortenbescherming.

4.2.1. Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (Stb. 1998, 403 en Stb. 2005,195). Deze wet is de implementatie van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn voor wat betreft de gebiedsbescherming en is vanaf 1 oktober 2005 in werking getreden. Op grond van deze gebiedsbescherming vallen beschermde natuurmonumenten en de gebieden die op grond van de beide Europese richtlijnen zijn aangewezen als speciale beschermingszones (de zogenoemde Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) onder het regime van de Natuurbeschermingswet 1998. Het plangebied ligt op circa 3 kilometer van de dichtstbij gelegen Natura 2000-gebieden "Weerribben" en "De Wieden". Het planvoornemen voorziet in het bouwen van een woning. Gelet hierop is er geen invloed te verwachten op de natuurgebieden in de omgeving.

4.2.2. Soortenbescherming

Behalve de mogelijke effecten op natuurgebieden moet ook duidelijk zijn of het betreffende plan effecten heeft, en zo ja welke, op beschermde soorten. De soortenbescherming is vastgelegd in de

Flora- en faunawet (Staatsblad 1999, 264, laatstelijk gewijzigd Staatsblad 2009,617). Deze wet is de implementatie van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn voor wat betreft de soortenbescherming.

De werkingssfeer van de Flora- en Faunawet is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft soorten overal in Nederland bescherming. Op grond van de Flora en Faunawet gelden algemene verboden tot het verwijderen van groeiplaatsen van beschermde plantensoorten en het beschadigen of verstoren van voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. In artikel 75 van de Flora en faunawet worden de ontheffingsmogelijkheden weergegeven. In principe zijn alle zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en vissen die in Nederland voorkomen, beschermd. De aanvraag van een ontheffing en de toetsing aan de Flora- en Faunawet gebeurt niet in het kader van het bestemmingsplan, maar in de vergunningenfase van een initiatief. Om te beoordelen of dit bestemmingsplan ook uitvoerbaar is, wordt hierop vooruitlopend, een verwachting uitgesproken over de eventuele gevolgen voor de beschermde planten- en diersoorten in het plangebied. In de wet is een differentiatie aangebracht in niveau van bescherming.

Op 23 februari 2005 is de zgn. "AMvB art. 75" van de Flora- en faunawet in werking getreden, waarin dit verschil is verwoord:

- alle soorten, opgenomen in Habitat richtlijn bijlage IV, de Vogelrichtlijn en beschermde soorten van de Rode Lijst zijn beschermd onder het zwaarste regime (soorten van tabel 3);
- soorten met vrijstelling bij een vastgestelde gedragscode (soorten van tabel 2);
- soorten waarvoor een algemene vrijstelling geldt.

Vanuit de Flora- en faunawet moet er worden gekeken naar het effect van het project op de planten en diersoorten in de omgeving.

In 2009 is de voormalige woning met bijgebouwen op het perceel gesloopt. Daarna is de grond dermate intensief gebruikt waardoor zich geen kwetsbare soorten op het perceel hebben kunnen vestigen. Hierdoor wordt geen inbreuk gemaakt op leefgebied van een dier- of plantsoort.

4.3. Archeologie

4.3.1. Archeologie

In 1992 is het Verdrag van Malta door de landen van de Europese Unie, waaronder Nederland, ondertekend. Dit verdrag verplicht de Europese overheden tot het beschermen van archeologisch erfgoed. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat archeologische waarden in situ (ter plekke) bewaard moeten blijven. Er dient te worden nagestreefd de waarden op de locatie te behouden. Als dit niet mogelijk blijkt, bijvoorbeeld bij bouwplannen, dan moeten de waarden worden opgegraven en ex situ (elders) worden bewaard. Het Verdrag van Malta is via de Wet op de archeologische monumentenzorg door vertaald in met name de Monumentenwet 1988, welke aangeeft dat de gemeente bevoegd gezag is op het gebied van cultuurhistorie en archeologie.

De gemeente Steenwijkerland beschikt over een archeologische waarden- en verwachtingen-kaart. Op deze kaart zijn de gronden binnen het plangebied aangeduid als Op deze kaart zijn de gronden binnen het plangebied aangeduid als 'Hoge archeologische verwachtingswaarde' (oranje). Aan de archeologische waarden- en verwachtingenkaart is archeologisch beleid gekoppeld. Het beleid voor gebieden met een hoge archeologische verwachting is:

- bij plannen groter dan 2500 m² is het uitvoeren van archeologisch onderzoek (in de vorm van een Inventariserend Veldonderzoek –IVO- noodzakelijk.

De oppervlakte aan bebouwing bedraagt veel minder dan 2500 m² en is archeologisch onderzoek niet noodzakelijk.

Hoewel archeologisch onderzoek niet nodig is, geldt er wel een algemene meldingsplicht. Elke archeologische vondst dient gemeld te worden aan de Minister (artikel 53 en 54 van de Monumentenwet) door middel van het officiële vondstmeldingsformulier. Dit kunnen bijvoorbeeld scherven zijn, pijpenkopjes of munten. Een vondstmelding kan veel informatie verschaffen over de archeologische waarden en verwachtingen in een gebied. Het maakt het verhaal van het verleden completer. Om die reden is het volgens de Monumentenwet wettelijk verplicht gesteld archeologische vondsten te melden. Het maakt niet uit of een archeologische vondst gedaan is tijdens archeologisch onderzoek of als toevalsvondst bij niet archeologisch onderzoek.

4.3.2. *Cultuurhistorie*

In het besluit ruimtelijke ordening (Bro) is bepaald dat in een ruimtelijk plan een beschrijving opgenomen moet worden van de manier waarop met de aanwezig cultuurhistorische waarden rekening is gehouden.

De woning is niet aangewezen als monument. Het is niet noodzakelijk om aanvullende eisen aan het project te stellen in het kader van cultuurhistorische waarden.

Hoofdstuk 5 Waterparagraaf

5.1. Inleiding

Het is verplicht om in de toelichting bij een bestemmingsplan te verantwoorden op welke wijze rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishouding. Dit is bepaald in artikel 3.1.6, eerste lid, sub b van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Deze verantwoording wordt ook wel de waterparagraaf genoemd. Dit hoofdstuk kan als zodanig beschouwd worden.

5.2. Waterbeleid

5.2.1. Waterwet

De Waterwet regelt in hoofdzaak het beheer van watersystemen, waaronder waterkeringen, oppervlaktewater- en grondwaterlichamen. De wet is gericht op het voorkomen dan wel beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, de bescherming en verbetering van kwaliteit van watersystemen en de vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen. In hoofdstuk 6 van de Waterwet wordt genoemd wanneer een waterwetvergunning nodig is. Deze is nodig wanneer sprake is van het lozen of storten van stoffen in oppervlaktewater of de zee of het onttrekken van grondwater of infiltreren van water.

Hiervan is geen sprake bij het bouwen van een woning. Een waterwetvergunning is daarom niet nodig.

5.2.2. Waterplan gemeente Steenwijkerland 2008 -2015

Het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is een op grond van de Wet milieubeheer verplicht plan waarin de gemeente aangeeft hoe ze op korte en lange termijn invulling geeft aan de gemeentelijke zorgplicht. Op basis van het gemeentelijk waterplan willen gemeente en waterschappen de wateropgave verankeren in ruimtelijke plannen en besluiten. Dit geldt voor zowel het niet stedelijke gebied van Steenwijkerland, voor herinrichting en beheer, maar ook zeker voor zoeklocaties en nieuwbouwlocaties. Uitgangspunt is dat bij de plannen gestreefd wordt naar voldoende water, schoonwater en bruikbaar water. Hierbij wordt telkens gekeken naar verschillende mogelijkheden en wordt gestreefd naar het leveren van maatwerk. Bij de keuze voor een nieuwe bouwlocatie wordt door de gemeente het proces volgens de digitale watertoets gevolgd. Op deze manier wordt de betrokkenheid van waterdeskundigen gewaarborgd van planvorming tot realisatie/beheer.

Op grond van het waterplan zal de gemeente bij nieuwe initiatieven in het spoor van de ruimtelijke ordening middels de watertoets de belangen van waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden een volwaardige plaats in de belangenafweging geven, in lijn met het provinciale ruimtelijke ordeningsspoor.

Het waterplan samenvattend kunnen de volgende randvoorwaarden worden geformuleerd:

- bestaande waterwin- en grondwaterbeschermingsgebieden krijgen een beschermende regeling in het bestemmingsplan;
- bij nieuwe RO-initiatieven worden middels de watertoets de waterbelangen volwaardig meegewogen in de belangenafweging;

- in het bestemmingsplan Buitengebied wordt een overstromingsrisicoparagraaf opgenomen.

5.2.3. Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan

Het Verbrede Gemeentelijke Rioleringsplan (vGRP) beschrijft de beleidsvoornemens en maatregelen voor inzameling, transport en (lokale) verwerking van afval-, hemel- en grondwater in Steenwijkerland voor de periode 2009-2015. Het vGRP vertaalt de voorgenomen maatregelen in een kostendekkingsplan en geeft aan welke gevolgen dit heeft voor de rioolheffing.

In het vGRP worden ook op hoofdlijnen de taken en verplichtingen van een (particuliere) grondeigenaar benoemd. De grondeigenaar is verantwoordelijk voor de staat van zijn woning en perceel. De grondeigenaar is ook zelf verantwoordelijk voor het op eigen perceel treffen van maatregelen voor de inzameling en afwatering. Hieronder vallen ook maatregelen tegen eventuele grondwateroverlast. Het ingezamelde afvalwater dient de grondeigenaar af te voeren naar de erfgrans. Hier gaat de verantwoordelijkheid over naar de gemeente. Veelal is op de erfgrans een zogenaamd ontstoppingsstuk aangebracht. Via dat ontstoppingsstuk kan in geval van een verstopping worden nagegaan in welk deel van de riolering de verstopping aanwezig is (particulier of gemeente).

5.3. Overstromingsrisicoparagraaf

In haar omgevingsverordening geeft de provincie Overijssel aan inzicht te wensen in overstromingsrisico's bij initiatieven. Het plangebied ligt in dijkkring (nr. 9) zoals weergegeven in bijlage I van de Waterwet. Deze dijkkring kent een veiligheid met een overschrijdingskans 1/1250 jaar en ligt op de hoge gronden. Bij een eventuele dijkdoorbraak van dijkring 9 kent deze locatie geen overstromingsdiepte. Het aspect water vormt geen belemmering van de ontwikkeling van het voorgenomen initiatief.

5.4. Waterhuishouding

Het plan loopt geen verhoogd risico op wateroverlast als gevolg van overstromingen. Het plan heeft geen schadelijke gevolgen voor de waterkwaliteit en ecologie. In het verleden is er in of rondom het plangebied geen wateroverlast of grondwateroverlast geconstateerd. De toename van het verharde oppervlak is minder dan 1500m², namelijk circa 125m².

5.5. Waterhuishoudkundige voorzieningen

In het plan wordt gestreefd het voorkeursbeleid van het waterschap op te volgen. Als het hemelwater niet wordt aangekoppeld of wordt afgekoppeld van het bestaande rioolstelsel is oppervlakkige afvoer en infiltreren in de bodem uitgangspunt. Als infiltratie in de bodem niet mogelijk is, is lozing op het oppervlaktewater via een bodempassage gewenst. Speciale aandacht wordt besteed aan duurzaam bouwen en een duurzaam gebruik van de openbare ruimte om een goede kwaliteit van het afgekoppelde hemelwater te garanderen.

5.6. Aanleghoogte van de bebouwing

Voor de aanleghoogte van de gebouwen (onderkant vloer begane grond) wordt een ontwateringsdiepte geadviseerd van minimaal 80 centimeter ten opzichte van de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG). Bij een afwijkende maatvoering is de

kans op structurele grondwateroverlast groot. Bij het bouwen zonder kruipruimte kan worden volstaan met een geringere ontwateringsdiepte. Om wateroverlast en schade in woningen en bedrijven te voorkomen wordt geadviseerd om een drempelhoogte van 30 centimeter boven het straatpeil te hanteren. Ook voor lager, beneden het maaiveld, gelegen ruimtes (kelders, parkeergarages) moet aandacht worden besteed aan het voorkomen van wateroverlast.

5.7. Het gebruik van materialen

Het waterschap is verantwoordelijk voor een goede waterkwaliteit van het regionale watersysteem. Om verontreiniging van het watersysteem te voorkomen adviseert het waterschap om materialen zoals lood, koper en zink niet te gebruiken als het hemelwater vrij afstroomt naar het watersysteem. Het planvoornemen zal hieraan voldoen.

5.8. Watertoets

De initiatiefnemer heeft het Waterschap Reest en Wieden geïnformeerd over het plan door gebruik te maken van de digitale watertoets. De beantwoording van de vragen heeft ertoe geleid dat de korte procedure is toegepast.

“De procedure in het kader van de watertoets is goed doorlopen conform de Handreiking watertoets III. Waterschap Reest en Wieden geeft een positief wateradvies”.

Het wateradvies is toegevoegd aan de ruimtelijke onderbouwing.

Hoofdstuk 6 Milieuparagraaf

6.1. Milieu

Milieubeleid wordt steeds meer geïncorporeerd in andere beleidsvelden. Verbreding van milieubeleid naar andere beleidsterreinen is dan ook een belangrijk uitgangspunt. Ook in de ruimtelijke planvorming is structureel aandacht voor milieudoelstellingen nodig. De milieudoelstellingen worden daartoe integraal en vanaf een zo vroeg mogelijk stadium in het planvormingsproces meegewogen. Een duurzame ontwikkeling van de gemeente is een belangrijk beleidsuitgangspunt dat zijn doorwerking heeft in meerdere beleidsterreinen.

6.2. Geluidhinder

In de Wet geluidhinder (Wgh) is vastgesteld dat indien in het plangebied geluidgevoelige functies (zoals woningen) zijn voorzien binnen de invloedssfeer van (rail- en weg)verkeerslawaai, akoestisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. Echter, gelet op de aard van de weg en de verkeersintensiteiten ter plaatse kan een akoestisch onderzoek naar de effecten van het wegverkeerslawaai achterwege blijven. Voor de woning dient wel een binnen geluidsniveau van Lden 33 dB te worden gewaarborgd.

6.3. Bodem

Het beleid ten aanzien van de bodemkwaliteit is op nationaal niveau vast gelegd in de Wet bodembescherming (Wbb) en het (bijbehorende) Besluit bodemkwaliteit. Gestreefd wordt naar een duurzaam bodembeheer. Bij een ruimtelijk plan moet de bodemkwaliteit van het betreffende gebied inzichtelijk worden gemaakt. Hierbij is van belang te weten of er bodemverontreiniging is die de functiedoelen kan frustreren, of er gezondheidsrisico's of ecologische risico's daardoor zijn en wat de mogelijkheden zijn om er tijdig iets aan te doen. Het uitgangspunt wat betreft de bodem van het perceel is, dat de kwaliteit ervan zodanig dient te zijn dat er geen risico's zijn voor de volksgezondheid bij het gebruik van het plangebied voor de beoogde functie(s).

Op grond van artikel 8 van de Woningwet dient de gemeenteraad een bouwverordening vast te stellen die onder andere voorschriften bevat omtrent het tegengaan van het bouwen van een bouwwerk op verontreinigde bodem. Deze voorschriften hebben uitsluitend betrekking op bouwwerken waarin (nagenoeg) voortdurend mensen zullen verblijven en waarbij voor het bouwen een omgevingsvergunning is vereist. Op grond van dit artikel zal voor de bouw van de woning aan de Thijlingerhof 2 eerst een bodemonderzoek moeten worden uitgevoerd. Gezien de woonbestemming is geen bodemverontreiniging te verwachten op de locatie. Met het bodemonderzoek zal definitief worden vastgesteld of deze hypothese juist is.

6.4. Luchtkwaliteit

De Wet luchtkwaliteit is op 15 november 2007 in werking getreden en vervangt het Besluit luchtkwaliteit 2005. De Wet luchtkwaliteit is te vinden in titel 5.2 van de Wet milieubeheer. In artikel 4 van het Besluit niet in betekende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) en de bijlagen van de Regeling niet in betekende mate van bijdragen (luchtkwaliteit) is voor bepaalde categorieën projecten met getalsmatige grenzen vastgesteld dat deze niet in betekende mate (NIBM) bijdragen aan de luchtverontreiniging. Deze mogen zonder toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit uitgevoerd worden. Dit geldt onder andere voor woningbouwlocaties die niet meer dan 500 nieuwe woningen omvatten. Kort samengevat dienen bouwplannen te worden beoordeeld aan de hand van artikel 5.16 Wet milieubeheer.

Het bouwplan is gelegen in het buitengebied van de gemeente Steenwijkerland en betreft de bouw van een woning. Op basis van het gestelde in artikel 4 van het Besluit niet in betekende mate bijdrage (luchtkwaliteitseisen) en de bijlagen van de Regeling niet in betekende mate bijdrage (luchtkwaliteitseisen) kan geconcludeerd worden dat het bouwplan niet in betekende mate bijdraagt aan de verslechtering van de luchtkwaliteit, aangezien het bouwplan niet voorziet in de bouw van meer dan 500 woningen. Op grond van artikel 5.16 lid 1 c Wet milieubeheer kan het project zonder nader onderzoek doorgang vinden.

6.5. Bedrijven en milieuzonering

In het kader van een goede ruimtelijke ordening is ruimtelijke afstemming tussen bedrijfsactiviteiten, voorzieningen en gevoelige functies (woningen) noodzakelijk. Bij deze afstemming wordt gebruik gemaakt van de richtafstanden uit de basiszoneringslijst van de VNG-brochure "Bedrijven en milieuzonering" (2009). Een richtafstand kan worden beschouwd als de afstand waarbij onaanvaardbare milieuhinder als gevolg van bedrijfsactiviteiten redelijkerwijs kan worden uitgesloten.

In de directe omgeving van de woning zijn hoofdzakelijk woningen gelegen. Er bevinden zich geen bedrijven die door de bouw van de woning beperkingen in de bedrijfsvoering zouden kunnen ondervinden. Er zijn dan ook geen richtafstanden die in ogenschouw genomen hoeven te worden.

6.6. Externe veiligheid

6.6.1. *Besluit externe veiligheid inrichtingen*

Bij de ruimtelijke planvorming moet rekening gehouden worden met het aspect externe veiligheid. De risico's voor de bevolking, die verbonden zijn aan gevaar veroorzakende activiteiten moeten in beeld worden gebracht. De volgende bronnen kunnen aan de orde zijn:

- inrichtingen;
- transportactiviteiten met gevaarlijke stoffen;
- vuurwerkopslagplaatsen;
- opslagplaatsen ontplofbare stoffen voor civiel gebruik.

De risiconormen voor inrichtingen zijn vastgelegd in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Het besluit verplicht gemeenten en provincies bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen rekening te houden met bepaalde eisen ten aanzien van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. In de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi) zijn voorts regels opgenomen betreffende de veiligheidsafstanden en berekening van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. In de directe omgeving (straal 250 meter) zijn geen risicovolle inrichtingen aanwezig. Het planvoornemen voorziet ook niet in de ontwikkeling van een risicovolle inrichting.

6.6.2. Externe veiligheidsbeleid

De gemeente heeft een externe veiligheidsbeleid. Dit beleid geldt voor de periode 2015-2018. De gemeente streeft naar een beheersbare externe veiligheidssituatie en heeft daarvoor de volgende doelen gesteld:

1. De externe veiligheid risico's binnen de gemeente goed in beeld zijn gebracht en ambtenaren, bestuurders en burgers zich bewust zijn van de aanwezige risico's.
2. Een zorgvuldige afweging plaatsvindt tussen nut en noodzaak van nieuwe ontwikkelingen en hun gevolgen voor externe veiligheid.
3. Door middel van beleidsuitvoering en handhaving wordt gezorgd voor de beheersbaarheid van bestaande en toekomstige EV risico's.
4. Communicatie met de burger plaatsvindt over de aanwezige risico's en de te volgen gedragsrichtlijn in geval van een calamiteit.

In de directe omgeving van deze locatie zijn geen voor externe veiligheid relevante bedrijven en/of hogedruk aardgasleidingen aanwezig. Wel ligt de locatie in het invloedsgebied van de weg waar middels ontheffingen vervoer van gevaarlijke stoffen over gaan. De Thijlengerhof is een weg die te typeren is als een weg welke buiten de bebouwde kom is gelegen. Er mag niet harder dan 60 km/h worden gereden. Aangezien er niet meer dan 500 vervoersbewegingen met propaan per jaar langs gaan is er geen plaatsgebonden risicocontour langs deze weg gelegen. Het betreft de bevoorrading van 1 propaan-tank wat maximaal 5 keer per jaar (10 vervoersbewegingen) plaatsvindt. Daarnaast zal het groepsrisico met de komst van deze woning niet met 10 % toenemen. De omgeving langs deze weg is aan te merken als rustige woonwijk. Voor een dergelijke omgeving geldt een dichtheid van 25 personen per hectare. Om een overschrijding van 10 % van het groepsrisico te krijgen zijn meer dan 4500 vervoers-bewegingen per jaar met stofcategorie GF3 (LPG en propaan) nodig. Dit wordt bij lange na niet gehaald. De nieuwe woning zal wel leiden tot een toename van het aantal personen binnen het invloedsgebied maar dit zal nauwelijks bijdragen aan de dichtheid van 25 personen per hectare en daarnaast worden zoals hierboven omschreven, de vervoersbewegingen van 4500 per jaar niet overschreden. Dit volgt uit de vuistregels van het HART (Handleiding risicoanalyse transport). Deze handleiding mag worden gebruikt om te bepalen of een groepsrisicoberekening met RBMII noodzakelijk is en of er een verantwoording van het groepsrisico moet worden opgesteld.

Conclusie

Uit het vorenstaande blijkt dus dat er geen berekening en verantwoording noodzakelijk zijn. Hetgeen ook volgt uit artikel 8 van het Besluit externe veiligheid transportroutes. De ontwikkeling past ook binnen het gemeentelijk beleid. De nieuwe woning leidt niet tot een toename van kwetsbare groepen binnen het invloedsgebied van een risicobron (in dit geval de Thijlengerhof). Een woning is standaard kwetsbaar en wordt niet als zodanig op de risicokaart geplaatst.

6.7. Milieubescherming

Het plangebied is niet gelegen in een milieubeschermingsgebied, grondwaterbeschermingsgebied, stiltegebied of ecologische hoofdstructuur.

6.7.1. Verkeersplan Steenwijkerland

Het wensbeeld voor wegen buiten de bebouwde kom is gebaseerd op de wegencategorisering, zoals die in de Kadernota uit 2004 is opgenomen. Op grond van het verkeersplan zijn er een aantal wegen in het buitengebied waar een maximum van 60 km/h geldt. De Thijlengerhof is een weg die te typeren is als een weg welke buiten de bebouwde kom is gelegen. Er mag niet harder dan 60 km/h worden gereden. Er vindt geen aanpassing plaats van het snelheidsregiem van de weg.

6.8. Kabels en leidingen

In en rondom het plangebied zijn geen kabels of leidingen aanwezig die invloed hebben op de ontwikkelingen. De kabels en leidingen binnen het projectgebied hoeven niet voorzien te worden van een planologische regeling.

Hoofdstuk 7 Financiële paragraaf

7.1. Financiële haalbaarheid

Het planvoornemen betreft een particulier initiatief. De met de daadwerkelijke realisering gepaard gaande kosten worden dan ook gedragen door de initiatiefnemer. Bijkomende kosten, zoals voor de aansluiting op de nutsvoorzieningen en riolering, komen eveneens voor rekening van de initiatiefnemer. Een en ander is middels de Legesverordening verzekerd. Tevens is een planschadeverhaal overeenkomst gesloten met de initiatiefnemer. Eventuele planschade wordt hiermee afgewenteld op de initiatiefnemer.

Voorgaande overziend zijn er voor de gemeente geen kosten aan de realisering van het plan verbonden.

7.2. Exploitatieplan

Het exploitatieplan biedt de grondslag voor het publiekrechtelijk kostenverhaal. In artikel 6.12, eerste en tweede lid, Wro is bepaald in welke situatie een exploitatieplan gemaakt moet worden. In artikel 6.2.1 Bro worden de bouwplannen aangewezen waarvoor de gemeenteraad een exploitatieplan moet vaststellen. Een exploitatieplan wordt gelijktijdig vastgesteld met het ruimtelijk plan of besluit waarop het betrekking heeft. Dat kan een bestemmingsplan, een wijzigingsplan, een projectbesluit en een buitentoepassingverklaring van een beheersverordening zijn.

Een exploitatieplan is echter niet aan de orde, het verhaal van kosten is anderszins verzekerd.

Einde bijlage: 6.1. Aanvraag omgevingsvergunning Thijlingerhof 2 te Steenwijkerwold - bijlage Ruimtelijke onderbouwing

[Terug naar het agendapunt](#)

7.0. Omgevingsvergunning Schouw 12 Vollenhove - raadsvoorstel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 27 oktober 2015
Nummer voorstel: 2015/96

Voor raadsvergadering d.d.: 08-12-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Verklaring van geen bedenkingen het bouwen van een woning en een bijgebouw op het perceel Schouw 12 te Vollenhove

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

Een verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 6.5, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht af te geven voor bouwen van een woning en een bijgebouw op het perceel Schouw 12 te Vollenhove.

Samenvatting:

Er is een aanvraag voor een omgevingsvergunning ingediend voor het bouwen van een woning en een bijgebouw op het perceel Schouw 12 te Vollenhove.

Omdat uit de beoordeling van het plan in onze ogen duidelijk is geworden dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening – zie hiervoor de bijgevoegde ruimtelijke onderbouwing –, willen wij een ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage leggen.

Om de ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage te kunnen leggen, is echter eerst een verklaring van geen bedenkingen van uw raad nodig. In 2010 heeft uw raad een algemene verklaring van geen bedenkingen afgegeven maar recente jurisprudentie wijst uit dat een algemene verklaring van geen bedenkingen niet houdbaar is. Momenteel wordt bekeken voor welke categorieën van gevallen uw raad wel eventueel een generieke verklaring van geen bedenkingen kan afgeven. Hiervoor zal te zijner tijd een apart voorstel worden aangeleverd.

Wanneer uw raad deze verklaring van geen bedenkingen afgeeft, kunnen wij de gevraagde ontwerp-omgevingsvergunning ter inzage leggen.

Kanttekening

Het ter inzage leggen van deze ontwerp-omgevingsvergunning kan echter pas plaatsvinden wanneer uw raad verklaart geen bedenkingen te hebben tegen het plan. Artikel 6.5. van het Besluit omgevingsrecht bepaalt in deze dat de verklaring slechts kan worden geweigerd in het belang van een goede ruimtelijke ordening. In die zin heeft uw raad een finaal oordeel met betrekking tot het ingediende plan. In de bijgevoegde ruimtelijke onderbouwing vindt u de onderbouwing waarom wij van mening zijn dat er sprake is van een goede ruimtelijke ordening.

Bijlagen bij het voorstel   Ontwerp-omgevingsvergunning, tekening en de ruimtelijke onderbouwing

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

IO

adviseur

Jantsje Vriesema, tel.: 14 0521, email:

jantsje.vriesema@steenwijkerland.nl

behandeld in raadscommissie

x ja, 24 november 2015

nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 8 december 2015

Nummer: 2015/96

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 oktober 2015, nummer 2015/96;

b e s l u i t :

Een verklaring van geen bedenkingen als bedoeld in artikel 6.5, lid 1 van het Besluit omgevingsrecht af te geven voor het bouwen van een woning en een bijgebouw op het perceel Schouw 12 te Vollenhove.

De raad voornoemd,

De griffier, de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas

Terug naar het agendapunt

8.0. Herziening nota Grond- en Ontwikkelbeleid - raadsvoorstel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 24-11-2015
Nummer voorstel: 2015/84

Voor raadsvergadering d.d.: 08-12-2015
Agendapunt:

Onderwerp:
Herziening nota Grond- en Ontwikkelbeleid
Nota Grondprijzenbeleid

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

1. De nota Grond- en Ontwikkelbeleid 2016-2020 vast te stellen.
2. De nota Grondprijzenbeleid 2016-2020 vast te stellen.
3. De voeding ten gunste van de reserve Bovenwijkse voorzieningen, de reserve Kunstobjecten en de reserve Planschade vanuit de grondexploitaties op te heffen.
4. Hiervoor de begroting te wijzigen en de financiële effecten te verwerken in de Jaarrekening 2015.
5. De reserves Planschade en Bovenwijkse voorzieningen op te heffen.
6. Het saldo van de reserves Planschade en Bovenwijkse voorzieningen ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar te brengen.
7. In de PPN 2016 een bedrag van structureel € 25.000 opnemen voor planschade.

Inleiding

Op 28 mei 2013 heeft u voor het eerst de nota Grond- en Ontwikkelbeleid vastgesteld. In deze nota worden onderdelen uit de reguliere planning- & controlcyclus gecombineerd met geldende wet- en regelgeving, de grond- en planexploitatiekaart en de beleidsmatige uitgangspunten voor de samenwerking met (private) marktpartijen over gebiedsontwikkeling. Deze nota is vastgesteld voor een periode van vier jaar. Een herziening van de nota Grond- en Ontwikkelbeleid zou dus voor het eerst plaats moeten vinden in 2017. Hierbij is de kanttekening gemaakt dat de nota eventueel eerder herzien wordt, wanneer er zich belangrijke ontwikkelingen aandienen.

Grond- en Ontwikkelbeleid

Op dit moment spelen er een aantal ontwikkelingen die aanleiding geven om de nota Grond- en Ontwikkelbeleid op een aantal punten aan te passen en op die manier herzien vast te stellen. De wijzigingen die worden voorgesteld hebben verschillende oorzaken, te weten:

- *Grondprijzenbeleid*
In dit voorstel zal wordt ook gevraagd om de nota Grondprijzenbeleid vast te stellen, waarin de beleidsmatige uitgangspunten over de totstandkoming van grondprijzen binnen de gemeente worden vastgelegd. Het vaststellen van een separate nota Grondprijzenbeleid heeft tot gevolg dat de paragraaf Uitgifte- en grondprijzenbeleid in de nota Grond- en Ontwikkelbeleid komt te vervallen.
- *Vennootschapsbelasting*
Vanaf 1 januari 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. Een van de ondernemingsactiviteiten betreft het grondbedrijf. Winsten die in de toekomst worden genomen zullen worden belast. Op dit moment is de gemeente Steenwijkerland zeer behoudend in de methode van winst nemen. Door een aanpassing te doen in de manier van winstnemen kan in de jaarrekening over 2015 een deel van de toekomstige winsten, op voorhand genomen worden. Hierdoor zal een fiscaal voordeel gehaald worden, aangezien hierover geen vpb afgedragen hoeft te worden.

De diverse wijzigingen in de nota Grond- en Ontwikkelbeleid, als gevolg van de hierboven genoemde onderwerpen zal verder in dit voorstel beschreven worden.

Grondprijzenbeleid

Tevens zal er een toelichting zijn op de vast te stellen nota Grondprijzenbeleid. De herziene nota Grond- en Ontwikkelbeleid en de nota Grondprijzenbeleid zijn als bijlage bijgevoegd.

Veranderingen BBV

Er is op dit moment een voornemen van de landelijke commissie om per 1 januari 2016 de Notitie Grondexploitatie van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) op een aantal punten te wijzigen. Dit zal van invloed zijn op de grondexploitaties. Het BBV bevat de regelgeving omtrent de jaarlijkse begrotings- en verantwoordingsstukken die moeten worden opgesteld. De wijzigingen hebben onder andere invloed op de toerekenbaarheid van kosten in een grondexploitatie. Dit heeft gevolg voor de afdrachten naar verschillende reserves. De veranderende regelgeving zal ingaan per 1 januari 2016. Echter worden de wijzigingen al meegenomen in dit voorstel, zodat de gemeente Steenwijkerland tijdig aansluit op de nieuwe regelgeving.

Belangrijke wijzigingen nota Grond- en Ontwikkelbeleid

Vaststellen nota Grondprijzenbeleid

In dit voorstel wordt gevraagd om de nota Grondprijzenbeleid vast te stellen. In deze nota worden de beleidsmatige uitgangspunten over de totstandkoming van grondprijzen binnen de gemeente Steenwijkerland vastgelegd. Tot op heden worden deze uitgangspunten beschreven in paragraaf 4.7 van de nota Grond- en Ontwikkelbeleid. In de nota Grondprijzenbeleid zal op een uitgebreidere manier worden ingegaan op de totstandkoming van de grondprijzen die binnen de gemeente Steenwijkerland worden gehanteerd.

Door het vaststellen van de nota Grondprijzenbeleid komt paragraaf 4.7 van de nota Grond- en Ontwikkelbeleid, alsmede de in de samenvatting genoemde uitgangspunten 10 t/m 13 te vervallen.

Invoering vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De grondexploitaties binnen het grondbedrijf zijn een van deze ondernemingsactiviteiten. Winsten die vanaf het boekjaar 2016 genomen worden zullen worden belast met 25% vpb.

De notitie grondexploitatie van het BBV schrijft voor dat de realisatie van winst wordt uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van de betreffende grondexploitatie. Wanneer er voldoende zekerheid is, kan er tussentijds winst worden genomen. In de BBV-notitie staan 4 mogelijke manieren van tussentijds winstnemen genoemd. Op dit moment is de gemeente Steenwijkerland zeer behoudend in de methode van winst nemen (meest behouden scenario in de notitie van het BBV).

In de nota Grond- en Ontwikkelbeleid 2016 – 2020 wordt een nieuwe manier van winstnemen voorgesteld. Hierdoor is het mogelijk om over de jaarrekening van 2015 in een aantal projecten winsten te nemen. Op die manier is het mogelijk om de toekomstige te betalen vpb te beperken. De nieuwe manier van winstnemen valt nog steeds binnen de conservatieve richtlijnen van het BBV. In de bijlage wordt de huidige manier van winstnemen uitgelegd. Ook wordt ingegaan op de voorgestelde manier van winstnemen. Het wijzigen van de manier van winstnemen betreft een stelselwijziging, deze stelselwijziging zal in de jaarrekening 2015 worden verwerkt.

Nota Grondprijzenbeleid

In de nota Grond- en Ontwikkelbeleid die op 28 mei 2013 is vastgesteld was een paragraaf grondprijzenbeleid opgenomen. Hierin werd kort ingegaan op de manier van bepalen van grondprijzen. In de afzonderlijke nota Grondprijzenbeleid die nu ter vaststelling aan u wordt aangeboden zal uitgebreider en explicieter worden ingegaan op de manier van totstandkoming van de grondprijzen binnen de gemeente Steenwijkerland. Hieronder zal per hoofdstuk van de nota Grondprijzenbeleid een korte toelichting gegeven worden. Uiteindelijk wordt u in dit voorstel gevraagd de nota vast te stellen. Hiermee komt paragraaf 4.7 van de nota Grond- en Ontwikkelbeleid te vervallen.

Hoofdstuk 1: Inleiding

In het eerste hoofdstuk wordt beschreven wat de aanleiding is om te komen tot een afzonderlijke nota Grondprijzenbeleid. Belangrijkste reden is om door de afzonderlijke nota explicieter en transparanter met het grondprijzenbeleid om te gaan. Net als bij de nota Grond- en Ontwikkelbeleid kan de gemeenteraad vierjaarlijks de kaders vaststellen waarbinnen de grondprijzen tot stand komen. Wij zullen vervolgens binnen deze kaders uitvoering geven aan het grondprijzenbeleid. Ook wordt beschreven wat het toepassingsbereik is van de nota.

Hoofdstuk 2: Beleidsmatige uitgangspunten

In hoofdstuk 2 worden de landelijke en gemeentelijke kaders uitgelegd, welke van invloed zijn op de nota Grondprijzenbeleid. Het betreft het landelijke convenant grondprijzenbeleid dat door de rijksoverheid, in samenwerking met diverse belangenorganisaties tot stand is gekomen. Tevens zijn de gemeentelijke nota Grond- en Ontwikkelbeleid en het uitgiftebeleid van invloed op de nota Grondprijzenbeleid.

Hoofdstuk 3: Mogelijke methoden van grondprijsbepaling

In het derde hoofdstuk worden de verschillende mogelijkheden om grondprijzen te bepalen uiteengezet. De meest gangbare methoden zijn de residuele grondprijs, comparatieve methode, grondquote en een vaste prijs. In dit hoofdstuk wordt per methode uitgelegd hoe deze in zijn werk gaan.

Hoofdstuk 4: Grondprijsbepaling in Steenwijkerland

Een gemeente is vrij in de manier waarop grondprijzen worden bepaald, hiervoor zijn geen bindende regels. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de methoden van grondprijsbepaling die binnen de gemeente Steenwijkerland zullen worden gehanteerd. Er worden in Steenwijkerland diverse categorieën gehanteerd wanneer het gaat om grondverkoop. De categorieën zijn als volgt:

- Woningbouw
  - o Sociale huur
  - o Vrije sector
- Kantoren
- Detailhandel
- Bedrijventerreinen
  - o Reguliere bedrijventerreinen
  - o Woon- werklocaties
- Maatschappelijke voorzieningen
- Overige gronden
  - o Groenstroken
  - o Nutsvoorzieningen

Per categorie wordt beschreven op welke manier de grondprijs tot stand zal komen. Uitgangspunt voor de grondprijzen is de marktwaarde. Enige uitzondering is hier de grondprijs voor sociale huurwoningen. Hiervoor zijn aparte afspraken gemaakt met de woningcorporaties. Naast deze categorieën is er ook sprake van erfpacht, inbreidingslocaties en eventuele samenwerkingsvormen. Ook hierop wordt ingegaan.

Hoofdstuk 5: Bepaling parameters voor indexering

In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe de jaarlijkse indexering voor zowel kosten als opbrengsten binnen de grondexploitaties tot stand komt. Deze parameters worden verwerkt in de grondexploitaties.

Hoofdstuk 6: Implementatie

In het laatste hoofdstuk wordt beschreven hoe de nota Grondprijzenbeleid zal worden geïmplementeerd in het gemeentelijke beleid. Het grondprijzenbeleid wordt, net zoals in dit voorstel herziene nota Grond- en Ontwikkelbeleid, vastgesteld voor de periode 2016-2020.

Wijzigingen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Als laatste punt in dit raadsvoorstel zal worden ingegaan op de voorgenomen wijzigingen in het BBV per 1 januari 2016. De voorgenomen wijzigingen zullen van invloed zijn op de grondexploitaties.

Het BBV bevat de regelgeving omtrent de jaarlijkse begrotings- en verantwoordingsstukken die moeten worden opgesteld. De grondexploitaties moeten voldoen aan de richtlijnen die in het BBV worden vermeld. De accountant toetst hierop bij de jaarlijkse controles. De veranderende regelgeving zal ingaan per 1 januari 2016. Voorgesteld wordt om de wijzigingen al meegenomen in dit voorstel, zodat de gemeente Steenwijkerland tijdig aansluit op de nieuwe regelgeving. En bij de jaarrekening over 2015 reeds voldoet aan de nieuwe eisen. Hieronder zullen de belangrijkste wijzigingen worden uitgelegd

10-jaarstermijn

De richttermijn voor de duur van grondexploitaties zal maximaal 10 jaar zijn. Hiermee wordt aangesloten bij de looptijd van bestemmingsplannen. Hier kan alleen goed gemotiveerd (geautoriseerd door de raad en verantwoord in de jaarstukken) van worden afgeweken. Voor langer durende grondexploitaties moeten aanvullende beheersmaatregelen worden genomen. Een verplichte maatregel is dat geen indexering mag worden toegepast voor opbrengsten later dan 10 jaar.

Binnen de gemeente Steenwijkerland zijn een aantal grondexploitaties die een looptijd hebben langer dan 10 jaar en deze zijn bij de laatste begroting ook door uw raad vastgesteld. Voor deze grondexploitaties zal bij de jaarrekening 2015 geen opbrengstenstijging meer worden toegerekend voor opbrengsten later dan 10 jaar. Dit heeft als gevolg dat er in een aantal grondexploitaties minder opbrengstenstijging gegenereerd zal worden. De geprognosticeerde winsten van deze projecten zal daardoor lager worden. Het levert echter geen directe verliezen op. De toekomstige winsten zullen lager zijn.

Kostentoerekening

Bij de kostentoerekening binnen grondexploitaties die in exploitatie genomen zijn, wordt het verplicht aan te sluiten op de kostenverhaalsmogelijkheden zoals benoemd in de Wet ruimtelijke ordening (Wro)/ het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Er mogen alleen kosten aan de exploitatie toegerekend worden die ook in het kader van de Wro/Bro mogen worden toegerekend.

Kosten voor bouw- en woonrijp maken en reguliere plankosten binnen het project mogen gewoon worden toegerekend. Het is echter niet meer toegestaan om afdrachten aan reserves toe te rekenen wanneer hier geen vastgesteld bestedingsplan voor ligt. Binnen de gemeente Steenwijkerland liggen deze bestedingsplannen er niet en mogen er dus ook geen afdrachten meer gedaan worden aan reserves. Bij de vaststelling van de nota Grond- en Ontwikkelbeleid 2013-2017 is de voeding vanuit de grondexploitaties aan de reserves Aquisitie, Duurzaam Bouwen en 2 jaar onderhoud reeds geschrappt. In dit voorstel wordt gevraagd om ook de voeding aan de reserves Bovenwijken, Planschade en Kunstobjecten, vanuit de grondexploitaties te schrappen.

Voor de diverse grondexploitaties heeft dit een positief effect omdat er minder kosten worden gemaakt. Voor de verschillende reserves betekent dit een nadeel omdat er geen voeding meer zal zijn vanuit de grondexploitaties. De reserves worden nu alleen nog gevoed vanuit de Algemene Dienst.

Zoals vermeld worden er in de gemeente Steenwijkerland binnen de Grondexploitatie nog een drietal reserves gevoed vanuit de grondexploitaties. Dit zijn storting in de reserves:

- Kunst
- Bovenwijkse Voorzieningen
- Planschade

In de meerjarenraming zijn de volgende dotaties opgenomen:

Onderwerp / Begroot in	2016	2017	2018	2019 ev
Kunst	0	0	0	0
Planschade	70.137	65.262	54.654	44.620
Bovenwijkse Voorzieningen	74.908	80.639	65.713	51.594
Totaal	145.045	145.901	120.367	96.214

Kunst

In de huidige meerjarenbegroting zijn er geen plannen voor nieuwe complexen. De stortingen in de reserve Kunst worden bij aanvang van de complexen uitgevoerd.

De omvang van de Reserve Kunst bedraagt naar verwachting ultimo 2015 ongeveer € 430.000.

Jaarlijkse wordt per saldo binnen de Algemene Dienst (dus excl. de grondexploitatie, begroot op NIHIL) nog een bedrag van € 21.000 toegevoegd aan deze reserve. Er is geen bestedingsplan voor deze reserve.

Planschade

Deze reserve wordt enkel vanuit de grondexploitatie gevoed. Dit komt met de vaststelling van deze nota te vervallen. De stortingen in de reserve is afhankelijk van de aantal m2 grond die worden verkocht. Dit wisselt elk jaar. De stand van de reserve bedraagt per ultimo 2015 naar verwachting € 264.000. De gemiddelde besteding over de afgelopen 6 jaren bedraagt € 23.000. Ook hiervoor is vooraf geeninzicht in de jaarlijkse bestedingen.

Voorgesteld wordt om in de PPN 2016 een bedrag van jaarlijks € 25.000 op te nemen, het saldo van de reserve ultimo 2015 over te brengen naar de Algemene Reserve vrij besteedbaar en de reserve op te heffen.

Bovenwijkse Voorzieningen

De stortingen in de reserve is afhankelijk van de aantal m2 grond die worden verkocht. De reserve Stortingen in de reserve Bovenwijkse Voorzieningen zijn enkel toegestaan indien er een meerjaren-investeringsplan door de raad is vastgesteld. Dit is niet het geval. Met de afwikkeling van de toegangsweg Noordwal is in de rekening 2014 een bedrag van € 91.000 overeenkomstig voorstel van de raad uit de reserve Bovenwijkse voorzieningen gehaald. De stand van de reserve bedraagt ultimo 2015 € 18,71.

Het instand houden van de reserve Bovenwijkse Voorzieningen ligt niet voor de hand aangezien de noodzakelijke meerjareninvesteringplan ontbreekt en ten allen tijde bij nieuwe investeringen in (nieuwe complexen) noodzakelijke investeringen begroot kunnen worden binnen de complexen.

Voorgesteld wordt om de reserve Bovenwijkse Voorzieningen ultimo 2015 op te heffen.

Rentetoerekening en disconteringsvoet

In het voorgenomen besluit is ook de rentetoerekening nader geformuleerd. In tegenstelling tot de binnen de gemeente gehanteerde methode van omslagrente doet de commissie een voorstel die heel veel consequenties heeft voor de algemene dienst en de grondexploitaties. Aangezien per 1 januari 2016 de Vpb plicht voor onder andere de grondexploitatie wordt ingevoerd is het voorstel om enkel de betaalde rente toe te staan en dan ook nog in de verhouding van het vreemde vermogen ten opzichte van het totale vermogen. Over de methodiek bestaat heeft veel onduidelijkheid. Binnen de VNG Overijssel is hier aandacht voor gevraagd. De bevindingen worden voorgelegd aan de commissie BBV.

In het ongunstigste geval kan het de gemeente jaarlijks ongeveer € 616.000,- (in 2016) nadeel voor de Algemene dienst opleveren. De financiële situatie voor de Grondexploitatie wordt € 616.000 gunstiger. Bij een winst moet hier dan wel 25% Vpb over betaald worden. In dit voorstel hebben wij deze aanpassing nog niet doorgevoerd. De uitgangspunten van het BBV zijn stellige uitspraken. Deze regels zullen daarom één op één nageleefd moeten worden.

Strategische gronden

Per 1 januari is de commissie BBV voornemens de categorie NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) in het BBV af te schaffen. Zolang gronden nog niet kwalificeren als bouwgrond in exploitaties, staan deze op de balans onder de materiële vaste activa (MVA) als 'strategische gronden'.

Ook hier hoeft binnen de gemeente Steenwijkerland geen actie ondernomen te worden. De afgelopen jaren zijn bij diverse projecten overtollige gronden overgebracht naar de MVA en afgewaardeerd naar agrarische waarde. Er is op dit moment geen sprake meer van niet in exploitatie genomen gronden. Hiermee werd dus al voldaan aan de eis die nu gesteld wordt.

Conclusie wijzigingen BBV

Bij de jaarrekening 2015 zal geen opbrengstenstijging meer worden toegerekend na een periode van 10 jaar. Ook zullen de afdrachten naar reserves binnen de grondexploitaties worden geschrapt. De financiële gevolgen zullen worden verwerkt in de jaarrekening 2015.

Conclusie

In het hierboven geschreven voorstel worden een drietal zaken beschreven. Allereerst het gewijzigd vaststellen van de nota Grond- en Ontwikkelbeleid en ook het vaststellen van de nota Grondprijzenbeleid, welke beide als bijlage zijn gevoegd bij dit voorstel. Tenslotte is ingegaan op de wijzigingen die zullen plaatsvinden in het BBV. Belangrijkste punt daaruit is het vervallen van de afdrachten aan reserves vanuit de grondexploitaties.

- Bijlagen bij het voorstel**
- Nota Grond- en Ontwikkelbeleid 2016-2020 (met aangegeven wijzigingen)
  - Definitieve versie Nota Grond- en Ontwikkelbeleid 2016-2020
  - Nota Grondprijzenbeleid 2016-2020
  - Toelichting Winstnemingen

  - VERTROUWELIJK: Risicobepaling ARG

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

REO

adviseur

René Glerum, tel.: , email:

behandeld in raadscommissie

ja, nl. 24-11-2015

nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 8-12-2015
Nummer: 2015/84

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20-10-2015, nummer 2015/84;

b e s l u i t :

1. De nota Grond- en Ontwikkelbeleid 2016-2020 vast te stellen.
2. De nota Grondprijzenbeleid 2016-2020 vast te stellen.
3. De voeding ten gunste van de reserve Bovenwijkse voorzieningen, de reserve Kunstobjecten en de reserve Planschade vanuit de grondexploitaties op te heffen.
4. Hiervoor de begroting te wijzigen en de financiële effecten te verwerken in de Jaarrekening 2015.
5. De reserves Planschade en Bovenwijkse voorzieningen op te heffen.
6. Het saldo van de reserves Planschade en Bovenwijkse voorzieningen ten gunste van de Algemene reserve vrij besteedbaar te brengen.
7. In de PPN 2016 een bedrag van structureel € 25.000 opnemen voor planschade.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas

Einde bijlage: 8.0. Herziening nota Grond- en Ontwikkelbeleid - raadsvoorstel

Terug naar het agendapunt

8.1. Nota Grond en Ontwikkelbeleid 2016 - 2020 (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

**Nota Grond- en Ontwikkelbeleid
gemeente Steenwijkerland
2016 - 2020**

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Leeswijzer.....	4
1 Samenvatting en beslispunten	5
1.1 Grondbeleid en Ontwikkelbeleid.....	5
1.2 Samenvatting voorgestelde beleid.....	5
2 Doel en inhoud van de nota	9
2.1 Dualisme	9
2.2 Definitie en doel Grond- en Ontwikkelbeleid	9
2.3 De planning- en controlcyclus.....	10
2.4 Facetbeleid en sectoraal beleid	10
3 Kaders en beleid.....	11
3.1 Europese regelgeving	11
3.2 Landelijk beleid	11
3.3 Provinciaal beleid.....	12
3.4 Het gemeentelijke beleid.....	13
3.4.1 Structuurvisie	13
3.4.2 Bestemmingsplan	13
4 Grondbeleid en samenwerkingsvormen	14
4.1 Historie grondbeleid.....	14
4.2 Samenwerkingsvormen.....	14
4.3 Kostenverhaal	16
4.4 Verwerving	18
4.5 Tijdelijk en permanent beheer	19
4.6 Kaveluitgifte	20
4.7 Uitgifte- en grondprijzenbeleid.....	20
5 Bedrijfsvoering en financiën	21
5.1 Grond- en planexploitatiekaart	21
5.2 Risicomanagement.....	21
5.3 Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).....	23
5.4 Weerstandscapaciteit.....	24
5.5 Weerstandvermogen.....	24
5.6 Financiële positie van het Grondbedrijf.....	24
Bijlage I Grond- en planexploitatiekaart	25
Vertrouwelijk.....	25
Bijlage II Risicobepaling grond- en planexploitaties	26

Voorwoord

De nota Grond- en Ontwikkelbeleid wordt u voor de tweede keer aangeboden. In deze nota is een aantal bekende onderwerpen uit de planning- & controlcyclus gecombineerd met geldende wet- en regelgeving, de grond- en planexploitatiekaart en beleidsmatige uitgangspunten.

Deze nota gaat over zowel de grondexploitaties als investeringsprojecten die worden uitgevoerd op basis van een daartoe strekkend raadsbesluit. In het geval van grondexploitaties gebeurt dit op basis van vastgestelde grondexploitatiebegrotingen. In het geval van investeringsprojecten gebeurt dit op basis van verstrekte investeringskredieten. Investeringsprojecten worden in deze nota aangeduid met planexploitaties. Voor alle duidelijkheid gaat het om projecten waar een grond- of planexploitatie op van toepassing is.

Grond- en Ontwikkelbeleid biedt de gemeente kaders om op een efficiënte manier publieke doelen te realiseren. Beide zijn een belangrijk instrument bij locatie- en gebiedsontwikkelingen en hebben directe relatie met de beleidsvelden volkshuisvesting, werkgelegenheid, onderwijs, maatschappelijke ontwikkelingen, sport en recreatie/toerisme (gele vlekken). De ambities die in deze programma's aangegeven zijn, geven de richting aan van het project. Aangezien er vergaande afspraken gemaakt worden met marktpartijen, er veel geld omgaat in de projecten en daarmee de risico's dan ook meer dan gemiddeld zijn, is de behoefte meer dan aanwezig hier specifiek beleid op te ontwikkelen.

Leeswijzer

Het doel van het Grond- en Ontwikkelbeleid is het uitvoeren en stimuleren van de ambities uit met name het vigerende bestuursprogramma in combinatie met bevordering van het gewenste ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit tegen een optimale verdeling van kosten en opbrengsten (kostenverhaal). De vertaling van de ambities vindt plaats via (ruimtelijke) projecten door middel van gebiedsontwikkelingen (middels grondexploitaties) of planontwikkelingen (middels planexploitaties). Op deze wijze wordt een bijdrage geleverd aan de beoogde maatschappelijke effecten.

In het verleden werden grondactiviteiten veelal in de vorm van een aparte juridische entiteit geadmistreerd: het grondbedrijf. Bij veel gemeenten en ook Steenwijkerland is het grondbedrijf onderdeel van de gewone dienst. Dit houdt onder andere in dat zowel voor de activiteit grondexploitatie als investeringsprojecten dezelfde administratieve regels gelden als voor ieder ander product van de gemeente. Beide maken integraal onderdeel uit van de algemene dienst en de gemeentelijke begroting.

In hoofdstuk 1 zijn de uitgangspunten en kaders opgenomen.

In hoofdstuk 2 wordt nader omschreven wat er wordt verstaan onder grondbeleid respectievelijk ontwikkelbeleid. Omschreven wordt wat de reden is om het grond- en ontwikkelbeleid op te stellen, welke duale rol deze nota heeft in het gemeentelijke bestel, wat de doelstelling van het beleid is en op welke momenten en in welke documenten informatie over grond- en planexploitaties wordt gegeven.

In hoofdstuk 3 worden de kaders van hogere wetgeving toegelicht. Vanuit Europese en nationale regelgeving en ook in de provinciale context heeft de gemeente vooral te maken met kaders aangaande bedrijfsvoering en ruimtelijke ordening. Verder worden in dit hoofdstuk de gemeentelijke praktijk en het beleid voor de komende jaren beschreven.

In hoofdstuk 4 worden het grondbeleid en enkele samenwerkingsvormen beschreven. Er wordt aangeduid hoe kostenverhaal langs privaat- respectievelijk publiekrechtelijke weg verloopt, op welke wijzen verwerving plaats kan vinden en op welke manier beheer geregeld wordt.

Hoofdstuk 5 is de bedrijfsvoeringsparagraaf. Hierin worden de bedrijfsmatige zaken aangaande grondprojecten en investeringsprojecten toegelicht.

1 Samenvatting en beslispunten

1.1 Grondbeleid en Ontwikkelbeleid

De afgelopen jaren is er binnen grondexploitatie- en ontwikkelprojecten veel veranderd. Projecten en financiële resultaten staan onder druk. De aanbodmarkt is een vraagmarkt geworden, waardoor de behoefte aan kwaliteit toe zal nemen en daarbij veel meer gekeken moeten worden naar de toekomst. Inbreidings- en herontwikkelingslocaties zijn daarmee concurrenten geworden van uitbreidingslocaties. Door de crisis zijn marktpartijen terughoudend geworden. Ontwikkelingen duren daardoor langer en ontwikkelaars vermijden het nemen van risico's.

Om toch enige voortgang in de ontwikkeling van woon en werklocaties te houden, dient de programmering van zowel uitbreiding als inbreiding meer op elkaar afgestemd te worden om beter in te kunnen spelen op de manifeste vraag. Het totale aanbod aan ruimte voor ontwikkeling en herontwikkeling komt in een nieuw perspectief te staan.

Een strikte scheiding tussen het begrip grondexploitatieprojecten en investeringsprojecten (planexploitaties) is er in de praktijk al niet meer. Daardoor spreken we al veel meer van grond- en ontwikkelbeleid, waarbij voor beide typen gebiedsontwikkelingsprojecten hetzelfde instrumentarium wordt gebruikt. De bovenlokale wet- en regelgeving is op beide typen projecten van toepassing. (hoofdstuk 3). De systematiek van privaatrechtelijke overeenkomsten (zie hoofdstuk 4) wordt bij beide typen projecten toegepast. De projectorganisatie en de risicoanalyse is voor beide typen hetzelfde (hoofdstuk 5). En op dit moment wordt een eenduidige wijze van financiële afhandeling, registratie en verantwoording ontwikkeld.

Deze nota wordt u vervolgens vierjaarlijks aangeboden, tenzij zich ontwikkelingen voordoen waardoor dit eerder moet, en geeft u de kaders waarbinnen het college wordt gemandateerd uitvoering te geven aan de grondexploitatieprojecten (grondbeleid) als de investeringsprojecten (ontwikkelbeleid).

1.2 Samenvatting voorgestelde beleid

Het voorgestelde beleid voor de komende vier jaren wordt hieronder samengevat. De aangegeven punten worden onderverdeeld in de uitgangspunten van het grond- en ontwikkelbeleid en de kaders waarbinnen het beleid tot stand komt. Verder worden er een paar begrippen toegelicht.

Uitgangspunten:

1. De komende jaren zal de gemeente Steenwijkerland faciliterend grondbeleid voeren, tenzij vanwege volkshuisvestings- en economische redenen actief grondbeleid gewenst is. De komende jaren zal de vraaggerichte gebiedsontwikkeling toenemen.

2. Deze nota dient ter invulling en ondersteuning van de duale rolscheiding tussen raad en college. De raad stelt met deze nota voor de komende vier jaren het gemeentelijk beleid en de daarbij horende uitgangspunten vast en voert de controle hierop uit bij de jaarrekening. Het college zorgt voor de uitvoering van de vastgestelde kaders.

3. Het doel van het Grond- en Ontwikkelbeleid is het uitvoeren en stimuleren van gebiedsontwikkelingen (grondexploitaties) en planontwikkelingen (investeringsprojecten) ter bevordering van het gewenste ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit tegen een optimale verdeling van kosten en opbrengsten (kostenverhaal).

4. Het grondbeleid is voor gemeenten een belangrijk hulpmiddel voor het realiseren van haar doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en economische/recreatieve ontwikkeling. Gemeenten gebruiken het grondbeleidsinstrumentarium om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren en/of zelf locaties te verwerven, bouwrijp te maken en uit te geven.

5. Bij plannen waarbij ook ontwikkelende marktpartijen betrokken zijn wordt per concreet geval bekeken wat de meest passende samenwerkingsvorm is, waarbij de voorkeur uitgaat naar het bouwclaimmodel, vervolgens naar een samenwerkingsmodel en tenslotte naar het concessiemodel.

6. Bij particuliere grondexploitatie geeft de gemeente de voorkeur aan het privaatrechtelijke spoor. Indien de gemeente geen anterieure overeenkomst onder het privaatrechtelijk spoor kan sluiten, zal het publiekrechtelijke spoor van een exploitatieplan gevolgd worden.

7. Bij verwerving ligt het primaat bij minnelijke verwerving.

8. Tijdelijk beheer kan plaatsvinden in de vorm van pacht-, huur- en ingebruikgevingsovereenkomsten. Ten aanzien van de vorm van tijdelijk beheer zal er een afweging gemaakt moeten worden tussen juridische factoren (zoals de tijdige beschikbaarheid en de huur- en pachtbescherming) en financieel-economische factoren.

9. De gebruikelijke uitgiftedevorm voor grond is de verkoop. Bij uitgifte van woningbouwkavels kan de particuliere koper in beginsel ook kiezen voor erfpacht.

10. Vervallen.

11. Vervallen.

12. Vervallen.

13.-Vervallen.

14. De omvang van de Algemene Reserve Grondexploitatie per 1 januari 2015 is toereikend om risico's in verband met grondexploitaties op te vangen.

Kaders:

1. In de jaarlijkse planning- & controlcyclus wordt de informatie aangaande grond- en ontwikkelbeleid op verscheidene plaatsen aangeboden. Te noemen zijn de Jaarrekening en de daarbij horende vertrouwelijke bijlagen, de Perspectiefnota, de Programmabegroting en de daarbij horende vertrouwelijke MeerJarenBegrotingGrondexploitaties en de Najaarsnota. De Programmabegroting en de afwegingen aangaande nieuw beleid in de Perspectiefnota zijn kaderstellend van aard, de overige documenten zijn verantwoordend van aard.

2. Europese regelgeving speelt in toenemende mate een rol bij het grondbeleid dat decentrale overheden mogen voeren. Europa kent regelgeving op het gebied van staatssteun, aanbesteding en transparantie die voor gemeenten richtinggevend zijn bij financiering, inkoop en aanbesteden.

3. Bij inkopen en aanbestedingen aangaande grond- en investeringsprojecten worden de richtlijnen en uitgangspunten gehanteerd zoals verwoord in het gemeentelijke Inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Steenwijkerland.

4. Op landelijk niveau heeft de gemeente te maken met ruimtelijke en economische kaders. Ruimtelijke kaders worden onder andere gegeven in de Rijksnota Grondbeleid 2005 – 2020 en de in 2012 opgestelde nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Bij wettelijke kaders valt onder andere te denken aan de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast zijn er diverse wettelijke instrumenten vanuit de Wet op de ruimtelijke ordening die door het Rijk en de provincie kunnen worden toegepast

5. Op provinciaal vlak heeft de gemeente te maken met ruimtelijke kaders vanuit het Hoofdlijnenakkoord 'De Kracht van Overijssel' en de gemeente heeft te maken met de provincie als toezichthouder. De provincie stuurt via het Hoofdlijnenakkoord 'De Kracht van Overijssel' primair op de kwaliteit (inbreiding) en minder op de kwantiteit (uitbreiding) van de woningen.

Begrippen:

1. De grondexploitatiekaart bevat alle grondexploitatiebegrotingen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

2. De planexploitatiekaart bevat een weergave van alle investeringsprojecten middels daartoe goedgekeurde kredieten door de gemeenteraad.

3. Bij deze nota is de bijlage Risicobepaling opgesteld. Deze ligt vertrouwelijk bij de griffie ter inzage.

2 Doel en inhoud van de nota

2.1 Dualisme

Deze nota dient ter invulling en ondersteuning van de duale rolscheiding tussen raad en college. De raad stelt met deze nota voor de komende vier jaren het gemeentelijk beleid en de daarbij horende uitgangspunten vast en voert de controle hierop uit bij de jaarrekening. Het college zorgt voor de uitvoering van de vastgestelde kaders.

Het college is bestuurlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en het verschaffen van informatie daarover aan de gemeenteraad. De gemeenteraad controleert het college op naleving van de vastgestelde kaders.

De opbouw en werking van de programma's is daarbij idealiter opgebouwd volgens de drie W-vragen. Bij de begroting geven deze vragen antwoord op Wat willen we bereiken?, Wat gaan we daarvoor doen? en Wat kost dat? En bij de jaarrekening Wat wilden we bereiken?, Wat hebben we daarvoor gedaan? en Wat heeft dat gekost?

De opbouw en inzichtelijkheid van de beleids- en beheersmatige informatie is zodanig dat de gemeenteraad zijn controlerende functie naar behoren kan uitoefenen. De controle op financiële rechtmatigheid bij de jaarrekening – en de daarmee samenhangende accountantsverklaring - wordt uitgevoerd door een accountant.

2.2 Definitie en doel Grond- en Ontwikkelbeleid

Het doel van het Grond- en Ontwikkelbeleid is het uitvoeren en stimuleren van gebiedsontwikkelingen (grondexploitaties) en planontwikkelingen (investeringsprojecten) ter bevordering van het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit tegen een optimale verdeling van kosten en opbrengsten (kostenverhaal).

Het grond- en ontwikkelbeleid is ondersteunend aan het realiseren van de programmatische doelen en ambities van de gemeente Steenwijkerland. Eén en ander is verwoord in het collegeprogramma en vertaald in programmatische doelen. Doel van het grond- en ontwikkelbeleid is om de projecten met een grond- en planexploitatie zo in te zetten dat de programmatische doelen op het gebied van wonen, werken, recreatie, zorg, en onderwijs gehaald kunnen worden.

Het inzetten van de grond- en planontwikkelingsinstrumenten heeft een legitimiteit als het maatschappelijk ruimtegebruik en de ruimtelijke kwaliteit gewenst is en een rechtvaardige verdeling van kosten en opbrengsten over de verschillende betrokken partijen gerechtvaardigd is.

Het grond- en ontwikkelbeleid is te onderscheiden in ontwikkeling van gebieden (grond en vastgoed) en van plannen. Tussen de beide typen zijn veel overeenkomsten maar ook verschillen. Hieronder wordt aangegeven wat onder grond- en ontwikkelbeleid wordt verstaan en wat er mee wordt beoogd.

Grond- en ontwikkelbeleid betreft gebiedsontwikkelingen. Er is een actieve rol ten opzichte van het verkrijgen grondposities om ontwikkelingen (mede) te kunnen sturen. De grondexploitatiebegrotingen vormen daartoe de basis. Grondbeleid beoogt veelal een planologische functiewijziging van de betreffende grond of het gebied. De reikwijdte betreft het aankopen, bewerken, beheren, verhuren en verkopen van gronden respectievelijk opstal en gebouwen alsook het faciliterend optreden bij particuliere gebiedsontwikkelingen. Het gemeentelijke belang hierbij is beleidsmatig, planologisch en financieel. Het financiële belang is realisatie van het geprognosticeerde resultaat.

Ontwikkelbeleid betreft planontwikkelingen. De projecten met planexploitaties vormen daartoe de basis. Ontwikkelbeleid beoogt veelal het verbeteren, bijstellen en updaten van de bestaande functie van de betreffende grond of het gebied. Het gemeentelijke belang hierbij is vooral beleidsmatig, planologisch en financieel. Het financiële belang hierbij is om binnen de vastgestelde kredieten te blijven.

2.3 De planning- en controlcyclus

In de jaarlijkse planning- & controlcyclus wordt de informatie aangaande grond- en ontwikkelbeleid op verscheidene plaatsen aangeboden. Te noemen zijn de Jaarrekening en de daarbij horende vertrouwelijke bijlagen, de Perspectiefnota, de Programmabegroting en de daarbij horende vertrouwelijke MeerJarenBegrotingGrondexploitaties en de Najaarsnota. De Programmabegroting en de afwegingen aangaande nieuw beleid in de Perspectiefnota zijn kaderstellend van aard, de overige documenten zijn verantwoordend van aard.

De beheersmatige uitgangspunten die door alle programma's heen werken worden weergegeven in de paragraaf Grondbeleid en paragraaf Weerstandvermogen bij zowel de Programmabegroting als de Jaarrekening. De paragraaf Grondbeleid maakt inzichtelijk binnen welke wettelijke en ruimtelijke kaders gehandeld wordt. De paragraaf Weerstandvermogen geeft zicht op de verhouding tussen de risicobepaling (risico's verband houdende met grondexploitaties) en de weerstandscapaciteit (omvang van de Algemene Reserve Grondexploitatie).

2.4 Facetbeleid en sectoraal beleid

Zoals aangegeven staat het grond- en ontwikkelbeleid ten dienste van het sectoraal gemeentelijk beleid zoals volkshuisvesting, werkgelegenheid, onderwijs, zorg enz. In het vigerende beleidsprogramma worden de ambities concreet gemaakt. Het grond- en ontwikkelbeleid wordt ook wel facetbeleid genoemd. Net als het beleid aangaande ruimtelijke ordening en ontwikkeling, milieu en financiën is het grond- en ontwikkelbeleid in zowel juridisch als financieel opzicht instrumenteel van aard. Facetbeleid is ondersteunend en volgend ten aanzien van het sectorale beleid.

Grond- en Ontwikkelbeleid biedt de gemeente kaders om op een efficiënte manier publieke doelen te realiseren. Beide zijn een belangrijk instrument bij plan- en gebiedsontwikkelingen en hebben directe relatie met de beleidsvelden volkshuisvesting, werkgelegenheid, onderwijs, maatschappelijke ontwikkelingen, sport en recreatie/toerisme (gele vlekken).

3 Kaders en beleid

3.1 Europese regelgeving

Europese regelgeving speelt in toenemende mate een rol bij het grondbeleid dat decentrale overheden voeren. Europa kent regelgeving op het gebied van staatssteun, aanbesteding en transparantie die voor gemeenten richtinggevend zijn bij financiering, inkoop en aanbesteden.

Het aanbestedingsbeleid maakt uit haar aard de toepassing van specifieke wet- en regelgeving noodzakelijk met het oog op financiële rechtmatigheid. De kaders hiervoor worden gegeven door Europese en nationale wetgeving. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in Leveringen, Diensten en Werken. Voor een nadere toelichting wordt korthedshalve verwezen naar de richtlijnen zoals omschreven in de Nota Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeente Steenwijkerland 2008 en het Aanbestedingsprotocol 2014.

Bij inkopen en aanbestedingen aangaande grond- en investeringsprojecten worden de richtlijnen en uitgangspunten gehanteerd zoals verwoord in het gemeentelijke Inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Steenwijkerland.

3.2 Landelijk beleid

Op landelijk niveau heeft de gemeente te maken met ruimtelijke en economische kaders. Ruimtelijke kaders worden onder andere gegeven in de Rijksnota Grondbeleid 2005 – 2020 en de in 2012 opgestelde nieuwe Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Bij wettelijke kaders valt onder andere te denken aan de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast zijn er diverse wettelijke instrumenten vanuit de Wet op de ruimtelijke ordening die door het Rijk en de provincie kunnen worden toegepast

Het inhoudelijke grondbeleid van het Rijk is weergegeven in de Nota Grondbeleid 2001. In deze nota is door het Rijk de werkrichting op het gebied van grondbeleid verankerd. In de zesde voortgangsbrief van 29 april 2009 geeft de minister van VROM aan dat het beleidsinstrumentarium grondbeleid zoals verankerd in de Wet ruimtelijke ordening soms zorgwekkend is. In de praktijk betekent dit dat verliesgevende (herstructurerings-)locaties behoefte hebben aan aanvullende financiering op de grondopbrengst.

In de Nota Ruimte (2005) is het nationaal ruimtelijk beleid vastgelegd tot 2020. Deze nota bevat de visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. De nota gaat onder andere over stedelijke groei, een sterke economie en een leefbare samenleving. De in deze nota geformuleerde doelstellingen hebben in 2008 een vervolg gekregen door de (nieuwe) Wet op de Ruimtelijke Ordening en de hierin opgenomen afdeling Grondexploitatie. In het dagelijkse taalgebruik wordt deze ook wel de Grondexploitatiewet genoemd. In hoofdstuk 4 wordt nader omschreven welke instrumenten deze wet gemeenten verschaft. De structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is sinds maart 2012 van kracht en vervangt onder andere de Nota Ruimte.

De instrumenten uit de Wet Ruimtelijke Ordening kunnen door rijk en de provincie eigenstandig worden ingezet. Daarnaast hebben zij nog de bevoegdheid om via een inpassingsplan (een plan met dezelfde mogelijkheden als een bestemmingsplan) hun landelijk/regionaal beleid tot uitvoering te kunnen brengen. Een inpassingsplan van een hogere overheid gaat voor het bestemmingsplan of inpassingsplan van een lagere overheid.

In voorkomende gevallen kan een gemeente de Crisis- en herstelwet (Chw) toepassen. Deze zorgt voor kortere procedures, waardoor ruimtelijke projecten sneller kunnen worden uitgevoerd. Het gaat onder meer om de aanleg van wegen, herstructurering van bedrijventerreinen en de bouw van woningen en windmolenparken. De Chw beoogt dat tijdens de economische crisis gezonde bedrijven overeind blijven, werkgelegenheid behouden blijft en zorgt voor versterking van de economische structuur.

Naast het inhoudelijke landelijke beleid zijn er diverse wettelijke kaders die bestuurlijke bevoegdheden (Gemeentewet) en begrotings- en verslagleggingsregels (BBV) regelen. In dit verband wordt mede verwezen naar § 5.4 (Besluit Begroting en Verantwoording).

3.3 Provinciaal beleid

Op provinciaal vlak heeft de gemeente te maken met ruimtelijke kaders vanuit het Hoofdlijnenakkoord 'De Kracht van Overijssel' en de gemeente heeft te maken met de provincie als toezichthouder. De provincie stuurt via het Hoofdlijnenakkoord 'De Kracht van Overijssel' primair op de kwaliteit (inbreiding) en minder op de kwantiteit (uitbreiding) van de woningen.

De provincie is verantwoordelijk voor de provinciale infrastructuur en aanleg van nieuwe recreatie- en natuurgebieden. De bevoegdheden van de provincie worden ingezet om partijen bij elkaar te brengen en de uitvoering te stroomlijnen. De provincie kan met andere overheden samenwerking aangaan met het oog op planrealisatie bij integrale gebiedsontwikkeling maar in het algemeen wordt hier terughoudend mee omgegaan. Uitgangspunt in het provinciale beleid is dat de provincie een toegevoegde waarde heeft in de gemeentelijke woningbouwprogrammering. De provincie ziet primair een taak in het begin van het proces als investeerder.

Verder is de provincie Overijssel de eerste provincie die financieel toezicht op grondbedrijven in combinatie met de beleidsmatige programmering agendeert. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de provincie zijn rol in regionale en provinciale gebiedsontwikkelingen verandert of herzielt van een faciliterende in een meer actieve rol. Hierbij valt te denken aan oprichting van een gezamenlijke regionale groundbank (deze is onder andere door de grote weerstand van verschillende gemeenten niet doorgegaan), het inzetten op regisseurschap van kleinschalige ontwikkelingen en vanuit de toezichthoudende rol meer zicht en sturing op de financiën van de gemeentelijke grondbedrijven. In 2010 heeft de provincie met alle gemeenten afspraken gemaakt voor het woningbouwprogramma tot 2015. Intussen blijkt dat afspraken in veel gemeenten om bijstelling vragen.

Ook heeft de gemeente met de provincie te maken als *toezichthouder*. De provincie is verantwoordelijk als toezichthouder op de binnen de provincie liggende gemeenten. De provincie controleert en toetst daarbij op toepassing van bedrijfseconomische principes aangaande onder andere grondexploitaties en de wet- en regelgeving (het Besluit Begroting en Verantwoording) door de gemeente. Door de economische situatie staan gemeentelijke grondbedrijven bovengemiddeld in de schijnwerpers. Het gevolg hiervan is dat zowel de accountant vanuit een meer controlerende en toetsende rol als de provincie vanuit een meer controlerende en toezichthoudende rol gemeentelijke grondbedrijven strenger controleren. Hoewel dit in Steenwijkerland niet aan de orde is kan het strengere toezicht ertoe leiden dat gemeenten onder verscherpt toezicht worden gesteld.

3.4 Het gemeentelijke beleid

De gemeentelijke kaders omvatten de beleidsprogramma's, structuurvisies en bestemmingsplannen. Het vigerende beleidsprogramma bepaalt de inzet van het instrumentarium grond- en ontwikkelbeleid. De doelstellingen voor de woningbouw zijn het afgelopen jaar onder druk van de crisis op de vastgoedmarkt aangepast. In de op 29 mei 2012 vastgestelde nota Visie op Wonen en Leefbaarheid wordt aangegeven dat de woningmarkt midden in een transitie zit van kwantiteit naar kwaliteit. Deze verschuiving is bijvoorbeeld zichtbaar door aanpassing van woningbouwprojecten, de invloed van nieuwe dorps- en wijkplannen en de vaststelling van de woningbehoefte (manifeste vraag).

De huidige marktontwikkelingen zorgen er voor dat private partijen en woningbouwcorporaties steeds minder investeren. De druk op de grond/ en ontwikkelmarkt is afgenomen, wat er toe leidt dat de rol van de gemeente ook verandert. De honger naar grond voor woningbouw en bedrijventerreinen is inmiddels wel voorbij. Partijen hebben tal van grondposities waar van bepaald moet worden of het ooit in ontwikkeling gebracht kan worden. Dat geldt ook voor de gemeente en om die reden is er in de afgelopen tijd door het grondbedrijf afgeboekt op de grondposities. Door de afgenomen druk op de grondmarkt is er een omslag waarneembaar van actief beleid naar een mixvormen van actief met faciliterend of alleen faciliterend beleid. Dat wordt nog versterkt door de Wet Ruimtelijke Ordening. Via de afdeling Grondexploitatie (zie ook § 3.2) kan de gemeente haar invloed ook via het publieke spoor uitoefenen.

Het uitgangspunt van de gemeente Steenwijkerland voor de komende jaren is het voeren van een faciliterend grondbeleid, tenzij vanwege volkshuisvestings- en economische redenen actief grondbeleid gewenst is. De komende jaren zal de vraaggerichte gebiedsontwikkeling toenemen.

Er wordt al gewerkt met een mengvormen van samenwerking en juridische instrumenten. De mogelijkheid om de (publiekrechtelijke) exploitatieplan in te kunnen zetten heeft er al toe geleid dat privaatrechtelijk (anterieure overeenkomst) betere afspraken voor beide partijen konden worden gemaakt. Deze instrumenten worden toegelicht in hoofdstuk 4. De woningbouw in de kernen van Oldemarkt en Vollenhove, die deels ook bouwen voor vraag van omliggende kernen, en de woningbouw in de kern Steenwijk zijn voorbeelden van het toepassen van mengvormen van beleidsoort, samenwerking en juridische instrumenten.

3.4.1 Structuurvisie

De structuurvisie is een visie op de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid en heeft een hoger abstractieniveau dan een bestemmingsplan. Dit instrument levert een belangrijke onderlegger voor bestemmingsplannen en exploitatieplannen. De structuurvisie bevat bovenlokaal gericht beleid waarop de financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen en bovenplanse verevening via anterieure overeenkomsten bij particuliere ontwikkelingen kunnen worden afgedwongen. Bij zowel actief als faciliterend grondbeleid is het handelen vanuit een structuurvisie wettelijk verplicht.

3.4.2 Bestemmingsplan

Een bestemmingsplan geeft aan welke bestemming aan gronden wordt toegekend. Dit plan is het belangrijkste ruimtelijke instrument van de gemeente omdat het bindende regels bevat en de bestemmingen en de bijbehorende voorschriften de basis zijn voor het toetsen van vergunningen, ontheffingen etc. Een bestemmingsplan moet uiterlijk na 10 jaar worden herzien of worden vervangen door een beheersverordening. Tevens moet de economische haalbaarheid aangetoond worden.

4 Grondbeleid en samenwerkingsvormen

Wie de grond in eigendom heeft bepaalt in beginsel wat de ontwikkeling wordt. Gemeenten hebben daarin via de bestemmingsplannen (publiekrechtelijk) een duidelijke rol maar kunnen door bezit van de grond de ontwikkeling nog meer bepalen en ook de winst van de ontwikkeling naar zich toe trekken. Private ontwikkelaars hebben in de laatste decennia hiervan kunnen meeprofiteren door zich ook op de grondmarkt te begeven. Gemeenten en private ontwikkelaar waren daardoor genoodzaakt samen te werken. Als gevolg van nieuwe wetgeving (Grondexploitatiewet) en de (vastgoed)crisis wordt de samenwerking opnieuw geordend.

Het grondbeleid is voor gemeenten een belangrijk hulpmiddel voor het realiseren van haar doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting en economische/recreatieve ontwikkeling. Gemeenten gebruiken het grondbeleidsinstrumentarium om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren en/of zelf locaties te verwerven, bouwrijp te maken en uit te geven.

4.1 Historie grondbeleid

Tot eind jaren tachtig van de vorige eeuw was de positie van de gemeente bij locatieontwikkeling dominant. Er was toen vooral sprake van actief grondbeleid (traditioneel model). Bij actief grondbeleid verwerft de gemeente de in exploitatie te brengen gronden, voert de gemeente zelf de grondexploitatie en de regie, maakt de gemeente het plangebied zelf bouw- en woonrijp en verhaalt zij de kosten van het in exploitatie nemen van dat plan via de uitgifte van bouw kavels. De gemeente draagt dan volledig het risico, maar bepaalt ook zelf de uitgifteprijs. Van actief grondbeleid is op dit moment sprake bij o.a. de woningbouwplannen Giethoorn Noord, Noordermaten Blokzijl, Noordwal Vollenhove, Oosterbroek Oldemarkt, Van den Kornputkwartier Steenwijk, Molenkampen Sint Jansklooster, Heetveld Wanneperveen en de bedrijventerreinen Hooijdijk, Boterberg en Schaarkampen.

Sinds eind jaren tachtig zijn ook veel gronden verworven door particuliere projectontwikkelaars. De vastgoedmarkt was een aantrekkelijke markt geworden waar veel winst kon worden gemaakt. Hierdoor werd de positie van de gemeente minder dominant en moest er worden samengewerkt. Het voordeel was dat de gemeente ook niet meer het volledige risico had voor de ontwikkeling. Het werd ook aantrekkelijk om verouderde woon- en werklocaties te herontwikkelen. De private marktpartij ontfermde zich over de locatie en de gemeente pakte de openbare ruimte aan. De gemeente regelde de faciliteiten en kreeg er een beter functionerend gebied voor terug.

Bij faciliterend grondbeleid (ook wel passief grondbeleid genoemd) is de rol van de gemeente met name beperkt tot het opstellen en toetsen van het bestemmingsplan, kostenverhaal en het, na realisatie en overdracht door de ontwikkelaar, beheer van de openbare ruimte, terwijl de particuliere ontwikkelaar de grondexploitatie voor zijn rekening en risico neemt.

4.2 Samenwerkingsvormen

In de praktijk hebben gemeenten en ontwikkelaars intensief naar tussenvormen tussen actief en faciliterend grondbeleid gezocht om samen te werken. Dit wordt publiek-private samenwerking (PPS) genoemd. Publiek-private samenwerking is gebaseerd op het privaatrecht. PPS kan plaatsvinden op basis van een overeenkomst over grondexploitatie (bijv. een bouwclaimovereenkomst of een samenwerkingsovereenkomst), maar ook in de vorm van een rechtspersoon of een samenwerkingsverband. Hierna volgt een korte omschrijving van enkele vormen van samenwerking, die de gemeente kan aangaan in de volgorde van intensiteit.

Bouwclaimmodel

Bij het bouwclaimmodel draagt een private partij de door hem verworven gronden tegen een vaste prijs over aan de gemeente in ruil voor een toekomstig recht voor de afname van een bepaald aantal bouwrijpe kavels (=bouwclaim). De private partij heeft de gronden verworven met als doel het verwerven van bouwvolume. Aangezien de gemeente bij het bouwclaimmodel de grondexploitatie voert, komt het model in grote lijnen overeen met dat van de gemeentelijke grondexploitatie (actief grondbeleid). Via de uitgifteprijs van de bouw kavels vindt kostenverhaal plaats. Doordat door de gemeente een afnameplicht van de bouw kavels en/of het betalen van rentevergoedingen wordt bedongen, worden de grondexploitatie risico's verlegd naar de ontwikkelaar. Er is o.a. een bouwclaimovereenkomst gesloten bij het plan Van den Kornputkwartier.

Samenwerkingsmodel

Dit is de meest zuivere vorm van publiek-private samenwerking. De inbreng, de zeggenschap en de risico's worden onder de partijen verdeeld. De samenwerking tussen de gemeente en de marktpartij(en) wordt vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. In de samenwerkingsovereenkomst worden zaken geregeld, zoals de rechtsvorm, de projectorganisatie, de taken en verantwoordelijkheden van de partijen, de planning en fasering, de inbreng van de gronden en de nadere contractvorming, zoals grondverkoop- en realisatieovereenkomsten. Het is ook mogelijk dat de gemeente en de marktpartijen een gezamenlijke grondexploitatie maatschappij (GEM) oprichten. Dit wordt meestal gedaan in de vorm van een CV-BV (een commanditaire vennootschap waarbij de beherend vennoot een rechtspersoon (B.V.) is). In de gemeente Steenwijkerland zijn samenwerkingsovereenkomsten gesloten voor onder andere de Dorpsuitbreiding Scheerwolde, Voorpoort te Vollenhove, de multifunctionele accommodatie Kuinre, de Meentehof, de Vijverhof, Tuk Bergstein, Eeserwold en Bodelaeke. De samenwerking in de vorm van een gezamenlijke grondexploitatie maatschappij (GEM) komt niet voor in de gemeente.

Concessiemodel

De particuliere exploitant krijgt hier de beschikking over gemeentegronden (meestal na selectie of aanbesteding) binnen de ontwikkellocatie. De gemeente heeft een beperkte rol. De gemeente stelt vooraf de randvoorwaarden vast, zoals een stedenbouwkundig programma van eisen en kwaliteitsnormen. Binnen deze randvoorwaarden is de particuliere exploitant volledig verantwoordelijk voor de gehele planontwikkeling (grond- en opstalexploitatie) bestaande uit onder meer de verwerving(=aankoop) van de gronden van de gemeente, het bouw en woonrijpmaken van het gebied, de realisering van het bouwprogramma, de overdracht van de openbare ruimte en het dragen van de risico's. Op dit moment heeft de gemeente geen concessieovereenkomst gesloten.

Private grondexploitatie (faciliterend grondbeleid)

Hierbij is het minst sprake van publiek-private samenwerking. Zoals vermeld is de rol van de gemeente faciliterend en met name beperkt tot het opstellen en toetsen van het bestemmingsplan, terwijl de particuliere ontwikkelaar de grondexploitatie voor zijn rekening en risico neemt. De gemeente en de particuliere grondeigenaar sluiten bij voorkeur een grondexploitatieovereenkomst met betrekking tot het in exploitatie brengen van particuliere gronden door de particuliere grondexploitant/eigenaar. Hierin wordt onder meer geregeld dat de gemeente zich zal inspannen de benodigde planologische maatregel te bewerkstelligen, de exploitant een exploitatiebijdrage betaalt in het kader van kostenverhaal en er locatie-eisen worden gesteld. Indien er geen grondexploitatieovereenkomst gesloten is op het moment van vaststellen van het bestemmingsplan, dan zal publiekrechtelijk kostenverhaal moeten plaatsvinden via het exploitatieplan (zie: kostenverhaal). Er zijn grondexploitatieovereenkomsten gesloten ten behoeve van o.a. een bedrijfsverplaatsing en realisatie van maximaal 11 woningen in Beltschutsloot en de realisatie van 22 woningen op de Capelleschoollocatie in Steenwijk.

De gemeentelijke praktijk

Het opzetten van een samenwerkingsvorm is voor ieder project maatwerk, waarbij ook een mengvorm van bovenstaande vormen van samenwerking kan worden overeengekomen. Factoren die van belang zijn bij de keuze van een samenwerkingsvorm zijn o.a. de grondposities van partijen, het doel van de ontwikkeling, de kennis en de capaciteit van partijen en de mate van rendement en risico's die de partijen op zich willen nemen. Bij de contractvorming wordt rekening gehouden met de staatssteun- en de aanbestedingsregelgeving. Op grond van artikel 160 lid e van de Gemeentewet is het college bevoegd tot het besluiten over en het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen, zoals het sluiten van overeenkomsten.

Voorafgaand aan de publiek-private samenwerking wordt er soms een intentieovereenkomst gesloten op basis waarvan de partijen onderzoeken of en op welke wijze een beoogde gebiedsontwikkeling haalbaar is. Factoren waarnaar gekeken wordt zijn van juridische, planologische en financieel-economische aard. Een intentieovereenkomst is geen juridisch instrument waarmee het kostenverhaal geregeld wordt.

Op basis van de beschreven ontwikkelingen zal de gemeente een steeds meer faciliterende rol krijgen. Daarbij speelt ook de toenemende betrokkenheid van de eindgebruiker in de gebiedsontwikkeling. Er vindt een overgang plaats waarbij de markt wijzigt van aanbodgericht naar vraaggericht. Door de huidige economische situatie is er meer behoefte aan flexibiliteit van plannen (bijv. op het gebied van fasering en het bouwprogramma) en speelt de beheersing van de (financiële) risico's een omvangrijkere rol.

Bij plannen waarbij ook ontwikkelende marktpartijen betrokken zijn wordt per concreet geval bekeken wat de meest passende samenwerkingsvorm is, waarbij de voorkeur uitgaat naar het bouwclaimmodel, vervolgens naar een samenwerkingsmodel en tenslotte naar het concessiemodel.

4.3 Kostenverhaal

Bij actief grondbeleid vindt kostenverhaal plaats via de uitgifteprijs van de door de gemeente uit te geven bouw kavels.

Kostenverhaal bijfaciliterend grondbeleid

Onder de oude Wet op Ruimtelijke Ordening (WRO) die tot 1 juli 2008 van kracht was, bestonden er vooral problemen voor de gemeente met betrekking tot kostenverhaal en regievoering bij faciliterend grondbeleid. Het wettelijk instrumentarium voor kostenverhaal in de oude Wet op de Ruimtelijke Ordening, te weten de exploitatieovereenkomst gebaseerd op artikel 42 en de baatbelasting, schoot tekort. Daarom is bij de invoering van de huidige Wet ruimtelijke ordening (Wro) in afdeling 6 van die wet de zogenaamde Grondexploitatiewet opgenomen. Uitgangspunt van de Wro is dat de gemeente kostenverhaal, waaronder begrepen planschade, moet toepassen.

De in afdeling 6 van de Wro opgenomen bepalingen inzake de grondexploitatie slaan, voor alle duidelijkheid, niet op eigen gemeentelijke uitleggebieden, zoals Woldmeenthe, Noordwal, Giethoorn Noord, Noordermaten, maar op locaties waar particuliere partijen grondposities hebben.

De Wro biedt een meer op de eisen van vandaag toegesneden instrumentarium voor kostenverhaal, verevening en locatie-eisen bij particuliere grondexploitatie. Er is gekozen voor voortzetting van een gemengd stelsel voor grondexploitatie met zowel een privaatrechtelijk als publiekrechtelijk spoor, waarbij vrijwillige privaatrechtelijke samenwerking voorop staat en het publiekrechtelijke instrumentarium als achtervang geldt.

Bij het privaatrechtelijke spoor sluit de gemeente met de particuliere exploitant een overeenkomst waarin het kostenverhaal is verzekerd (anterieure overeenkomst). Bij het publiekrechtelijke spoor vindt kostenverhaal plaats op basis van het exploitatieplan.

Tot aan de vaststelling van het bestemmingsplan bestaat er contractvrijheid. Slaagt de gemeente er echter niet in met de particuliere eigenaren in een gebied een overeenkomst te sluiten over grondexploitatie, dan moet de gemeente omdat kostenverhaal niet “anderszins verzekerd” is in beginsel een exploitatieplan opstellen om zo de kosten te verhalen bij partijen waarmee geen contract is gesloten. Er is dus een publiekrechtelijk vangnet in de Wro opgenomen.

Door de invoering van Wro zijn de overeenkomsten over grondexploitatie ook nog onder te verdelen in anterieure en posterieure overeenkomsten. Voor het bepalen of een overeenkomst over grondexploitatie een anterieure dan wel een posterieure overeenkomst is, is van belang of de overeenkomst vóór of na het vaststellen van de planologische maatregel, zoals het bestemmingsplan of procesbesluit, is gesloten.

Het privaatrechtelijke spoor

Een anterieure overeenkomst is een overeenkomst tussen de gemeente en de particuliere eigenaar over grondexploitatie, gesloten vóór de vaststelling van een planologische maatregel.

Het sluiten van een anterieure overeenkomst heeft zowel voor gemeente als voor een particuliere eigenaar voordelen. Bij een anterieure overeenkomst hebben partijen veel onderhandelingsruimte en zijn ze niet gebonden aan het publiekrechtelijke kader van het exploitatieplan. Al vroeg in het proces krijgen partijen helderheid en zekerheid over de ontwikkeling van de locatie, de verschuldigde exploitatiebijdrage en wanneer deze bijdrage betaald wordt, het te realiseren programma en de bijzondere locatie-eisen. De particuliere exploitant kan via onderhandelingen zelf ook invloed hebben op de inhoud van de overeenkomst. In een anterieure overeenkomst kan de gemeente meer maatwerkafspraken vastleggen dan in het exploitatieplan en zaken regelen waarvoor hoe dan ook een overeenkomst nodig is, zoals aansprakelijkheid voor bouwschade, een onderhoudsplicht voor de openbare ruimte, zodat de particuliere eigenaar de “verborgen gebreken” van de door hem geleverde openbare ruimte herstelt voordat de openbare ruimte naar de Afdeling Beheer van de gemeente gaat, de overdracht van de openbare ruimte en hoe en op welk tijdstip de exploitatiebijdrage wordt betaald en dus de kosten worden verhaald. In een anterieure overeenkomst mogen tevens afspraken gemaakt worden over financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen buiten de locatie (bijv. recreatie en groen), en bovenplanse verevening, mits gebaseerd op een structuurvisie. Verder kunnen er meer inhoudelijke afspraken gemaakt worden over bijv. woningbouwcategorieën en doelgroepen (starters, senioren) dan in het exploitatieplan. Ter zekerheidstelling van het kostenverhaal kan overeengekomen worden dat er een bankgarantie afgegeven wordt of dat er een recht van hypotheek gevestigd wordt.

Het publiekrechtelijke spoor (exploitatieplan)

Als het kostenverhaal niet “anderszins verzekerd” is door een anterieure overeenkomst, dan zal de gemeente in beginsel een exploitatieplan vaststellen. De gemeente is namelijk onder de Wro in beginsel verplicht publiekrechtelijk kosten te verhalen bij partijen waarmee niet gecontracteerd is, tenzij er sprake is van “kruimelgevallen”.¹

Het exploitatieplan is het publiekrechtelijk instrument, zoals bedoeld in artikel 6.12 Wro, dat de grondslag biedt voor publiekrechtelijk kostenverhaal en dat noodzakelijke locatie-eisen en eisen ten aanzien van het aantal en de locatie van de woningbouwcategorieën sociaal en vrije sector kan bevatten, mits dit via een percentageregeling in het bestemmingsplan geregeld is.

---

¹ Besluit d.d. 2 september 2010, Staatsblad 2010, 684.

Op het vaststellen van het exploitatieplan is de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van toepassing. Tegen een exploitatieplan kunnen belanghebbenden, waaronder begrepen de particuliere exploitant, hun zienswijze kenbaar maken en beroep instellen. Het beroep tegen een exploitatieplan is gekoppeld aan het beroep tegen de bijbehorende planologische maatregel. Kostenverhaal vindt bij een exploitatieplan achteraf plaats via een financiële voorwaarde in de omgevingsvergunning tenzij er een posterieure overeenkomst wordt gesloten.

Nadat de planologische maatregel en het exploitatieplan door de raad zijn vastgesteld, kunnen er tussen de gemeente en particuliere grondexploitanten met wie niet reeds een anterieure overeenkomst is gesloten, overeenkomsten gesloten worden over grondexploitatie. Deze overeenkomsten worden posterieure overeenkomsten genoemd en mogen niet afwijken van het vastgestelde exploitatieplan. Omdat het exploitatieplan jaarlijks herzien en vastgesteld moet worden, kan het zinvol zijn voor de particuliere exploitant om alsnog een posterieure overeenkomst conform het laatst vastgestelde exploitatieplan te sluiten.

Verder zullen er posterieure overeenkomsten gesloten moeten worden, omdat het exploitatieplan o.a. niet de eigendomsoverdracht van de openbare ruimte aan de gemeente, het vestigen van zakelijke rechten ten behoeve van nutsvoorzieningen of een zekerstelling van het 10- jarig gebruik als sociale huurwoning, regelt.

Als er geen posterieure overeenkomst wordt gesloten, dan zal kostenverhaal achteraf plaats moeten vinden via een financiële voorwaarde van de omgevingsvergunning. Kostenverhaal is dan afhankelijk van het al dan niet aanvragen van een vergunning door de particuliere exploitant.

In het geval er meerdere particuliere exploitanten betrokken zijn in een projectgebied en met één of meerdere van deze exploitanten is geen anterieure overeenkomst gesloten, dan zal er een exploitatieplan moeten worden vastgesteld.

Bij de invoering van de Wro heeft de raad op 24 juni 2008 het uitgangspunt uit de Wro onderschreven dat vrijwillige privaatrechtelijke samenwerking voorop staat en dat het publiekrechtelijke instrumentarium in de vorm van het exploitatieplan als achtervang geldt. Sinds de invoering van de wet in 2008 zijn er nog geen exploitatieplannen vastgesteld in Steenwijkerland.

Bij particuliere grondexploitatie geeft de gemeente de voorkeur aan het privaatrechtelijke spoor. Indien de gemeente geen anterieure overeenkomst onder het privaatrechtelijk spoor kan sluiten, zal het publiekrechtelijke spoor van een exploitatieplan gevolgd worden.

4.4 Verwerving

Het voeren van actief grondbeleid moet ertoe leiden dat de gemeente de beschikking krijgt over de grond die nodig is om haar ruimtelijke doelstellingen te kunnen realiseren. Actief grondbeleid vereist een actieve opstelling van de gemeente om gronden te verwerven. Hiertoe kan de gemeente alle instrumenten inzetten die de wet daarvoor beschikbaar stelt, zoals de minnelijke verwerving op basis van het Burgerlijk wetboek, de Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten.

Minnelijke verwerving

Minnelijke verwerving houdt in dat de gemeente in een plangebied via een overeenkomst (bijv. aankoop of grondruil) probeert om gronden te verwerven. Het tijdstip van verwerving moet zodanig zijn dat de gronden tegen een optimale prijs kunnen worden verworven. Dit houdt in dat vaak al in een vroegtijdig stadium tot verwerving moet worden overgegaan, waarbij de gelegenheid om strategisch gunstig te kunnen aankopen moet worden benut. Anderzijds moet er voor gewaakt worden dat de

rente verliezen te hoog oplopen. Soms kan een aankoop worden versneld wanneer de gemeente in staat is om compensatiegronden aan te bieden of een ander pand in het geval van een opstal. De gemeente moet dan wel over dergelijke compensatieobjecten beschikken en dit vereist dus een uitgekristalliseerde visie op de gronden en opstallen die de gemeente wil gaan verwerven. Van het verwerven van een strategische grondpositie is sprake als er aangekocht wordt terwijl er nog geen sprake is van vastgestelde ruimtelijke plannen. Bij het verwerven van een strategische grondpositie zal de raad gevraagd worden om het benodigde krediet beschikbaar te stellen.

Onteigening

Als blijkt dat minnelijke verwerving niet of niet voor een redelijke prijs mogelijk is, dan kan tot onteigening worden overgegaan met inachtneming van het bepaalde in de Onteigeningswet. Onteigening kan pas met succes worden toegepast wanneer het nut van algemeen belang is aangetoond. Onteigeningsprocedures zijn tijdrovend, ingewikkeld en kostbaar en worden bij voorkeur gemeden. In de gemeente zijn op dit moment geen onteigeningszaken. Tijdens de gehele onteigeningsprocedure behoudt de gemeente de inspanningsverplichting om de desbetreffende gronden minnelijk te verwerven.

Wet voorkeursrecht gemeenten

De Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) geeft gemeente de mogelijkheid om een publiekrechtelijk voorkeursrecht te vestigen. Door een voorkeursrecht te vestigen verkrijgt de gemeente het recht van eerste koop. Deze aanwijzing betekent echter niet dat de eigenaar verplicht wordt om tot verkoop van zijn eigendom over te gaan. Alleen indien hij zelf wil verkopen en hij zich niet op het zelfrealisatierecht kan beroepen, is hij verplicht eerst de gemeente de gelegenheid te bieden tot aankoop over te gaan. Dat is een ernstige beperking van het middel, want het is onduidelijk of en zo ja, wanneer de desbetreffende onroerende zaak wordt aangeboden. Bovendien moet er dan wel op zeer korte termijn geld beschikbaar zijn om te kunnen aankopen. Gaat de gemeente niet (tijdig) op het aanbod in, dan kan de onroerende zaak aan een ander te koop worden aangeboden. Het voorkeursrecht kan alleen gevestigd worden indien het huidige gebruik afwijkt van de toekomstige bestemming die niet agrarisch mag zijn.

De inzet van de gemeente is om bij voorkeur minnelijk te verwerven aangezien onteigening en het vestigen van een voorkeursrecht een ernstige inbreuk vormen op het eigendomsrecht en beide middelen gepaard gaan met omslachtige en langdurige procedures.

Bij verwerving ligt het primaat bij minnelijke verwerving.

4.5 Tijdelijk en permanent beheer

Het uitoefenen van actief grondbeleid heeft vaak tot gevolg dat de verworven gronden en opstallen tijdelijk beheerd moeten worden, namelijk vanaf het moment van verwerving tot het daadwerkelijk bouwrijpmaken van het plangebied. Tijdelijk beheer kan plaatsvinden in de vorm van pacht-, huur- en ingebruikgevingsovereenkomsten. Ten aanzien van de vorm van tijdelijk beheer zal er een afweging gemaakt moeten worden tussen juridische factoren (zoals de tijdige beschikbaarheid en de huur- en pachtbescherming) en financieel-economische factoren.

Op bijvoorbeeld de locatie De Schans zijn kortdurende pachtovereenkomsten gesloten.

Na de realisatie van de openbare ruimte wordt de grond overgedragen door het grondbedrijf aan de Afdeling Openbare werken, die verantwoordelijk is voor het permanente beheer van de openbare ruimte. In het geval dat de openbare ruimte door een particuliere exploitant gerealiseerd is, zal na goedkeuring door OW de eigendomsoverdracht plaatsvinden aan de gemeente.

Ten aanzien van de verkoop van zogenaamde “groenstroken” wordt separaat uitgiftebeleid vastgesteld.

Tijdelijk beheer kan plaatsvinden in de vorm van pacht-, huur- en ingebruikgevingsovereenkomsten. Ten aanzien van de vorm van tijdelijk beheer zal er een afweging gemaakt moeten worden tussen juridische factoren (zoals de tijdige beschikbaarheid en de huur- en pachtbescherming) en financieel-economische factoren.

4.6 Kaveluitgifte

De keuze voor actief grondbeleid door de gemeente houdt in dat zij zelf aangeeft op welke manier zij gronden uitgeeft, aan wie en tegen welke prijs de gronden worden overgedragen. De gemeente geeft bouwkvavels uit ten behoeve van woningbouw en ten behoeve van bedrijventerrein.

De uitgifte van woningbouwkvavels aan particulieren door de gemeente vindt plaats via verkoop of erfpacht. Op de toewijzing van de woningbouwkvavels aan particulieren is het uitgiftebeleid voor woningbouwkvavels in de gemeente Steenwijkerland van toepassing.

Uitgangspunt in de gemeente is dat de woningbouwkvavels worden verkocht.

De particuliere koper heeft wel de mogelijkheid om te kiezen voor aankoop van de kavel dan wel te kiezen voor erfpacht. Erfpacht is een zakelijk recht dat de erfpachter de bevoegdheid geeft een onroerende zaak van een ander te houden en te gebruiken alsof hij zelf eigenaar is tegen betaling van een canon. De eigenaar behoudt het door het erfpachtrecht uitgekede eigendomsrecht (de zgn. bloot eigendom). In de gemeente wordt erfpacht via het instrument “Grondrente Nieuwe Stijl” gebruikt om het woningbezit te bevorderen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de erfpachter tegen een vooraf vastgestelde koopsom later de bloot eigendom kan verkrijgen en zodoende uiteindelijk volledig eigenaar wordt. Erfpacht wordt hier gebruikt als financieringsinstrument. De erfpachter hoeft namelijk niet meteen de grondcomponent te financieren.

Er vindt ook uitgifte van woningbouwkvavels plaats ten behoeve van CPO (= Collectief particulier opdrachtgeverschap). Bij CPO gaan particulieren na aankoop van de gemeentelijke kvavels zich verenigen om in groepsverband en onder begeleiding van een CPO-begeleider de bebouwing te ontwikkelen en te realiseren.

De gebruikelijke uitgifteform van bedrijventerrein is de verkoop.

De gemeente kan ook bouwgrond uitgeven ten behoeve van ander gebruik, zoals maatschappelijke doeleinden.

Verkoop en uitgifte in erfpacht vindt plaats onder toepassing van algemene voorwaarden. In deze algemene voorwaarden is een bouwplicht opgenomen en een verbod om te mogen verkopen voordat de bebouwing gereed is.

De gebruikelijke uitgifteform van grond is de verkoop. Bij uitgifte van woningbouwkvavels kan de particuliere koper in beginsel ook kiezen voor erfpacht.

4.7 Uitgifte- en grondprijzenbeleid

Vervallen: opgenomen in de nota Grondprijzenbeleid

5 Bedrijfsvoering en financiën

Onder een grondexploitatie wordt een gebiedsontwikkeling verstaan. Dit betekent een planologische functiewijziging van de betreffende grond of gebied. Bij grondexploitaties is sprake van projectfinanciering. De uitkomst van een grondexploitatie is idealiter realisatie van de ruimtelijke ontwikkeling en het geprognosticeerde resultaat.

Een planexploitatie is een ontwikkelingsplan met aanduiding van de gebieden waarbinnen werkzaamheden plaats vinden of zullen gaan vinden. Bij een planexploitatie is meestal geen sprake van een planologische functiewijziging van de daarin aanwezige grond of gebieden. Het gaat hierbij immers veelal om herontwikkeling en functieverbetering. Bij planexploitaties is sprake van verstrekte kredieten. De uitkomst van een planexploitatie is idealiter realisatie van het ontwikkelingsplan binnen het daartoe verstrekte krediet.

Zoals eerder aangegeven, hebben kredietprojecten (planexploitaties) steeds meer het karakter van gebiedsontwikkeling gekregen. Dat betekent dat het instrumentarium van het grondbedrijf wordt toegepast en dat daarmee ook risico's genomen worden. Het licht dan ook voor de hand dat planexploitaties dezelfde kaders meekrijgen als de grondexploitaties.

5.1 Grond- en planexploitatiekaart

De grondexploitatiekaart bevat alle grondexploitatiebegrotingen die door de gemeenteraad zijn vastgesteld.

Naast de grondactiviteiten worden er door het grondbedrijf namelijk ook investeringsprojecten uitgevoerd op basis van reeds door de raad toegekende kredieten. Deze investeringsprojecten worden ook wel aangeduid als planexploitaties. Hierbij wordt gewerkt overeenkomstig de kosten- en batenopzet van een grondexploitatie. Over de planexploitatiebegrotingen zal aan de raad worden gerapporteerd via Perspectiefnota en Najaarsnota. Het begrip dat hiervoor wordt gehanteerd is: Planexploitatiebegrotingen.

De planexploitatiekaart bevat een weergave van alle investeringsprojecten middels daartoe goedgekeurde kredieten door de gemeenteraad.

Voor een geografisch overzicht wordt verwezen naar bijlage I bij deze nota.

5.2 Risicomanagement

Risicomanagement is het op een systematische wijze procesmatig kwalificeren en kwantificeren van risico's en het formuleren van beheersmaatregelen. Het gaat om een instrument waarmee bepaald kan worden welke risico's er zijn, wat de kans is dat ze zich voordoen en wat het effect ervan kan zijn. Door risico's planmatig en integraal over alle projecten in kaart te brengen is voor de gemeente het totaal van alle risico's beter vast te stellen en daaropvolgend maatregelen te treffen voor de gemeente of per project. De methodiek die hier wordt gehanteerd heet de Risman-methode. Het wordt al vele jaren toegepast bij ruimtelijke projecten door overheden (Rijkswaterstraat, ProRail, gemeente Rotterdam).

Risicomanagement heeft tot doel:

- projectrisico's inzichtelijk en beheersbaar te maken;
- te zorgen dat risico's geen effect hebben op de uitvoering van bestaand beleid door het formuleren van beheersmaatregelen;
- aan de hand van het risicoprofiel een risicobepaling te doen van de risico's

de risicobepaling af te zetten tegen de weerstandscapaciteit teneinde zich te hebben op het weerstandsvermogen;

- bewust in termen van risico's te denken als onderdeel van beleidsprocessen.

Ten aanzien van risico's worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- risico's zijn inherent aan het ondernemerschap van een grondbedrijf;
- risicomangement richt zich op inschatting van acceptatie van risico's binnen de begrotingsgrenzen van een vastgestelde grond- of planexploitatie;
- voorzienbare risico's worden opgevangen binnen de betreffende grond- of planexploitatie;
- onvoorzienbare risico's worden gedekt door de reserve van het grondbedrijf.

Risicomangement is vooral een managementinstrument. Door toepassing van een op de Risman-methode gebaseerde analyse worden de projectleiders in staat gesteld risico's te erkennen en herkennen en heeft vooral tot doel in te schatten welke risico's binnen grond- en planexploitaties aanvaardbaar zijn.

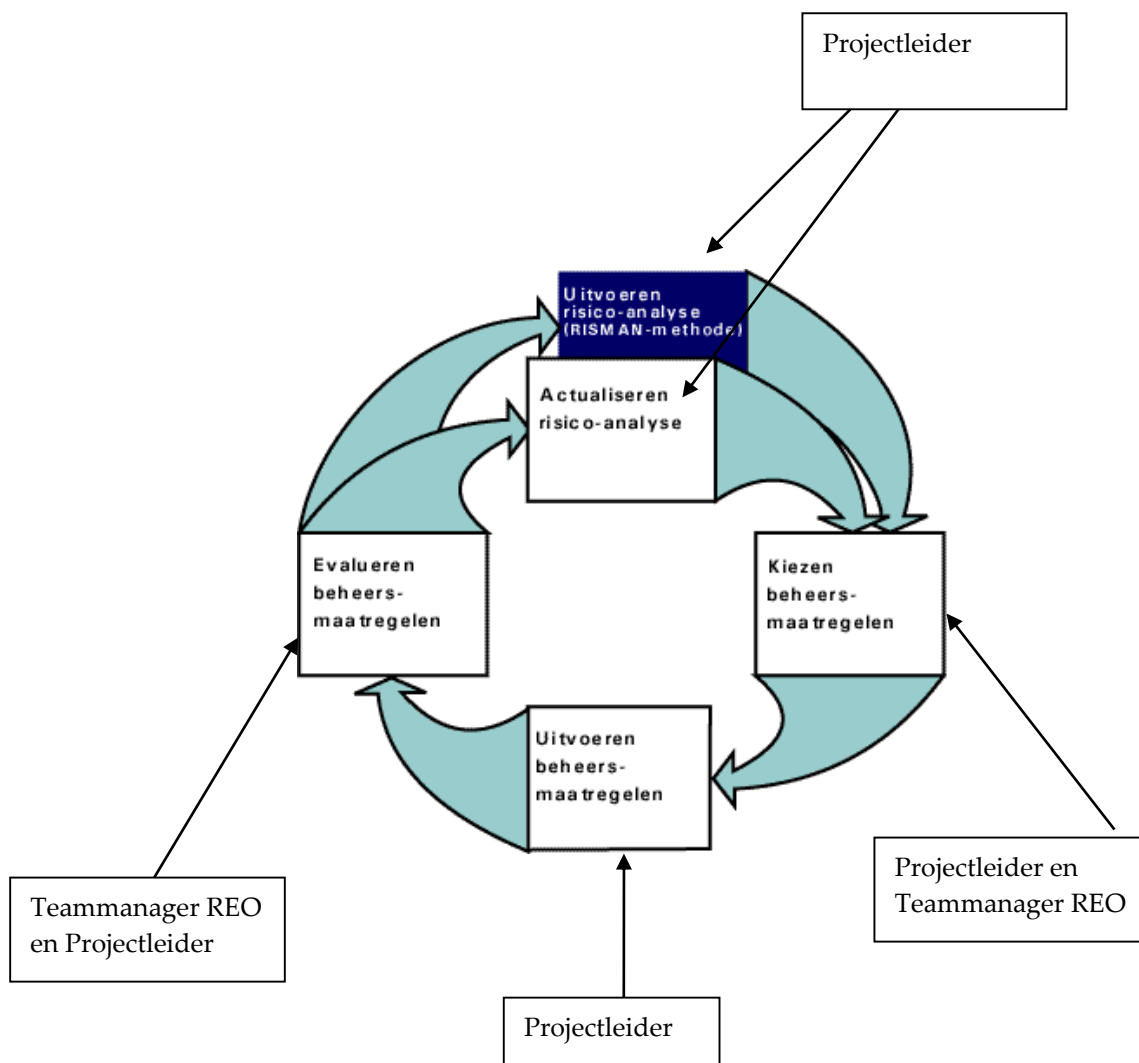
De risicocycclus 'begint' met een risicoanalyse en wordt binnen één en hetzelfde project bij de start van een nieuwe projectfase, bij een stand-van-zaken overzicht en bij grote veranderingen in de markt of omgeving opgesteld.

- Een risicoanalyse helpt bij het verkrijgen van een reëel beeld over de status van het project;
- Een risicoanalyse helpt bij het verkrijgen en behouden van het totaaloverzicht van het project;
- De projectleider denkt voor de ontwikkelingen en kansen uit en anticipeert;
- Het opstellen van een risicoanalyse zorgt voor meer structuur waardoor een project beter beheersbaar is; er wordt grip verkregen op zaken die niet mis mogen gaan.

Een risicoanalyse volgens de RISMAN-methode bestaat uit zes stappen:

1. Plan van aanpak opstellen, het plan van aanpak bestaat uit de vraagstelling, een afbakening en de werkvorm;
2. Inventariseren mogelijke risico's, vanuit meerdere invalshoeken; technisch, juridisch, ruimtelijk, financieel, organisatorisch, belanghebbenden, politiek, etc.;
3. Oorzaak – gevolg relaties bepalen, de kans van voordoen en de ernst van het risico worden ingeschat;
4. Risico's kwantificeren, door middel van een cijfer worden risico's gekwantificeerd en gekwalificeerd;
5. Beheersmaatregelen benoemen, preventieve maatregelen benoemen ter voorkoming of vermijding;
6. Risicorapportage opstellen, het resultaat van de ingevulde risicoanalyse.

Deze cyclus is in de hierna volgende figuur weergegeven.

Figuur I Risicomanagement volgens de RISMAN-methode.

Over de risicoanalyses wordt informatie aan management en bestuur verstrekt. Mochten risicoanalyses leiden tot noodzaak van aanvullende (financiële) dekking dan zullen voorstellen tot reservering van een extra buffer aan de ambtelijk en bestuurlijk opdrachtgever gedaan worden.

Het uitvoeren van deze risicoscan is nodig om risico's in kaart te brengen. Ten behoeve van deze nota is op alle lopende exploitaties een risicoscan uitgevoerd. De uitkomst hiervan is opgenomen in de vertrouwelijk bij deze nota aangeboden bijlage I.

5.3 Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Risicomanagement houdt direct verband met het weerstandsvermogen. Overeenkomend het BBV wordt deze informatie, voor zover niet marktgevoelig of bestuurlijk vertrouwelijk van aard, weergegeven in de § Weerstandsvermogen die bij de Programmabegroting en de Jaarrekening wordt

gepresenteerd. Overige informatie aangaande grond- en investeringsprojecten wordt eveneens overeenkomend het BBV weergegeven en gepresenteerd.

De commissie BBV heeft de afbakening, definiëring en verslaggevingsregels rondom grondexploitaties kritisch onder de loep genomen. De reden hiervoor is een aantal ontwikkelingen op het gebied van grondexploitaties. Namelijk: de forse afboekingen van gemeenten op grondposities in de afgelopen jaren, de aanbevelingen uit het rapport Vernieuwing BBV over transparantie en vergelijkbaarheid, en de aankomende Omgevingswet. Dit heeft geleid tot een voornemen om per 1 januari 2016 een aantal wijzigingen in het BBV door te voeren. Deze wijzigingen zullen invloed hebben op de grondexploitaties. Binnen de grondexploitaties zal worden voldaan aan de geldende regelgeving vanuit het BBV. Hierop zal op een actieve manier worden ingespeeld en waar mogelijk pro-actief worden gehandeld.

De notitie grondexploitatie van het BBV schrijft voor dat de realisatie van winst wordt uitgesteld tot daarover voldoende zekerheid bestaat. Dit betekent echter niet dat pas winst moet worden genomen bij het afsluiten van de betreffende grondexploitatie. Wanneer er voldoende zekerheid is, kan er tussentijds winst worden genomen. Binnen de grondexploitaties in Steenwijkerland zal winst worden genomen wanneer er sprake is van een negatieve boekwaarde (dus wanneer de reeds gerealiseerde verkopen, de reeds gemaakte kosten overtreffen) én de behoedzaam geraamde nog te verkrijgen verkoopopbrengsten zijn hoger dan de behoedzaam geraamde nog te maken laatste kosten. Op dat moment zal er winst worden genomen tot de boekwaarde 0 bedraagt.

Voorbeelden van verliesnemingen (tot en met jaarrekening 2014): Kornputkwartier, De Schans, Industrieterrein ter Steghstraat, Eeserwold, Oosterbroek, Blankenham en cpl Strategische voorraad. Voorbeelden van winstnemingen (tot en met jaarrekening 2014): Eesveen II, Woldmeenthe, Wanneperveen, Molenkampen, Ossenzijl (Hoofdstraat), Oostmeentherand, Schaarkampen.

5.4 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om onvoorziene kosten te dekken en die gevolgen hebben voor de financiële positie van de gemeente. De weerstandscapaciteit voor de grondexploitaties wordt bepaald door de Algemene Reserve Grondbedrijf. De weerstandscapaciteit voor de planexploitaties wordt bepaald door de reservepositie van de algemene dienst en in het bijzonder de Algemene Reserve Buffer.

5.5 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de mate waarin de gemeente risico's verband houdende met grond- en planexploitaties kan opvangen met de weerstandscapaciteit.

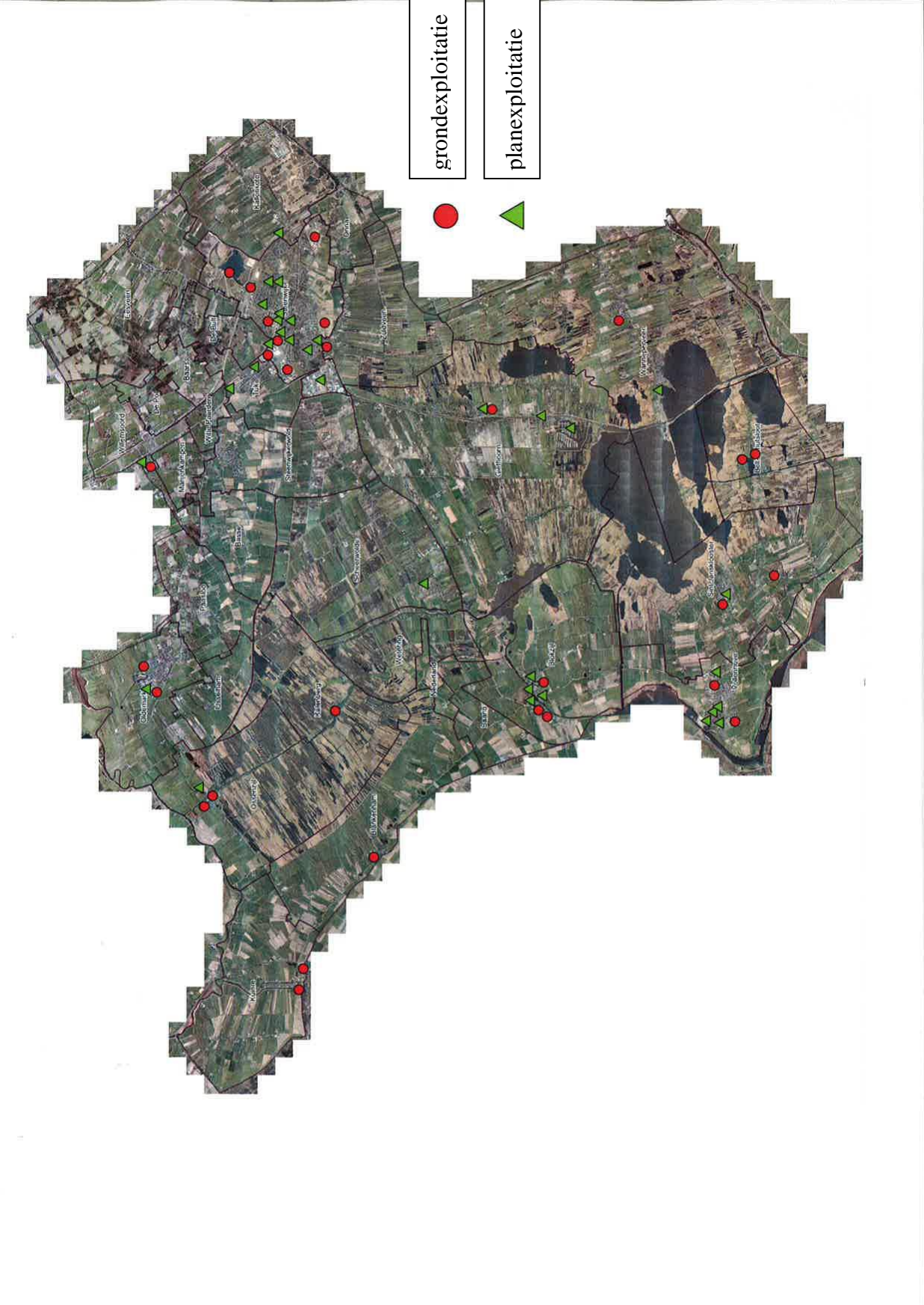
5.6 Financiële positie van het Grondbedrijf

Bij deze nota is de bijlage Risicobepaling opgesteld. Deze ligt **vertrouwelijk** bij de griffie ter inzage.

Zoals hiervoor werd aangegeven is voor de risicobepaling gekeken naar BIE-gronden (I), NIEG-gronden (II) en planexploitaties. Voor een nadere toelichting op de berekende risico-omvang en de gehanteerde uitgangspunten wordt naar deze bijlage verwezen.

De omvang van de Algemene Reserve Grondexploitatie per 1 januari 2015 is toereikend om risico's in verband met grondexploitaties op te vangen.

Bijlage I Grond- en planexploitatiekaart

Vertrouwelijk

Bijlage II   Risicobepaling grond- en planexploitaties

Bij deze nota is de bijlage Risicobepaling opgesteld. Deze ligt vertrouwelijk bij de griffie ter inzage.

Voor een nadere toelichting op de berekende omvang en de gehanteerde uitgangspunten wordt naar deze vertrouwelijke bijlage verwezen.

Terug naar het agendapunt

8.2. Nota Grondprijzenbeleid (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Nota Grondprijzenbeleid

2016 - 2020

Afdeling: REO

Auteur: René Glerum

Datum: oktober 2015

Versie: 1.0

Inhoudsopgave

1. <i>Inleiding</i>	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Doel	4
1.3. Toepassingsbereik	4
1.4. Leeswijzer	4
2. <i>Beleidsmatige uitgangspunten</i>	6
2.1. Landelijke kaders	6
2.1.1. Convenant gemeentelijk grondprijsbeleid	6
2.1.2. Evaluatie convenant	6
2.1.3. Staatssteun:	6
2.1.4. Wet Markt en Overheid	7
2.2. Gemeentelijke beleidskaders	8
2.2.1. Nota Grond- en Ontwikkelbeleid	8
2.2.2. Gemeentelijk uitgiftebeleid	8
3. <i>Mogelijk methoden van grondprijsbepaling</i>	9
3.1. Residuele grondprijs	9
3.2. Comparatieve grondprijsbepaling	9
3.3. Grondquote	9
3.4. Vaste prijs	9
4. <i>Grondprijsbepaling in Steenwijkerland</i>	10
4.1. Categorieën	10
4.2. Woningbouw	10
4.2.1. Sociale huur	10
4.2.2. Vrije sector	11
4.3. Kantoren	11
4.4. Detailhandel	11
4.5. Bedrijventerreinen	12
4.5.1. Reguliere bedrijventerreinen	12
4.5.2. Woon- werklocaties	12
4.6. Maatschappelijke voorzieningen	12
4.7. Overige gronden	12
4.7.1. Groenstroken	12
4.7.2. Nutsvoorzieningen	13
4.8. Samewerkingsvormen	13
4.9. Erfpacht	13
4.10. Inbreidingslocaties	13
5. <i>Bepaling parameters voor indexering</i>	15
5.1. Indexering grondprijzen	15
5.2. Indexering kosten	15
6. <i>Implementatie</i>	16

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Op 28 mei 2013 heeft de gemeenteraad de nota Grond- en Ontwikkelbeleid vastgesteld. In deze nota worden onderdelen uit de reguliere planning- & controlcyclus gecombineerd met geldende wet- en regelgeving en de beleidsmatige uitgangspunten voor de samenwerking met private partijen over gebiedsontwikkeling. Tevens wordt hierin (beknopt) ingegaan op het grondprijzenbeleid van de gemeente.

Voor het vaststellen van de nota Grond- en Ontwikkelbeleid werd dit beleid, samen met het grondprijzenbeleid, verwoord in de meerjarenbegroting en hiermee impliciet vastgesteld. Door een separate nota is het beleid expliciet vastgesteld en geeft de gemeenteraad vierjaarlijks invulling aan haar kaderstellende taak. Het college van burgemeester en wethouders voert vervolgens het door de raad vastgestelde beleid uit.

In het Grond- en Ontwikkelbeleid wordt beknopt ingegaan op het grondprijzenbeleid. Om de discussie over de gehanteerde uitgangspunten voor de grondprijzen explicieter te maken en op de juiste niveaus (ambtelijk, bestuurlijk en politiek) te kunnen voeren, kan er voor gekozen worden om deze uitgangspunten op een andere manier vast te leggen. Dit kan gedaan worden door de uitgangspunten in een afzonderlijke Nota Grondprijzenbeleid vast te leggen. Op deze manier worden het college en de raad meegenomen in de totstandkoming van de uitgangspunten en wordt er op een transparante manier de discussie gevoerd.

1.2. Doel

Het doel van het Grondprijzenbeleid is het op een transparante wijze vastleggen van de uitgangspunten voor de totstandkoming van grondprijzen van de door de gemeente Steenwijkerland uit te geven gronden.

1.3. Toepassingsbereik

Deze Nota is van toepassing op iedere gronduitgifte door de gemeente. De Nota is van toepassing op gemeentelijke grondexploitaties, maar is ook van toepassing bij eventuele Publiek Private Samenwerkingen (PPS) en andere samenwerkingsvormen met ontwikkelende partijen. Ook kan de nota van toepassing zijn bij investeringsprojecten waarbij sprake is van enige vorm van grondtransacties. De inhoud van deze Nota kan ingezet worden in onderhandelingen met marktpartijen en particulieren. De in de Nota genoemde prijzen zijn kaderstellend. In voorkomende gevallen kan afgeweken worden en daardoor is maatwerk mogelijk.

Net als de nota Grond- en Ontwikkelbeleid zal de nota Grondprijzenbeleid worden vastgesteld voor een periode van vier jaar. Vervolgens zal de nota, waar nodig, worden herzien en opnieuw ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden.

1.4. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal worden ingegaan op de beleidsmatige uitgangspunten die relatie hebben met het grondprijzenbeleid. In hoofdstuk 3 zullen de uitgangspunten op basis waarvan de grondprijzen tot stand komen worden beschreven voor de verschillende categorieën gronduitgifte. In hoofdstuk 4 zal worden ingegaan op de parameters voor indexeringskosten en opbrengsten.

Tenslotte zal in hoofdstuk 5 worden beschreven hoe deze nota Grondprijzenbeleid zal worden geïmplementeerd.

2. Beleidsmatige uitgangspunten

Deze Nota Grondprijzenbeleid staat niet op zichzelf. Er is een relatie met beleidsmatige uitgangspunten en kaders die vanuit de Rijksoverheid en belangenorganisaties worden vastgesteld. Daarnaast is er een relatie met beleidsdocumenten binnen de gemeente Steenwijkerland. Bij het opstellen van de Nota Grondprijzenbeleid is rekening gehouden met de hieronder genoemde beleidsdocumenten.

2.1. Landelijke kaders

2.1.1. **Convenant gemeentelijk grondprijnsbeleid**

In 2001 hebben de VNG, NEPROM, NVB en (destijds) VROM het Convenant gemeentelijk grondprijnsbeleid opgesteld en bekrachtigd. Dit convenant heeft betrekking op het grondprijnsbeleid bij uitgifte van gronden aan marktpartijen ten behoeve van woningbouw. Het convenant biedt een handvat bij de bepaling van de grondprijs bij woningbouw. De kwaliteit van de woning moet volgens dit convenant het uitgangspunt zijn bij de grondprijnsbepaling.

2.1.2. **Evaluatie convenant**

In 2005 is het hierboven genoemde convenant geëvalueerd, in opdracht van de verschillende contractspartijen. Op hetzelfde moment is er een handreiking opgesteld voor gemeenten om te komen tot een grondprijnsbeleid (*De prijs van kwaliteit: Handreiking voor gemeentelijk grondprijnsbeleid bij woningbouw*). De handreiking bevat voorbeelden om te komen tot een marktconforme grondprijs.

2.1.3. **Staatssteun:**

Het handelen van de gemeente op de markt wordt/is ingekaderd door Europese regelgeving m.n. op het gebied van staatssteun, aanbesteding en kostendoorberekening (Wet Markt en Overheid).

Van staatssteun is sprake bij steunmaatregelen die:

- 1 door de staat zijn verleend of met staatsmiddelen zijn bekostigd,
- 2 ten goede komen aan een bepaalde onderneming, en
- 3 niet-marktconform voordeel aan die onderneming verschaffen.

Staatssteun kan onder meer in de vorm van subsidieverlening, leningen tegen gunstige voorwaarden (rente, looptijd, aflossing), niet-marktconforme kredietfaciliteiten en een grondprijs onder de marktprijs.

Als onderneming wordt aangemerkt "iedere entiteit die een economische activiteit uitoefent, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd". Het is een ruime definitie waaronder zelfs overheidsdiensten en non-profitinstellingen kunnen vallen. Onder economische activiteit wordt verstaan "het aanbieden van goederen en diensten op de markt". Om te bepalen of er sprake is van een onderneming zijn van belang: de aard van de activiteiten/taken en de wijze waarop deze mogelijk in de regelgeving zijn ingebed (typische overheidstaak/taak van algemeen belang of niet?) en het al dan niet aanwezig zijn van een marktsituatie.

Op grond van het EG-verdrag moet staatssteun in beginsel aangemeld worden bij de Europese commissie zodat die kan beoordelen of de staatssteun onverenigbaar is wegens (dreigende) vervalsing van de mededinging op de gemeenschappelijke markt. Er is geen sprake van staatssteun indien het voordeel voor een marktpartij niet meer bedraagt dan € 200.000,- over maximaal drie jaar per onderneming (de “minimisregeling”). Voor het bepalen van de hoogte moeten dan wel alle steunmaatregelen van alle overheden die aan de desbetreffende onderneming zijn verleend, opgeteld worden.

De financiering door overheden van het verrichten van diensten van algemeen economisch belang hoeft onder voorwaarden geen staatssteun te zijn dan wel onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt te zijn. In principe beslissen lidstaten zelf of en hoe zij het verrichten van diensten van algemeen economisch belang definiëren en financieren.

Aangezien de relatie tussen staatssteunregels en (woning)bouwprojecten door woningbouwcorporaties de overheden via verschillende wegen kunnen raken was er behoefte aan duidelijkheid. In beginsel zou de rol die de woningbouwcorporaties hebben bij de ontwikkeling van sociale woningbouw aangemerkt kunnen worden als een dienst van algemeen economisch belang. Bij besluiten van 19 december 2009 en 30 augustus 2010 heeft de Europese Commissie de bouw en de verhuur van sociale woningbouw en maatschappelijk vastgoed als Diensten van Algemeen Economisch Belang goedgekeurd.

Ter uitvoering van deze besluiten heeft de minister eind 2010 de “Tijdelijke regeling diensten van algemeen economisch belang toegelaten instellingen volkshuisvesting” vastgesteld.

Op basis van de “Tijdelijke regeling diensten van algemeen economisch belang toegelaten instellingen volkshuisvesting” kan staatssteun (compensatie) in de vorm van verlaging van de grondprijs aan woningbouwcorporaties verleend worden. De gronden moeten dan wel gebruikt gaan worden ten behoeve van de uitvoering van de in de regeling aan woningcorporaties omschreven taken zoals realisatie van woningbouw bestemd voor sociale huur, bouw van gebouwen met maatschappelijke gebruiksbestemming en de inrichting van de omliggende omgeving.

2.1.4. Wet Markt en Overheid

Overheden verrichten activiteiten die ook door de markt worden geleverd, zoals verkoop van bouwgrond. Dit kan leiden tot oneerlijke concurrentie. Overheden hebben vanuit hun publieke functie namelijk voordelen, waardoor zij goederen of diensten voor een lagere prijs dan concurrerende ondernemingen kunnen aanbieden. Om zo gelijk mogelijke concurrentieverhoudingen tussen overheden en bedrijven te creëren, is de Wet Markt en Overheid in het leven geroepen. Deze wet is opgenomen in de Mededingingswet.

In de Wet Markt en Overheid is voor overheden voor het verrichten van economische activiteiten o.a. de niet vrijblijvende gedragsregel van integrale kostendoorberekening opgenomen. Overheden moeten ten minste de integrale kosten van hun goederen of diensten in hun tarieven doorberekenen; Het feit dat de integrale kosten moeten worden doorberekend, betekent niet dat de prijs dan marktconform is.

Er is sprake van een economische activiteit als de overheid in concurrentie met andere onderneming goederen of diensten aanbiedt op een markt. Of dit het geval is, hangt af van de karakteristieken van de activiteit. Uit de (Europeesrechtelijke) jurisprudentie blijkt dat hierbij belangrijke beoordelingselementen vormen: een relatie tussen prijs en prestatie, de vraag of private partijen

actief zijn en de aanwezigheid van een wettelijke taak. Als sprake is van de uitoefening van typisch overheidsgezag, zoals het verlenen van vergunningen of handhaving van de openbare orde, is die activiteit geen economische activiteit. Er hoeft dan geen rekening te worden gehouden met de gedragsregels.

Op een aantal economische activiteiten is de wet niet van toepassing. Met name de volgende uitzonderingen zijn relevant:

- indien de dienstverlening of levering tussen overheidsorganisaties plaatsvindt in het kader van de uitvoering van hun publiekrechtelijke taak;
- indien er voor die economische activiteit sprake is van staatssteun;
- indien de economische activiteit plaatsvindt in het algemeen belang.

Als een economische activiteit niet onder een uitzondering valt, zoals de verkoop van bouwgrond, zal dus tenminste de integrale kostprijs moeten worden berekend en in rekening moeten worden gebracht. Dit neemt overigens niet weg dat deze kosten middels subsidie kunnen worden gecompenseerd.

Op grond van artikel 25h, vijfde lid, Mededingingswet heeft de raad op 1 juli 2014 gemotiveerd besloten dat op enkele economische activiteiten die plaatsvinden in het algemeen belang de gedragsregels niet van toepassing zijn. Het gaat dan o.a. over het beschikbaar stellen van sportgelegenheden voor sportbeoefening tegen een betaalbare prijs, en de verhuur van maatschappelijk vastgoed.

2.2. Gemeentelijke beleidskaders

2.2.1. Nota Grond- en Ontwikkelbeleid

De Nota Grond- en Ontwikkelbeleid geeft de kaders en uitgangspunten van het grondbeleid in de gemeente Steenwijkerland weer. De Nota Grond- en ontwikkelbeleid is een strategisch kader en een richtinggevend beleidsdocument bij beleidsontwikkelingen. Het beleid ten aanzien van de totstandkoming van grondprijzen werd uiteengezet in de Nota Grond- en Ontwikkelbeleid. Met het vaststellen van deze Nota Grondprijzenbeleid komt paragraaf 4.7 van de Nota Grond- en Ontwikkelbeleid te vervallen.

2.2.2. Gemeentelijk uitgiftebeleid

Het uitgiftebeleid regelt hoe particuliere gegadigden in aanmerking kunnen komen voor woningbouwkavels die door de gemeente worden uitgegeven. Het uitgiftebeleid voor woningbouwkavels van de gemeente Steenwijkerland dateert uit 2003. In 2013 is het uitgiftebeleid geëvalueerd en geactualiseerd aan de hand van de gewijzigde woningmarktomstandigheden.

3. Mogelijk methoden van grondprijsbepaling

Om en prijs voor een stuk grond te bepalen zijn verschillende methoden mogelijk. Hieronder worden er een aantal beschreven welke vaker worden gehanteerd.

3.1. Residuele grondprijs

De waarde van de grond wordt bepaald door hetgeen op de grond gerealiseerd gaat worden. De residuele grondwaarde is het verschil tussen de totale opbrengstwaarde van de te realiseren opstal minus de totale kosten om deze opstal te realiseren. De opbrengstwaarde is bij een koopwoning is gelijk aan de VON-prijs en bij een huurwoning de gekapitaliseerde huurwaarde. De totale kosten zijn de all-in, zoals aanneemsom, advieskosten, winst en risico. *Residuele grondwaarde = opbrengstwaarde – all-in bouwkosten*

3.2. Comparatieve grondprijsbepaling

De grondprijs wordt vastgesteld aan de hand van de waarde van vergelijkbare stukken grond. Deze methode wordt veelal als aanvulling op andere methoden of als toets gebruikt. Belangrijke referenties zijn vaak gerealiseerde transacties. Ook wordt er naar de grondprijzen in andere gemeenten gekeken. Dit om concurrerende grondprijzen te hanteren ten opzichte van omliggende gemeenten. Bij de comparatieve methode staat de prijs van de bouwgrond centraal, bij de residuele benadering draait het om de verkoopprijs van het totaalproduct (opstal en grond).

3.3. Grondquote

Bij de grondquote methode wordt de grondprijs vastgesteld op een percentage van de verkoopprijs van woning die op de grond wordt gebouwd. Dat percentage wordt de grondquote genoemd. De verkoopprijs die daarbij wordt gebruikt is de zogenaamde vrij op naam (v.o.n.) prijs, dat is de prijs inclusief overdrachtskosten.

De v.o.n. prijs van een woning bedraagt € 230.000,00. In die prijs is 21% BTW begrepen; de prijs exclusief BTW bedraagt € 190.082,64. Uitgaande van een grondquote van 20% bedraagt de grondprijs € 38.016,53, exclusief BTW.

3.4. Vaste prijs

Jaarlijks wordt een vaste m2 prijs vastgesteld. Dit kan op basis van de gemiddelde minimale kostprijs of op basis van de werkelijke kostprijs, afhankelijk van de functie.

4. Grondprijsbepaling in Steenwijkerland

Binnen de gemeente Steenwijkerland wordt grond uitgegeven in verschillende categorieën. Voor de totstandkoming van de grondprijzen worden per categorie, bepaalde uitgangspunten gehanteerd. Deze uitgangspunten worden hieronder uiteengezet en zijn gebaseerd op de in hoofdstuk 3 beschreven methoden.

Het belangrijkste uitgangspunt is dat de gemeente Steenwijkerland in de basis uit gaat van de marktwaarde. Daarbij is het van belang dat de gehanteerde grondprijzen concurrerend zijn met omliggende gemeenten.

4.1. Categorieën

De categorieën van grond die worden onderscheiden binnen de gemeente Steenwijkerland zijn als volgt:

- Woningbouw
  - o Sociale huur
  - o Vrije sector
- Kantoren
- Detailhandel
- Bedrijventerreinen
  - o Reguliere bedrijventerreinen
  - o Woon- werklocaties
- Maatschappelijke voorzieningen
- Overige gronden
  - o Groenstroken
  - o Nutsvoorzieningen

Naast deze categorieën is er ook sprake van erfpacht, inbreidingslocaties en eventuele samenwerkingsvormen. Hierbij wordt op een afzonderlijke manier de te hanteren grondprijs bepaald.

4.2. Woningbouw

4.2.1. Sociale huur

Bij de realisatie van woningen in de sociale huursector kan sprake zijn van een onrendabele top. Een residuele grondwaardeberekening leidt tot onaanvaardbare hoge grondprijzen voor deze woningen. Om de woningcorporaties hierin tegemoet te komen worden voor deze woningen aangepaste grondprijzen gehanteerd.

Als uitgangspunt voor de sociale huursector geldt een subsidiabele maximale huurprijs, zoals deze jaarlijks door het Rijk wordt vastgelegd. Woningen met hogere huurprijs vallen in de vrije sector. De grondprijzen voor sociale woningbouw komen tot stand in overleg tussen de gemeente en woningcorporaties en worden vastgelegd in prestatieafspraken. Voor woningen in de sociale huursector of in de zorgsector wordt in de kernen Blokzijl, Oldemarkt, Steenwijk, Steenwijkerwold, Tuk, Vollenhove en Zuidveen een grondprijs gehanteerd van € 12.500,- per woning (excl. B.T.W.). In de overige kernen geldt een grondprijs van € 10.000,- per woning (excl. B.T.W.).

Op basis van de “Tijdelijke regeling diensten van algemeen economisch belang toegelaten instellingen volkshuisvesting” kan staatssteun (compensatie) in de vorm van verlaging van de grondprijs aan woningbouwcorporaties onder voorwaarden verleend worden. De gronden moeten dan wel gebruikt gaan worden ten behoeve van de uitvoering van de in de regeling aan woningcorporaties omschreven taken zoals realisatie van woningbouw bestemd voor sociale huur, bouw van gebouwen met maatschappelijke gebruiksbestemming en de inrichting van de omliggende omgeving.

Globaal kan gesteld worden dat staatssteun (compensatie) voor corporaties is toegestaan voor de bouw en verhuur van woningen bestemd voor de verhuur onder de geliberaliseerde huurprijsgrens (€ 710,68 per maand in 2015) mits ten minste 90% van de sinds 1 januari 2011 vrijkomende woningen met een huur tot die grens wordt toegewezen aan huishoudens met een inkomen onder de € 34.229,-- (prijspeil 2015).

4.2.2. Vrije sector

Onder woningen in de vrije sector worden alle koopwoningen verstaan, zowel projectmatige bouw door ontwikkelaars als particulier en collectief particulier opdrachtgeverschap. Ook huurwoningen met een huurprijs die hoger is dan de maximale subsidiabele huurprijs vallen onder deze categorie.

Uitgangspunt voor het bepalen van de gemeentelijke grondprijzen in deze categorie is de marktwaarde. Deze waarde wordt vooraf bepaald en opgenomen in de grondexploitatie. Voor een marktconforme benadering van de grondprijzen is de residuele grondwaardemethodiek het meest geschikt. De residuele grondprijsbepaling wordt gecombineerd met een comparatieve grondprijsbepaling.

Binnen de vrije sector woningen wordt onderscheid gemaakt tussen verschillende woningtypen: rijenwoningen, twee-onder-één-kapwoningen, vrijstaande woningen en appartementen. De grondprijzen voor deze verschillende woningtypen kunnen variëren. Ook kan er sprake zijn van differentiatie in grondprijzen tussen verschillende kernen en projecten. Dit heeft alles te maken met de diverse factoren die van invloed zijn op de opbrengstwaarde en de all-in bouwkosten.

4.3. Kantoren

Bij kantoorlocaties wordt de grondprijs bepaald op basis van de residuele grondwaarde, in combinatie met een comparatieve grondprijsbepaling, zoals hierboven uitgelegd. De opbrengstwaarde voor een kantoor wordt in dit geval bepaald aan de hand van het bruto aanvangsrendement (BAR). De opbrengstwaarde van het object komt tot stand door de bruto jaarhuur te delen door het bruto aanvangsrendement. Van deze opbrengstwaarde worden vervolgens de all-in bouwkosten afgetrokken om zo tot een residuele grondwaarde te komen. De grondprijs voor kantoorlocatie zal per locatie worden vastgesteld.

4.4. Detailhandel

Ook bij detailhandel wordt de grondprijs bepaald op basis van de residuele grondwaarde, in combinatie met een comparatieve grondprijsbepaling, zoals hierboven uitgelegd. De opbrengstwaarde voor een winkel is ook hier de beleggingswaarde, welke wordt bepaald aan de hand van het bruto aanvangsrendement (BAR). De opbrengstwaarde van het object komt tot stand door de bruto jaarhuur te delen door het bruto aanvangsrendement. Van deze opbrengstwaarde worden vervolgens de all-in bouwkosten afgetrokken om zo tot een residuele grondwaarde te

komen. De grondprijs voor detailhandel zal per locatie worden vastgesteld en is ook afhankelijk van welk type detailhandel zich zal vestigen.

4.5. Bedrijventerreinen

4.5.1. Reguliere bedrijventerreinen

Voor het bepalen van de grondprijzen voor bedrijventerreinen wordt voornamelijk gebruik gemaakt van de comparatieve methode. Hierbij wordt gekeken naar het grondprijsniveau in de kernen binnen de gemeente en de grondprijzen van omliggende gemeenten. Deze grondprijzen zijn richtinggevend. De daadwerkelijk te hanteren grondprijs is afhankelijk van de locatieomstandigheden en bedrijfsactiviteiten. Per exploitatiegebied wordt bekeken wat de grondprijzen zullen zijn.

4.5.2. Woon- werklocaties

De grondprijzen voor woon- werklocaties bestaan uit twee componenten. Enerzijds wordt een grondprijs bepaald voor de woning en anderzijds wordt een grondprijs bepaald voor het bedrijf. Beide zoals hierboven beschreven. Deze twee componenten vormen gezamenlijk de grondprijs voor de woon- werklocatie. Ook hier wordt per exploitatiegebied bekeken wat de grondprijzen zullen zijn, afhankelijk van de locatieomstandigheden en bedrijfsactiviteiten.

4.6. Maatschappelijke voorzieningen

Voor maatschappelijke voorzieningen zal de grondprijs zo veel mogelijk op basis van de residuele grondwaarde bepaald worden. Er zal hierbij een onderscheid gemaakt worden tussen niet-commerciële maatschappelijke voorzieningen (zoals scholen, overheidsgebouwen, sociaal-culturele voorzieningen, sportvoorzieningen) en commerciële maatschappelijke voorzieningen (zoals particuliere kinderdagverblijven en opleidingsinstituten, medische centra zonder winstoogmerk). Per object en project zal de grondprijs worden bepaald.

Op basis van de "Tijdelijke regeling diensten van algemeen economisch belang toegelaten instellingen volkshuisvesting" kan staatssteun (compensatie) in de vorm van verlaging van de grondprijs aan woningbouwcorporaties verleend worden voor de bouw en verhuur van maatschappelijk vastgoed zoals buurthuizen, gemeenschapscentra, ruimten voor maatschappelijk en welzijnswerk, opvangcentra, scholen (basis, vmbo-mbo, vwo, speciaal onderwijs), brede scholen/multifunctionele accommodaties en kleinschalige culturele activiteiten.

4.7. Overige gronden

4.7.1. Groenstroken

In individuele gevallen is er voor particulieren op basis van het door de raad vastgestelde uitgiftebeleid groenstroken een mogelijkheid om grond, met de bestemming groen, aan te kopen. Deze grond bestaat uit niet-strategische openbare ruimte. Vaak gaat het hier om groenstroken of zogenaamde overhoeken die van ondergeschikt belang zijn om nog als openbaar groen te dienen. Voor de verkoop van groenstroken geldt een vaste prijs. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kleinere groenstroken (oppervlakte tot 100 vierkante meter) en grotere groenstroken die een substantiële uitbreiding van een kavel betekenen.

4.7.2. Nutsvoorzieningen

Over het algemeen wordt voor nutsvoorzieningen in de openbare ruimte een recht van opstal gevestigd. Er is dan geen sprake van een feitelijk gronduitgifte. Als er door een nutsbedrijf, voor de aanleg van speciale voorzieningen als verdeelstations, grond in eigendom wil krijgen, zal de grondprijs worden bepaald aan de hand van de kostprijs.

4.8. Samenwerkingsvormen

Wanneer er met een marktpartij gekozen wordt om een ontwikkeling te realiseren middels een samenwerkingsvorm (bijvoorbeeld een PPS-constructie) zullen de grondprijzen worden bepaald aan de hand van de marktwaarde. Afhankelijk van de categorieën die voorkomen in de samenwerking, zal dit gebeuren op de hierboven beschreven manieren. In het kader van staatssteun kan een voorafgaande onafhankelijke taxatie van de marktwaarde nodig zijn.

4.9. Erfpacht

De gemeente Steenwijkerland geeft ook grond in erfpacht uit.

Bij erfpacht heeft de erfpachter het recht om een onroerende zaak van een ander (i.c. de gemeente) te gebruiken alsof hij eigenaar is. De gemeente is dan bloot eigenaar van de onroerende zaak (d.i. grond en de evt. daarop aanwezige opstallen (gebouwen)). Voor het gebruik kan een canon (vergoeding) in rekening worden gebracht.

In het kader van het bevorderen van het eigenwoningbezit onder particulieren is in 2007 Grondrente Nieuwe Stijl in het leven geroepen. Hierbij wordt erfpacht gebruikt als een financieringsinstrument. De erfpachter kan dan een woning realiseren terwijl hij de grondcomponent niet hoeft te financieren. Om o.a. fiscale redenen (aftrekbaarheid van de canon voor de Inkomstenbelasting) is er bij Grondrente Nieuwe Stijl voor gekozen om aan het erfpachtrecht een afhankelijk recht van opstal te koppelen. Door dit afhankelijke recht van opstal is de erfpachter bij Grondrente Nieuwe Stijl wel eigenaar van de woning gedurende de duur van de erfpacht.

Mocht de erfpachter bij Grondrente Nieuwe Stijl later alsnog volledig eigenaar willen worden, dan kan hij de eigendom van de grond kopen voor een gefixeerde prijs die gebaseerd is op de kavelprijs op het moment van de kaveluitgifte. De waarde van de kavel, aan de hand waarvan ook de canon wordt berekend, is gebaseerd op de marktwaarde.

Erfpacht wordt soms ook gebruikt ten behoeve van maatschappelijke doeleinden en bedrijven.

Bij het bepalen van de verkoopprijs van de bloot eigendom en de canon zal dan gekeken worden naar hetgeen bij bedrijven (marktwaarde) en maatschappelijke voorzieningen is bepaald.

4.10. Inbreidingslocaties

Steeds vaker vinden ontwikkelingen plaats op inbreidingslocaties, binnen de bebouwede kom. Het betreft vaak kleinere ontwikkelingen waarbij het eigendom van opstallen, en grond onder deze opstallen, in handen is van derden. De gemeente heeft het eigendom van de openbare ruimte. In deze ontwikkelingen is er een meer passieve en faciliterende rol voor de gemeente neergelegd.

Wanneer er sprake is van enige vorm van grondtransacties, zullen grondprijzen tot stand komen op basis van de in deze nota genoemde uitgangspunten.

5. Bepaling parameters voor indexering

Aan zowel de opbrengstenkant (grondprijzen) als de kostenkant zal jaarlijks een indexering plaatsvinden.

5.1. Indexering grondprijzen

Langjarige ontwikkelingen laten voor de opbrengstenkant een stijging zien. Dit is gebaseerd op de langjarige inflatie, de consumenten prijs index (CPI) van het CBS. Jaarlijks kan de CPI sterk fluctueren. Omdat projecten en ruimtelijke ontwikkelingen vaak een lange looptijd kennen is er voor gekozen om de indexatie een vast percentage te geven, op basis van de langjarige CPI. Dit om sterke financiële fluctuaties binnen de projecten te voorkomen. Jaarlijks zal het gehanteerde percentage getoetst worden aan de CPI. Mocht er reden zijn om op basis hiervan het percentage aan te passen, dan zal dit gebeuren in de jaarlijkse grondprijzenbrief.

5.2. Indexering kosten

Het percentage voor kostenstijging wordt gebaseerd op de gemiddelde langjarige prijsindex Grond, Weg- en Waterbouw (GWW) van het CBS. Het is namelijk onzeker hoe de prijzen zich op de korte termijn ontwikkelen, aangezien deze jaarlijks kunnen fluctueren. Om sterke financiële fluctuaties binnen de projecten te voorkomen zal ook hier een vast percentage voor de kostenindexatie gehanteerd worden. Jaarlijks zal het gehanteerde percentage getoetst worden aan de GWW-cijfers. Mocht er reden zijn om op basis hiervan het percentage aan te passen, dan zal dit gebeuren in de jaarlijkse grondprijzenbrief.

6. Implementatie

Bij het vaststellen van deze nota wordt het grondprijzenbeleid van de gemeente Steenwijkerland vastgelegd. Hiermee komt paragraaf 4.7 van de Nota Grond- en Ontwikkelbeleid, waarin voorheen het grondprijzenbeleid werd vastgelegd, te vervallen.

Het in deze nota uiteengezette grondprijzenbeleid wordt vastgesteld voor de periode 2016 – 2020. Hiermee heeft de Nota Grondprijzenbeleid dezelfde einddatum als de Nota Grond- en Ontwikkelbeleid. Op dat moment zal er een evaluatie plaatsvinden en de nota's waar nodig worden herzien. Vervolgens zal de Nota Grondprijzenbeleid, samen met de Nota Grond- en Ontwikkelbeleid, elke vier jaar ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Jaarlijks wordt door het College van B&W, binnen de kaders van de Nota Grondprijzenbeleid, de geactualiseerde grondprijzen vastgesteld. Dit zal gebeuren door middel van een Grondprijzenbrief, welke ter informatie naar de gemeenteraad zal worden gestuurd. De jaarlijks vastgestelde grondprijzen zullen in de Meerjarenbegroting Grondexploitaties worden verwerkt.

Einde bijlage: 8.2. Nota Grondprijzenbeleid

Terug naar het agendapunt

9.0. Begrotingswijziging 2016 IGSD en Jaarrekening 2014 - raadsvoorstel ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Voorstel aan de raad

Aan de gemeenteraad
Gemeente Steenwijkerland
Vendelweg 1
8331 XE Steenwijk

Steenwijk, 24-11-2015
Nummer voorstel: 2015/85

Voor raadsvergadering d.d.: 08-12-2015
Agendapunt:

Onderwerp:

Eerste begrotingswijziging 2016 IGSD S-W, Jaarrekening 2014 en Managementrapportage t/m 3^e kwartaal 2015.

Aan de raad van de gemeente Steenwijkerland wordt voorgesteld te besluiten:

Conceptbesluit:

1. De jaarrekening 2014 van de IGSD S-W en de managementrapportage t/m 3^e kwartaal 2015 voor kennisgeving aan te nemen.
2. Als zienswijze op de eerste begrotingswijziging 2016 van de IGSD S-W:
  - a. In te stemmen met de ophoging van het uitkeringsbestand in 2016 met 82 en het daarmee samengaannde bedrag van € 1.142.670,--;
  - b. In te stemmen met het terugdraaien van de opgelegde taakstelling voor 2016 ad € 212.400,--;
  - c. In te stemmen met de investering van € 801.089,-- voor 2016 zoals opgenomen in het verbeterplan van de IGSD en het berekende voordeel van deze investering ad € 244.036,-- voor 2016 na realisatie terug te laten vloeien naar de Algemene Reserve vrij besteedbaar.
3. Het totaalbedrag van 2a en b ad € 1.355.070,-- te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar. Het verwachte voordeel onder punt c ad € 244.036,-- ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar te brengen.

Samenvatting:

De Raad van Commissarissen van NoordWestGroep (NWG) en het Dagelijks Bestuur van de IGSD S-W hebben in mei 2015 besloten om een interimmanager aan te stellen voor het aansturen van beide organisaties. De opdracht die daarbij is verstrekt is:

1. Operationeel aansturen van NWG en IGSD;
2. Terugbrengen van rust in beide organisaties;

3. Aansturen van het assessment traject voor de MT-leden;
4. Advies uitbrengen op welke wijze de complexiteit van deze organisaties gereduceerd kan worden;
5. Actief meedenken over het ontwikkelen van de stip op de horizon voor wat betreft de sub-regionale samenwerking van vijf gemeenten (Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Westerveld en Meppel) op het gebied van de Participatiewet.

De interim-directeur heeft in samenspraak met zijn MT voor deze opdracht het Plan van Aanpak Vertrouwen, Ondernemen en Verbinden opgesteld, aangevuld met een Business Case voor de jaren 2016 en 2017.

Dit Plan van Aanpak is vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van de IGSD. Tevens heeft het de instemming van de Raad van Commissarissen van NoordWestGroep en beide Ondernemingsraden. Het plan voorziet in een significante reductie van het klantenbestand en de daarmee samenhangende uitkeringslasten. De extra reductie (200 WWB-ers) vindt plaats bovenop de reguliere uitstroom (240 WWB-ers) en wordt gerealiseerd door diverse organisatorische aanpassingen waar extra financiële middelen voor nodig zijn.

De financiële vertaling van dit plan, in zowel beleidsmatige als bedrijfsmatige zin, is door de IGSD uitgewerkt in de eerste begrotingswijziging 2016. Deze is met bijgaande brief op 16 september bij de gemeente ingediend. Overeenkomstig de bepalingen van de gemeenschappelijke regeling IGSD dient deze wijziging voor een zienswijze voorgelegd te worden aan de gemeenteraad met het verzoek hier binnen 2 maanden een zienswijze op te geven. Het Algemeen Bestuur van de IGSD stelt, met in achtneming van deze zienswijze, de begrotingswijziging vervolgens definitief vast.

Eerste Begrotingswijziging 2016 IGSD S-W

De voorliggende begrotingswijziging 2016 van de IGSD S-W omvat 3 onderdelen te weten:

1. Een ophoging van het uitkeringsbestand WWB/IOAW/Z bij de IGSD voor 2016 met 82 ten opzichte van hun begroting 2016 en een daarmee samenhangend bedrag van € 1.142.670,--
2. Het terugdraaien van de opgelegde taakstelling voor 2016 ad € 212.400,--
3. Het Plan van Aanpak, inclusief Business Case, met een berekend voordeel van € 244.036,--.

Ad 1. Ophoging uitkeringsbestand WWB/IOAW/Z 2016

In de vastgestelde oorspronkelijke begroting 2016 van de IGSD S-W is uitgegaan van een WWB bestand van 775 personen en 48 IOAW/Z-ers, totaal 823. Op basis van de huidige inzichten in dit bestand en het verloop hierin, is dit te laag en zal er een bijstelling moeten plaats vinden van 80 klanten WWB en 2 IOAW voor de gemeente Steenwijkerland. Hiermee is een bedrag gemoeid van $82 \times € 13.935,-- = € 1.142.670,--$. Dit is een autonome ontwikkeling die anders bij de perspectiefnota 2016 opgenomen zou worden.

Ad 2. Taakstelling

De afgelopen jaren is in de begroting van de IGSD S-W een taakstellende bezuiniging opgenomen, die gerealiseerd moest worden uit de efficiency voordelen van de samenwerking met de NoordWestGroep. Deze taakstelling is de afgelopen jaren niet gehaald, grotendeels als gevolg van de stijgende cliëntenaantallen. Door beide gemeenten is deze niet gerealiseerde bezuinigingstaakstelling ook jaarlijks weer aangevuld met een extra bijdrage in de apparaatskosten.

Deze taakstelling wordt door het bestuur van de IGSD S-W inmiddels niet meer als realistisch beschouwd. In het licht van het Plan van Aanpak, waarin extra geld wordt ingezet ter versterking van de bedrijfsvoering, acht het bestuur aframing van de bezuinigingsstelpost noodzakelijk voor een realistisch beeld van de kosten van de bedrijfsvoering. Voor Steenwijkerland gaat het om een bedrag van € 212.400. Vanaf 2017 zal hier naar een structurele oplossing inclusief dekking gezocht moeten worden.

Ad 3. Plan van Aanpak inclusief Business Case

De interim-directeur heeft in samenspraak met zijn MT een Plan van Aanpak opgesteld dat in 2016 moet resulteren in het terugdringen van het uitkeringsbestand met 200 personen extra en het terug brengen van het aantal personen in profiel 4 met een ontheffing van de arbeidsverplichting tot 50.

Het plan kenmerkt zich door twee hoofdlijnen:

1. Er wordt melding gemaakt van veel achterstallig onderhoud in beide organisaties. Het gaat hierbij om zowel technische zaken, zoals vervanging van materiaal, kwaliteit telefonie, internet etc., als om zaken op het gebied van personeel.
2. Er dient een beweging in gang gezet te worden om te komen tot een optimaal en effectief uitvoeren van het Participatiebeleid van beide gemeenten. Hier worden ambitieuze doelstellingen aan verbonden, namelijk het terugdringen van het uitkeringsbestand met 200 personen extra per 31-12-2016 en het aantal personen in profiel 4 met ontheffing van de arbeidsverplichting terug te brengen tot 50, eveneens per ultimo 2016. Voor Steenwijkerland is voor de Sociale Werkvoorziening nog een extra doelstelling opgenomen, namelijk het overdragen vanuit het bestaande SW bestand van 100 medewerkers naar een reguliere werkgever.

Deze doelstellingen zijn volgens het plan alleen realiseerbaar als maatregelen worden genomen waarbij het achterstallig onderhoud in de organisaties wordt opgeheven en tevens extra formatie wordt ingezet om het bestand terug te dringen.

De maatregelen zoals ze worden voorgesteld zijn:

1. (Her)indelen van het bestand in cliëntprofielen met als doel het volledig kennen van de cliënt, waardoor een persoonlijk plan van aanpak opgesteld kan worden;
2. Organiseren van werkaanbod, opzetten projecten en nieuwe mogelijkheden ontwikkelen met als doel werk of participatie mogelijkheden te benutten;
3. Verdiepen samenwerking met partners in het sociaal domein;
4. Intensiveren relatie met werkgevers;
5. Wegwerken van het achterstallig onderhoud in de bedrijfsvoering, te weten kosten voor ICT en telefonie, aanleveren sturingsrapportages en extra formatie. Dit wordt als een noodzakelijke randvoorwaarde voor het behalen van de doelen gesteld.

Voor de uitvoering van dit plan wordt voor 2016 met bijgaande begrotingswijziging een extra bedrag gevraagd van € 943.675 voor beide gemeenten samen. Het aandeel voor Steenwijkerland hierin bedraagt 75%, zijnde € 707.756. Daarnaast bedragen de extra uitvoeringskosten voor de Sociale Werkvoorziening € 93.333, zodat de totale investering voor onze gemeente uitkomt op € 801.089 in 2016. Omdat het plan een periode bestrijkt van 2 jaar is ook de opgenomen investering voor 2017 hieronder opgenomen. Na de beoordeling van het resultaat medio 2016 zal een vervolgvorstel voor het jaar 2017 gedaan worden.

Aandeel in de uitvoeringskosten voor Steenwijkerland (75%)

	2016	2017
Team Werk	317.006	215.883
Team Inkomen	219.750	129.750
Team Ondersteuning	171.000	148.317
Subtotaal	707.756	493.950
Uitvoering Sociale Werkvoorz. (100% STWLD)	93.333	93.333
Totaal	801.089	587.283

Het plan richt zich op een reductie van het klantenbestand bij de IGSD S-W van 200 personen extra tot 1030 klanten op 31 december 2016 (voor beide gemeenten samen). Over een jaar gezien is dat een gemiddelde daling van 100 klanten. Het aandeel voor Steenwijkerland hierin bedraagt 75% =

75 personen. Met deze extra uitstroom wordt een bedrag bespaard op de uitkeringslasten in 2016 van $75 \times \text{€ } 13.935,- = \text{€ } 1.045.125,-$, oplopend tot bijna € 2,5 mln. in 2017.

Voor de Sociale Werkvoorziening wordt met de inzet van de extra uitvoeringskosten het tekort bij de NWG teruggebracht met € 225.000 in 2016 oplopend naar € 450.000 in 2017 e.v. Deze reductie is gebaseerd op een gemiddelde toename in de opbrengsten als gevolg van het uitplaatsen (bijvoorbeeld detacheren) van 100 SW medewerkers vanuit beschut werken, naar de reguliere arbeidsmarkt.

Het Plan van Aanpak met de daarin opgenomen doelstellingen is ambitieus, zeker in een periode waarin het herstel van de arbeidsmarkt nog broos is. De uitvoeringskosten die hiermee gepaard gaan zijn fors en worden deels veroorzaakt door het wegwerken van het zogeheten 'achterstallig onderhoud' en deels door intensivering van het beleid, met name waar het gaat om toeleiding naar werk en participatie. Met het bestuur van de IGSD S-W zijn wij van mening dat 'niets doen' op dit moment geen optie is vanwege het feit dat we nog steeds een relatief hoog WWB bestand hebben en dat we met een mogelijk beroep op de vangnetuitkering WWB ook aan moeten tonen welke inspanningen we gedaan hebben om extra uitstroom te realiseren om de kosten te reduceren.

Toetsing aan het gemeentelijk beleidskader

Vorig jaar oktober heeft de raad het beleidsplan Participatiewet voor de jaren 2015-2016 vastgesteld. Het Plan van Aanpak sluit voor wat betreft de uitvoering voor een groot deel aan bij de beslispunten die hierin zijn opgenomen (werken met cliëntprofielen 1 t/m 4, intensiveren van de werkgeversdienstverlening en de focus richten op uitstroom naar reguliere arbeid). Om een goed inzicht te krijgen in het zittende bestand (en ook de nieuwe instroom) onderschrijven we de investering die hiermee annex is en ook de (incidentele) extra inzet op uitstroom naar werk met een ambitieuze doelstelling willen we een kans geven. Dit laatste sluit ook aan bij één van onze belangrijkste speerpunten van beleid, namelijk het inzetten op werk. In de programmabegroting 2016-2019 hebben wij expliciet aangegeven dat we samen met de IGSD willen investeren in een andere manier van werken om extra WWB uitstroom te realiseren.

Daarnaast wordt in het Plan van Aanpak en de Business Case geconstateerd dat er ook bij de teams Inkomen en Ondersteuning sprake is van achterstallig onderhoud. Hier is qua formatie-omvang geen gelijke tred gehouden met de stijging van het klantenbestand en het ontbreekt nadrukkelijk aan adequate sturingsinformatie op alle relevante niveaus.

Resumerend komen we tot de conclusie dat het bestuur en management van de IGSD S-W een ambitieus Plan van Aanpak hebben opgesteld dat uitgaat van een extra uitstroom van 200 personen in 2016 en het terugdringen van het aantal personen met een ontheffing van de arbeidsverplichting tot 50 in profiel 4. Het relatief hoog uitkeringsbestand van de laatste jaren, gekoppeld aan onze beleidsdoelstellingen en speerpunten waar het gaat om uitstroom naar werk, rechtvaardigen een extra investering die het mogelijk moet maken om dit te realiseren.

Monitoring

Om de effectiviteit van de gevraagde investering goed te kunnen volgen zal de IGSD ons maandelijks op de hoogte moeten houden van de hiervoor genoemde ontwikkelingen. Medio 2016 zal een ijkmoment ingebouwd worden om te kunnen beoordelen of het ingezette beleid zijn vruchten afwerpt en wat hiervan de consequenties moeten zijn naar het jaar 2017 e.v. Bij een afnemend bestand zal ook de formatie hierop afgestemd moeten worden.

Tevens heeft de interim-directeur toegezegd medio 2016 de werkprocessen binnen de organisatie door te willen lichten om tot een efficiëntere bedrijfsvoering te komen.

Jaarrekening IGSD S-W 2014 en managementrapportage t/m 3^e kwartaal 2015.

De afronding van de samenstelling van de jaarrekening 2014 heeft vertraging opgelopen doordat bij de controle van de accountant in de BTW een verschil is geconstateerd wat tot extra werkzaamheden heeft geleid. Daarom biedt het bestuur van de IGSD S-W de jaarstukken 2014 ook nu pas ter kennisname aan de raad aan. De afwijkingen ten opzichte van de begroting 2014 zijn reeds verwerkt in onze jaarrekening 2014 die in juni 2015 door de raad is vastgesteld. Tevens is ter kennisname de managementrapportage t/m het 3^e kwartaal 2015 bijgevoegd.

Financiële toelichting

Onderstaand treft u een overzicht aan van de 3 onderdelen van de begrotingswijziging, zoals die hierboven zijn weergegeven:

1. Ophoging bestand – autonome ontwikkeling

Ophoging WWB/IOAW/Z bestand STWLD	2016	2017
Hoger aantal WWB-ers en IOAW-ers Begroting IGSD 2016-2017	Nadeel $82 \times 13.935 = 1.142.670$	Nadeel $82 \times 13.935 = 1.142.670$

Overzicht WWB bestand bij autonome ontwikkeling

Jaar	1/1	31/12	Gemiddeld
2016	855	855	855
2017	855	855	855

2. Terugdraaien taakstelling IGSD- overeenkomstig trend van de afgelopen jaren

Niet realiseren taakstelling IGSD S-W	Nadeel	212.400	Nadeel	212.400
---------------------------------------	--------	---------	--------	---------

3. Nieuw : Plan van Aanpak Business Case IGSD

	2016	2017
Investing in extra uitvoeringskosten IGSD S-W	+ 801.089	+ 587.283
Extra afname WWB als gevolg van investering	$75 \times 13.935 = -/ - 1.045.125$	$150 + 25 = 175 \times 13.935 = -/ - 2.438.625$
Saldo	Voordeel + 244.036	Voordeel + 1.851.342

Overzicht WWB bestand bij uitvoering Plan van Aanpak

Jaar	1/1	31/12	Gemiddeld
2016	855	700	775
2017	700	700	700

Dekking van deze kosten:

De ingediende begrotingswijziging 2016 heeft een incidenteel karakter. Daarom wordt voorgesteld de extra kosten die voortvloeien uit de onderdelen 1 en 2 van € 1.355.070,- te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar en het berekende voordeel uit het Plan van Aanpak ad € 244.036,- na realisatie ten gunste te brengen van deze reserve.

Rijksuitkering WWB/IOAW/Z 2016

Ter informatie delen wij u nog mee dat wij van het Ministerie van SoZaWe onlangs een indicatie hebben gekregen van onze uitkering voor 2016. Deze ligt circa € 600.000,-- hoger dan wij in onze begroting voor 2016 hebben opgenomen. Gelet op de discussie die hierover nog gevoerd wordt tussen de VNG en het ministerie, verband houdende met een nieuw verdeelmodel dat gehanteerd wordt en het feit dat wij nog geen beschikking van dit bedrag ontvangen hebben, is dit bedrag niet meegenomen in bovenstaand dekkingsvoorstel.

Bijlagen bij het voorstel Plan van Aanpak en Business Case, 1^e begrotingswijziging 2016 IGSD en Jaarrekening 2014 en Managementrapportage IGSD t/m 3^e kwartaal 2015.

Ondertekening

De secretaris

De burgemeester

S.S. Weistra

M.A.J. van der Tas

Betrokken partijen

afdeling

MO

adviseur

Jan Knol, tel.:0521-538654, email: jan.knol@steenwijkerland.nl

behandeld in raadscommissie

ja, nl. 24 november 2015

nee

Raadsbesluit

Steenwijk, 8-12-2015
Nummer: 2015/85

De raad van de gemeente Steenwijkerland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 3-11-2015, nummer 2015/85;

b e s l u i t :

1. De jaarrekening 2014 van de IGSD S-W en de managementrapportage t/m 3^e kwartaal 2015 voor kennisgeving aan te nemen.
2. Als zienswijze op de eerste begrotingswijze 2016 van de IGSD S-W:
  - a. In te stemmen met de ophoging van het uitkeringsbestand in 2016 met 82 en het daarmee samengaande bedrag van € 1.142.670,--;
  - b. In te stemmen met het terugdraaien van de opgelegde taakstelling voor 2016 ad € 212.400,--;
  - c. In te stemmen met de investering van € 801.089,-- voor 2016 zoals opgenomen in het verbeterplan van de IGSD en het berekende voordeel van deze investering ad € 244.036,-- voor 2016 na realisatie terug te laten vloeien naar de Algemene Reserve vrij besteedbaar.
3. Het totaalbedrag van 2a en b ad € 1.355.070,-- te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar. Het verwachte voordeel onder punt c ad € 244.036,-- ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar te brengen. Het totaalbedrag van 2a en b ad € 1.355.070,-- te dekken uit de Algemene Reserve vrij besteedbaar. Het verwachte voordeel onder punt c ad € 244.036,-- ten gunste van de Algemene Reserve vrij besteedbaar te brengen.

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. ten Hoff

M.A.J. van der Tas

Terug naar het agendapunt

9.1. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage brief begrotingswijziging IGSD S W 2016 ([terug naar agendapunt](#))

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

INTERGEMEENTELIJKE SOCIALE DIENST

IGSD

STEENWIJKERLAND & WESTERVELD

Gemeenteraad van Steenwijkerland
Postbus 162
8330 AD STEENWIJK

behandeld door Henry Ridder

afdeling IGSD

telefoon (0521) 788 107

Ons kenmerk 1538-3-IGSD-HR

uw kenmerk

bijlagen 5

Steenwijk
(verzenddatum)

16 september 2015

Onderwerp Eerste wijziging begroting 2016 IGSD en jaarstukken 2014
IGSD

Geachte raad,

Vroeger dan u van ons gewend bent bieden wij u de eerste wijziging op de begroting 2016 van de IGSD aan. Het vroege tijdstip van aanbieden heeft te maken met het door de directeur van de IGSD opgestelde plan van aanpak dat door ons bestuur is vastgesteld. Het betreffende plan voorziet in een significante reductie van het klantenbestand en de uitkeringslasten. De reductie vindt plaats door diverse organisatorische aanpassingen waarmee vanzelfsprekend geld gemoeid is. De financiële vertaling van het plan van aanpak, in zowel beleidsmatige als bedrijfsmatige zin, is uitgewerkt in de genoemde begrotingswijziging. Bij deze brief treft u het plan van aanpak aan, de business case, het voorstel aan het dagelijks bestuur van de IGSD en de begrotingswijziging.

Wij verzoeken u binnen twee maanden na ontvangst van de begrotingswijziging uw zienswijze aan het dagelijks bestuur kenbaar te maken. Het algemeen bestuur van de IGSD stelt, met in achtneming van uw zienswijze, de begrotingswijziging vervolgens vast.

Bij deze brief wordt u tevens de jaarstukken 2014 van de IGSD ter kennisname aangeboden.

Met vriendelijke groet,

het dagelijks bestuur van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld,

de secretaris,

de voorzitter,

G. van Hofwegen

K.H. Smijdt

Adresgegevens Postbus 300, 8330 AH Steenwijk • telefoon (0521) 538 980 • fax (0521) 538 985

Bezoekadres: De Vesting 11-13, 8332 GL Steenwijk

e-mail igsd@igsd-sw.nl • www.igsd-sw.nl • IBAN NL27 BNGI 0285 1281 67

Terug naar het agendapunt

9.2. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage eerste wijziging 2016 IGSD (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Begroting 2016 programmakosten, eerste wijziging

6.610.10.10 Inkomensdeel WWB

Deelbudgethouder: **G. van Hofwegen**

ecl	taak	Lasten	begroting	wijziging	nieuwe raming	
42201	1000	Uitkeringen Steenwijkerland	10,772,500.00	1,114,800.00		1,114,800.00
42201	1000	Uitkeringen Westerveld	3,356,000.00	404,115.00		404,115.00
42201	2000	Uitkeringen Steenwijkerland		(1,045,125.00)	10,842,175.00	(1,045,125.00)
42201	2000	Uitkeringen Westerveld		(348,375.00)	3,411,740.00	(348,375.00)

De oorspronkelijke begroting 2016 gaat uit van een te laag klantenaantal WWB en IOAW/Z. Bijstelling op basis van de recente cijfers betekent een toename van 80 klanten WWB bij Steenwijkerland en een toename van 29 klanten bij Westerveld.

Op basis van het Plan van Aanpak wordt een uitstroom van 200 cliënten uit het bestand gerealiseerd (1.030 op 31 december 2016. Dit betekent een daling van gemiddeld 100 klanten over 2016. Uitgegaan wordt van een verdeling van 75/25 over beide gemeenten.

ecl	taak	Baten	begroting	wijziging	nieuwe raming	
42251	1000	Bijdrage Steenwijkerland	10,576,500.00	69,675.00	10,646,175.00	69,675.00
42251	2000	Bijdrage Westerveld	3,471,000.00	55,740.00	3,526,740.00	55,740.00

De gemeentelijke bijdragen dalen als gevolg van lagere uitkeringslasten door de extra uitstroom.

6.610.10.30 IOAW

Deelbudgethouder: **G. van Hofwegen**

ecl	taak	Lasten	begroting	wijziging	nieuwe raming	
42201	1000	Uitkeringen Steenwijkerland	610,600.00	27,870.00	638,470.00	27,870.00
42201	2000	Uitkeringen Westerveld	316,000.00	55,740.00	371,740.00	55,740.00

Om de oorspronkelijke begroting 2016 aan te laten sluiten met de meest recente cijfers worden de aantallen aangepast. Het betekent een toename van twee klanten IOAW/Z bij Steenwijkerland en een toename van vier klanten IOAW/Z bij Westerveld.

ecl	taak	Baten	begroting	wijziging	nieuwe raming	
42251	1000	Bijdrage Steenwijkerland	610,600.00	27,870.00	638,470.00	27,870.00
42251	2000	Bijdrage Westerveld	316,000.00	55,740.00	371,740.00	55,740.00

De gemeentelijke bijdragen stijgen als gevolg van hogere uitkeringslasten. Zie ook toelichting bij de lasten.

69600000 Saldo Kostenplaatsen

Deelbudgethouder: **G. van Hofwegen**

ecl	taak	Lasten	begroting	wijziging	nieuwe raming	
62000		Saldo kostenplaatsen	3,175,084.00	1,320,208.00	4,495,292.00	1,320,208.00

Het betreffende saldo is het gevolg van de mutaties in de bedrijfsvoering. Bij de apparaatskosten zit de onderbouwing van de diverse posten.

69800000 Algemene dekkingsmiddelen

Deelbudgethouder: **G. van Hofwegen**

ecl	taak	Baten	begroting	wijziging	nieuwe raming	
34001		Bijdrage gemeenten in bedrijfsvoering	3,184,300.00	1,226,875.00	4,504,508.00	1,320,208.00
34001		Bijdrage gemeente Steenwijkerland		93,333.00		

Zie toelichting bij bedrijfsvoering. De hogere bijdrage wordt op basis van 75/25 verdeeld over de gemeenten. De bijdrage van de gemeente Westerveld stijgt met € 306.719 en de bijdrage van de gemeente Steenwijkerland stijgt met € 920.156.

Betreft bijdrage gemeente Steenwijkerland inzet werkgeversbenadring tbv doelstelling WSW

Totaal mutaties   1,529,233.00   1,529,233.00

Begroting 2016 Bedrijfsvoering, eerste wijziging

52001000 Algemene Kosten

Deelbudgethouder: **G. van Hofwegen**

	Lasten	begroting	wijziging	nieuwe raming
	Baten	begroting	wijziging	nieuwe raming
62000	Saldo kostenplaatsen	3,175,084.00	1,320,208.00	4,495,292.00

Wijziging lasten	baten	Toelichting
	1,320,208.00	Betreft saldo van alle mutaties in de apparaatskosten. Het saldo leidt tot hogere bijdragen van de gemeenten in de exploitatie.

52002000 Personeelskosten

Deelbudgethouder: **G. van Hofwegen**

	Lasten	begroting	wijziging	nieuwe raming
00000	Stelpost bezuiniging	(283,200.00)	283,200.00	0.00
30001	Inhuur personeel	1,080,000.00	27,675.00	2,044,508.00
30001	Inhuur personeel		70,875.00	
30001	Inhuur personeel		61,425.00	
30001	Inhuur personeel		232,200.00	
30001	Inhuur personeel		293,000.00	
30001	Inhuur personeel		186,000.00	
30001	Inhuur personeel		93,333.00	
34316	Opleidingen	50,000.00	30,500.00	80,500.00
				0.00

Wijziging lasten	baten	Toelichting
283,200.00		De stelpost bezuiniging wordt door het bestuur als niet realistisch beschouwd. In het licht van het plan van aanpak, waarin extra geld ingezet wordt ter versterking van de bedrijfsvoering, is aframing van de stelpost noodzakelijk voor een realistisch beeld van de kosten van de bedrijfsvoering.
964,508.00		Team Werk: quick scan en doorstroomgesprek Team Werk: diagnose bestaand bestand Team Werk: nieuwe instroom Team Werk: extra uitstroom Team Inkomen: consultants, bezwaar- en beroep, balie
		Team Ondersteuning: ICT, infomatiemanagement, uitkeringsadministratie
		Uitvoeringskosten doelstelling uitstroom WSW (kosten worden 100% gedekt door gemeente Steenwijkerland)
30,500.00		

	Baten	begroting	wijziging	nieuwe raming
30010	Gedetacheerd personeel			
34002	Doorbelasting kosten	1,012,034.00	93,333.00	1,105,367.00

0.00
Doorbelasting naar gemeente Steenwijkerland betreffende de uitvoeringskosten doelstelling uitstroom WSW.

52005000 ICT

Deelbudgethouder: **G. van Hofwegen**

	Lasten	begroting	wijziging	nieuwe raming
34372	Licentiekosten/onderhoudskosten soft- en hardware	11,000.00	42,000.00	53,000.00
34373	Automatisering			0.00
34373				

Wijziging lasten	baten	Toelichting
42,000.00		Licentiekosten applicatie Werk Stap
	0.00	
	0.00	

Totalen wijziging	Verhoging lasten	1,320,208.00
	Verhoging baten	1,320,208.00
	Per saldo toename budget:	0.00

(zie kostenplaats Algemene Kosten)

[Terug naar het agendapunt](#)

9.3. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage Plan van aanpak en BC IGSD S W (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

Vertrouwen **Ondernemen** Verbinden

- §1. Inleiding en Context
- §2. Opdracht
- §3. Wat gaan we doen
- §4. Wat betekent dit voor de doelgroepen
- §5. Wat is daar organisatorisch voor nodig
- §6. In- en uitstroom
- §7. Assessment
- §8. Advies inzake reductie complexiteit organisatie
- §9. Financiën

§1. Inleiding en context

Met ingang van 18 mei 2015 heeft de Raad van Commissarissen van NoordWestGroep (NWG) en het dagelijks bestuur van de IGSD besloten om een interimmanager aan te stellen voor het aansturen van beide organisaties. De opdracht die daarbij is verstrekt, kent vijf aandachtspunten:

1. Operationeel aansturen van NWG en de IGSD;
2. Terugbrengen van rust in beide organisaties;
3. Aansturen van het assessment traject voor de MT-leden;
4. Advies uitbrengen op welke wijze de complexiteit van deze organisaties gereduceerd kan worden;
5. Actief meedenken over het ontwikkelen van de stip op de horizon voor wat betreft de sub-regionale samenwerking van de vijf gemeenten (Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Westerveld en Meppel) op het gebied van de Participatiewet.

Dit Plan van Aanpak voorziet in de eerste vier aandachtspunten van de opdracht en geeft tevens het Jaarplan van de IGSD weer voor de periode 2015/2016.

Bij het eerste voortgangsgesprek in juni heeft de interimmanager aan de Raad van Commissarissen en het Dagelijks Bestuur een indruk gegeven van zijn bevindingen over de stand van zaken binnen de beide organisaties.

Daarbij heeft hij aangegeven dat er binnen de organisaties een gelaten sfeer hangt.

Tevens is sprake van veel achterstallig onderhoud in beide organisaties. Het gaat dan om zowel technische zaken, zoals vervanging van materiaal, kwaliteit telefonie, internet etc., als om zaken op het gebied van personeel. Zo zijn veel vaste functies tijdelijk ingevuld, wat leidt tot een tweedeling tussen vast en tijdelijk personeel als het gaat om commitment naar de organisatie.

De medewerkers van beide organisaties zijn zich bewust van het achterstallig onderhoud en geven aan dat dit in elk geval de afgelopen vier jaar is opgebouwd. Mede hierdoor zijn de medewerkers over het algemeen weinig hoopvol over de toekomst.

De gemeente Steenwijkerland heeft er voor gekozen om de beide organisaties te laten fuseren. In dit kader zijn een tweetal plannen opgesteld, maar is er niet voor gekozen om deze plannen daadwerkelijk uit te voeren. Wel is er een situatie ontstaan dat gesproken kan worden van een vergaande samenwerking. Dit geldt met name voor de aansturing van beide organisaties, er is één directeur, één MT en de financiële administratie en P&O zijn samengevoegd.

De governance structuur van beide organisaties is verschillend. NoordWestGroep NV heeft een aandeelhouder en een onafhankelijke Raad van Commissarissen, de IGSD heeft twee deelnemers. De interimmanager zal in het kader van zijn opdracht eind augustus met een advies komen over deze situatie. Voor dit plan wordt uitgegaan van een voortzetting van de huidige samenwerkingssituatie.

In dit Plan van Aanpak geven we een doorkijk op welke manier we onze opdracht gaan uitvoeren. Dit zal gevolgen hebben voor de begroting 2015 en volgende jaren.

In het plan wordt inzicht gegeven in instroom en uitstroom van de cliënten en effecten van re-integratie. Het aangeven hoe de uitgaven zich verhouden tot de

Rijksvergoedingen is voor beide organisaties lastig, omdat zij geen direct inzicht hebben in de toekenningen van de vergoedingen aan beide gemeenten.

Het plan heeft de titel "**Vertrouwen Ondernemen Verbinden**" gekregen.

Voor de NWG/IGSD is het van belang het **vertrouwen** te krijgen van hun eigenaren om de taken uit te voeren waar de organisaties voor staan. Voor de organisaties zelf staat daarnaast het hebben van vertrouwen in eigen kunnen voorop. Tevens geven de medewerkers vertrouwen aan cliënten en SW-medewerkers dat zij in staat zijn om hun eigen kracht verder te ontwikkelen. Voor zover deze eigen kracht een deuk heeft opgelopen ondersteunen zij hen om die kracht terug te vinden.

Om de taken die zijn opgedragen aan de IGSD/NWG effectief te kunnen uitvoeren is **ondernemerschap** een vereiste. Ondernemerschap om cliënten te begeleiden bij het vinden van een zinvolle dagbesteding tegen (zoveel mogelijk) loonwaarde.

Verbinden is de werkwijze om effectief te kunnen samenwerken met onze cliënten, onze medewerkers en onze partners.

We realiseren ons dat dit plan een enorme impact heeft. Wat wij aangeven gaat om grote bedragen en dus grote gevolgen voor de financiële huishouding van de beide gemeenten. Het heeft voor ons echter geen zin om weg te lopen van deze realiteit. Een realiteit die om een snelle oplossing vraagt om te voorkomen dat de problematiek verder toeneemt.

§2: Opdracht

De gemeente Steenwijkerland en de gemeente Westerveld zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet en verzorgen het beleidskader. Zij hebben de daadwerkelijke uitvoering opgedragen aan IGSD(/NWG).

De opdracht is onze cliënten en de huidige SW-medewerkers, in staat te stellen een zinvolle dagbesteding tegen loonwaarde uit te oefenen. Dit zien wij als onze primaire taak.

Voor hen die daartoe niet of nog niet, in staat zijn, verstrekken wij een uitkering en doen dit zo zorgvuldig mogelijk.

Kijkend naar de nieuwe opgaven uit de Participatiewet vraagt onze opdracht een effectieve relatie met de werkgevers, om uitstroom van cliënten te bevorderen. De oprichting van het werkgevers service punt(WGSP) is daarvan een eerste stap. De volgende is een verdere uitbouw van de samenwerking met onze partners.

Met dit plan zetten wij een beweging in gang tot het optimaal en effectief uitvoeren van het beleid van beide gemeenten op het gebied van de Participatiewet. Dat kan alleen optimaal als maatregelen genomen worden om af te rekenen met het achterstallig onderhoud. Dat is in het belang van de cliënten. De snelste weg naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid is immers eigen geld verdienen. Dat is ook in het belang van de beide gemeenten. Zij zijn gebaat bij een zo hoog mogelijke beperking van de uitvoeringskosten van de Participatiewet.

Om deze opdracht goed te kunnen uitoefenen is het belangrijk om zicht te hebben op de mogelijkheden van onze cliënten.

Verder is het noodzakelijk dat wij de samenwerking verdiepen met partners die een relatie hebben met onze opdracht. Dat zijn werkgevers, verschaffers van werkervaringsplaatsen en zorgverleners.

Vanaf 1 januari 2015 hebben we te maken met nieuwe doelgroepen, nieuwe uitkeringsgerechtigden:

- Banenafpraak kandidaten (Doelgroepregister);
- Voormalige Wajong doelgroep;
- Beschut werk(nieuw), na advies van UWV.

Deze nieuwe doelgroepen vragen om een andere aanpak. Tot voor kort konden die in een afgezonderde omgeving hun bijdrage aan de maatschappij leveren. Met de invoering van de Participatiewet zullen zij in een reguliere arbeidssituatie terecht moeten komen. Deze omslag is niet alleen een omslag voor deze mensen, maar ook voor de maatschappij als geheel en werkgevers in het bijzonder. Het kader om deze omslag te bewerkstelligen kan niet alleen van de IGSD worden verwacht. Het zal vooral de activiteit van het Regionaal Werkbedrijf(RWB) zijn die deze omslag faciliteert. Het zijn de gemeenten zelf die in het RWB participeren en daar voor de benodigde beleidsoplossingen staan. De IGSD heeft deze kaders nodig om in deze, op uitvoeringsniveau, resultaten te bereiken. Op dit moment ontbreken die kaders nog.

§3: Wat gaan we doen

Om de opdracht voor al onze cliënten juist en goed uit te voeren gaan we het volgende doen.

Wij gaan uit van "de eigen kracht" van de mensen in onze doelgroepen. Dat betekent dat wij niet meer gaan "overnemen". Wij gaan niet meer **voor** hen denken, maar **met** hen werken aan hun arbeidzame toekomst. Daarbij verwachten wij van hen een actieve opstelling in hun weg naar werk.

Wij coachen en begeleiden hen daarbij en kopen, als het nodig is, specialistische kennis in. De infrastructuur van de NoordWestGroep gebruiken wij om de cliënten arbeidsritme en werkervaring op te laten doen.

Daarnaast organiseren wij werkaanbod, zetten projecten op en maken gebruik van nieuwe mogelijkheden (sroi) om het doel, zinvolle dagbesteding tegen loonwaarde, binnen hun bereik te brengen. Dit als facilititeit om hun aanpak te ondersteunen.

Het is van evident belang dat wij de mogelijkheden van onze cliënten kennen. Op dit moment ontbreekt het volledige beeld. Door de vele wisselingen van consultants, gecombineerd met veel tijdelijke aanstellingen en inhuurkrachten in de afgelopen jaren, is dit inzicht ernstig afgenomen. Door stabiliteit te brengen op de werkvloer en daarmee meer aandacht te geven aan onze cliënten gaat de benodigde kennis over het bestand hersteld worden.

Verder gaan wij de samenwerking verdiepen met partners in het zorgdomein. Allereest de Wijkteams (i.o.) in Steenwijkerland en het Sociaal team in Westerveld, omdat zij zicht hebben op cliënten met problemen waardoor de afstand tot de arbeidsmarkt extra groot is. Door samen op te trekken in bijvoorbeeld het OGGZ netwerk verwachten wij beter dan tot nu toe een oplossing voor die cliënten te kunnen bereiken. Op het totale bestand verwachten wij dat circa 150 probleemgezinnen in onze gemeenten wonen waar meer nodig is dan alleen ondersteuning naar werk. Het is daar waar wij een samenhangende aanpak zoeken met partners die ook in die gezinnen actief zijn.

In het kader van afbouw van de Sociale Werkvoorziening gaan wij verkennen wat de mogelijkheden zijn om de afbouw te realiseren. Daarvoor onderzoeken wij meerdere opties:

- De huidige inlener werkgever te laten worden;
- Geleidelijke afbouwen van:
  - Groepsdetacheringen door overname;
  - Individuele detacheringen door overname;
- Het samen met derde partijen (privaat en publiek) oprichten van aparte entiteiten om nieuwe arbeidsrelaties te creëren;
- Derde partijen (privaat en publiek) medewerkers en activiteiten over te laten nemen.

Wat wij al doen in het kader van arbeidsontwikkeling is het screenen van de SW-medewerkers intern maar we gaan dat intensiveren.

Om dit vorm te geven werken wij met de volgende partijen samen:

Gemeenten: Door samen op zoek te gaan naar de kaders om de Participatiewet effectief uit te voeren. Het gaat dan met name om een maatschappelijke omslag van denken en handelen te realiseren als het gaat om de gedachte achter de Participatiewet. Regulier werk voor alle doelgroepen staat immers voorop in deze gedachte. Dat is een verandering ten opzichte van de situatie waarin mensen met bijzondere arbeidsmogelijkheden door de overheid te werk werden gesteld.

Dit doen wij door het gesprek aan te gaan met bestuur, politiek en hun adviseurs om het goede pad te vinden in deze zoektocht naar nieuwe kaders.

Werkgevers: Ook met werkgevers gaan wij de discussie aan om de eerder genoemde gedachtenomslag vorm te geven en om arbeidsmogelijkheden te creëren voor onze doelgroepen. Daarnaast bieden wij hen ondersteuning als zij arbeidsmogelijkheden bieden. We zijn daartoe reeds gestart met het Werkgevers Service Punt, waarbij er intensief wordt ingezet op de bovenkant van de doelgroep Participatiewet (WWB en SW), met als doel een hoger resultaat aan uitplaatsingen naar duurzame uitstroom.

Dit alles in samenwerking met het RWB, de gemeenten, de Business Club Steenwijkerland (BCS) en mogelijke andere partners in dit werkveld. Ons samen verantwoordelijk voelen voor het doel: mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt laten werken.

Zorgverleners: In de beide gemeenten zijn ter uitvoering van Jeugdzorg en Maatschappelijke Ondersteuning hulpverleners actief. Met hen verdiepen wij de samenhang in aanpak van onze gemeenschappelijke cliënten. Er zijn partners in het kader van arbeidsparticipatie. Instellingen die met ons samenwerken om cliënten arbeidservaring en werkritme op te doen. In deze gaat het in elk geval om de Kringloopwinkel en daaraan gerelateerde projecten, Stichting JEF en zelfs bedrijven als DYKA.

Verder zetten wij in op:

Communicatie: Wij gaan meer gebruik maken van communicatiemiddelen om onze cliënten te informeren en/of te beïnvloeden door publicaties over successen en speciale projecten. Tevens gebruiken wij die middelen als signaalfunctie om trends en zaken op te merken en ernaar te handelen. Belangrijkste doel is de beeldvorming van de buitenwereld over onze doelgroep bijstellen en ons imago te verbeteren.

Interne organisatie: Voor een ander perspectief van denken gaan wij onze eigen niet effectieve paradigma's ombouwen. Organisatiebreed zetten wij een traject in om elkaar te beïnvloeden in de veranderde aanpak. Belangrijk is dat het MT voorbeeldgedrag vertoont, zij gaat dit gedachtegoed uitdragen. Vervolgens zullen zij de omslag faciliteren, uitleggen waarom we dit doen, wat we willen bereiken. Het intervisietraject gaat lopen om cultuuromslag in te bedden. Volgende stap is dan deze boodschap uitzenden en uitstralen naar buitenwereld.

§4: Wat betekent dit voor de doelgroepen

Om ons bestand goed te kunnen bedienen hebben wij onze cliënten, conform de verordeningen, in verschillende profielen ingedeeld. Per profiel hanteren wij een andere vorm van dienstverlening. Van zeer intensieve coaching tot het eigenlijk alleen verstrekken van een uitkering. Dit laatste geldt voor cliënten met feitelijk geen kans op enige vorm van participatie.

Het uitgangspunt is dat cliënten hun eigen kracht aanspreken om maximaal te participeren op de arbeidsmarkt. De cliënt is leidend, het proces is volgend. Telkens zal de vraag gesteld worden wat de cliënt en SW-medewerker nodig heeft om 'selfsupporting' te zijn. "Work Fast" is de methodiek die daarvoor gebruikt gaat worden en nu werkenderwijs geadopteerd wordt door ons personeel.

De groepsindeling is als volgt:

- Profiel 1   Groeipotentieel en betaalde arbeid, binnen 4 maanden.
- Profiel 2   Groeipotentieel en op korte termijn betaalde arbeid, binnen 12 maanden.
- Profiel 3   Beperkt groeipotentieel en op lange termijn betaalde arbeid, binnen 2 jaar.
- Profiel 4   Geen groeipotentieel, er wordt maximaal geparticipeerd . Ontheffing voor participatie mogelijk.

Kern van de dienstverlening is dat wij begeleiding geven aan onze cliënten en daarvoor terug vragen de maximale inzet tot het benutten van arbeidspotentieel.

Werkwijze

Aan de Poort, de toegang tot onze begeleiding, stralen wij uit dat arbeid voorop staat en dat tegenprestatie de start daarvan is. De snelste weg naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid is immers eigen geld verdienen.

Aan de toegang wordt aandacht besteed aan wat de cliënt wil en kan, en op basis waarvan de cliënt een realistisch persoonlijk Plan van Aanpak opstelt. Daarbij verzorgen wij het opdoen van arbeidsritme, het begeleiden en monitoren van de uitvoering van het plan. Zo nodig handhaven wij op voldoende inzet. Immers een dergelijk proces kan niet zonder "wortel en stok".

Dit past ook binnen de beleidskaders van de Participatiewet zoals die door de gemeenten Steenwijkerland en Westerveld zijn vastgesteld voor de klantprofielen 1 en 2. Daarom zal de cliënt regelmatig contact hebben met de consulent, om de voortgang te bespreken.

Voor het klantprofiel 1 is het Werkgevers Service Punt (WGSP) de plaats waar die cliënten hun begeleiding vinden. Voor deze groep is extra aandacht en begeleiding met als doel om snel resultaat te bereiken naar duurzame uitstroom in regulier werk. Door de koppeling, van consulenten en cliënten aan accountmanagers met contacten bij werkgevers in de regio, is actieve matching mogelijk.

Voor cliënten in klantprofiel 3 en 4 ligt de situatie anders.

Cliënten in klantprofiel 3 zijn primair aangewezen op zorg- en hulpverlening door externe partijen. Dit is echter niet vrijblijvend. Het onvoldoende gebruik maken van zorg- en hulpverlening belemmert de re-integratie. In dergelijke situaties is het van belang dat de cliënt aanvullende verplichtingen krijgt opgelegd (artikel 55 Participatiewet). De begeleiding van deze doelgroep is voornamelijk gericht op participatie en het monitoren op de naleving van eventueel opgelegde aanvullende verplichtingen.

Voor klantprofiel 4 geldt dat enige vorm van participatie wordt aangeboden of door cliënt zelf wordt geregeld. Daarop wordt marginaal gemonitord. Cliënten in dit klantprofiel met ontheffing voor participatie worden marginaal getoetst op veranderingen in de situatie.

Op dit moment (begin augustus) zijn er 1230 personen met een WWB uitkering. De globale verdeeld over de klantprofielen:

Profiel 1	120
Profiel 2	200
Profiel 3	300
Jongeren (div. profielen)	110
Profiel 4	500

Zoals gesteld is er onvoldoende beeld over de mogelijkheden van deze 1230 personen. Zij zullen dus allen opnieuw worden bekeken om te controleren of de profielindeling de juiste is.

Voor profiel 4 is de verwachting dat daar 50 personen aanwezig zijn waarvan inderdaad gesteld moet worden dat groeipotentie ontbreekt. Van de resterende 450 verwachten wij wel een groeipotentie en dus verdere participatie mogelijkheden en zelfs mogelijkheden tot verschuiving in profiel. Dit betekent dat ook de bestaande 380 cliënten met een ontheffing geëvalueerd gaan worden.

Voor profiel 3 en 2 wordt eveneens verwacht dat voor een aantal personen meer groeipotentie aan te boren is, zodat profielwijziging tot de mogelijkheden behoort.

Voor de doelgroep SW, Wajong, ZW, WIW, ID en de nieuwe doelgroepen zijn de consulenten arbeidsintegratie actief. Zij zorgen voor individuele- en groepsdetachering, begeleid werk en jobcoaching. De omvang van de nieuwe doelgroep is nog onduidelijk. De verwachting is dat in elk geval 25 jongeren (schoolverlaters) jaarlijks tot de nieuwe doelgroep gaan behoren. De daadwerkelijke instroom voor 2015 van deze groep zal eerst in de loop van het derde kwartaal van 2015 duidelijk worden.

Eind 2014 is een werk/leerstageproject gestart bij DYKA. 10 tot 15 leerplekken zijn daar beschikbaar voor deelnemers met behoud van een WWB-uitkering of een uitkering bij het UWV. Onder leiding van een jobcoach wordt gedurende ongeveer 40 uur per week arbeidsritme en -ervaring opgedaan, door cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en toch potentie. De afstand komt door psycho/sociale problematiek. Dit project is een succes, omdat ondanks de belemmeringen, er binnen een half jaar door 5 van de 12 deelnemers een reguliere werkplek is gevonden. Wij gaan dit project voortzetten en gaan tevens op zoek naar werkgevers waar een vergelijkbaar project kan worden gestart.

§5: Wat is daar organisatorisch voor nodig

Om resultaten te boeken stellen we hoge doelstellingen op uitstroom. Om dat waar te maken zijn er aan aantal randvoorwaarden in de bedrijfsvoering noodzakelijk.

De doelstellingen zijn:

1. het verminderen van de WWB uitkeringsbestand met 200 personen tot 1030 op 31 december 2016;
2. het aantal personen in profiel 4 met ontheffing terug brengen tot 50 (definitieve ontheffingen) op 31 december 2016;
3. het overdragen vanuit het bestaande SW bestand van 100 medewerkers naar een reguliere werkgever.

Met het bereiken van deze doelstelling is een uitkeringsbedrag gemoeid van globaal € 2.800.000.

Dit wordt alleen gerealiseerd door doelstelling 1, de beide andere doelstellingen leiden voornamelijk tot kostenverschuivingen. Immers het vervallen van een ontheffing leidt in beginsel niet tot beëindiging van de uitkering. Het overdragen van SW-medewerkers zal in beginsel gepaard gaan met overdracht van de loonsubsidie.

De randvoorwaarden in de bedrijfsvoering die om invulling vragen komen voort uit het opgebouwde achterstallig onderhoud. Deze situatie heeft er toe geleid dat een effectieve uitvoering van het door de beide gemeenten voorgenomen beleid wordt belemmerd en zelfs leidt tot onwenselijke situaties als 40% van het uitkeringsbestand in profiel 4 en het niet tijdig en adequaat leveren van rapportages.

Wij gaan dit oplossen en dat leidt tot de volgende maatregelen:

Algemeen

Voor een ander perspectief van denken gaan wij onze eigen niet effectieve paradigma's ombouwen. Dit is een proces dat niet alleen intern kan worden opgepakt, daarvoor zal specialistische ondersteuning worden ingehuurd.

Tijdelijke contacten op vaste functies worden in beginsel omgezet in vaste dienstverbanden. Afgezien van het feit dat de arbeidswetgeving op dit gebied tot een dergelijke maatregel leidt, is voortzetting van discontinuïteit een belemmering voor de veranderingen en doelstellingen van dit plan.

Team Werk

Van het team Werk wordt de grootste inspanning verwacht als het gaat om de realisatie van de doelstellingen. Een inspanning waarbij een verandering van het kijken en begeleiden van de cliënt wordt gevraagd. De "Work Fast" methodiek is niet alleen voor profiel 1 een werkwijze, maar ook voor de profielen waarin een opbouw van groeipotentie wordt verwacht. Ook de afbouw van het aantal ontheffingen in profiel 4 is hier de opgave. Het WGSP valt onder dit team en daar ligt ook de opgave om een bijdrage te leveren aan de overdracht van SW-medewerkers. Kortom de opgave is daar groot.

Om dit tot een succes te maken is het nodig om het aantal consultants uit te breiden van 9,3 naar 12,5. De gemiddelde caseload daalt daarmee van 132 naar 98.

Het WGSP zal zorg gaan dragen voor de doorstroming in profiel 1 die nodig is om de uiteindelijke doelstelling om het bestand te verkleinen te realiseren. Dit team dient daarvoor een stabiele samenstelling te hebben van 2 accountmanagers en 3 consulenten/matchers. Dat is een uitbreiding van 0,45 fte accountmanager en 1 fte consulent/matcher.

Ter begeleiding en indicatie van de groeimogelijkheden van onze cliënten is een uitbreiding van diagnosespecialisme en re-integratieadvies nodig met 1,5 fte naar 2 fte. Tevens is ondersteuning in de aansturing van het team nodig om de verandering te begeleiden en te borgen. Het gaat in deze om 1 fte.

Team Inkomen

Het team Inkomen verzorgt de uitkering aan onze klanten. Dit dient adequaat en rechtmatig plaats te vinden. Het heeft ook de signaal functie naar de consulenten Werk op harde en zachte signalen. In dit team wordt al jaren een caseloadnorm gehanteerd van 1 consulent op 100 uitkeringsgerechtigden. Uitgaande van deze norm is 12,3 fte consulent op dit moment vereist. Om aan deze norm te voldoen vraagt dit een uitbreiding met 2,7 fte.

Op handhaving is de werkvoorraad hoog. Met ingang van juli 2015 is daar een extra handhaver ingehuurd, met als doel de werkvoorraad in te lopen. De kosten van deze inhuur mogen verwacht worden weg te vallen tegen de opbrengsten.

Wat betreft het secretariaat van de bezwaarschriftencommissie, er is sinds enkele jaren sprake van een toename van het aantal ontvangen bezwaarschriften. De verandering van werkwijze zal zeker leiden tot een verdere toename van het aantal bezwaarschriften. Afgezet tegen de oorspronkelijke formatieberekening gemaakt in 2009 moet de formatie op dit moment bestaan uit 26 uur (0,7 fte) i.p.v. 18 uur (0,5 fte).

De bereikbaarheid van beide organisaties laat te wensen over. Feitelijk is de IGSD in de middag voor externen niet benaderbaar en is dat voor de NWG niet stabiel. De voorgenomen externe gerichtheid vraagt om een adequate invulling van de telefonische en fysieke toegang tot de organisaties. Daarvoor zal 0,7 fte aan de balie worden toegevoegd tot 1,2 fte.

Team Ondersteuning

Het team Ondersteuning verzorgt de financiële administraties van de IGSD en de NoordWestGroep. Naast het verrichten van betalingen en het administreren daarvan, levert dit team eveneens de benodigde rapportages zowel intern en extern. Normaal en zeker bij de voorgenomen omslag is het voor het management, het bestuur, de Raad van Commissarissen en de gemeenten, onze opdrachtgever, van belang om op ieders niveau te kunnen sturen op basis van volledige informatie op de juiste momenten. Zoals opgemerkt ontbreekt het hieraan op dit moment.

Om dit op te lossen is een toevoeging van capaciteit en kwaliteit voorgenomen voor de administratie, voor interne controle en ondersteuning van 4 fte.

De SUWI-problematiek heeft de volle aandacht van de landelijke politiek. Extra regelgeving op dit gebied treft ook de IGSD waardoor het noodzakelijk is een security-officer aan te stellen. Deze is inmiddels voor 8 uur per aangesteld.

Het niet aansluiten van de Telefonie en ICT tussen de beide organisaties leidt tot veel tijdverlies en ergernis in de samenwerking tussen de medewerkers in de beide gebouwen. Voor effectieve samenwerking is een oplossing mogelijk. Met de oplossing is een investering gemoeid van € 11.000. Daarnaast is voor informatiemanagement (rapportages), systeembeheer en helpdesktaken 1 fte uitbreiding nodig om de continuïteit van de ICT te borgen.

Voor Communicatie is in de organisatie geen formatie beschikbaar. Op vrijwillige basis zijn medewerkers bereid gevonden hier tijd aan te besteden. Dit is echter vanuit kwaliteitsoogpunt niet verantwoord. Vandaar dat voor communicatie 1 fte zal worden ingevuld.

NoordWestGroep

Hier is sprake van achterstallig onderhoud t.a.v. het vervangen van materieel, als voertuigen, grote grasmaaiers en gereedschappen. De laatste jaren is er een investeringsstop geweest. Als gevolg hiervan moeten machines en materieel langer mee, hetgeen tot kostenverhogingen heeft geleid in de exploitatie ten aanzien van het onderhoud. Steeds vaker staat de beschikbaarheid van materieel ter discussie door extra onderhoud.

Ook hier is sprake van tijdelijke dienstverbanden op vaste functies. In beginsel is dit onwenselijk, temeer daar dit al vele jaren het geval is. Gelet echter op de inzet om tot een geleidelijke afbouw van activiteiten te komen, zal dit worden meegenomen bij beslissingen tot omzetting van het dienstverband. De veranderde wetgeving is ook hier wel mede een punt.

In de begroting van de NWG voor 2016 en verder zal een en ander worden uitgewerkt.

§6: In- en uitstroom

Managementinformatie is een zeer belangrijk sturingsinstrument. Helaas moeten we vaststellen dat de huidige rapportagesystematiek niet volledig is. Het sturen op deze informatie is dan ook niet vertrouwd. Het systeem geeft ons de volgende informatie:

Instroom jan - juli 2015	
volgens GWS (systeem)	270
Westerveld	83
Steenwijkerland	187
reeds uit de uitkering	64
Onderverdeeld naar leeftijd:	
Jongeren < 27	80
27-50 jaar	126
50-60 jaar	56
60+	10

Uitstroom jan - juli 2015	
volgens GWS (systeem)	151
werk	72
WSF	5
AOW	4
overig	63

Maar bij navraag bij de consultants, krijgen we de volgende cijfers te zien;

Uitstroom jan - juli 2015	
volgens WGSP	111
waarvan niet op de GWS lijst	69

Conclusie: er is dus uitstroom gerealiseerd in de eerste 7 maanden van 2015 van 141 personen.

Bovenstaande maakt duidelijk dat de investering op het ontsluiten van de juiste informatie erg belangrijk is en ons ook in staat gaat stellen om de juiste cijfers blijvend te kunnen monitoren en rapporteren. Dat is belangrijk voor een goede bedrijfsvoering zeker gezien de doelstellingen die wij afgeven.

§7: Assessment

Een onderdeel van de opdracht aan de interimmanager is het houden van een assessment voor de MT-leden van de IGSD/NWG. Dit assessment vindt plaats in september 2015.

Met de beide Ondernemingsraden wordt gesproken over de competenties op basis waarvan dit assessment wordt gehouden. Met hen zal ook de keuze van het bureau worden gemaakt dat het assessment gaat uitvoeren.

De competenties die aan de raden zijn voorgesteld zijn in willekeurige volgorde:

- Resultaatgericht
- Ondernemend
- Creatief
- Flexibel
- Taakgericht
- Verbindend
- Zakelijk

§8: Advies inzake reductie complexiteit organisaties

De complexiteit van de huidige werkwijze van beide organisaties komt voort uit het gegeven dat het twee verschillend aangestuurde organisaties zijn en de samenvoeging niet in zijn volledigheid tot stand is gekomen. De huidige samenwerking heeft ook niet zijn optimale vorm gekregen en wordt vooral belemmerd door praktische onvolkomenheden als telefonie en ICT. Deze onvolkomenheden versterken ook nog eens de culturele verschillen, waarmee het "wij/zij denken" beloond wordt.

Door te investeren in het wegnemen van de onvolkomenheden wordt de complexiteit verminderd en kan de samenwerking verder gestalte krijgen.

De complexiteit wordt eerst echt opgelost als er wordt beslist over de toekomst van beide organisaties. Daarover zal de interimmanager eind augustus een advies uitbrengen. Daarbij kan nu al worden aangegeven dat die oplossing niet voor eind 2016 in het verschiet zal liggen en ook nog niet gerealiseerd zal zijn.

§9: Financiën

De begroting van de IGSD gaat voor 2015, respectievelijk 2016, uit van **1138** en **1071** uitkeringsgerechtigden. Het werkelijke aantal is per begin augustus **1230** uitkeringsgerechtigden. Voor de gemeente Steenwijkerland is het getal 923 en voor de gemeente Westerveld 307. In de begroting zijn deze getallen 825/775 en 313/296.

Voor 2015 kan ervan uitgegaan worden dat 1230 het gemiddelde jaarcijfer wordt. Hetgeen inhoudt dat de lasten € 17.263.500 zullen bedragen en dat is **€ 294.200** meer dan de raming. Voor de gemeente Steenwijkerland betekent dat € 690.000 hogere kosten en voor de gemeente Westerveld € 395.800 lagere kosten.

Voor 2016 kan, gelet op de doelstelling, uitgegaan worden van **1130** als gemiddeld jaarcijfer. Hetgeen inhoudt dat de lasten voor de WWB € 15.863.500 zullen bedragen en dat is **€ 94.600 minder** dan de raming. Voor de gemeente Steenwijkerland is dat € 312.000 hogere kosten en voor de gemeente Westerveld € 406.600 lagere kosten. Een en ander als de verdeling van uitkeringsgerechtigden tussen de gemeenten blijft zoals die nu is en de verwachtingen worden bewaarheid.

De doelstelling is om per 31 december 2016 **1030** uitkeringsgerechtigden te hebben, hetgeen een vermindering is ten opzichte van nu van 200. Dit leidt tot een besparing op de lasten van **€ 2.787.000**. Voor de gemeente Steenwijkerland een besparing van € 1.889.400 en voor de gemeente Westerveld een besparing van € 897.600.

Om dit te realiseren is de uitvoering van dit Plan van Aanpak vereist. De kosten van dit plan zijn als volgt opgebouwd:

Algemeen

Advieskosten perspectief verandering	€	9.000
Kosten Assessments	€	6.000

Team Werk

6,65 fte extra inzet	€	399.000
----------------------	---	---------

Team Inkomen

4,9 fte extra inzet	€	294.000
---------------------	---	---------

Team Ondersteuning

6,2 fte extra inzet	(=€ 372.000/50% voor de NWG)	€	186.000
Investering telefonie en ICT	(=€ 11.000/50% voor de NWG)	€	5.500

Het **totaal** komt op **€ 899.500**

Als de doelstelling van 200 minder uitkeringsgerechtigden wordt behaald zijn de nu opgevoerde extra personeelskosten in elk geval met € 240.000 te beperken.

Steenwijk, 13 augustus 2015
Het management van de IGSD/NWG

Businesscase
vervolg op Plan van Aanpak

Inhoudsopgave:

- Inleiding
- Transitie naar nieuwe werksituatie
- Nieuwe werksituatie team Inkomen, Werk, Ondersteuning
- Financieel meerjarenoverzicht
- Conclusie

Inleiding

Deze businesscase geeft een financiële onderbouwing en beschrijft de haalbaarheid voor de opdracht van IGSD en NWG zoals beschreven in het Plan van Aanpak, Vertrouwen Ondernemen Verbinden. Hierbij is de ambitie om de volgende doelen te realiseren:

- het verminderen van de WWB uitkeringsbestand met 200 personen tot 1030 op 31 december 2016;
- het aantal personen in het profiel 4 met ontheffing terug te brengen tot 50 (definitieve ontheffingen) op 31 december 2016;
- het overdragen vanuit het bestaande SW bestand van 100 medewerkers naar een reguliere werkgever.

Om deze doelen te realiseren wil de IGSD de doorstroomprocessen optimaliseren en integreren, hiervoor is een transitie nodig naar de nieuwe werksituatie. In deze businesscase wordt deze transitie naar de nieuwe situatie beschreven. Hierna wordt de formatie in de nieuwe situatie, zoals opgenomen in Plan van Aanpak, Vertrouwen Ondernemen Verbinden, onderbouwd voor de teams Inkomen, Werk en Ondersteuning. In het plan wordt uitgegaan van de caseload voor het team Inkomen dat is vastgesteld in overleg met gemeenten, in de businesscase wordt deze formatie getoetst op basis van (aanvullende) taken in het werkproces. Dit is een alternatieve berekeningsmethodiek, aanvullend op het plan.

Het arbeidsmarktpotentieel wordt beschreven met daarbij de haalbaarheid van de gestelde doelen. In het laatste hoofdstuk wordt het financieel meerjarenplan beschreven en het effect op het financiële resultaat.

Transitie naar nieuwe werksituatie

De instroom- en uitstroomcijfers voor IGSD zijn beschreven in het plan onder paragraaf 6. Bij extrapolatie van deze cijfers blijkt dat er in 2015 ca. 462 zullen instromen en 241 mensen zullen uitstromen. Voor de doelstelling 200 mensen minder in uitkeringsbestand dienen **421** mensen door te stromen naar werk. (462-241+200).

Om deze doorstroom doelstelling te realiseren zijn tijdelijke en structurele investeringen gewenst. Tijdelijke investeringen zijn nodig om het bestand goed in beeld te krijgen. Daarbij dient men de werkgeversbenadering af te stemmen op het arbeidsmarktpotentieel en de mogelijkheden van het bestand en de processen te optimaliseren en te integreren. Structurele investeringen zijn gewenst om de afname van het bestand te borgen.

Voor de transitie naar de nieuwe werksituatie zijn de volgende investeringen gewenst:

Investering transitie (eenmalige kosten):	IGSD
Richten werkgeversbenadering	€ 15.000
Implementatie systeem (50% IGSD – 50% NWG)	€ 30.000
Training consultants werken volgens Work Fast methodiek	€ 10.000
Training werkleiders methodische arbeidsontwikkeling (100% partners)	
Assessments	€ 6.000
Uitvoering quickscan en doorstroomgesprek bestaand bestand:	
• profiel 1 t/m 4 : 1230 uur	€ 55.350
Uitvoering diagnose bestaande bestand:	
• profiel 1 t/m 4 : 3150 uur	<u>€ 141.750</u>
Totaal eenmalige transitiekosten:	€ 258.100

In het plan is de nieuwe situatie beschreven, hierbij is in mindere mate rekening gehouden met bovenstaande initiële investering.

Nieuwe werksituatie team Werk, Inkomen, Ondersteuning

Team Werk

Om doelen te realiseren zullen de uitvoeringskosten voor team Werk toenemen. Dit omdat het bestand is toegenomen en er aanvullende werkzaamheden worden verricht om doorstroming te bevorderen. Op basis van ervaringscijfers bij andere gemeenten en SW bedrijven is geconcludeerd dat deze aanvullende werkzaamheden leiden tot 25% extra uitstroom (=60 extra uitstroom).

Meerkosten t.o.v. huidige situatie voor nieuwe instroom IGSD

- Vaststellen arbeidspotentieel (profiel 1 t/m 4)
- Uitvoeren diagnose (profiel 2 en 3 – 100% NWG)
- Methodische arbeidsontwikkeling (profiel 2 en 3 – 100% partners)
- Begeleiden cliënten op werkplekken (na plaatsing)

Extra uitvoeringskosten: 1365 uur * €45 € 61.425,-

Uitvoeringskosten voor 361 extra uitstroom (421-60):

- Werkplekken acquireren
- 75% wordt duurzaam geplaatst = 481 plaatsingen nodig
- Matchen cliënten op werkplekken (80% goede match na cliëntgesprek)
- Begeleiden cliënten op werkplekken

Extra kosten, 361 aanvullende uitstroom : 5160 uur * €45 € 232.200,-

Totaal € 293.625,-

(i.v.m. duidelijkheid is het totaalbedrag incl. transitiekosten verwijderd)

De benodigde FTE voor uitvoering van extra werkzaamheden zijn in lijn met het plan van de IGSD. Uitgaande dat NWG de diagnose op werknemers- en vakvaardigheden uitvoert op profiel 2-3 zijn er extra FTE's gewenst (2,5 FTE initieel en 0,75 FTE structureel).

Opvallend is de gemiddelde caseload voor werkconsulenten. In het plan is een caseload opgenomen van ca. 89 cliënten per consulent (incl. taken matching + werkgeversbenadering). Dit is een hogere caseload in vergelijking met andere gemeenten, andere gemeenten werken met een gemiddelde caseload van ca. 50 cliënten per werkconsulent.

Team Inkomen

De Gemeente Steenwijkerland en Westerveld hebben het flexbudget vastgesteld, uitgaande van een caseload van 100 cliënten. Op basis hiervan is in onderstaand overzicht de bestandtoename en FTE consulenten weergegeven.

Jaar	Omvang bestand	FTE consulenten inkomen	Caseload
2014	1074	8,5	126
2015	1202	9,6	125
2016	1234	12,3	100
2017	1034	10,3	100

Om de caseload te staven is een vergelijking gemaakt op basis van het aantal openstaande werkprocessen. Hierbij is het uitgangspunt dat de voorraad en instroom van werkprocessen correct en tijdig afgehandeld wordt. Op basis van deze vergelijking is er 1FTE extra gewenst ten opzichte van het plan.

Met de stijging van het bestand is ook het aantal bezwaarschriften toegenomen met ca. 20% per jaar. Om doelen te realiseren worden ook werkwijzen aangepast, dit zal naar verwachting leiden tot een verdere toename van het aantal bezwaarschriften.

De bereikbaarheid van de IGSD en NWG is belangrijk om doelen te realiseren, de balie is met 0,5 FTE onderbezet. In het plan is 1,2 FTE opgenomen.

De toename in formatie zoals beschreven in het plan is in lijn met de toename van het bestand en bezwaarschriften, uitgaande van caseload afspraken met gemeente Steenwijkerland en Westerveld.

Uitgaande van bovenstaande is een toename in FTE zoals opgenomen in het plan reëel, dit staat gelijk aan € 293.000,- kosten. De formatie zal na 2016 krimpen omdat het cliëntenbestand ook afneemt.

Team ondersteuning

Uitvoeringskosten nieuwe situatie:

- Rapportages en continue verbeteringsproces
- Eerste lijns-helpdesk voor applicaties

Totale extra kosten plan	€ 186.000
Licentiekosten doorstroomapplicatie € 3500 per maand	€ 42.000
	€ 228.000

De formatie van het team ondersteuning is gedurende de stijging van het aantal cliënten (van 700 naar 1.200) niet gewijzigd. Daarbij is de werklast toegenomen door administratieve taken van NWG, veranderingen door de wet bescherming persoonsgegevens en werk- en inkomen gerelateerde informatie behoefte. Uitgaande van bovenstaande extra uitvoeringsuren en de knelpunten binnen het team ondersteuning is een toename in FTE zoals opgenomen in het plan reëel.

Extra uitvoeringskosten, doelstelling 100 WsW werkplekken

Aanvullende werkzaamheden	IGSD	NWG
<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen arbeidspotentieel (profiel 1 t/m 4) • Uitvoeren diagnose (profiel 2 en 3 – 100% NWG) • Methodische arbeidsontwikkeling (profiel 2 en 3 – 100% NWG) • Begeleiden cliënten op werkplekken (na plaatsing) • Projectleiding - proces bewaking • Werkplekken acquireren (75% wordt duurzaam geplaatst = 133 plaatsingen nodig) • Matchen cliënten op werkplekken (80% goede match na cliëntgesprek) • Begeleiden cliënten op werkplekken		
Extra uitvoeringskosten: 3700 uur * €45	€ 93.333	€ 73.200

De extra uitvoeringskosten vervallen na 2 jaar. Door afname van WSW medewerkers zal de formatie voor leidinggevenden en ondersteunende functies bij NWG ook afnemen.

Arbeidspotentieel

Resultaten quickscan, opgegeven postcodegebied 7901AA t/m 8070ZZ en 8325AA t/m 8440ZZ:

- Totaal aantal bedrijven ca. 19.000
  - aantal 1 t/m 5 FTE ca. 16.000 bedrijven
- selectie op 10 branches op aantal LBO/MBO functies
- 369 bedrijven > 25 FTE
- 2021 bedrijven > 5 FTE
  - 1366 bedrijven stabiel
  - 33 bedrijven snel groeiend

De uitkomsten van de 'quickscan arbeidsmarktpotentieel' suggereert dat er binnen het geselecteerde postcodegebied van de arbeidsmarktregio IJsselvechtstreek potentie is voor 421 extra arbeidsplaatsen. Gezien de bezetting van 2 accountmanagers zal men per profiel de meest geschikte (pull en push) kanalen moeten inzetten om doelen te realiseren.

Financieel meerjarenoverzicht

In onderstaande tabel 1.1 is het financieel meerjarenoverzicht weergegeven voor de WWB doelstelling. Hierbij is geen rekening gehouden met inkomsten uit uitgevoerde werkzaamheden door cliënten. Deze opbrengsten vallen weg tegen facilitaire en begeleidings- arbeidsontwikkelingskosten.

WWB doelstelling	2016	2017
Transitiekosten IGSD	€ 129.050-	€ 129.050-
Meerwerk Team Inkomen	€ 293.000-	€ 173.000-
Meerwerk Team Werk	€ 293.625-	€ 158.794-
Meerwerk Team Ondersteuning	€ 228.000-	€ 197.756-
Totale kosten IGSD	€ 943.675-	€ 658.600-
Besparingen tov 2015		
Uitstroom uitkeringen	€ 1.393.500	€ 2.787.000
Totaal besparing	€ 1.393.500	€ 2.787.000
Resultaat	€ 449.825	€ 2.128.400

Tabel 1.1

Onderstaande tabel 1.2 is het financieel meerjarenoverzicht weergegeven voor de WSW doelstelling. De extra uitvoeringskosten vervallen na 2 jaar. De besparing betreft € 4.500,- per medewerkers per jaar uitgaande van één stap op de Werkladder. Deze besparing is gebaseerd op een gemiddelde toename in netto toegevoegde waarde en besparing op indirecte kosten. Het bedrag is een gemiddelde en kan variëren per medewerker. De transitie- en structurele kosten voor NGW zijn niet in deze businesscase opgenomen.

WSW doelstelling	2016	2017
IGSD werkgeversbenadering	€ 93.333-	€ 93.333-
NWG diagn. ontwik. job coaching	€ 73.200-	€ 73.200-
Totale investering	€ 166.533-	€ 166.533-
Besparingen tov 2015		
1 stap op werkladder	€ 225.000	€ 450.000
Totaal besparing	€ 225.000	€ 450.000
Resultaat	€ 58.467	€ 283.467

Tabel 1.2

Conclusie

Bij de analyse van IGSD en NWG zien we dat de processen op onderdelen goed zijn ingericht en er veel werk is verricht om de nieuwe organisatie en processen vorm te geven. Verder zien we een stijging van het cliëntenbestand bij IGSD, onduidelijkheid over het arbeidspotentieel van het cliëntenbestand, een formatie die geen gelijke tred heeft gehouden met dit bestand, een doorstroom- en ontwikkelproces dat onvoldoende is ingebed binnen de organisaties en een beperkte afstemming tussen de deelprocessen.

Om de beschreven doelen te realiseren is een transitie en omslag in werken gewenst waarbij:

- de visie, rollen en samenwerking tussen IGSD, de NWG en overige sociale partners wordt vastgesteld.
- het doorstroomproces wordt geoptimaliseerd als er afstemming is tussen het cliënt- matching- werkgeversproces. Hierbij staat het arbeidspotentieel centraal, rekening houdend met de mogelijkheden van het cliëntenbestand.
- een uniforme en resultaatgerichte werkwijze wordt geïmplementeerd gericht op doorstroming met concrete tools ter ondersteuning van onder andere consulenten.
- Management informatie voor handen is waarmee proactief gestuurd wordt op kritische prestatie indicatoren en waarbij er resultaatgericht overleg plaats vindt op alle niveaus.

De formatie zoals beschreven in het plan is vanuit meerdere invalshoeken getoetst. Uitgaande van de beschreven doelstellingen, het cliëntenbestand anno 2015 en het achterstallig onderhoud is het aantal benodigde FTE in lijn met het plan. Met de opmerking dat de investering voor de transitiefase hoger is dan begroot en het aantal FTE na de transitiefase zal afnemen.

De uitkomsten van de 'quickscan arbeidspotentieel' suggereert dat er binnen het geselecteerde postcodegebied van de arbeidsmarktregio IJsselvechtstreek potentie is voor 421 extra arbeidsplaatsen. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat een deel van de arbeidsplaatsen buiten de gemeente grenzen worden ingevuld. Gezien de bezetting van 2 accountmanagers zal men per profiel de meest geschikte (pull en push) kanalen moeten inzetten om doelen te realiseren. Daarnaast is het aan te bevelen om het doorstroomproces zo in te richten dat doorstroming in een zo vroeg mogelijk stadium plaatsvindt. Met de juiste instrumenten en de juiste infrastructuur zoals aanwezig bij NWG liggen de mogelijkheden binnen bereik.

Steenwijk, 1 september 2015
Het management van de IGSD/NWG

De Businesscase is in samenwerking geschreven met de PTC Groep.

PTC/Werkstap helpt gemeenten en sociale partners bij de transitie naar een succesvol Werkbedrijf. Vanuit de vestigingen Oldenzaal, Oss en Wezep worden specialisten ingezet om het resultaatgerichte doorstroom- en ontwikkelproces te implementeren en borgen in alle lagen van de (regionale)organisatie, voor de totale participatie doelgroep. Na implementatie van deze methodische- en resultaatgerichte aanpak hebben (leer)Werkbedrijven grip op het doorstroomproces en kan men proactief sturen op resultaat. PTC/Werkstap werkt samen met ruim eenderde van alle SW bedrijven, re-integratie bedrijven en een groot aantal gemeenten.

Enkele referenties: Impact, Gemeente Rotterdam, arbeidsmarktregio Friesland/ Empatec/ Pastiel, NEF, Gemeente Enschede, Promen, Orionis, De Betho, Presikhaaf, Concern voor Werk, IW4, etc

Terug naar het agendapunt

9.4. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage Jaarrekening 2014 IGSD S W (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

INTERGEMEENTELIJKE SOCIALE DIENST

Jaarstukken 2014

Ter identificatie

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag

1	Programmaverantwoording	2
2	Paragrafen	4

Bijlagen

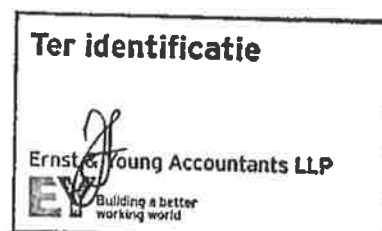
Jaarrekening

Programmarekening over 2014	7
Balans per 31 december 2014	8
Toelichting algemeen	10
Toelichting op de balans	12
Toelichting op de programmarekening 2014, uitvoering regelingen	15
Toelichting op de programmarekening 2014, bedrijfsvoering	31

Overige gegevens

Aanvullende gegevens en specificaties

Totaal aantal pagina's in dit rapport: 39

Jaarverslag

1 Programmaverantwoording

In de programmaverantwoording wordt ingegaan op de realisatie van beleidsdoelen per programma.

De programmaverantwoording bestaat uit de verantwoording over de realisatie per programma en het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen.

1.1 Beleidsvisie algemeen

Hoewel de stijging van de klantenaantallen in 2014 niet zo hard is gegaan als de jaren daarvoor, stijgen ze nog wel steeds. De met groot verlangen gehoopte economische groei laat nog op zich wachten.

Binnen de bedrijfsvoering wordt alles in het werk gesteld om de klanten tegen een aanvaardbaar kwaliteitsniveau te bedienen. Dit tegen de verdrukking van de beperkte financiële middelen in.

Voor het kunnen afwikkelen van alle aanvragen zijn door de gemeenten ook in 2014 extra middelen beschikbaar gesteld waardoor alle aanvragen in 2014 tijdig afgewikkeld konden worden. Verderop in het jaarverslag treft u informatie aan over de aantallen aanvragen en de in- en uitstroom van klanten.

In 2014 is de nieuwe directeur van de IGSD aan de slag gegaan met het verder uitvoering geven aan de opdracht van de gemeenteraad van Steenwijkerland om de samenwerking tussen de IGSD en de NoordWestGroep verder te intensiveren. Het financieel kader is geschetst, er zijn werkgroepen aan het werk gegaan met de diverse terreinen waarop de samenwerking vorm moet worden gegeven en er heeft een verhuizing plaatsgevonden. Daarnaast zijn nieuwe projecten geïnitieerd om klanten te ontwikkelen zodat ze hun kansen om een plek op de arbeidsmarkt te vinden vergroten. De projecten genereren binnen de SW omgeving ook omzet ten behoeve van de financiële taakstelling.

In het jaarverslag treft u informatie aan over het verloop van de aanvragen bijzondere bijstand en minimabeleid, het beroep op schuldhulpverlening, de vorderingen, de klachten en de bezwaarschriften.

In 2014 zijn de voorbereidende werkzaamheden getroffen om in 2015 klaar te zijn voor de aanpassingen van de WWB. Hierover is het dagelijks bestuur in een notitie geïnformeerd over de aanpassingen, de consequenties en de financiële gevolgen.

Ter identificatie

Overigens lopen veel van de voorbereidende werkzaamheden in 2015 door, bijvoorbeeld als gevolg van overgangsrecht.

Re-integratieactiviteiten zijn ook in 2014 in grote mate in eigen beheer uitgevoerd d.m.v. 'inbesteden'.

Dit betekent dat consultants zelf coaching, begeleiding en bemiddeling verzorgen en actief zelf klanten begeleiden naar hulpverlening. In beginsel worden geen trajecten ingezet bij re-integratiebedrijven, met uitzondering van samenwerkingspartners/SW-bedrijven Reestmond en NoordWestGroep. Door de nieuwe werkwijze wordt veel efficiënter gewerkt en wordt mede als gevolg van het afnemende Participatiebudget gewerkt volgens het uitgangspunt 'meer met minder'.

Voor wat betreft het uitvoering geven aan de Participatiewet 2015 zijn ook op dat gebied werkgroepen actief geweest die plannen hebben uitgewerkt. Deze plannen moeten nog uitgewerkt worden in een concreet uitvoerings-beleidsplan voor 2015 en verder.

1.2 Overzicht realisatie per regeling

Programma 1: Inkomensvoorziening en re-integratie en Inburgering

Regelingen:	Steenwijk	Westerveld	Totaal
Wet Werk en Bijstand	14.458.049	4.627.804	19.085.853
Werkdeel	1.124.840	362.381	1.487.221
Besluit Bijstandverlening Zelfstandigen	214.774	148.266	363.040
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	497.164	296.941	794.105
Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	63.225	49.652	112.877
Bijzondere bijstand en minimabeleid	1.487.530	601.639	2.089.169
Wet Inburgering	25.800	13.930	39.730
Totaal programma 1, inkomensvoorziening en re-integratie en inburgering *			23.971.995

* resultaat programma 1 wordt volledig gedekt door bijdragen gemeenten.

Programma 2: bedrijfsvoering

Onderdeel:			3.615.302
Kostenplaatsen, saldo			3.615.302
Totaal programma 2, bedrijfsvoering			3.615.302
Algemene Dekkingsmiddelen (bijdragen gemeenten in bedrijfsvoering)			3.620.760
Resultaat programma's 1 en 2			5.458

2 Paragrafen

- 1 Weerstandsvermogen
- 2 Financiering
- 3 Bedrijfsvoering

2.1 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de IGSD is, na vaststelling van het resultaat, zeer beperkt. Dit heeft alles te maken met de beperkte bevoegdheid die de IGSD heeft om vermogen op te bouwen. Gezien het risicoprofiel van de IGSD is er ook geen noodzaak om een ruim weerstandsvermogen aan te houden. Het risico ligt immers bij de deelnemende gemeenten waar ook de reserves worden gevormd. De kosten worden gedekt door het op basis van een tarief doorberekenen van de diensten aan de afnemende gemeenten. Op grond van het besluit van de beide gemeenteraden mag het eigen vermogen van de IGSD niet meer bedragen dan € 45.000.

Het belangrijkste risico van de IGSD betreft het personeel. Binnen de IGSD drukken de lasten van personeel in 2014 voor ruim 70% op de exploitatie. Ziekte of uitval van medewerkers zet niet alleen de (kwaliteit van de) dienstverlening en de voortgang van de werkzaamheden onder druk maar ook het budget van de IGSD. Binnen de begroting is een budget beschikbaar voor tijdelijk personeel.

Met ingang van februari 2009 is de IGSD hoofdhuurder van het Werkplein. De IGSD is daarmee risicodragend voor leegstand binnen het gebouw. Ten tijde van het opmaken van de jaarrekening 2014 is er nog steeds een overeenkomst met het UWV Werkbedrijf en een arbeidsdeskundig bureau. Het Drenthe College heeft het schooljaar 2013-2014 op het Werkplein afgemaakt en het Werkplein verlaten als gevolg van de inhuizing van de NoordWestGroep.

Met het UWV Werkbedrijf is onderhandeld over de afkoop van de tot februari 2019 lopende overeenkomst. De uitkomst daarvan is voorgelegd aan het bestuur van de IGSD maar heeft nog niet tot een definitieve afronding van de werkplekkenovereenkomst geleid.

2.2 Financiering

Op grond van de wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) moet iedere overheidorganisatie een treasurywet vaststellen. Het statuut regelt de beperking van risico's bij de geldstromen en geeft inzicht in de flexibiliteit en mate van transparantie van de financieringsstructuur. In januari 2007 heeft het algemeen bestuur het statuut vastgesteld.

Ter identificatie

In 2014 zijn zowel de programmakosten als de apparaatskosten door de IGSD betaald. De gemeenten hebben de financiën, door middel van bevoorschotting, ter beschikking gesteld.

2.3 Bedrijfsvoering

Deze paragraaf bevat de stand van zaken en de beleidsrealisatie ten aanzien van bedrijfsvoering.

Bedrijfsvoering bestaat uit personeel en organisatie, informatisering en automatisering, juridische zaken, financiën etc.

2.3.1 Personeel en organisatie

Het jaar 2014 is ten opzichte van de begroting (inclusief eerste wijziging) afgesloten met een positief rekeningresultaat.

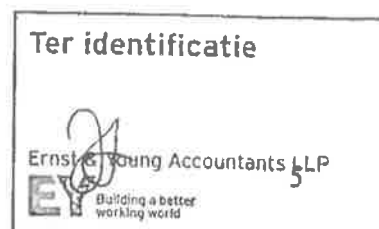
Het totale gesaldeerde beschikbare budget voor de IGSD, na wijziging, bedroeg € 3.630.153. Het saldo tussen de gerealiseerde lasten en baten over 2014 bedraagt € 3.615.302. Daarmee is er sprake van een onderschrijding van € 14.851. De toelichting op het resultaat zal bij programma 2 worden gegeven.

Overigens zit in het saldo een huurderiving van € 26.060 als gevolg van de samenwerking tussen de NoordWestGroep en de IGSD. Deze huurderiving komt, conform de afspraken, voor rekening van de gemeente Steenwijkerland waardoor het feitelijke saldo van de jaarrekening 2014 € 3.589.242 bedraagt.

Bij de jaarrekening wordt standaard het nacalculatorisch tarief vastgesteld op basis van de werkelijke lasten en baten. Dat is nu ook gebeurd.

Op basis van de nacalculatie bedraagt het tarief voor 2014 € 3.490 per (gewogen) cliënt. Bij de begroting 2014 was het tarief berekend op € 2.990. De stijging van het tarief (€ 500) is hoofdzakelijk toe te rekenen aan de stijging van de kosten. De stijging van de kosten zijn veroorzaakt door het niet realiseren van de taakstelling (€ 390.000) en het inhuren van extra personeel (€ 250.000) om de toename van de aanvragen te kunnen afhandelen en het grotere klantenaantal te kunnen bedienen.

Het gemiddelde aantal gewogen cliënten bedroeg bij de begroting 993, bij de jaarrekening bedraagt dat aantal 1.030.

Op grond van de werkelijke kosten en het berekende tarief kan over 2014 het volgende overzicht worden opgesteld:

Bij gemeenten in rekening gebrachte diensten over 2014	€ 3.594.700
Totaal gesaldeerde apparaatskosten IGSD 2014	€ 3.589.242
Rekeningresultaat	€ 5.458

De bijdragen per gemeenten bedragen over 2014:

Gemeente Steenwijkerland	€ 2.713.360
Gemeente Westerveld	€ 907.400

Het algemeen bestuur zal voorgesteld worden het resultaat over 2014 ad. € 5.458 toe te voegen aan de algemene reserve.

Hieronder de verzuimcijfers van de IGSD.

Periode	IGSD	IGSD
	inclusief zwangerschap	exclusief zwangerschap
2007	10,24%	9,40%
2008	5,23%	5,13%
2009	8,24%	6,06%
2010	4,11%	3,79%
2011	7,74%	4,46%
2012	4,69%	4,69%
2013	6,71%	5,14%
2014	5,30%	3,90%

Het gemiddelde ziekteverzuim over 2014 bedraagt 5,3%. Het ziekteverzuimpercentage is ten opzicht van 2013 gedaald. Het percentage exclusief zwangerschap, 3,9%, is in de laatste 8 jaar slechts één keer lager geweest. Ondanks de hoge werkdruk als gevolg van de toegenomen klanten aantallen en de extra werkzaamheden als gevolg van de voorbereidende werkzaamheden om te komen tot een verregaande vorm van samenwerking tussen de IGSD en de NoordWestGroep, is het verzuimcijfer gedaald. Er mag geconstateerd worden dat er sprake is van een grote mate van betrokkenheid van de medewerkers bij hun werk en de organisatie, ook in de spannende en onzekere tijden die een reorganisatie met zich meebrengt.

Ter identificatie

Jaarrekening

PROGRAMMAREKENING OVER 2014

(in duizenden euro's)

Omschrijving programma

	Realisatie 2014			Begroting 2014	
	baten	lasten	saldo	voor	na wijziging
Uitvoering Regelingen	23.971.995	23.971.995	0	0	0
Bedrijfsvoering	<u>1.364.838</u>	<u>4.980.140</u>	<u>-3.615.302</u>	<u>-2.963.529</u>	<u>-3.630.153</u>
Totaal gerealiseerde programma- baten en -lasten	25.336.833	28.952.135	-3.615.302	-2.963.529	-3.630.153
Algemene dekkingsmiddelen	<u>3.620.760</u>	<u>0</u>	<u>3.620.760</u>	<u>2.969.070</u>	<u>3.635.694</u>
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	28.957.593	28.952.135	5.458	5.541	5.541
Mutaties in reserves		5.458	-5.458		-5.541
Gerealiseerde resultaat	<u>28.957.593</u>	<u>28.957.593</u>	<u>0</u>	<u>5.541</u>	<u>0</u>

Ter identificatie

BALANS PER 31 DECEMBER 2014
(voor resultaatbestemming)

A c t i v a

(in duizenden euro's)

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
Vaste activa		
<i>Materiële vaste activa</i>		
Investerings met economisch nut	-	-
Overige investeringen met economisch nut	298.407	384.424
	<u>298.407</u>	<u>384.424</u>
Totaal vaste activa	298.407	384.424
Vlottende activa		
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	-	1.488.968
Overige vorderingen	570.362	75.478
	<u>570.362</u>	<u>1.564.446</u>
<i>Liquide middelen</i>		
Bank	1.426.505	392.044
<i>Overlopende activa</i>	483.819	65.958
Totaal vlottende activa	2.480.686	2.022.448
Totaal activa	<u><u>2.779.093</u></u>	<u><u>2.406.872</u></u>

Ter identificatie

(in duizenden euro's)	P a s s i v a	
	2014	2013
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Reserves:		
Algemene reserve	3.810	12.787
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	5.458	-8.977
	9.268	3.810
Totaal passiva	9.268	3.810
 <i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ één jaar</i>		
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	375.000	450.000
	375.000	450.000
Totaal vaste passiva	384.268	453.810
 Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>		
Overige schulden	1.678.432	1.725.740
Schulden aan openbare lichamen	325.948	-
	2.004.380	1.725.740
<i>Overlopende passiva</i>	390.445	227.322
Totaal vlottende passiva	2.394.825	1.953.062
 Totaal passiva	2.779.093	2.406.872

Ter identificatie

TOELICHTING ALGEMEEN

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.

Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen.

De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar.

Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Materiële vaste activa

De opgenomen materiële vaste activa betreft investeringen met economisch nut en zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft).

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Passiva

Voor zover niet anders vermeld zijn passiva gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

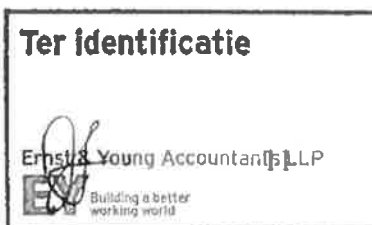
Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

TOELICHTING OP DE BALANS

<u>Jaarrekeningpost</u>	2014	2013
Materiële vaste activa:		
Diverse investeringen Betreft uitgaven ten behoeve van de aanpassing en inrichting van het Werkplein. In 2014 is er op de investeringen € 88.849 afgeschreven en er is voor een bedrag van € 2.832 geïnvesteerd.	€ 298.407	€ 384.424
Vlottende activa:		
<u>Overige vorderingen</u>	€ 570.362	€ 90.603
<u>Toelichting:</u>		
Debiteuren soza Steenwijkerland	€ 405.832	
Debiteuren soza Westerveld	€ 153.784	
Diversen	€ 10.746	
De kans van het volledig terugvorderen van vorderingen van debiteuren (klanten) van de IGSD is gering. Jaarlijks wordt er een inschatting gemaakt van het invorderingspercentage. Het verschil tussen het geschatte oninbare gedeelte en het geschatte in te vorderen gedeelte wordt afgedekt door de voorziening dubieuze debiteuren. Met ingang van het jaar 2014 worden de debiteuren IGSD op de balans van de IGSD verantwoord. Dat maakt het noodzakelijk dat er ook een voorziening wordt getroffen voor de oninbaarheid van de vorderingen. De inschatting is, op basis van ervaringen, dat van vorderingen jonger dan een jaar 60% oninbaar is. Vorderingen ouder dan een jaar zijn voor 90% oninbaar.		
<u>Vorderingen op openbare lichamen</u>		
<u>Toelichting:</u>		
- Gemeente Westerveld	€ -	€ 1.563.968
- Gemeente Steenwijkerland	€ -	€ 726.825
- Belastingdienst	€ -	€ 826.063
- Overigen	€ -	€ 11.080
Liquide middelen		
Betreft saldo van de BNG, schatkistrekening en Rabobankrekening	€ 1.426.505	€ 392.044
Overlopende activa		
Het saldo op deze post is als volgt opgebouwd:	€ 483.820	€ 65.958
- NTO afrekening GKB 2014 Steenwijkerland	€ 21.695	€ 32.311
- NTO Steenwijkerland loon en frictiekosten 2014	€ 418.417	
- NTO NWG loonkosten 2 ^e half jaar 2014	€ 22.212	
- NTB afrekening GKB 2014 Westerveld	€ -22.751	
- Netto-uitkeringen	€ 44.247	€ 33.647

Ter identificatie

Eigen vermogen		
<u>Algemene reserve</u>		
Saldi 1-1-2014	€ -	€ 9.476
toevoegingen 2014	€ -	€ 3.311
onttrekkingen 2014	€ -	€ -12.787
Saldo 31-12-2014	€ -	€ -
<u>Nog te bestemmen rekeningresultaat</u>		
Saldo 1-1-2014	€ 3.810	€ 3.311
Onttrekkingen 2014	-	€ -3.311
Toevoeging 2014	€ 5.458	€ 3.810
Saldo 31-12-2014	€ 9.268	€ 3.810
De toevoeging 2014 ad. € 5.458 betreft het resultaat op de apparaatskosten 2014.		
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
Langlopende geldlening	€ 375.000	€ 450.000
Voor de realisatie van de in- en afbouw en aankleding van het Werkplein en voor de aanschaf van meubilair en andere kantoorbenodigdheden zijn investeringen gedaan. Voor het financieren van de investeringen is van de gemeente Steenwijkerland een geldlening aangetrokken met een looptijd van 10 jaar.		
<u>Overige schulden</u>	€ 1.678.432	€ 1.725.740
- Crediteuren	€ 383.452	€ 730.562
- Rekening courant Steenwijkerland dubieuze debiteuren	€ 405.832	
- Rekening courant Westerveld dubieuze debiteuren	€ 153.784	
- Loonheffing /ZVW	€ 733.753	€ 610.746
- Overige schulden	€ 1.611	€ 1.099
- Af te dragen btw	€ -	€ 383.333
<u>Schulden aan openbare lichamen</u>	€ -325.948	
<u>Toelichting:</u>		
- Gemeente Westerveld	€ -207.003	
- Gemeente Steenwijkerland	€ -130.250	
- Belastingdienst	€ 11.080	
- Overigen	€ 225	
<u>Overlopende passiva</u>	€ 390.445	€ 317.447
Nog te betalen loonkosten NWG	€ 40.000	
Nog te betalen diverse facturen	€ 37.200	
Nog te betalen participatie Steenwijkerland en Westerveld	€ 254.997	
Ontvangsten WIZ	€ 58.248	€ 18.682
Nog te betalen bedragen, diversen		€ 208.640
Vooruitontvangen bedragen		€ 90.125

Ter identificatie

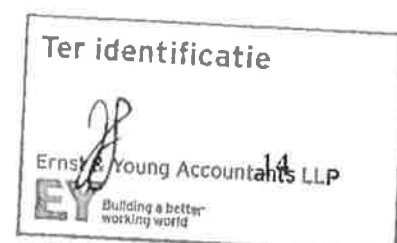
Schatkistbankieren

De IGSD is op grond van regelgeving verplicht mee te werken aan Schatkistbankieren. In de praktijk betekent dit dat wanneer de IGSD meer als € 250.000 op haar bankrekening (Bank Nederlandse Gemeenten) heeft staan, het meerdere automatisch afgeroomd wordt naar een rekening die specifiek voor Schatkistbankieren in het leven is geroepen. Dit afromen geschiedt dagelijks. Wanneer de IGSD extra middelen nodig heeft en haar eigen bankrekeningsaldo is onvoldoende wordt er geld overgemaakt van de Schatkistbankierenrekening naar de reguliere bankrekening van de IGSD. Op deze wijze kan de IGSD aan haar verplichtingen blijven voldoen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Hieronder worden de niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen vermeld waaraan de IGSD voor toekomstige jaren is verbonden. Hieronder de belangrijkste van deze verplichtingen:

- Huurovereenkomst inzake pand werkplein.

Toelichting op de programmarekening 2014

Belangrijke verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging moeten systematisch worden toegelicht voor ieder afzonderlijk onderdeel van de programmarekening.

Programma 1: Uitvoering Regelingen

Hier wordt per programma de financiële uiteenzetting weergegeven analoog aan het overzicht van baten en lasten, zoals dat is opgenomen in de financiële begroting (na wijziging) van het desbetreffende jaar.

(in duizenden euro's)	Realisatie 2014	Begroting 2014	Realisatie 2013
Baten	23.972	20.541	18.982
Lasten	23.972	20.541	18.982
Resultaat vóór bestemming	0	0	0
Toevoeging/onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat ná bestemming	0	0	0

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging zijn:

Programma 1	Realisatie begrotingsjaar			Raming begrotingsjaar			Realisatie 2013		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
wwb inkomensdeel	19.085.853	19.085.853	0	15.539.000	15.539.000	0	13.832.308	13.832.308	0
bbz	363.040	363.040	0	575.000	575.000	0	474.902	474.902	0
wwb werkdeel	1.487.221	1.487.221	0	1.512.000	1.512.000	0	1.790.009	1.790.009	0
IOAW	794.105	794.105	0	870.000	870.000	0	629.015	629.015	0
IOAZ	112.877	112.877	0	105.000	105.000	0	87.747	87.747	0
Bijzondere bijstand/overig minima	2.089.169	2.089.169	0	1.940.600	1.940.600	0	2.027.522	2.027.522	0
Wet Inburgering	39.730	39.730	0	0	0	0	128.951	128.951	0
	23.971.995	23.971.995	0	20.541.600	20.541.600	0	18.970.454	18.970.454	0

Inkomensvoorzieningen en re-integratie

De ramingen in de begroting 2014 van de IGSD zijn voor wat betreft de WWB, IOAW en IOAZ gebaseerd op verwachte cliëntenaantallen en voor de overige producten op de ervaringen van de afgelopen jaren. Daarnaast zijn aan de batenkant van de producten de bijdragen van de gemeenten opgenomen. Op begrotingsbasis zit er dan vanzelfsprekend geen saldo op de producten.

Inkomensdeel

Het aantal cliënten met een WWB-uitkering of IOAW/Z-uitkering is net als in de voorgaande jaren ook in 2014 verder toegenomen. Het is de verwachting dat het bestand in 2015 zal stabiliseren.

De redenen waarom een uitkering wordt aangevraagd blijkt ook in 2014 zeer divers en diffuus zijn. De aanhoudende economische recessie is van grote invloed op het aantal bijstandsaanvragen. Er is minder aanbod van werk. Mensen met een WW-uitkering vinden minder makkelijk dan voorheen een baan tijdens de WW-periode. De ondersteuning van het UWV is in de afgelopen jaren steeds verder beperkt. Verder merken we een toename van het aantal aanvragen bij mensen met een eigen woning en/of mensen die werken als ZZP-er. De samenstelling van de klantgroep wijzigt hierdoor. De aanvragen die gedaan worden zijn complexer om te beoordelen.

Onderstaande tabellen geven, per gemeente, inzicht in de ontwikkeling van de klantenaantallen, de samenstelling van het bestand en het aantal aanvragen voor levensonderhoud en re-integratie.

In- en uitstroom klanten WWB/IOAW	Westerveld	Steenwijkerland
1-1-2014	293	821
Instroom	140	356
Uitstroom	133	269
31-12-2014	300	908

Samenstelling/leefvorm WWB/IOAW	Westerveld	Steenwijkerland
Alleenstaande	204	566
Alleenstaande ouder	50	196
Gehuwd/samenwonend	<u>46</u>	<u>146</u>
Totaal	300	908

Ingekomen aanvragen	Westerveld	Steenwijkerland
Periodieke uitk. levensonderhoud WWB	195	447
Bbz 2004	24	37
Ioaw/loaz	13	25
Periodieke of incidentele bijstand	270	615
Minimabeleid/ledereen aan boord	355	1.217
Langdurigheidstoeslag	118	401
Voorschot	41	131
Borgstelling	4	12
Kinderopvang	6	24
Collectieve verzekering	<u>0</u>	<u>15</u>
Totaal	1.026	2.924

Ter identificatie

Ingekomen aanvragen Reïntegratie	Westerveld	Steenwijkerland
Aanvraag traject	128	299
Jobhunting	9	16
Plan van aanpak jongeren	39	128
Plan van aanpak => 27 jaar	57	125
Loonkostensubsidie	-	<u>1</u>
Totaal	233	569

Schuldhelpverlening:

Per 1 juli 2012 is de Wet gemeentelijke Schuldhelpverlening (Wgs) in werking getreden. Tot dan toe bood een gemeente schuldhelpverlening aan vanuit haar zorgplicht. Met de komst van de Wgs heeft schuldhelpverlening een wettelijke basis gekregen. De Wgs verplicht gemeenten een beleidsplan vast stellen. Op dit moment wordt de schuldhelpverlening voor zowel de gemeente Steenwijkerland als Westerveld uitgevoerd door de GKB. Daarnaast heeft de IGSD sinds ruim 4 jaar een budgetcoach in dienst die voor klanten vanuit de gemeente Steenwijkerland schuldhelpverlening op maat aanbiedt. De budgetcoach inventariseert en analyseert de schuldenproblematiek. Zij brengt advies uit en motiveert en stimuleert mensen bij het stabiliseren van de schuldsituatie. Indien nodig past zij crisisinterventie toe. Cliënten die belast zijn met schulden, zien meestal zelf geen mogelijkheid om de problematiek aan te pakken. Vanuit een vaak passieve houding van de cliënt wordt geprobeerd via zorgvuldige begeleiding het leven van de cliënt weer op de rit te krijgen.

Ook in 2014 is de schuldenproblematiek in het algemeen en bij bijstandsccliënten in het bijzonder verder toegenomen.

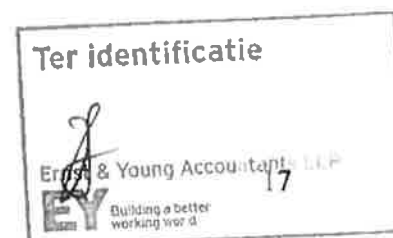
Per 1 april 2015 gaat voor de schuldhelpverlening binnen de gemeente Steenwijkerland de pilot 'IGSD aan de Poort' van start. Hierin zal de IGSD de poort zijn tot schuldhelpverlening en de GKB alleen ingezet worden in de tweede lijns-zorg.

Steenwijkerland:

De kosten van schuldhelpverlening GKB bedroegen in 2014 € 540.305. Dit is iets beneden de begroting van € 550.000. Er is sprake van afname van de kosten ten opzichte van 2013 (€ 582.689). De kosten voor schuldhelpverlening zijn exclusief de kosten van de budgetcoach.

Westerveld:

Aan schuldhelpverlening is in 2014 € 174.751 betaald aan de GKB Drenthe. Het beschikbare budget in 2014 van € 180.000 is daarmee nét niet volledig ingezet.

WWB inkomensdeel Steenwijkerland.

Over 2014 komt het gemiddelde aantal uitkeringsgerechtigden uit op 825 (1 januari 2014: 789 klanten en op 31 december 2014: 861 klanten). Derhalve een stijging ten opzichte van de raming in oorspronkelijke begroting van 64 (761 - 825) Het gemiddeld uitkeringsbedrag per cliënt is over 2014 uitgekomen op € 14.193. Dit bedrag is € 193 hoger dan het in de begroting gehanteerde bedrag.

Op grond van de uitgaven en inkomsten van de WWB, IOAW, IOAZ en startende ondernemers in de Bbz in relatie tot de rijksvergoeding, zal over 2014 geen beroep worden gedaan op de Incidentele Aanvullende Uitkering. De uitgaven verminderd met inkomsten zijn volgens onderstaande berekening lager dan 110 % van het toegekende definitieve budget ad € 11.703.289 over 2014.

Berekening:

WWB	€ 11.397.567	
Ioaw	€ 495.794	
Ioaz	€ 63.225	
Bbz (startende ondernemers)	€ <u>38.993</u>	
		€ 11.995.579

Definitief budget 2014	<u>€ 11.703.289</u>
Tekort	€ 292.290
	=====

Op basis van het tekort kan de gemeente over 2014 geen beroep doen op de Incidentele Aanvullende Uitkering, daar het tekort lager is dan 10 % van het BUIG - budget (= voor rekening van de gemeente) van € 1.170.329.

Over het jaar 2014 zijn er 472 aanvragen levensonderhoud WWB/IOAW-Z ingediend. In 2014 zijn er 469 besluiten over het wel of niet toekennen van een uitkering genomen. Het aantal aanvragen komt niet overeen met het aantal besluiten. In 2014 zijn er nog besluiten betrekking hebbend over het jaar 2013 afgehandeld. Eveneens moeten er begin 2015 nog besluiten over 2014 worden genomen. Van het aantal genomen besluiten (469) hebben er 352 geleid tot een toekenning van een uitkering. 117 besluiten hebben betrekking op een afwijzing, buiten behandeling stelling of intrekking aanvraag door klant. Het percentage besluiten, genomen in 2014, dat niet tot een toekenning uitkering leidt ligt op 25 % (preventiequotum).

Hoogwaardige Handhaving:

De kern van het hoogwaardig handhaven is dat klanten zoveel mogelijk vrijwillig de wet naleven. Hoogwaardig handhaven neemt daarbij het gedrag van mensen als uitgangspunt. Het uiteindelijke doel is om het gedrag van mensen zo te beïnvloeden dat ze uit eigen beweging wet- en regelgeving naleven. Bij de IGSD is sprake van een fraudealertheid aan de poort, waarmee beoogd wordt alleen een uitkering te verstrekken aan diegene die daar ook daadwerkelijk recht op heeft.

Ter identificatie

In de registratie van de resultaten wordt een onderscheid aangebracht in consulten en onderzoeken.

Het doel van consulten is de instroom in de WWB, IOAW/Z te verminderen en daarmee een besparing te realiseren, het zgn. "handhaven aan de poort". Dit wordt o.a. gerealiseerd door de consultants te begeleiden bij huisbezoeken waarbij de woonsituatie dient te worden vastgesteld ten behoeve van de vaststelling van het recht op bijstand.

Er is sprake van een onderzoek wanneer er tijdens de bijstandsperiode sprake is van een fraudesignaal dat er op wijst dat een uitkering onrechtmatig verstrekt wordt. Het resultaat van een onderzoek kan het beëindigen van een uitkering zijn. Dit levert dan een besparing op naar de toekomst toe. Ook zal er in veel gevallen sprake zijn van een benadelingsbedrag. Dat bedrag wordt van de klant teruggevorderd.

Onderstaande tabel laat zien wat de besparings- en benadelingsresultaten zijn van de handhaver over het jaar 2014.

Gemeente	Besparing door consulten	Besparing door onderzoeken	Benadeling door onderzoeken
Steenwijkerland	€ 463.155,00	€ 112.280,00	€ 160.820,08
Westerveld	€ 167.180,00	€ 12.860,00	€ -
Totaal	€ 630.335,00	€ 125.140,00	€ 160.820,08

Er zijn 115 consulten uitgevoerd door de Handhaver. Bij 46 consultants heeft dit een besparing opgeleverd. Het gaat hier om een fictieve besparing waarbij, conform de systematiek van het RCF (Regionaal punt Coördinatie Fraudebestrijding), uitgegaan wordt van de gemiddelde kosten van één jaar uitkering. Voor Steenwijkerland vastgesteld op € 14.035 en voor Westerveld op € 12.860 per dossier (bedragen 2013). Omdat deze manier van berekenen ingevoerd is per 2014 kan er geen vergelijking worden gemaakt met de besparingsresultaten van 2013.

In 2013 was er voor de gemeente Steenwijkerland sprake van een vastgesteld benadelingsbedrag (fraude) van € 17.760,26. Dit bedrag ligt nu vele malen hoger als gevolg van het aantal zaken dat afgerond kon worden in 2014 en waarbij de fraude (benadeling) daadwerkelijk vastgesteld kon worden. Al deze bedragen zijn teruggevorderd.

In 2013 was er voor de gemeente Westerveld nog sprake van een benadelingsbedrag van € 43.962,00. In het jaar 2014 is er geen fraude geconstateerd waarbij het benadelingsbedrag vastgesteld kon worden. Wel heeft 1 klant besloten om na een confrontatiegesprek met de handhaver de uitkering in te trekken waardoor er wel sprake is van een fictieve besparing.

Besluit bijstandverlening zelfstandigen

Door het Rbz worden een 3-tal regelingen uitgevoerd voor de IGSD-SW:

- Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004);
- Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (loaz);
- Wet werk en bijstand (Wwb), daar waar het personen betreft die (volledig) zelfstandige willen worden of personen die toestemming krijgen om op bescheiden schaal zelfstandige activiteiten te ontplooiën.

In Steenwijkerland zijn er 31 aanvragen Bbz ingediend. Deze aanvragen hebben in 14 gevallen geleid tot een uitkering Bbz. In 9 gevallen is de aanvraag afgewezen of niet verder behandeld. Er zijn nog 8 aanvragen van 2014 in behandeling.

In Westerveld zijn er 11 aanvragen Bbz ingediend. Deze aanvragen hebben in 6 gevallen geleid tot een uitkering Bbz. In 3 gevallen is de aanvraag afgewezen of niet verder behandeld. Er zijn nog 2 aanvragen van 2014 in behandeling.

De loaz-aanvragen zijn voor Steenwijkerland en Westerveld al een aantal jaren stabiel.

In Steenwijkerland zijn er 2 loaz-uitkeringen aangevraagd en toegekend.

In Westerveld zijn er 2 loaz-uitkeringen aangevraagd en toegekend.

Er zijn 13 aanmeldingen voor een intake traject ingediend door inwoners van Steenwijkerland. Hiervan zijn 4 personen opgenomen in een traject "bescheiden schaal". Er zijn 3 personen opgenomen in een voorbereidingstraject tot zelfstandige. 3 aanvragen zijn niet in traject genomen en 3 zijn nog in behandeling.

Er zijn 7 aanmeldingen voor een intake traject ingediend door inwoners van Steenwijkerland. Hiervan zijn 4 personen opgenomen in een traject "bescheiden schaal". 2 aanvragen zijn niet in traject genomen en 1 is nog in behandeling.

IOAW/IOAZ Steenwijkerland

Op 1 januari 2014 is gestart met 36 cliënten in de regelingen IOAW/IOAZ. Op 31 december 2014 waren er 47 cliënten met een IOAW/Z-uitkering. Er zijn 25 aanvragen voor deze regeling ontvangen. Het bestand is over het jaar 2014 met 11 klanten toegenomen. In de oorspronkelijke begroting 2014 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal cliënten van 45. De gesaldeerde kosten van de beide regelingen hebben in 2014 € 559.019 bedragen. Het beschikbare budget na de 1^e begrotingswijziging bedroeg in 2014 € 675.000.

Ter identificatie

Bijzondere bijstand en overig minimabeleid Steenwijkerland.

Vanaf 2012 worden klanten niet meer actief benaderd voor het indienen van een aanvraag minimabeleid. Het beleid met betrekking tot bijzondere bijstand is versoerd. Ondanks dit is er over 2014 sprake van een toename van de uitgaven bijzondere bijstand en minimabeleid. Voornamelijk veroorzaakt door de stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden en hiermee verbandhoudend het aantal ingekomen aanvragen. Het uitgavenniveau over 2014 is toegenomen van € 976.688 over 2013 naar € 1.108.796 (inclusief koopkrachttegemoetkoming lage inkomens).

De specificatie van de € 1.108.796 is als volgt:

Uitgaven bijzondere bijstand en minimabeleid 2014

a. Dir. levensbehoeften (incl. langdurigheids toeslag)	282.045
b. Voorzieningen voor huishouden	4.304
c. Voorzieningen voor wonen	92.928
d. Voorzieningen voor opvang	0
e. Kosten maatschappelijke zorg	36.407
f. Financiële transacties	149.001
g. Uitstroombevordering	1.668
h. Medische dienstverlening	13.082
i. Overige kostensoorten	5.502
j. Werkgeverslasten (LH/ZVW)	33.210
k. Wet Kinderopvang	7.969
l. Sociaal culturele activiteiten	213.119
m. Iedereen aan boord	152.759
n. Gemeente extra pakket	<u>25.812</u>
Subtotaal	1.017.806
o. Koopkrachttegemoetkoming lage inkomens	<u>90.990</u>
Totaal	<u>1.108.796</u>

Debiteuren:

Aan debiteurenopbrengsten en rente en aflossing leenbijstand is een bedrag van € 62.098 ontvangen.

WWB inkomensdeel Westerveld

Bij de begroting (na 1^e wijziging) is uitgegaan van een gemiddeld cliëntenaantal WWB van 300 en de kosten van een gemiddelde uitkering zijn geraamd op € 13.500. Het werkelijke gemiddelde aantal cliënten over 2014 is uitgekomen op 279 (1 januari 2014: 275 cliënten en op 31 december 2014: 283 cliënten) en de werkelijke gemiddelde kosten per uitkering bedragen voor 2014 € 13.300 (afgerond). Opvallend zijn de lagere gemiddelde kosten per cliënt. Belangrijke oorzaken zijn de hogere inkomsten (uit arbeid bijvoorbeeld) die de cliënten hebben genoten en de samenstelling van het bestand. Een aantal cliënten heeft alleen zak- en kleedgeld waardoor het gemiddeld bedrag flink naar beneden gaat.

Ter identificatie

Op grond van de uitgaven en inkomsten van de WWB, IOAW, IOAZ en startende ondernemers in de Bbz, zal over 2014 opnieuw (zevende opeenvolgende jaar) een beroep worden gedaan op de Incidentele Aanvullende Uitkering gebundelde uitkering. De hoogte van het verzoek zal volgens onderstaande berekening € 38.590 bedragen. Het verzoek dient voor 31 juli 2015 te worden ingediend bij de Toetsingscommissie Wet werk en bijstand.

Berekening:

WWB	€ 3.614.004
Ioaw	€ 296.941
Ioaz	€ 49.652
Bbz (startende ondernemers)	€ 7.819
	€ 3.968.416
Definitief budget 2014 (€ 3.572.569 x 110 %)	€ 3.929.826
Verzoek IAU over 2014	€ 38.590
	=====

Over het jaar 2014 zijn er 195 aanvragen levensonderhoud WWB, IOAW/Z ingediend. In 2014 zijn er 191 besluiten over het wel of niet toekennen van een uitkering genomen. Het aantal aanvragen komt niet overeen met het aantal besluiten. In 2014 zijn er nog besluiten betrekking hebbend over het jaar 2013 afgehandeld. Eveneens moeten er begin 2015 nog besluiten over 2014 worden genomen. Van het aantal genomen besluiten (191) hebben er 130 geleid tot een toekenning van een uitkering. 61 besluiten hebben betrekking op een afwijzing, buiten behandeling stelling of intrekking aanvraag door klant. Het percentage besluiten genomen in 2014 dat niet tot een toekenning uitkering leidt ligt op 32 % (preventiequotum).

IOAW/IOAZ Westerveld

Op 1 januari 2014 is gestart met 18 cliënten in de regelingen IOAW/IOAZ. Op 31 december 2014 waren er 23 cliënten met een IOAW/Z- uitkering. Er zijn 13 aanvragen voor deze regeling ontvangen. Het bestand is over het jaar 2014 met 5 klanten toegenomen. In de begroting 2014 is rekening gehouden met een gemiddeld aantal cliënten van 20. De gesaldeerde kosten van de beide regelingen hebben in 2014 € 346.593 bedragen. Het beschikbare budget bedroeg na de 1^e begrotingswijziging in 2014 € 300.000.

Bijzondere bijstand en overig minimabeleid Westerveld

Het totaal dat in 2014 aan bijzondere bijstand en minimabeleid is uitgegeven bedraagt € 426.888.

De specificatie van de uitgaven is als volgt:

Bijzondere bijstand	267.572
Minimabeleid	111.748
Wet Kinderopvang	1.103
Gemeente Extra Pakket	<u>14.725</u>
Subtotaal	395.148
Koopkrachttegemoetkoming lage inkomens	<u>31.740</u>
Totaal	426.888
	=====

Debiteuren:

Aan debiteurenopbrengsten en rente en aflossing leenbijstand is € 9.373 ontvangen.

Bezwaarschriften

In totaal zijn er in 2014 108 bezwaarschriften binnengekomen (24 zaken voor Westerveld , 84 zaken voor Steenwijkerland). Vooral voor Steenwijkerland is dit een behoorlijke toename van het aantal bezwaarschriften. Het verschil tussen Steenwijkerland en Westerveld is niet te verklaren. In vergelijking met dezelfde periode in 2013 zijn er in totaal 24 zaken meer ingediend. Deze stijging kan verklaard worden door het feit dat er een toename is van het aantal genomen besluiten.

De voorraad per 01-01-2014 bedroeg 23 zaken. De eindvoorraad d.d. 31-12-2014 bedroeg 45 zaken. Er zijn 86 bezwaren behandeld.

Tabel beslissing op bezwaar

Beslissing	Aantal
Ongegrond	25
(gedeeltelijk) gegrond	3
(kennelijk) niet ontvankelijk	7
Ingetrokken zonder herziening	23
Ingetrokken met herziening	28

De besluiten waar tegen bezwaar wordt ingediend hebben voornamelijk betrekking op afgewezen aanvragen, aanvragen die buiten behandeling zijn gelaten, beëindigingen van uitkeringen, boete / maatregelen en herzieningen en terugvordering van de uitkering.

Het aangaan van gesprekken, voorafgaand aan de formele behandeling (toepassen van mediation) met de bezwaarmakers leidt tot het intrekken van bezwaren en een daling van het aantal ongegronde bezwaren.

Ter identificatie

In 2014 hebben wij voor het eerst een 4-tal bezwaarschriften ontvangen afwijzingen van aanvragen om schuldhulpverlening (primair uitgevoerd door GKB).

Er zijn 12 beroepszaken aanhangig gemaakt. Ook is er 6 maal een voorlopige voorziening gevraagd bij de Rechtbank.

Tabel beslissing n.a.v. beroep

Beslissing	Aantal
Ongegrond	6
Gegrond	3
In behandeling	3

Tabel beslissing voorlopige voorziening

Beslissing	Aantal
Afgewezen	3
Geen zitting, besluit herzien	2
Toegewezen	1

In 6 zaken is er Hoger Beroep ingesteld, 4 van deze 6 zaken hadden betrekking op 1 klant. Al deze zaken zijn nog in behandeling.

Het lukt inmiddels niet meer om alle zaken binnen de wettelijke beslistermijnen te behandelen. Waar nodig wordt de beslistermijn met zes weken verdaagd. 25 zaken zijn buiten de beslistermijn (inclusief verdagen) afgehandeld. Het verdagen, het behandelen van ingebrekestellingen en de verzoeken dwangsom brengt extra werk met zich mee.

Klachten

In totaal zijn er over het jaar 2014 15 klachten ontvangen. In 2013 zijn er 21 klachten ontvangen. Er is nu sprake van een daling van het aantal klachten. Het aantal klachten bevindt zich weer rond het niveau van 2012. De daling van het aantal klachten staat haaks op de toename van het klantenbestand. De hiermee gepaarde toename van het aantal klantcontacten heeft niet geleid tot een toename van het aantal klachten over de werkwijze van de IGSD en haar medewerkers.

Steenwijkerland:

In 2014 zijn er in totaal 10 klachten binnengekomen (2013: 13 klachten). Zeven klachten hebben betrekking op de handelswijze c.q. dienstverlening van een consultant of de IGSD, sommige gepaard gaande met een verzoek tot wijziging contactpersoon. Ook is er een klacht ingediend ten aanzien van postbezorging. Er is 1 klacht ingediend ten aanzien van een betaling. Met uitzondering van 2 klachten zijn alle klachten informeel afgehandeld. Informele afhandeling houdt in dat een gesprek met de klager voldoende was om tot

Ter identificatie

afhandeling te komen. Het merendeel van de klachten was ongegrond en over een paar is geen oordeel geveld. Eén klacht die formeel afgehandeld is, is niet verder in behandeling genomen. Het betrof een verzoek tot wijziging contactpersoon. Omdat de uitkering inmiddels beëindigd was, is de klacht niet verder in behandeling genomen. De andere klacht die formeel is afgehandeld is gegrond verklaard.

Westerveld:

In 2014 zijn er in totaal 5 klachten binnengekomen (2013: 8 klachten). Alle klachten hebben betrekking op de handelswijze c.q. dienstverlening van een consulent of de IGSD, sommige gepaard gaande met een verzoek tot wijziging contactpersoon. Alle klachten zijn informeel afgehandeld. Eén klacht is gegrond bevonden. Over 1 klacht is geen oordeel geveld, en de overige 3 waren ongegrond.

Ombudsman:

Uit het jaaroverzicht 2014 van de Nationale Ombudsman blijkt dat er 4 verzoekschriften zijn ontvangen van burgers die betrekking hebben op de IGSD Steenwijkerland – Westerveld. Van deze 4 verzoekschriften zijn 2 niet in onderzoek genomen door de Ombudsman. De andere 2 onderzoeken zijn tussentijds beëindigd wegens interventie van een medewerker van de Ombudsman. Er is contact geweest met de IGSD en deze heeft de zaak in behandeling genomen.

Participatiebudget

De gemeente Steenwijkerland en de gemeente Westerveld ontvangen voor het participeren van bijstandsgerechtigden en overige aangewezen doelgroepen een specifiek en geormerkt budget, het WWB-Werkdeel, als onderdeel van het Participatiebudget.

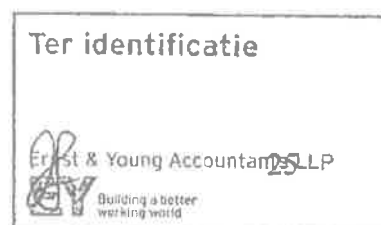
De verantwoordelijkheid voor het uitvoeringsbeleid is gemandateerd aan de IGSD.

In dat kader geeft de IGSD uitvoering aan de Wet Participatiebudget. Het Werkdeel voor beide gemeenten wordt ingezet voor de inkoop en inzet van trajecten gericht op de bemiddeling naar de reguliere arbeidsmarkt, aanbodversterkende trajecten (waaronder scholing), activering, zorg en participatie.

Omdat het Participatiebudget de afgelopen jaren aanzienlijk is verlaagd, worden re-integratieactiviteiten in grote mate in eigen beheer uitgevoerd d.m.v. 'inbesteden'.

Dit betekent dat consulenten zelf coaching, begeleiding en bemiddeling verzorgen en actief zelf klanten begeleiden naar hulpverlening. In beginsel worden geen trajecten ingezet bij re-integratiebedrijven, met uitzondering van samenwerkingspartners/SW-bedrijven Reestmond en NoordWestGroep. Door de nieuwe werkwijze wordt veel efficiënter gewerkt en wordt mede als gevolg van het afnemende Participatiebudget gewerkt volgens het uitgangspunt 'meer met minder'.

Onderstaand wordt de besteding van het Werkdeel en de Wet Inburgering vermeld en wordt een toelichting op de budgetten gegeven.

Financiën Re-integratie

Verantwoording Participatiebudget/werkdeel:

Gemeente Westerveld	budget	totalen
Werkdeel 2014	320.709	
overschot Werkdeel 2013	23.183	
totaal Werkdeel 2014	343.892	
WI-budget 2014	0	
totaal budget Werkdeel/WI 2014		343.892
besteding Werkdeel 2014	362.381	
besteding WI 2014	13.930	
besteding Participatiebudget		376.311
tekort P-budget 2014 naar 2015		-32.419

Toelichting:

In 2014 bedroegen de uitgaven uit het Participatiebudget voor re-integratie en inburgering € 376.311. Op basis van het beschikbare Participatiebudget ad € 343.892 bedraagt het tekort € 32.419.

Op basis van de 'meeneemregeling' Participatiebudget is het geoorloofd om over 2014 een totaalbedrag van € 90.000 toe te voegen aan het Participatiebudget over 2015. Gezien het feit dat er een tekort over 2014 is zal er geen geld overgeheveld worden naar 2015 maar zal er gestart worden met een tekort. Overigens wordt dit tekort opgevangen door de door extra beschikbaar gestelde middelen in 2013 en 2014.

Gemeente Westerveld	budget
extra middelen inburgering 2013/2014 (o.a. bonus)	70.684
extra (raads)middelen re-integratie	31.250
totaal extra middelen	101.934

Naast het Participatiebudget heeft de gemeente Westerveld in 2013 en 2014 een aanvullend bedrag van € 101.934 aan re-integratiemiddelen en inburgeringelden ter beschikking gesteld.

Deze middelen maken geen onderdeel uit van de verantwoording aan het rijk in het kader van de besteding van het Participatiebudget. Omdat de uitvoering van re-integratie en inburgering in 2014 uiteindelijk vanuit het Participatiebudget bekostigd kon worden zijn deze extra middelen niet besteed in 2014. Vanaf 2014 ontvangen gemeenten geen rijksbijdrage meer voor inburgering.

Daarnaast is de inzet van extra re-integratieconsulenten ook in 2015 weer nodig om de (nog steeds) toenemende klantaantallen te voorzien van een re-integratieaanbod.

Ter identificatie

Voor de gemeente Westerveld heeft de IGSD een uitvoeringsplan Re-integratie geschreven. In dit uitvoeringsplan wordt de gemeente geadviseerd over de besteding van deze extra middelen in het jaar 2015.

Gemeente Steenwijkerland

Verantwoording Participatiebudget/werkdeel:

Gemeente Steenwijkerland	budget	totalen
Werkdeel 2014	1.330.833	
overschot Werkdeel 2013	<u>26.573</u>	
totaal Werkdeel 2014	1.357.406	
WI-budget 2014	0	
overschot WI 2013	<u>74.964</u>	
totaal budget Werkdeel/WI 2014		1.432.370
besteding Werkdeel 2014	1.124.840	
besteding WI 2014	<u>25.801</u>	
besteding Participatiebudget		1.150.641
overschot P-budget 2014 naar 2015		281.729

overschot Werkdeel 2014	232.566
overschot WI 2014	<u>49.163</u>
overschot Participatiebudget	281.729

Toelichting:

Voor de gemeente Steenwijkerland had de IGSD over het jaar 2014 nog een aanvullend bedrag aan re-integratiemiddelen en inburgeringgelden ter beschikking als gevolg van een overschot over het jaar 2013.

Over het jaar 2014 is een overschot gerealiseerd van € 281.729. Het overschot op het Werkdeel bedraagt € 232.566. Deze middelen worden begin 2015 besteed voor doorlopende kosten/trajecten uit het jaar 2014.

Op het inburgeringbudget (WI) werd € 49.163 overgehouden. Dit bedrag wordt in 2015 ingezet voor inburgeringstrajecten. Hierover maakten we bestuurlijke afspraken.

Het inzetten van deze middelen in 2015 is van belang omdat we nog een verplichting hebben om inburgeringstrajecten uit te voeren. Door middel van het Participatiebudget wordt vanaf 2014 echter geen inburgeringbudget meer beschikbaar gesteld door het Rijk. Dit betekent dat we de uitvoering van deze trajecten uit eigen middelen moeten bekostigen.

Ter identificatie

Op basis van de 'meeneemregeling' Participatiebudget is het voor de gemeente Steenwijkerland geoorloofd om over 2014 een totaalbedrag van € 365.000 toe te voegen aan het Participatiebudget over 2015. De IGSD hevelt een bedrag van € 281.729 over naar 2015. Dit is ruim binnen het wettelijke kader van de meeneemregeling ad € 365.000.

In december 2013 ontving de IGSD via de gemeente Steenwijkerland een incidentele bijdrage van het Rijk. Deze bijdrage is toegevoegd aan de middelen voor inburgering en is in 2014 niet besteed en blijft beschikbaar voor 2015. Deze middelen maken geen onderdeel uit van de verantwoording aan het rijk in het kader van het Participatiebudget.

Inburgering

Met ingang van 1 januari 2007 is de Wet inburgering ingevoerd. Vanaf 2009 zijn er diverse wijzigingen geweest in wetgeving. Inmiddels is met ingang van 1 januari 2013 de gewijzigde Wet Inburgering in werking getreden. De inburgeraar moet zelf zijn of haar inburgering regelen en betalen, de termijn waarbinnen moet worden ingeburgerd is nu voor iedere doelgroep drie jaar. Indien de inburgeraar niet over financiën beschikt om het zelf te betalen, dan kan deze een lening aanvragen bij DUO. DUO verstrekt vanaf 1 januari 2013 informatie over de inburgeringsplicht en controleert of de inburgeraar zijn verplichtingen nakomt.

De rol van de IGSD betreft de doorlopende trajecten die voor 1 januari 2013 zijn gestart of de trajecten van mensen die na 1 januari 2013 starten, doordat zij voor 1 januari 2013 al inburgeringsplichtig waren, maar na 1 januari 2013 zijn gehuisvest. De consulent bewaakt ook de trajecten betreffende de nieuwe inburgeraars, aangezien de start van een traject richting werk of participatie afhankelijk is van de vorderingen binnen het inburgeringstraject. Daarnaast is er sprake van het handhaven op inburgeringstrajecten, betreffende inburgeringsplichtigen die hun inburgeringsplicht niet tijdig volbrengen.

Steenwijkerland.

Aantallen

Aanbod

Het aantal inburgeraars onder de oude regeling betreft per 1 januari 2015 22 personen, het aantal inburgeraars onder de nieuwe wetgeving betreft per 1 januari 2015 38. Alle personen die gealfabetiseerd worden, stromen vervolgens door naar een inburgeringstraject, dit betreft nog voor de oude doelgroep nog 7 personen. Wanneer dit moment zal zijn en of dit moment gaat komen (onthefing) kan niet precies worden voorspeld.

Handhaving

Het aantal handhavers betreft in 2014 15 personen, waarvan 2 in 2015 examen moeten doen. Er gaat veel tijd en energie zitten in deze trajecten, aangezien beoordeeld moet worden of mensen voldoende hun best hebben gedaan binnen hun inburgeringstermijn. Er lopen 10 boete onderzoeken betreffende personen die niet tijdig zijn ingeburgerd.

Re-integratie

De consulent inburgering begeleidt vanaf 2012 ook het vervolg traject richting werk of participatie van voormalig inburgeraars of anderszins anderstaligen in zijn caseload. Gezien de toename in caseload is het de vraag of dit met het huidige aantal uren in stand kan worden gehouden.

Duale trajecten

Sinds 2012 zijn er door de consulenten en de jobhunter stages en vrijwilligerswerk ingezet voor de inburgeraars, er zijn werkstages ingezet bij NoordWestGroep.

Taakstelling huisvesting

In 2014 is de taakstelling wederom moeizaam verlopen. Er zijn woningen geweigerd, ontkoppeld en mensen hebben alsnog zelfstandig woonruimte gevonden. Ook de werkwijze van de COA heeft de IGSD wederom veel extra werk opgeleverd. Hier zijn inmiddels de nodige gesprekken over gevoerd. Er zijn echter veel inspanningen verricht om zoveel mogelijk statushouders te plaatsen met een positief resultaat. De taakstelling is vanaf 01-01-2015 echter verdubbeld, er zal dus nog meer tijd moeten worden ingezet om de taakstelling te kunnen behalen. Het restant van 2 zal hierin worden meegenomen.

	Taakstelling tot 01-01-2014 incl. achterstand 2013	Geplaatst 2014	Restant
Regulier	41	39	2

Budget

Het beschikbare WI budget voor 2014 bedroeg € 74.964. In 2014 is een bedrag van de € 25.801 ingezet betreffende trajecten.

Westerveld**Aantallen****Aanbod**

Het aantal inburgeraars onder de oude regeling betreft per 1 januari 2015 3 personen, het aantal inburgeraars onder de nieuwe wetgeving betreft per 1 januari 2015 6.

Handhaving

Het aantal handhavers betreft per 2014 4 personen. Er gaat veel tijd en energie zitten in deze trajecten, aangezien beoordeeld moet worden of mensen voldoende hun best hebben gedaan binnen hun inburgeringstermijn. Er loopt één boete onderzoek betreffende een persoon die niet tijdig is ingeburgerd.

Re-integratie

De consulent inburgering begeleidt vanaf 2012 ook het vervolg traject richting werk of participatie van voormalig inburgeraars of anderszins anderstaligen in zijn caseload. Gezien de toename in caseload is het de vraag of dit met het huidige aantal uren in stand kan worden gehouden.

Duale trajecten

Sinds 2012 zijn er door de consulenten en de jobhunter stages en vrijwilligerswerk ingezet voor de inburgeraars, er zijn werkstages ingezet bij Reestmond en JEF.

Taakstelling huisvesting

In 2014 is de taakstelling voorspoedig verlopen. Het gewenste aantal personen dat moest worden gehuisvest is gerealiseerd. Hierbij zijn de inwoners met een B8 status meegeteld, volgens de laatste informatie zal dit geen problemen opleveren. De taakstelling is vanaf 01-01-2015 verdubbeld.

	Taakstelling tot 01-01-14 incl. overschot 2013	Geplaatst 2014	Restant
Regulier	12	12	0

Budget

Het beschikbare WI budget voor 2014 bedraagt € 70.684 vanuit middelen die Westerveld beschikbaar heeft gesteld. In 2014 is een bedrag van € 13.930 ingezet.

Programma 2: Bedrijfsvoering

Toelichting op het programma bedrijfsvoering (begroting 2014 is na wijziging):

Kostenplaatsen	Realisatie 2014	Raming 2014	Realisatie 2013
Lasten			
Kapitaallasten	108.343	109.699	114.421
Algemene Kosten	86.457	38.000	49.094
Personeelskosten	3.545.474	3.523.940	3.357.800
Huisvestingskosten	650.556,00	560.147	565.420
Facilitaire zaken	186.562,00	185.500	193.041
ICT	402.747,00	384.000	368.040
Totaal	4.980.139,00	4.801.286,00	4.647.816,00
Baten			
Kapitaallasten	110.040	112.199	117.949
Algemene Kosten	262.802	0	16
Personeelskosten	805.208	855.349	701.526
Huisvestingskosten	186.787	203.585	228.680
Facilitaire zaken	0	0	0
ICT	0	0	0
Onttrekking algemene reserve			12.787
Totaal	1.364.837	1.171.133	1.060.958
	3.615.302	3.630.153	3.586.858

Een toelichting op de afwijkingen wordt hierna per kostenplaats gegeven.

Begroting programma bedrijfsvoering: €	3.630.000
Realisatie	<u>€ 3.615.000</u>
Verschil	<u>€ 15.000</u>

De kosten die gemaakt zijn als gevolg van de samenwerking tussen de IGSD en NWG, frictiekosten, worden door de gemeente Steenwijkerland vergoed en hebben daarom ook geen invloed op het exploitatiesaldo. In totaal is in 2014 € 263.000 aan frictiekosten uitgegeven. Deze uitgaven zijn op de diverse kostenplaatsen geboekt en de vordering van het totale bedrag op de gemeente Steenwijkerland is op de kostenplaats Algemene Kosten geboekt. In de bijlage van het jaarverslag zit de specificatie van de frictiekosten opgenomen.

2.3.2 Kostenplaats Kapitaallasten

De kostenplaats vertoont een gering negatief saldo als gevolg van lagere rentebaten op de rekening courant.

2.3.3 Kostenplaats Algemene kosten

Het budget voor medezeggenschap en OR, € 10.000, is niet gebruikt. Opschoning van tussenrekeningen, waaronder BTW, geeft een nadeel van € 10.000. Er is een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd, kosten € 4.400.

Aan frictiekosten is op de kostenplaats € 25.000 verantwoord.

2.3.4 Kostenplaats Personeelskosten

De taakstelling van de IGSD (€ 429.150) is bij de eerste begrotingswijziging afgeraamd tot € 40.000 zijnde het gerealiseerde gedeelte van de taakstelling.

In totaliteit is de kostenplaats binnen de raming gebleven hoewel er zich uiteraard in detail wel verschillen voor doen. De budgetten van vast personeel en tijdelijk personeel, die in samenhang bekeken kunnen worden, zijn samen binnen het budget gebleven. Als gevolg van ziekte en zwangerschap is in totaliteit € 40.000 aan vergoedingen van het UWV ontvangen. Deze bedragen zijn ingezet voor inhuur van personeel.

Aan frictiekosten is op de kostenplaats € 77.000 verantwoord.

2.3.5 Kostenplaats huisvestingskosten

De lagere huuropbrengsten zijn het gevolg van de inhuizing van medewerkers van de NWG op het Werkplein. Deze huurderiving, € 26.000, is aangemerkt als frictiekosten en komt ten laste van de gemeente Steenwijkerland.

Naast de huurderiving is nog een bedrag van € 105.000 aan frictiekosten op de kostenplaats verantwoord.

2.3.6 Kostenplaats facilitaire zaken

Het kleine positieve saldo (€ 2..000) op de kostenplaats wordt veroorzaakt door plussen en minnen op diverse posten. Er zijn geen bijzondere afwijkingen te vermelden.

Aan frictiekosten is op de kostenplaats € 3.000 verantwoord.

2.3.7 Kostenplaats ICT

De kostenplaats ICT is met een kleine € 1.000 overschreden. Er zijn geen bijzondere afwijkingen te vermelden.

Aan frictiekosten is op de kostenplaats € 17.000 verantwoord.

2.3.8 Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op IGSD Steenwijkerland en Westerveld van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2014 voor IGSD Steenwijkerland en Westerveld] is € 230.474. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	H.Nijmeijer	L.Koopal
Functie(s)	Voormalig Directeur	Directeur
Duur dienstverband in 2014	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning	77.298	101.124
Belastbare onkostenvergoedingen	292	0
Beloningen betaalbaar op termijn	3.115	10.257
Totaal bezoldiging	[SOM]	[SOM]
Toepasselijk WNT-maximum	230.474	230.474
Motivering indien overschrijding: zie	1)	2)

Ter identificatie

Het bestuur bestaat uit de volgende personen (bezoldiging € 0).

Algemeen Bestuur	
Naam	Functie
Dhr.K.Smidt	Voorzitter
Dhr. E. van Schelven	Lid
Mevr. D.Frantzen	Lid
Dhr. E.Dahmen	Lid
Dagelijks Bestuur	
Naam	Functie
Dhr. K.Smdt	Voorzitter
Mevr. D.Frantzen	Lid
Dhr. E.Dahmen	Lid

Het normenkader rondom de "Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector (hierna :WNT) is bekrachtigd in het Besluit van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000106049 en de Regeling van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van 26 februari 2014, nr. 2014-0000 104920. De Aanpassingswet WNT is als onderdeel van dit normenkader op 22 december 2014 aangenomen door de Eerste Kamer. Voor het opmaken van de jaarrekening is de Aanpassingswet WNT als onderdeel van het normenkader gehanteerd.

Ten aanzien van interim-functionarissen die geen topfunctie vervullen heeft de IGSD gebruik gemaakt van de mogelijkheid die de kamerbrief d.d. 27 februari 2014 van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties biedt inzake de volledige openbaarmaking van deze functionarissen. Op basis van deze brief kán en hoeft de IGSD niet volledig te voldoen aan de verplichting voor openbaarmaking van deze interim-functionarissen zoals voorgeschreven in artikel 4.2 lid 2c van de Aanpassingswet WNT.

Overige gegevens

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Begin mei 2015 heeft de directeur L. Koopal zijn functie als directeur bij de IGSD neergelegd. Hij is in mei 2015 vervangen door de interim directeur G. van Hofwegen.

Controleverklaring

Bijlage verantwoording informatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking slaa - d.d. 3 januari 2015							
AZV	GZB	Oebundide uitkering op grond van artikel 99 WvW, deel openbaar lichaam 2014 Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (BZA samen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in Jaar T door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel een gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen Aard controle R Indicatornummer G28 / 01	Besteding (jaar T) algemene bijstand Deel openbaar lichaam 1.1 Wet werk en bijstand (WvW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam 1.1 Wet werk en bijstand (WvW)	Besteding (jaar T) KCAW Deel openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening ouders en gedetacheerd arbeidsongeschikte werkloze werknemers (KCAW)	Baten (jaar T) KCAW (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening ouders en gedetacheerd arbeidsongeschikte werkloze werknemers (KCAW)
1	01701 Westerveld		€ 3.710.189	€ 96.185	€ 298.941	€ 0	€ 1.370
2	01708 Steenwijkerland		€ 11.708.850	€ 311.322	€ 497.164	€ 0	€ 1.370
Hieronder verschijnt de gemeente (code) conform de keuze gemaakt bij G28 / 01							
In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen							
Aard controle n.v.t.	Indicatornummer G28 / 08	Besteding (jaar T) KCAZ	Baten (jaar T) KCAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Btz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Btz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Besteding (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)
Aard controle n.v.t.	Indicatornummer G28 / 08	Deel openbaar lichaam 3.1 Wet inkomensvoorziening ouders en gedetacheerd arbeidsongeschikte geweten zelfstandigen (KCAZ)	Deel openbaar lichaam 3.1 Wet inkomensvoorziening ouders en gedetacheerd arbeidsongeschikte geweten zelfstandigen (KCAZ)	Deel openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Btz 2004)	Deel openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Btz 2004)	1.8 Wet werk en inkomensvoorziening kunstenaars (WvW)	1.8 Wet werk en inkomensvoorziening kunstenaars (WvW)
1	01701 Westerveld		€ 49.852	€ 0	€ 18.462	€ 9.842	€ 0
2	01708 Steenwijkerland		€ 63.223	€ 0	€ 81.231	€ 22.238	€ 0
Hieronder verschijnt de gemeente (code) conform de keuze gemaakt bij G28 / 01							
In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen							
Aard controle n.v.t.	Indicatornummer G28 / 01	Besteding (jaar T) KAZ	Baten (jaar T) KAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Btz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Btz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Besteding (jaar T) WvW (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WvW (exclusief Rijk)
1	01701 Westerveld		€ 93.079	€ 0	€ 22.818	€ 37.450	€ 19.774
2	01708 Steenwijkerland		€ 101.303	€ 6.300	€ 39.512	€ 69.114	€ 18.467
Hieronder verschijnt de gemeente (code) conform de keuze gemaakt bij G33 / 01							
In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen							
Aard controle n.v.t.	Indicatornummer G33 / 07	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 58 Bbz 2004	Baten (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 58 Bbz 2004	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 58 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Baten (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 58 Bbz 2004 (exclusief Bob)
1	01701 Westerveld		€ 0	€ 0	€ 0		
2	01708 Steenwijkerland		€ 0	€ 0	€ 0		
Hieronder verschijnt de gemeente (code) conform de keuze gemaakt bij G33 / 01							
In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor de gemeente invullen							
Aard controle n.v.t.	Indicatornummer G33 / 02	Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) van onderzoek als bedoeld in artikel 58 Bbz 2004	Baten (jaar T) van onderzoek als bedoeld in artikel 58 Bbz 2004
1	01701 Westerveld		€ 400.501	€ 38.120	€ 0	€ 0	€ 0
2	01708 Steenwijkerland		€ 1.250.564	€ 134.724	€ 0	€ 0	€ 0

Ter identificatie

FRICTIEKOSTEN IGSD - NWG 2014

Grootboeknummer : 52001000 Algemene Kosten

Budgethouder:
(Deel) budgethouder: L/Koopaf

Accountnummer	Periode	D/Cnr	Naam Debiteur / Crediteur / Depono	Debitair / Creditair	Task / T/U	Tagboeknummer	Omschrijving boeking	Debit	Credit
940664	28-08-2014								
940667	28-08-2014	900297	NoordWestGroup	2014-07	U	60	doordiening nota's	2,78	
940779	31-09-2014	900445	NoordWestGroup	2014-08	U	60	doordiening facturen	2,79	
940844	24-09-2014	900445	Kooyonga Adviesing BV	2014-08	U	60	Jul 14 Sluiter adviseur	1.270,24	
940939	28-10-2014	900445	Kooyonga Adviesing BV	2014-09	U	60	aug. '14 Sluiter	665,24	
941060	25-11-2014	900445	EFX Beestingskosten	2014-10	U	60	sept. '14 Invt v.d. Kamp	1.002,80	
941182	23-12-2014	900445	Kooyonga Adviesing BV	2014-11	U	60	okt. '14 Sluiter	5.692,50	
940939	21-01-2015	900445	EFX Beestingskosten	2014-12	U	60	nov. '14 Sluiter	10.623,75	
941048	21-01-2015	900445	EFX Beestingskosten	2014-10	U	60	nov naar 24397	-1.007,80	
				2014-11	U	60	okt naar 24397	2.227,40	
					U	60	OKT. '14 naar veld van Kamp	24.000,00	

Montaan 34325 - Totaal
Grootboeknummer 52001000 - Algemene Kosten - Totaal

Grootboeknummer : 52002000 Personeelskosten

Budgethouder:
(Deel) budgethouder: L/Koopaf

Accountnummer	Periode	D/Cnr	Naam Debiteur / Crediteur / Depono	Debitair / Creditair	Task / T/U	Tagboeknummer	Omschrijving boeking	Debit	Credit
940667	28-08-2014	900297	NoordWestGroup	2014-08	U	60	doordiening facturen	1.469,00	
941079	01-12-2014	900297	NoordWestGroup	2014-11	U	60	3e kw. '14 Inhuurkosten	36.328,61	
941129	09-12-2014	900297	NoordWestGroup	2014-12	U	60	Jan t/m aug. '14 kosten adviseur	10.000,00	
941132	09-12-2014	900297	NoordWestGroup	2014-12	U	60	Inhuurkosten maanuren leverbaar	16.527,14	
941229	15-01-2015	900477	Grand Software Nederland B.V.	2014-12	U	60	doordien. resistentie leverbaar	1.782,56	
memo 2	27-01-2015	900445	Kooyonga Adviesing BV	2014-12	U	60	bevestiging Exact Members	395,00	
					U	60	dec. 2014 Sluiter	9.691,80	
								24.000,00	

Montaan 34325 - Totaal
Grootboeknummer 52002000 - Personeelskosten - Totaal

Grootboeknummer : 52003000 Investeringskosten

Budgethouder:
(Deel) budgethouder: L/Koopaf

Accountnummer	Periode	D/Cnr	Naam Debiteur / Crediteur / Depono	Debitair / Creditair	Task / T/U	Tagboeknummer	Omschrijving boeking	Debit	Credit
940316	30-06-2014	901386	IPPH	2014-04	U	60	werk herfinanciering IGSD en MWG	2.340,00	
940461	12-06-2014	901386	IPPH	2014-06	U	60	ref 14 nota	6.300,00	
940460	24-06-2014	901386	IPPH	2014-06	U	61	werk herfinanciering IGSD en MWG	1.470,00	
940555	22-07-2014	901049	Bankgroep Herberg B.V.	2014-07	U	60	aanpakking lastcompand	9.774,00	
940570	22-07-2014	901386	IPPH	2014-07	U	60	Jun 14's weert. herfinanciering	3.340,00	
940571	22-07-2014	9001624	Zwee BV	2014-07	U	60	Jun 14's weert. Inventaris	2.681,00	
940598	24-07-2014	901049	Bankgroep Herberg B.V.	2014-07	U	60	aanpakking gebouwe	8.340,00	
940609	24-07-2014	901386	Capex International BV	2014-07	U	60	huur meubels	2.838,12	
940633	24-07-2014	901386	Capex International BV	2014-07	U	60	opzetten onderhandenrol MWG pand	2.800,00	
940633	28-08-2014	900297	NoordWestGroup	2014-07	U	60	doorboeking nota's	11.892,66	
940803	18-09-2014	9034791	Capex International BV	2014-09	U	60	hrv meubels	32.950,50	
940804	18-09-2014	901386	IPPH	2014-09	U	60	Jul-aug. '14 weert.	1.880,00	
940805	18-09-2014	901386	IPPH	2014-09	U	60	opzetten onderhandenrol MWG pand	50,00	
					U	60		1.200,00	

BIJLAGE 2 BIJ JAARSTUKKEN 2014

940642	24-09-2014	9010499	Standaardy Hering B.V.	2014-09	U	60	Aanpakking Suijgebouw	2.166,00
940604	26-10-2014	9013865	1891	2014-10	U	60	sept. 14 wvz. herhuurverplichting	990,00
940642	28-10-2014	9010499	Standaardy Hering B.V. <td>2014-10</td> <td>U</td> <td>60</td> <td>wvz. wvz. wvz.</td> <td>480,25</td>	2014-10	U	60	wvz. wvz. wvz.	480,25
940659	04-11-2014	9034793	Capex International BV <td>2014-11</td> <td>U</td> <td>60</td> <td>huur meubels</td> <td>3.584,48</td>	2014-11	U	60	huur meubels	3.584,48
941027	18-11-2014	9034793	Capex International BV <td>2014-11</td> <td>U</td> <td>60</td> <td>huur meubels</td> <td>701,20</td>	2014-11	U	60	huur meubels	701,20
941034	18-11-2014	9034793	Capex International BV <td>2014-11</td> <td>U</td> <td>60</td> <td>huur meubels</td> <td>2.875,50</td>	2014-11	U	60	huur meubels	2.875,50
941071	01-12-2014	9034793	Capex International BV <td>2014-11</td> <td>U</td> <td>60</td> <td>meubels</td> <td>3.372,34</td>	2014-11	U	60	meubels	3.372,34
941134	09-12-2014	9002897	NonWestGroup <td>2014-12</td> <td>U</td> <td>60</td> <td>doorn. incl. inclusie huurverplichting</td> <td>1.401,36</td>	2014-12	U	60	doorn. incl. inclusie huurverplichting	1.401,36
941218	09-01-2015	9034793	Capex International BV <td>2014-12</td> <td>U</td> <td>60</td> <td>huur meubels</td> <td>545,55</td>	2014-12	U	60	huur meubels	545,55
Subtotaal 24328 - Totaal								185.834,88
Grootboeknummer 52004000 - Huurverplichtingen - Totaal								

Grootboeknummer : 52004000 Facilitaire zaken

Budgethouder : L/Koopje

Kostensoort: 34325 - Facilitaire zaken NMG/IGSD	D/C nr	Naam Debitair / Crediteur / Debitus	Debitair / Credit	Totaal	Debitair / Credit	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus
940650	14-07-2014	9002297	NonWestGroup	2014-07	U	60	doornemering interest	2.776,00		
940660	24-08-2014	9002297	NonWestGroup	2014-07	U	60	doornemering meub.	123,94		
940667	28-08-2014	9002297	NonWestGroup	2014-08	U	60	doornemering fractiebaten	45,08		
Kostensoort 34325 - Totaal								2.895,59		

Kostensoort 34325 - Totaal

Grootboeknummer : 52005000 ICT

Budgethouder : L/Koopje

Kostensoort: 34325 - Facilitaire zaken NMG/IGSD	D/C nr	Naam Debitair / Crediteur / Debitus	Debitair / Credit	Totaal	Debitair / Credit	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus	Debitus / Creditus
940672	22-07-2014	9041358	R. Im. Donatour B.o.d. Telecom Vte	2014-07	U	60	aan. bij afbreiding telefoonaanbieding	2.000,00		
940667	28-08-2014	9002297	NonWestGroup	2014-08	U	60	doornemering fractiebaten	4.346,08		
941107	09-12-2014	9041772	Arns Automaten B.V.	2014-12	U	60	huur user / licent for finance	4.150,00		
941115	09-12-2014	9041772	Arns Automaten B.V.	2014-12	U	60	huur user	4.300,00		
941118	09-12-2014	9002297	Exact Software Nederland B.V.	2014-12	U	60	1.127441-1715 orderboek	830,00		
941135	09-12-2014	9002297	NonWestGroup	2014-12	U	60	doorn. inclusie automaten	476,26		
941160	18-12-2014	9041772	Arns Automaten B.V.	2014-12	U	60	27-11 consultancy	970,00		
Subtotaal 24328 - Totaal								19.412,34		
Grootboeknummer 52005000 - ICT - Totaal								226.802,53		

Kostensoort 34328 - Totaal

sub-totaal FRICTIEKOSTEN 226.802,53

Aanvullend:	april tot en met augustus	15.000,00
kosten administratief medewerker	april tot en met oktober	21.000,00
kosten informaticamanager	april tot en met oktober	36.000,00

TOTAAL FRICTIEKOSTEN 2014 262.802,53

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2014 van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur

Het Dagelijks Bestuur van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving.

Het Dagelijks Bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol 2014 zoals vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het Dagelijks Bestuur van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1 % en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van Artikel 2 lid 7 BADO is deze goedkeuringstolerantie door het Algemeen Bestuur van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld vastgesteld.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de IGSD Steenwijkerland en Westerveld een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Zwolle, 15 juli 2015

Ernst & Young Accountants LLP

drs. Jenneke Schuurkamp-Spijkerboer RA

Building a better
working world

Openbaarmaking van controleverklaringen

1 Condities

De machtiging om de controleverklaring openbaar te maken wordt gegeven onder de volgende condities.

- Indien na het verlenen van deze machtiging feiten en omstandigheden bekend worden die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.
- De machtiging heeft betrekking op het opnemen van de controleverklaring in de aan het College van Gedeputeerde Staten te brengen verslag, waarin ook de opgemaakte jaarrekening wordt opgenomen.
- De machtiging heeft ook betrekking op het opnemen van de controleverklaring in de aan het College van Gedeputeerde Staten te zenden jaarrekening, mits de behandeling van de jaarrekening in de raadsvergadering niet tot aanpassing leidt.
- De controleverklaring kan ook worden toegevoegd indien de jaarrekening op elektronische wijze, bijvoorbeeld op Internet, wordt openbaar gemaakt. Deze jaarrekening dient de volledige jaarrekening te zijn en deze dient goed te zijn afgescheiden van andere gelijktijdig elektronisch openbaar gemaakte informatie.
- Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is voor het opnemen van de controleverklaring daarbij opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2 Toelichting op de condities

2.1 Gemeenteraad en College van Burgemeester en Wethouders

De accountant zendt ingevolge artikel 213, vijfde lid van de Gemeentewet zijn controleverklaring aan de Gemeenteraad en een afschrift daarvan aan het College van Burgemeester en Wethouders. Dit als gevolg van het gestelde in art. 213, tweede lid, van de Gemeentewet dat onder meer zegt: 'de aanwijzing van een of meer accountants als bedoeld in artikel 393, eerste lid, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, belast met de controle van de in artikel 197 bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen'.

2.2 Raadsvergadering

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan na uitdrukkelijke toestemming van de accountant. In dit kader wordt onder openbaarmaking verstaan het beschikbaar stellen voor het publiek, dan wel aan een zodanige kring van personen dat deze met het publiek gelijk is te stellen. Verspreiding onder gemeenteraadsleden valt ook onder dit begrip openbaar maken, zodat voor het opnemen van de controleverklaring in de jaarstukken die aan de Gemeenteraad worden uitgebracht machtiging van de accountant nodig is.

2.3 Controleverklaring plus verantwoording

De machtiging heeft betrekking op publicatie in de jaarstukken waarin tevens is opgenomen de jaarrekening waarop de controleverklaring betrekking heeft. Deze conditie stoelt op de beroepsregels die zeggen dat het de accountant verboden is toestemming te geven tot openbaarmaking van zijn verklaring anders dan tezamen met de verantwoording waarop die verklaring betrekking heeft.

De accountant zal ook altijd de overige inhoud van de jaarstukken willen zien, omdat het hem niet toegestaan is toestemming tot openbaarmaking van zijn verklaring te verlenen indien door de inhoud van de gezamenlijk openbaar gemaakte stukken een onjuiste indruk omtrent de betekenis van de jaarrekening wordt gewekt.

2.4 Gebeurtenissen tussen datum controleverklaring en raadsvergadering

Aandacht dient geschonken te worden aan het feit dat zich tussen de datum van de controleverklaring en de datum van de raadsvergadering waarin omtrent de vaststelling van de jaarrekening wordt beslist, feiten of omstandigheden kunnen voordoen die van essentiële betekenis zijn voor het beeld dat de jaarrekening oproept. De accountant dient namelijk op grond van COS 560 controlewerkzaamheden te verrichten die er op gericht zijn toereikende controle-informatie te verkrijgen dat alle gebeurtenissen voor de datum van de controleverklaring die aanpassing van of vermelding in de jaarrekening vereisen, zijn gesignaleerd.

Indien de accountant gebeurtenissen ter kennis komen, die van materiële betekenis kunnen zijn voor de jaarrekening, dient de accountant te overwegen of die gebeurtenissen juist zijn verwerkt en toereikend zijn vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Als de accountant tussen de datum van de controleverklaring en de datum dat de jaarrekening openbaar wordt gemaakt, kennis neemt van een feit dat de jaarrekening materieel zou kunnen beïnvloeden, dient de accountant te beoordelen of de jaarrekening moet worden gewijzigd, de kwestie te bespreken met het college en te handelen zoals op grond van de omstandigheden noodzakelijk is.

2.5 Openbaarmaking

De jaarrekening wordt samen met het jaarverslag en de overige gegevens overlegd aan de Gemeenteraad. De Gemeenteraad legt de jaarrekening en het jaarverslag, wanneer de bespreking daarvan geagendeerd is op de in artikel 19, tweede lid, Gemeentewet, bedoelde wijze, voor een ieder ter inzage en stelt ze algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaarstelling wordt openbaar kennis gegeven. Deze jaarrekening zal in de regel in ongewijzigde vorm worden vastgesteld. De Gemeenteraad beslist over de vaststelling van de jaarrekening. Aan de vastgestelde jaarrekening moet als onderdeel van de overige gegevens de controleverklaring worden toegevoegd. De tekst hiervan is normaal gesproken identiek aan de eerder afgelegde controleverklaring. Het is de vastgestelde jaarrekening die samen met het jaarverslag en de overige gegevens aan het College van Gedeputeerde Staten wordt toegezonden. Onder de overige gegevens behoort dan te zijn opgenomen de controleverklaring die behoort bij de volledige jaarrekening. Indien de behandeling van de jaarrekening in de raadsvergadering niet tot aanpassing leidt, kan de controleverklaring worden toegevoegd aan de door de Gemeenteraad vastgestelde jaarrekening en bij toezending aan het College van Gedeputeerde Staten van de jaarrekening als onderdeel hiervan worden openbaar gemaakt.

De jaarrekening kan ook worden openbaar gemaakt op andere wijze dan hiervoor beschreven. De controleverklaring kan ook dan worden toegevoegd, mits het gaat om openbaarmaking van de volledige jaarrekening. Indien een deel van een jaarrekening dan wel een verkorte jaarrekening openbaar wordt gemaakt, is het niet toegestaan dat daarbij enigerlei door de accountant gegeven mededeling wordt openbaar gemaakt, tenzij:

- a hij tot het oordeel is gekomen dat in de gegeven omstandigheden het desbetreffende stuk toereikend is, of
- b op grond van wettelijke voorschriften met openbaarmaking van het desbetreffende stuk kan worden volstaan.

Indien niet de volledige jaarrekening wordt openbaar gemaakt, is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Bij het opnemen van de jaarrekening en de controleverklaring op Internet dient gewaarborgd te worden dat de jaarrekening goed is afgescheiden van andere informatie op de Internetsite. De scheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarrekening in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarrekening verlaat.

2.6 Opnemen in een ander stuk

Indien de reeds openbaar gemaakte jaarrekening wordt opgenomen in een ander stuk dat zal worden openbaar gemaakt, is sprake van een nieuwe openbaarmaking en is opnieuw toestemming van de accountant nodig. Een voorbeeld van deze situatie is de publicatie van een emissieprospectus met daarin opgenomen de jaarrekening, nadat dezelfde jaarrekening tezamen met de andere jaarstukken is gedeponeerd bij het handelsregister. Voor elke nieuwe openbaarmaking is dus opnieuw toestemming van de accountant nodig.

2.7 Gebeurtenissen na de raadsvergadering

Indien na de vaststelling van de jaarrekening feiten en omstandigheden bekend zijn geworden waardoor de jaarrekening niet langer het wettelijk vereiste inzicht geeft, moet niettemin de bij de vastgestelde jaarrekening afgegeven controleverklaring worden gehandhaafd, evenals de aan het college van gedeputeerde staten toegezonden controleverklaring. In deze situatie is nader overleg met de accountant noodzakelijk.

Terug naar het agendapunt

9.4.1. Begrotingswijziging 2016 IGSD Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage verslag accountant (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

IGSD Steenwijkenland en Westerveld Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Rapportage aan het algemeen bestuur

**Building a better
working world**

Building a better
working world

Ernst & Young Accountants LLP
Meander 661
6825 LH Arnhem, Netherlands
Postbus 10116
5803 4C Arnhem, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 60 05
ey.com

Het algemeen bestuur van de
Intergemeentelijke Sociale Dienst Steenwijkerland en Westerveld
T.a.v. de heer G. van Hofwegen
Postbus 300
8330 AH STEENWIJK
Arnhem, 15 juli 2015

CWOF-9YE9NP/JSS/TS/jb

Uitkomsten controle en overige informatie 2014

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Het doet ons genoegen u verslag uit te brengen omtrent de uitkomsten van onze accountantscontrole van de jaarrekening van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Steenwijkerland en Westerveld (hierna: "IGSD"). Wij willen u over de volgende onderwerpen informeren:

- ▶ Kernpunten.
- ▶ Uitkomsten jaarrekeningcontrole.
- ▶ Kwaliteit beheersorganisatie.
- ▶ Wensen en aandachtspunten.
- ▶ Onafhankelijkheid en controleproces.
- ▶ Belangrijke overige observaties.

Wij hebben de kernpunten van ons verslag opgenomen in het hoofdstuk **Kernpunten**.

Onze controle is gericht op het vormen van een oordeel omtrent de jaarrekening over 2014. Bij de uitvoering van onze controle ondervinden wij de volledige medewerking en ondersteuning van de medewerkers van de IGSD.

De mogelijkheid om een open en eerlijke dialoog met u als lid van het algemeen bestuur te voeren, vormt een essentieel onderdeel van het controleproces, evenals van de algehele corporate governance. Wij waarderen deze mogelijkheid om de inzichten die uit onze controle voortkomen met u te kunnen delen.

Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het dagelijks bestuur van de IGSD.

Wij stellen het op prijs een en ander persoonlijk toe te lichten of eventuele vragen omtrent deze of andere met de controle verband houdende zaken te beantwoorden.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. J. Schuurkamp-Spijkerboer RA

Ernst & Young Accountants LLP is een limited liability partnership opgericht naar het recht van Engeland en Wales en geregistreerd bij Companies House onder registratienummer OC335594. In relatie tot Ernst & Young Accountants LLP wordt de term partner gebruikt voor een vertegenwoordiger van een vennoot van Ernst & Young Accountants LLP. Ernst & Young Accountants LLP is statutair gevestigd te Lambeth Palace Road 1, London SE1 7EU. Verenigd Koninkrijk, heeft haar hoofdvestiging aan Boompjes 25B, 3011 XZ Rotterdam, Nederland en is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24432944. Op onze werkzaamheden zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen.

Inhoudsopgave

Kernpunten		Onafhankelijkheid en controleproces	
Kernpunten uit onze rapportage	4	Ons controleproces	17
Bestuurlijke aandachtspunten	6	Bijlage	21
Uitkomsten jaarrekeningcontrole		1. Sisa-bijlage	
Conclusie van de controle	10		
Grondslagen van financiële verslaggeving	11		
Kwaliteit beheersorganisatie			
Interne beheersmaatregelen	13		
Corporate governance	15		

Kernpunten

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunten

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten Jaarrekeningcontrole	Conclusie van onze controle	<p>Er resteren geen ongecorrigeerde controleverschillen met betrekking tot de jaarrekening 2014.</p> <p>Na afronding van de resterende werkzaamheden, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken bij de jaarrekening 2014. Dit betekent dat het jaarverslag en de jaarrekening 2014 zijn ingericht in overeenstemming met het BBV en de in de programmarekening opgenomen balans en toelichting en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave zijn van de financiële positie en baten en lasten van de IGSD.</p> <p>Wij zijn voornemens bij de jaarrekening van de IGSD een goedkeurende verklaring af te geven met betrekking tot de rechtmatigheid. Dit betekent dat de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2014 in overeenstemming zijn met de door het Algemeen Bestuur vastgestelde wet- en regelgeving.</p> <p>De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2014 van uw gemeenschappelijke regeling geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.</p> <p>Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het algemeen bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.</p>
De jaarrekening is rechtmatig		
Jaarverslag niet strijdig met de jaarrekening		
Belangrijke voorwaarde: ongewijzigde vaststelling		

Kernpunten uit onze rapportage

Kernpunten

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Uitkomsten jaarrekeningcontrole van fouten en onzekerheden

In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de belangrijkste bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde controles. Uit onderstaande tabel blijkt dat er geen ongecorrigeerde controleverschillen resteren, welke een significante invloed hadden op het beeld van de jaarrekening. Wel hebben wij een aantal onzekerheden geconstateerd.

Op basis daarvan kunnen wij bij de jaarrekening 2014 zowel betreffende de getrouwheid als de rechtmatigheid een goedkeurende verklaring verstrekken.

Ongecorrigeerde controleverschillen

Ongecorrigeerde controleverschillen					
Post/omschrijving van de toelichting	Fouten	Onzekerheden	Verwijzing	€	€
Getrouwheid					
Rechtmatigheid					
Totaal					
Tolerantie	289.017			867.051	

Toelichting onzekerheden

Wij hebben bij de controle van de jaarrekening over 2014 geen financiële fouten en onzekerheden geconstateerd.

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Bestuurlijke aandachtspunten	Versterking van de beheersingsorganisatie	<p>De Gemeenschappelijke regeling IGSD voert voor de gemeenten Steenwijkerland en Westerveld een gezamenlijk aantal wetten uit: <i>Wet Werk en Bijstand, IOAW/Z, Besluit zelfstandigen, Wet inburgering en het minimabeleid</i>. De verantwoording van de uitvoering richting het rijk gebeurt middels de SiSa-bijlage, deels door de IGSD zelf en deels via de deelnemende gemeenten.</p> <p>De verantwoording van de subsidieregelingen waarop het SiSa-regime van toepassing is, blijft een actueel onderwerp voor medeoverheden en het Rijk. Als uitvoeringsinstantie bent u zelf verantwoordelijk voor het volledig invullen van de SiSa-verantwoording. Een adequate interne controle (gebaseerd op risicoanalyse) en dossiervorming is daarom essentieel, ook omdat het Rijk zich steeds strenger opstelt in situaties waarin de SiSa-verantwoording niet volledig is ingediend. Er is derhalve steeds minder ruimte voor fouten. Het invullen en het controleren van de SiSa-verantwoording blijft dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de jaarrekeningcontrole.</p> <p>Bij onze controleaanpak voor de jaarrekening 2014 maken wij in beginsel gebruik van de beheersingsmaatregelen in het bedrijfsproces. Hierbij is het van belang dat voor de primaire processen (het sociale domein) de interne beheersingsmaatregelen (ook wel genoemd interne controls) effectief zijn. Door middel van diverse checks and balances dient door u als uitvoeringsinstantie geborgd te zijn dat rondom de processen van het sociale domein de naleving van de wet- en regelgeving juist plaatsvindt.</p> <p>De samenwerking met de NoordWestGroep N.V. (NWG) is per 1 januari 2014 in werking getreden. Uitgangspunt bij de samenwerking is integrale samenwerking van alle taken, activiteiten en ondersteuning van beide organisaties in één uitvoeringsorganisatie met één directie. Hierbij worden de primaire processen vervlochten, waarmee voor de cliënt de meest efficiënte dienstverlening wordt geboden.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de IGSD volop bezig is de samenwerking met de NWG nader vorm te geven. Daarbij adviseren wij u de (financiële) effecten van doorgevoerde samenwerkingsmaatregelen te monitoren.</p>
	Samenwerking NoordWestGroep	

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Bestuurlijke aandachtspunten

Decentralisaties en
samenwerking

Per 1 januari 2015 hebben de gemeenten nieuwe taken en verantwoordelijkheden in het kader van de Participatiewet, de nieuwe Wmo en de Jeugdwet. De gemeenteraden hebben besloten om de uitvoering van de Participatiewet op te dragen aan de IGSD.

De IGSD en de NoordWestGroep voeren de wetten uit die met ingang van 1 januari 2015 zijn opgegaan in de Participatiewet en werken nu al volop samen in het sociaal domein. Het samensmelten tot één nieuwe uitvoeringsorganisatie lijkt voor de hand te liggen en wordt ondersteund door de deelnemende gemeenten. Hoe de vormgeving van de nieuwe uitvoeringsorganisatie eruit zal zien, wordt momenteel onderzocht als onderdeel van het bedrijfsplan. Beide directies hebben van hun besturen opdracht gekregen om dit verder uit te werken. Eind 2015 zal duidelijk zijn hoe de IGSD en de NoordWestGroep uiteindelijk in 2016 verder gaan.

Deze nieuwe taken en ontwikkelingen hebben grote gevolgen voor de IGSD als organisatie en voor de medewerkers van de IGSD. De IGSD heeft het afgelopen jaar hard gewerkt aan de voorbereiding. Het primaire werkproces is grondig aangepast en de financieel-administratieve organisatie is aangepast op de nieuwe taken en wetgeving. De medewerkers van de IGSD hebben trainingen gevolgd om in staat te zijn de nieuwe taken uit te voeren. Dit proces zal in 2015 volop voortgang krijgen.

Wij onderstrepen het belang een adequate inrichting van processen aangezien de borging van rechtmatigheid van de bestedingen wordt ondersteund door een heldere procesgang en adequate key controls. Tevens verzoeken wij u binnen uw interne controleplan rekening te houden met de nieuwe processen en de daarbij uit te voeren verbijzonderde interne controles.

De kernpunten uit onze rapportage kunnen als volgt worden samengevat

Bestuurlijke aandachtspunten

IT-Omgeving

Binnen de overheid is de noodzaak om informatiebeveiliging op orde te brengen in de afgelopen jaren scherp verhoogd door belangrijke ontwikkelingen als decentralisaties, zaakgericht werken, ketensamenwerking en wijzigingen in privacy- en regelgeving. De decentralisaties gaan gepaard met een majeure operatie ten aanzien van informatiesystemen, maar zeker ook informatiebeveiliging en privacy. Een groot afbreukrisico is dat informatie van cliënten door meer personen kan worden geraadpleegd of gemuteerd, dan de personen die daar vanuit hun functie toe geautoriseerd zijn. In het bijzonder vragen wij uw aandacht voor de geautomatiseerde gegevensuitwisseling met ketenpartners.

Ook is de bewustwording van burgers over informatieveiligheid verhoogd, mede veroorzaakt door beveiligingsincidenten als Diginotar, Lektobler en Dorifel. De noodzaak van informatiebeveiliging positioneert zich hierdoor als een belangrijk bedrijfsrisico in de informatiehuishouding van gemeenten. Het is daarbij van belang dat binnen de IGSD dagelijkse aandacht wordt besteed aan informatieveiligheid en privacy van de processen waarin (burger)gegevens worden geregistreerd en uitgewisseld. We hebben vernomen dat u momenteel nog geen informatiebeveiligingsplan heeft.

Wij adviseren u om ten aanzien van informatiebeveiliging een informatiebeveiligingsplan op te stellen, waarin minimaal de volgende aandachtspunten mee worden genomen:

- Heeft u inzichtelijk wat de impact is op uw organisatie, maar ook op de publieke sector binnen Nederland, indien zich een beveiligingsinbraak voordoet bij uw organisatie?
- Heeft u zowel de interne als externe bedreigingen overwogen bij de aansluiting tussen uw beveiligingsstrategie en de inspanning die uw organisatie levert aan het beheersen van beveiligingsrisico's?
- In hoeverre zijn uw uitgaven in verhouding tot het beheersen van de belangrijkste beveiligingsrisico's?
- Heeft u voldoende inzicht in uw risicobereidheid om op gecontroleerde wijze risico's te durven nemen?
- In hoeverre sluit uw risicobeheersingsstrategie aan op uw bedrijfsstrategie?

**Uitkomsten
jaarrekeningcontrole**

Conclusie van de controle

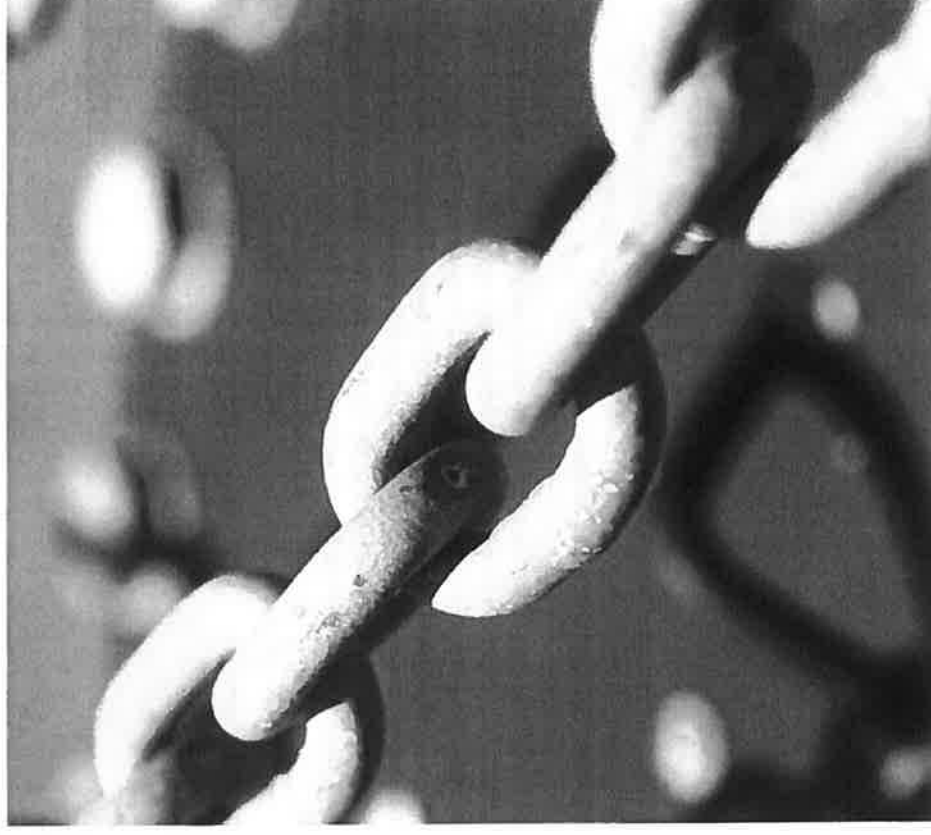
Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Controleverklaring

Wij zijn voornemens om na afronding van onze laatste werkzaamheden een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening van de IGSD over het boekjaar geëindigd op 31 december 2014 te verstrekken.

De jaarrekening en het jaarverslag dienen te worden opgemaakt in overeenstemming met het BBV. Wij hebben vastgesteld dat de jaarrekening 2014 van uw gemeenschappelijke regeling geen materiële afwijkingen vertoont ten opzichte van de voorschriften van het BBV. Daarnaast is door ons nagegaan of het jaarverslag de minimale wettelijk voorgeschreven informatie bevat en of de inhoud van dit verslag geen tegenstrijdigheden bevat met de door ons gecontroleerde jaarrekening. Wij hebben vastgesteld dat de inhoud van het jaarverslag niet strijdig is met de jaarrekening.

Wij zijn er bij ons oordeel van uitgegaan dat het algemeen bestuur de nu overlegde jaarrekening ongewijzigd vaststelt. Indien er nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve vorm van de jaarrekening dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

Grondslagen van financiële verslaggeving

Uitkomsten jaarrekeningcontrole

Aanvaardbaarheid van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Naar onze mening zijn de door het dagelijks bestuur gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. Dit geldt tevens voor het tijdstip waarop die transacties hebben plaatsgevonden, de periode waarin zij zijn verantwoord en de desbetreffende toelichtingen in de jaarrekening.

WNT

Met ingang van 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) van toepassing. Dit houdt onder andere in dat naast het feit dat er normen zijn gesteld aan de hoogte van de bezoldiging, er inzake de topfunctionarissen zoals werkzaam binnen uw organisatie verantwoording over de bezoldiging dient te worden afgelegd in de jaarrekening.

- *Wij hebben vastgesteld dat er geen functionarissen zijn die meer verdienen dan de norm en dat de in de wet vereiste toelichtingen op juiste wijze zijn verantwoord in de jaarrekening.*

SiSa

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de *Nota verwachtingen accountantscontrole 2014*. De hierbij geconstateerde fouten en onzekerheden dienen op grond van het Bado in het verslag van bevindingen te worden opgenomen indien de navolgende rapporteringstolerantie per specifieke uitkering wordt overschreden:

- € 12.500 indien de omvangbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is;
- 10% indien de omvangbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is;
- € 125.000 indien de omvangbasis groter dan € 1.000.000 is.

Op grond van ons onderzoek hebben wij bij de specifieke uitkeringen geen fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden.

De SiSa-bijlage dient door uw organisatie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd. Door middel van een voorgeschreven tabel dienen wij te rapporteren over onze bevindingen ten aanzien van de in de jaarrekening opgenomen SiSa-bijlage. In de bijlage bij dit rapport zijn deze bevindingen in de voorgeschreven tabel opgenomen. U kunt deze tabel hanteren ten behoeve van verzending naar het CBS.

**Kwaliteit
beheersorganisatie**

Interne beheersmaatregelen

Kwaliteit beheersorganisatie

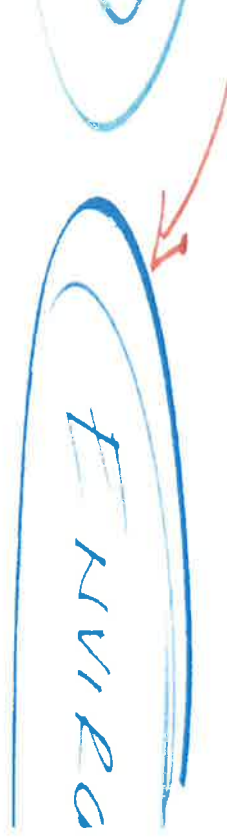
Algemeen

Bij de planning en uitvoering van de controle van de jaarrekening 2014 van de IGSD hebben wij de interne beheersmaatregelen, welke onderdeel uitmaken van de administratieve organisatie van uw gemeenschappelijke regeling, in onze overwegingen betrokken. Wij hebben de opzet, het bestaan en de werking van interne beheersmaatregelen onderzocht voor zover wij dit in het kader van de jaarrekening noodzakelijk achten en niet met het doel om een oordeel over de effectiviteit van de interne beheersing te geven.

Interne beheersing

Belangrijke financiële processen met betrekking tot de jaarrekening zijn de primaire werkprocessen rondom de dienstverlening in het sociale domein alsmede de ondersteunende processen te weten het proces inkopen en het proces personeel.

Wij hebben geen onderzoek naar de effectiviteit van de interne beheersing verricht, anders dan dat relevant is voor onze jaarrekeningcontrole. Daarom kunnen wij u ook geen oordeel over de interne beheersing per proces geven.

Interne beheersmaatregelen

Kwaliteit beheersorganisatie

Automatisering

Onze controle was niet primair gericht op het doen van een uitspraak omtrent de continuïteit en betrouwbaarheid van (delen van) de geautomatiseerde gegevensverwerking en wij hebben daartoe ook geen opdracht van het management ontvangen. De voor de jaarrekening van belang zijnde applicaties zijn belegd bij de gastheer, te weten gemeente Steenwijkerland.

De jaarrekeningcontrole heeft geen tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

Corporate governance

Kwaliteit beheersorganisatie

Onze bevindingen in het kader van rechtmatigheid

In paragraaf *Rechtmatigheid* van hoofdstuk *Ons controleproces* hebben wij de gehanteerde kaders voor onze rechtmatigheidscontrole nader toegelicht. Buiten hetgeen reeds eerder is gemeld, hebben wij geen bijzonderheden geconstateerd in het kader van rechtmatigheid. In het vervolg van deze paragraaf geven wij onze bevindingen bij deze onderwerpen.

Begrotingsoverschrijdingen

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van het algemeen bestuur is gerespecteerd. In hoofdstuk *Ons controleproces* van deze rapportage lichten wij de controleaanpak en de verantwoordelijkheden van het Dagelijks bestuur, Algemeen bestuur en accountant nader toe.

Wij hebben vastgesteld dat er op programmaniveau geen sprake is van overschrijdingen.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

In de externe en interne regelgeving zijn diverse bepalingen opgenomen die er op zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen. Uw gemeenschappelijke regeling heeft de toets op het misbruik en oneigenlijk belegd in de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden op de significante processen. De uitkomst van deze toets heeft niet geleid tot bevindingen die invloed hebben op de rechtmatigheid van baten en lasten en balansmutaties.

Niet-financiële beheershandelingen vallen buiten de scope van rechtmatigheidscontrole

Handelingen en beslissingen van niet-financiële aard vallen buiten de scope van de rechtmatigheidscontrole door de accountant. De accountant toetst deze handelingen en beslissingen niet inhoudelijk door gegevensgericht onderzoek. Volstaan wordt in dit kader met het beoordelen van het interne systeem van risicoafwegingen. Binnen dit systeem moeten voorwaarden zijn geschapen om risico's goed te kunnen beoordelen en in de tijd te kunnen volgen.

Wij hebben ons een beeld gevormd over de wijze van totstandkoming van de inventarisatie van de risico's en de getrouwe weergave van de hieruit mogelijk voortvloeiende financiële gevolgen in de paragraaf *Weerstandsvermogen* (samengevat in de bijlagen).

Daarnaast hebben wij gericht geïnformeerd naar de lopende procedures waarbij de IGSD betrokken is, teneinde indicaties te verkrijgen over de eventuele risico's op dit vlak. Op grond hiervan beschikken wij niet over aanwijzingen die een nader onderzoek naar de (financiële) gevolgen noodzakelijk maakt.

**Onafhankelijkheid en
controleproces**

Ons controleproces

Onafhankelijkheid en controleproces

Wat is de reikwijdte van onze opdracht

Conform de aan ons verleende opdracht hebben wij de jaarrekening 2014 van de IGSD gecontroleerd. Deze jaarrekening is onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur opgesteld. Het is onze verantwoordelijkheid een oordeel te geven over de jaarrekening, als bedoeld in Artikel 213, tweede lid, van de *Gemeentewet*.

Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het *Besluit accountantscontrole decentrale overheden* (Bado) en het door het algemeen bestuur vastgestelde controleprotocol. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Onze controleaanpak in het kort

Onze controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van zowel de baten en lasten als de activa en passiva, alsmede het voor de naleving van de wet- en regelgeving relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoordelijke keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn, maar die niet ten doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de gemeenschappelijke regeling.

In hoofdstuk *Aandachtsgebieden en bevindingen in de controle* hebben wij u inzicht gegeven in de significante risico's, onze controleaanpak en bevindingen ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving, van de redelijkheid van schattingen die het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling IGSD heeft gemaakt en een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

De met u afgesproken goedkeurings- en rapporteringstoleranties

Op grond van het Bado stelt het algemeen bestuur de goedkeuringstolerantie vast die de accountant bij zijn jaarrekeningcontrole dient te hanteren.

Het normenkader en de goedkeuringstolerantie zijn vastgesteld door het dagelijks bestuur en vervolgens ter besluitvorming gebracht van het algemeen bestuur.

Op grond van de jaarrekening 2014 bedraagt de goedkeuringstolerantie voor fouten afgerond € 289.017 (1%) en voor onzekerheden € 867.051 (3%). Als de goedkeuringstolerantie niet wordt overschreden, kan een goedkeurende controleverklaring afgegeven worden.

Ons controleproces

Onafhankelijkheid en controleproces

Deze goedkeuringstolerantie is een kwantitatief criterium. De uiteindelijke oordeelsvorming is echter altijd een combinatie van kwalitatieve en kwantitatieve afwegingen.

De rapporteringstolerantie, de maatstaf die geldt voor het rapporteren van fouten en onzekerheden, is bepaald op € 25.000. Wij hebben in deze rapportage, voor zover van toepassing, alle door ons van belang geachte afwijkingen en bevindingen gemeld.

Goedkeurings-tolerantie	Goed-keurend	Beperking	Oordeel-onthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	< 1%	> 1 < 3%	*	> 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	< 3%	> 3 < 10%	> 10%	*

Belangrijke aandachtsgebieden in de controle

Onze controleaanpak is onder andere gericht op het in kaart brengen van de voor de jaarrekening van belang zijnde risico's. Op basis van onze gesprekken met het dagelijks bestuur over de belangrijke financiële en operationele ontwikkelingen hebben wij een aantal punten met een verhoogd risico voor de jaarrekening 2014 onderkend.

Aan de volgende punten werd extra aandacht besteed bij het nader uitwerken van onze controleaanpak:

- Verantwoordingsproces.
- Eventuele schattingen en toelichtingen in de jaarrekening.
- Rechtmatigheid (met name inzake de Sisa-regelingen).
- WNT.

Begrotingsbeheer

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium toetsen wij of het budgetrecht van algemeen bestuur is gerespecteerd. Voor een juiste oordeelsvorming is het van belang in hoeverre de begrotingsoverschrijding past binnen het door het algemeen bestuur geformuleerde beleid en/of wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten.

Wij beoordelen bij onze controle de overschrijdingen ten opzichte van de begrote lasten per programma. Dit betreft enkel de lasten omdat hierop een beoordeling en rapportering van de accountant wordt gevraagd vanuit de Kadernota Rechtmatigheid.

Het is de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur om begrotingsafwijkingen tijdig te signaleren en te rapporteren aan het algemeen bestuur. Het is de verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur om hier dan tijdig een besluit over te nemen.

Ons controleproces

Onafhankelijkheid en controleproces

Het is de verantwoordelijkheid van de accountant om de begrotingsrechtmatigheid van de lasten en investeringen te toetsen. Dit doen wij onder andere door:

- Vast te stellen of begrotingsafwijkingen tijdig zijn gesignaleerd en zijn omgezet in een begrotingswijziging ter autorisatie aan het algemeen bestuur.
- Vaststellen of kostenoverschrijdingen leiden tot een onrechtmatigheid, welke meegewogen moet worden in het accountantsoordeel of niet.
- Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid hoeven niet te worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Rechtmatigheid

Wij hebben bij de controle over 2014 de rechtmatigheid getoetst conform de bepalingen van het Bado en het controleprotocol 2014 van de IGSD. Bij onze controle hebben wij aandacht gegeven aan de volgende onderwerpen:

- het rechtmatigheidsbeheer;
- de naleving van het voorwaardencriterium;
- de begrotingsrechtmatigheid;
- het misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium;
- de niet-financiële beheershandelingen.

Frauderisico's

Onze controle dient zodanig te worden gepland en uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang als gevolg van fouten of fraude bevat (*Standaard 240 De verantwoordelijkheden van de accountant met betrekking tot fraude in het kader van een controle van financiële overzichten*).

Door de beperkingen die inherent zijn aan een controle, bestaat er een onvermijdbaar risico dat sommige afwijkingen in de financiële overzichten niet zullen worden ontdekt, zelfs wanneer de controle naar behoren is gepland en uitgevoerd overeenkomstig de Standaarden.

Onze controlewerkzaamheden omvatten mede de volgens Standaard 240 vereiste werkzaamheden, zoals brainstorming, het verzamelen van informatie met het oog op het vaststellen van en reageren op het risico van fraude en het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden gericht op het risico van het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het dagelijks bestuur, met inbegrip van inzage in journaalboekingen, beoordeling van schattingen en evaluatie van zakelijke redenen voor significante ongebruikelijke transacties.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust zowel bij het algemeen bestuur als bij het dagelijks bestuur. Het is van belang dat het dagelijks bestuur, onder toezicht van het algemeen bestuur, sterk de nadruk legt op het voorkomen van fraude, waardoor de gelegenheden tot het plegen van fraude kunnen afnemen, alsmede op het ontmoedigen daarvan, waardoor personen ervan kunnen worden weerhouden om fraude te plegen omwille van de waarschijnlijkheid dat die wordt ontdekt en bestraft.

Naleving wet- en regelgeving

Wij hebben geen indicaties van fraude en onderkennen ook geen verhoogd frauderisico.

Bijlage

SiSa-bijlage

Bijlage 1

Het is volgens de nota verwachtingen accountantscontrole voorgeschreven dat wij de geconstateerde fouten en onzekerheden per regeling rapporteren door middel van onderstaande verplichte tabel. Deze tabel dient door uw organisatie samen met een aantal andere verplicht voorgeschreven verantwoordingsstukken voor 15 juli aanstaande elektronisch bij het CBS te worden aangeleverd.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2014	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
G2B	Gebundelde uitkering op grond van Artikel 69 WWB_deel openbaar lichaam 2014	Geen	N.v.t.	N.v.t.
G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel	Geen	N.v.t.	N.v.t.
G5B	Wet participatiebudget (WPB)	Geen	N.v.t.	N.v.t.

[Terug naar het agendapunt](#)

9.5. Begrotingswijziging IGSD 2016 Jaarrekening en Marap IGSD - bijlage Marap IGSD 3e kwartaal 2015 (terug naar agendapunt)

De inhoud van deze bijlage is te vinden vanaf de hierna volgende pagina's.

INTERGEMEENTELIJKE SOCIALE DIENST

Managementrapportage

Gemeente Steenwijkerland

t/m september 2015

Programmakosten

Wet Werk en bijstand (inkomensdeel), Ioaw/z en Bbz 2004

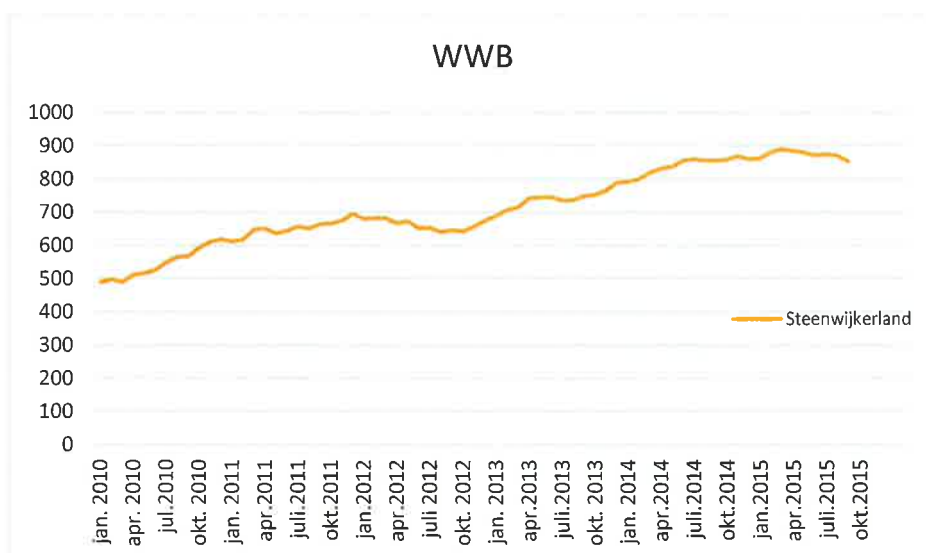
Klantenaantallen per 30-09-2015

Regeling	Steenwijkerland
WWB	853
Ioaw/z	51
Totaal	904

Dit betreffen real-time cijfers. Dat wil zeggen dat het gaat om het aantal klanten op dat moment. In verband met de doorlooptijd van zowel af te handelen aanvragen als te behandelen beëindigingen, kan het zijn dat het aantal klanten later in het jaar op dezelfde datum afwijkt.

WWB

Ontwikkeling klantenaantallen WWB vanaf 2010

Instroom/uitstroom klanten WWB t/m september 2015 (op basis start- en einddatum uitkering)

Stand per 1-1-2015		861
Saldo in- en uitstroom over 2014 verwerkt in 2015		<u>-5</u>
		856
Instroom	201	
Uitstroom	<u>204</u>	<u>-3</u>
Stand per 30-09-2015		853
		==
Stand per 31-3-2015	890	
Stand per 30-6-2015	880	

Preventiequote

Op 1 september 2014 is de IGSD gestart met de herinrichting poort. Deze is gericht op aanvragen levensonderhoud van personen van 27 jaar of ouder. Wanneer personen van 27 jaar of ouder zich melden voor een dergelijke aanvraag, krijgen zij meteen een aantal concrete verplichtingen in het kader van de plicht tot arbeidsinschakeling opgelegd. Bij de intake beoordelen medewerkers of de aanvrager deze verplichtingen voldoende is nagekomen. Ook wordt voorafgaand aan de intake al gevraagd om bewijsstukken inzake de rechtmatigheid.

De herinrichting van de Poort heeft er toe geleid dat de preventiequote (*het percentage aanvragen dat niet leidt tot uitkering*) toeneemt. Verder valt op dat de preventiequote in het 3^e kwartaal 2015, na de komst van de 2^e handhaver, nog verder is toegenomen. Er is meer ruimte om bijvoorbeeld op huisbezoek te gaan of om uitgebreid onderzoek te doen naar de rechtmatigheid.

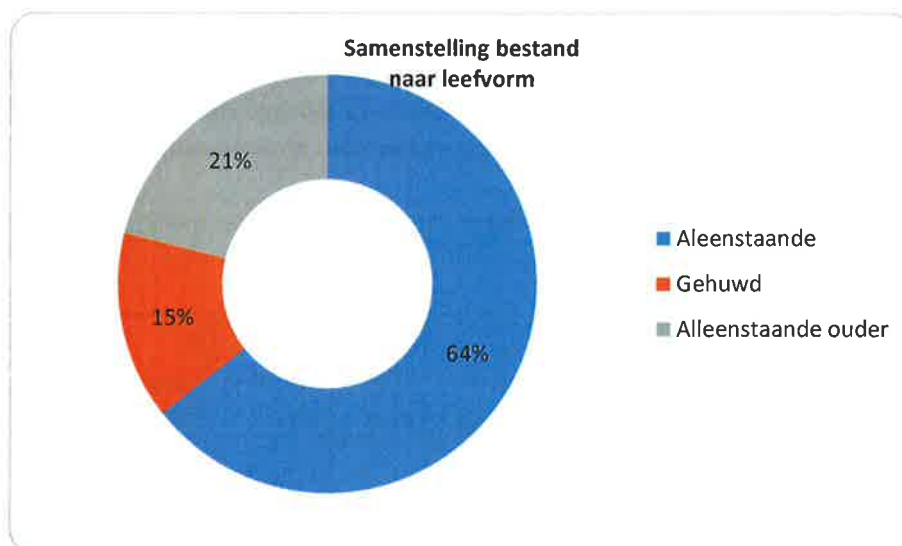
Gelet op het succes van de pilot herinrichting poort is deze werkwijze medio september 2015 uitgebreid naar de aanvragen van jongeren (<27).

Jaar:	2012	2013	tot 01-09-2014	vanaf 01-09-2014	1e kwartaal 2015	2e kwartaal 2015	3e kwartaal 2015
Preventiequote Participatiewet en IOAW*:	26%	27%	25%	29%	30%	30%	35%

* Omdat het gaat om één uniform aanvraagproces voor beide gemeenten is de preventiequote verder niet uitgesplitst per gemeente.

Samenstelling bestand WWB naar leefvorm

Alleenstaande	549
Gehuwd	124
Alleenstaande ouder	<u>180</u>
Totaal	853
	===

Kosten- en baten Begroting (t/m 1e wijziging 2015)

2015	Raming 2015	Uitgaven/inkomsten t/m september 2015
Kosten WWB	11.385.000	8.823.999
Kosten IOAW/Z	724.350	539.750
Kosten Bijzondere bijstand en overig minimabeleid	920.000	785.312
Ontvangsten Terugvordering en verhaal	200.000	189.755
Ontvangsten IOAW/Z	0	3.080
Ontvangsten Terugvordering bijzondere bijstand	45.000	31.209

WWB

Bij de samenstelling van de begroting over 2015 is uitgegaan van een gemiddeld aantal WWB uitkeringsgerechtigden van 825. T/m de 1^e begrotingswijziging 2015 is uitgegaan van € 13.800 als kosten per gemiddelde uitkering. Bij de marap over het tweede kwartaal, is gezien de toenmalige aantallen ingeschat dat het gemiddeld aantal klanten over 2015 op 875 uitkomt. Dit aantal is ook verwerkt in de najaarsnota van de gemeente. Er is nu echter een daling van het aantal klanten zichtbaar. De instroom bedraagt tot op heden 201 klanten tegenover 257 klanten over dezelfde

periode in 2014. De uitstroom bedraagt nu 204 klanten tegenover 185 klanten over dezelfde periode in 2014. Merkbaar is dat het aantal aanvragen afneemt. Op basis van de cijfers (lagere instroom en hogere uitstroom dan in 2014) mag je voorzichtig de conclusie trekken dat de daling ingezet is. Wanneer we de daling voor het vierde kwartaal vertalen naar een schatting van 5 klanten per maand komen we op een gemiddeld aantal klanten van 850 uit $(861 + 838 / 2)$.

IOAW/Z

T/m de 1^e begrotingswijziging 2015 is uitgegaan van een gemiddeld aantal IOAW/Z uitkeringsgerechtigden van 51 en is uitgegaan van € 14.100 als kosten per gemiddelde IOAW/Z-uitkering en € 15.150 per gemiddelde IOAW/Z-uitkering. De raming is tot op heden realistisch.

Handhaving:

Per 1 juli 2015 is er bij de IGSD een 2^e handhaver aangesteld. Door de komst van deze handhaver zijn er meer mogelijkheden om de handhaver bij de Poort in te schakelen (consultfunctie) en om (fraude) onderzoeken naar lopende uitkeringen uit te voeren.

Consulten worden veelal ingezet bij de Poort maar kunnen ook tijdens een uitkeringsperiode plaatsvinden. Bij consulten kan het gaan om het raadplegen van externe bronnen of bijvoorbeeld het afleggen van een locatiebezoek.

In het eerste half jaar 2015 was er 1 handhaver en die heeft in een half jaar 36 consulten uitgevoerd. In 6 gevallen was er toen sprake van een besparing.

De resultaten van het 3^e kwartaal 2015 laten zien dat er door de twee handhavers 34 consulten zijn uitgevoerd. De 34 uitgevoerde consulten van het 3^e kwartaal, hebben in 12 gevallen geleid tot een besparing. Voor Steenwijkerland gaat dit om 11 gevallen (€ 156.123,-). Voor Westerveld gaat het om 1 consult welke geleid heeft tot een besparing (€ 13.300,-). De besparingen zijn vastgesteld op het gemiddelde uitkeringsbedrag per gemeente over het jaar 2014.

Naast consulten handelen de handhavers (langlopende) onderzoeken naar mogelijke fraude af. In alle gevallen gaat het dan om personen die al een uitkering ontvangen.

In het eerste half jaar 2015 heeft de handhaver 7 onderzoeken naar (mogelijke) fraude afgerond. Voor de gemeente Westerveld is hierbij geen fraude geconstateerd. Ook is er geen besparing gerealiseerd. Voor de gemeente Steenwijkerland is er in 2 gevallen fraude geconstateerd tot een bedrag van € 4.066,46. Beide zaken hebben een besparing opgeleverd van € 28.386,-.

De resultaten 3^e kwartaal m.b.t. afgeronde onderzoeken zijn als volgt:

Omschrijving	Geen fraude	Wel fraude	Totaal	Fraudebedrag	Besparing
Westerveld	5	2	7	€ 77.613,90	€ 26.600,00
Steenwijkerland	12	9	21	€ 63.114,71	€ 99.351,00
Totaal	17	11	28	€ 140.728,61	€ 125.951,00

Niet alle afgeronde fraudeonderzoeken hebben een besparing opgeleverd. Dit kan te maken hebben met het feit dat er fraude geconstateerd is maar klant wel recht houdt op uitkering of dat de uitkering tijdens een lopend onderzoek reeds beëindigd wordt.

Al met al is na de komst van de 2^e handhaver het preventiequote verder verbeterd, zijn er meer consultonderzoeken uitgevoerd en heeft dit geleid tot meer besparingen. Ook zijn er 28

fraudeonderzoeken afgerond, wat een sterke verbetering is ten opzichte van het eerste half jaar 2015 waarin de handhaver 7 onderzoeken naar fraude heeft weten af te ronden.

Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG)

Met ingang van 1 januari 2010 is de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) in werking getreden. Met deze wet wordt een bijdrage geleverd aan de realisatie van de doelstelling om het aantal specifieke uitkeringen aan gemeenten te verminderen.

Op 24 april 2015 heeft het ministerie van SZW het nader voorlopig budget voor 2015 bekend gemaakt. Het nader voorlopig budget bedraagt € 10.930.427.

Op basis van de aantallen t/m de 1^e begrotingswijziging 2015 en de gemiddelde kosten per uitkering zal het tekort volgens onderstaande berekening luiden:

Berekening tekort lasten inkomensvoorziening gemeente t.o.v. nader voorlopig BUIG-budget 2015

(Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten) op basis van de brief van 24 februari 2015 van de staatssecretaris mw. J. Klijnsma verzonden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer betreffende de aanpassing van het eigen risico vangnet 2015.

Het eigen risico voor de gemeenten is op grond van afspraken tussen de VNG en het ministerie van SZW verlaagd tot 5%.

Regeling		Lasten 2015
WWB		€ 11.730.000
Ioaw/z		€ 724.350
Bbz (startende ondernemers)		€ 45.000
Baten Terugvordering en verhaal 2015 (= WWB)		-€ 200.000
Totaal netto uitgaven		€ 12.299.350
Voorlopig BUIG-budget 2015		€ 10.930.427
Tekort		€ 1.368.923
Overschrijding tot en met 5% van BUIG budget is eigen risico gemeente.	€ 546.521,35	€ 0,00
Overschrijding van 5 tot 10% van BUIG budget is 50% risico gemeente.	€ 546.521,35	€ 273.260,68
Overschrijding van 10% en meer is volledige vergoeding door Rijk.	€ 275.880,30	€ 275.880,30
Uitkering vangnet (bij honorering aanvraag)		€ 549.140,98

Bijzondere bijstand en overig minimabeleid.

De uitgaven tot en met het derde kwartaal bedragen € 785.000. Dit is nagenoeg gelijk aan de kosten over dezelfde periode in 2104. In 2014 is uiteindelijk € 1.013.00 aan bijzonder bijstand en minimabeleid uitgegeven. Hoewel tot en met het derde kwartaal 2015 de kosten van chronisch zieken/gehandicapten ten opzichte van dezelfde periode in 2014 fors gedaald zijn (ruim € 60.000) zijn er stijgingen zichtbaar bij de kosten van inrichting (€ 29.000), bewindvoering (€ 58.000) en deelname maatschappelijke activiteiten (€ 16.000).

Rekening houdend met de kosten van het gemeente extrapakket (€ 25.000) en de ontwikkelingen van de kosten tot en met het derde kwartaal is de verwachting dat het beschikbare budget van € 920.000 met € 80.000 overschreden zal worden.

Compensatieregeling schoonmaakondersteuning.

Op 9 december 2014 heeft het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland besloten de "compensatieregeling schoonmaakondersteuning" als bijzondere bijstandsregeling onder te brengen bij de IGSD.

De IGSD zal de regeling gedurende 22 maanden vanaf 1 maart 2015 tot 1 januari 2017 uitvoeren. Inmiddels zijn 938 aanvragen ingediend t/m 30 september 2015 en is een bedrag van € 287.626 uitgekeerd.

Participatiebudget 2015.

Participatiebudget Steenwijkerland 2015 per 30-9-2015	
budget werkdeel	1.267.284,00
budget WI	0,00
overschot werkdeel	232.565,81
overschot WI	61.347,01
totaal	1.561.196,82
betaling werkdeel	513.855,91
nog te betalen werkdeel	386.358,44
Loonkosten 2015	434.454,00
betaling WI	27.144,50
nog te betalen WI	16.975,00
totaal	1.378.787,85
nog beschikbaar 2015	182.408,97

Stand van zaken omtrent het Participatiebudget bij de start van het vierde kwartaal is dat er nog budget beschikbaar is (ruim € 180.000). Er wordt onderzocht of in het restant van 2015 de volgende zaken ingezet kunnen worden:

- Trajecten voor klanten bij Stichting JEF en Buitengewoonte
- Screeningproject;
- Voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van implementatie Werkstapmethodiek.

Hieronder volgt de toelichting op de activiteiten re-integratie tot en met het derde kwartaal 2015.

Re-integratie tot en met het derde kwartaal

De gemeente Steenwijkerland en de gemeente Westerveld ontvangen voor het participeren van bijstandsgerechtigden en overige aangewezen doelgroepen een specifiek en geoormerkt budget, het WWB-Werkdeel, als onderdeel van het Participatiebudget. De verantwoordelijkheid voor het uitvoeringsbeleid is gemandateerd aan de IGSD. In dat kader geeft de IGSD uitvoering aan de Wet Participatiebudget. Het Werkdeel voor beide gemeenten wordt ingezet voor de inkoop en inzet van trajecten gericht op de bemiddeling naar de reguliere arbeidsmarkt, aanbodversterkende trajecten (waaronder scholing), activering, zorg en participatie. De opdracht is onze cliënten in staat te stellen een zinvolle dagbesteding tegen loonwaarde uit te oefenen. Dit zien wij als onze primaire taak. Voor hen die daartoe niet of nog niet, in staat zijn, verstrekken wij een uitkering en doen dit zo zorgvuldig mogelijk.

In het 3^e kwartaal is door de IGSD/NWG een Plan van Aanpak gepresenteerd aan de opdrachtgevers waarin de koers voor 2015-2016 is gepresenteerd.

Met dit plan, met als ondertitel *Vertrouwen Ondernemen Verbinden*, zetten wij een beweging in gang die bijdraagt tot het optimaal en effectief uitvoeren van het beleid van beide gemeenten op het gebied van de Participatiewet. Dat kan alleen optimaal als maatregelen genomen worden om af te rekenen met het achterstallig onderhoud. Dat is in het belang van de cliënten. De snelste weg naar zelfstandigheid en zelfredzaamheid is immers eigen geld verdienen. Dat is ook in het belang van de beide gemeenten. Zij zijn gebaat bij een zo hoog mogelijke beperking van de uitvoeringskosten van de Participatiewet.

Opdracht

Kijkend naar de nieuwe opgaven uit de Participatiewet vraagt onze opdracht een effectieve relatie met de werkgevers, om uitstroom van cliënten te bevorderen. De oprichting van het werkgevers service punt(WGSP) in het 2^e kwartaal van 2015 is daarin een eerste stap. De volgende is een verdere uitbouw van de samenwerking met onze partners. Om deze opdracht goed te kunnen uitvoeren is het belangrijk om zicht te hebben op de mogelijkheden van onze cliënten. Verder is het noodzakelijk dat wij de samenwerking verdiepen met partners die een relatie hebben met onze opdracht. Dat zijn werkgevers, verschaffers van werkervaringsplaatsen en zorgverleners.

Nieuwe doelgroepen

Vanaf 1 januari 2015 hebben we te maken met nieuwe doelgroepen, nieuwe uitkeringsgerechtigden:

- Banenafpraak kandidaten (Doelgroepregister);
- Voormalige Wajong doelgroep;
- Beschut werk(nieuw), na advies van UWV.

Inmiddels hebben we daar onze eerste ervaringen mee opgedaan en zijn de nieuwe werkprocessen opgesteld en bedienen we zowel onze klanten als werkgevers zo optimaal mogelijk.

Nieuwe aanpak

Tot voor kort was het geaccepteerd dat mensen met een uitkering geen tegenprestatie leverden en dat mensen met een geïndiceerde beperking door de overheid werden voorzien van werk. Dat is niet meer zo. Deze verandering vraagt om een verandering in het maatschappelijk denken.

Voor de IGSD betekent dit dat de focus, meer nog dan tot vorig jaar het geval was, dient te liggen op het begeleiden van cliënten naar reguliere arbeid. Daarbij zal het gaan om cliënten met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar eveneens cliënten met een beperking, die niet in aanmerking komen voor een indicatie "nieuw beschut". Verwacht mag worden dat een groot deel van de voormalige SW-geïndiceerden, niet als "nieuw beschut" geïndiceerd gaat worden en zich dus meldt bij de IGSD.

Voor deze nieuwe aanpak hebben beide gemeenten beleid vastgesteld, dat er op gericht is cliënten te begeleiden, afhankelijk van hun mogelijkheden, in maximaal drie fasen. Deze begeleiding mag uiteindelijk maximaal twee jaar duren.

Bij de IGSD zal het begeleiden van cliënten een vorm van aandacht vragen waarbij visueel contact, het aanbieden van mogelijkheden, het maken van concrete afspraken, het niet overnemen en meer handhaven, belangrijke kenmerken zullen zijn. Wat cliënten wel kunnen zal uitgangspunt zijn en niet hun beperkingen.

Tweede en derde kwartaal 2015

De profielindeling is doorgevoerd en de kern van de dienstverlening is dat wij begeleiding geven aan onze cliënten en daarvoor terug vragen de maximale inzet tot het benutten van arbeidspotentieel.

Voor het klantprofiel 1 is het Werkgevers Service Punt (WGSP) de plaats waar die cliënten hun begeleiding vinden. Voor deze groep is extra aandacht en begeleiding met als doel om snel resultaat te bereiken naar duurzame uitstroom in regulier werk. Door de koppeling, van consulenten en cliënten aan accountmanagers met contacten bij werkgevers in de regio, is actieve matching mogelijk. Voor profiel 2 wordt eveneens verwacht dat voor een hen meer groeipotentie aan te boren is, zodat profielwijziging tot de mogelijkheden behoort.

Cliënten in klantprofiel 3 zijn primair aangewezen op zorg- en hulpverlening door externe partijen. Dit is echter niet vrijblijvend. Het onvoldoende gebruik maken van zorg- en hulpverlening belemmert de re-integratie. In dergelijke situaties is het van belang dat de cliënt aanvullende verplichtingen krijgt opgelegd (artikel 55 Participatiewet). De begeleiding van deze doelgroep is voornamelijk gericht op participatie en het monitoren op de naleving van eventueel opgelegde aanvullende verplichtingen.

Voor klantprofiel 4 geldt dat enige vorm van participatie wordt aangeboden of door cliënt zelf wordt geregeld. Daarop wordt marginaal gemonitord. Cliënten in dit klantprofiel met ontheffing voor participatie worden marginaal getoetst op veranderingen in de situatie. Tevens wordt van klanten in profiel 3 en 4 een tegenprestatie verwacht.

Op dit moment (stand tot en met september) zijn er 1206 personen met een WWB uitkering. Zoals gesteld is er onvoldoende beeld over de mogelijkheden van deze 1206 personen. Dit speelt met name bij de klanten in profiel 3 en 4. Zij zullen allen worden bekeken om te controleren of de profielindeling de juiste is. Dat is onze taak voor de rest van 2015 en komend jaar.

Projecten

In het tweede en derde kwartaal zijn onderstaande projecten voortgezet ten behoeve van de klant en hieronder staat beschreven wat de projecten inhouden en wat de huidige stand van zaken is;

Work Fast

Hierbij worden bijstandsgerechtigden van gemeente Westerveld én Steenwijkerland direct aan de poort (en ook voor het zittend bestand) actief opgepakt, moeten ze solliciteren en hierover een aantal malen per week gesprekken voeren op de locatie van IGSD. Work Fast is een methode van individuele empowerment waardoor uitkeringsgerechtigden terug gezet worden in hun kracht. De basis van het succes ligt in de duidelijke boodschap dat de verantwoordelijkheid van het traject bij de cliënt ligt. De cijfers getuigen van een mooie ontwikkeling. Zie tabel hieronder.

De reden van uitstroom is veelal regulier werk. Tevens worden er resultaten geboekt doordat klanten, mede door de inzet van dit project, afzien van de uitkering.

Dyka

Als maatschappelijk verantwoord ondernemer biedt Dyka klanten een leer-werktraject van een jaar waarbij men zich stapsgewijs ontwikkelt tot operator-A waarmee de kans op een betaalde baan wordt vergroot. De klanten worden begeleid door een jobcoach van NWG. Deze begeleiding is gericht op ontwikkeling en doorstroming. De praktijkgerichte begeleiding wordt door Dyka geleverd.

BCS, Businessclub Steenwijkerland

Ondernemers, leden van BSC, hebben 25 tot 40 (leer)werkbanen en ervaringsplaatsen beschikbaar gesteld die gecreëerd zijn voor mensen met een arbeidsbeperking doch met arbeidsvermogen. De ondernemers zetten zich in om de klanten te begeleiden, zodat zij naar vermogen kunnen werken en krijgen gelegenheid om hun duurzaam perspectief op de arbeidsmarkt te vergroten. Na de zomervakantie is er een nieuwe start gemaakt met het project en zijn er weer klanten in traject genomen.

Stichting JEF

Naast het coachen en bemiddelen van werkzoekenden en kwetsbare burgers creëert JEF in samenwerking met de gemeente, de IGSD en UWV en lokale partijen en werkgevers ook 'nieuwe' werkgelegenheid door slim gebruik te maken van alle faciliteiten op het gebied van groen/landbouw en recreatie. We hebben op basis van de resultaten besloten het project voor het 4^e kwartaal ook voor klanten uit Steenwijkerland in te zetten.

Superr Kuinre

Maatschappelijk project gesteund door de gemeente en provincie. Praktijk is dat het moeilijk is om hier klanten te plaatsen. Locatie van de supermarkt is daarin het grootste probleem. Plaatsingen en resultaten blijven uit. Evaluatie van het project is noodzakelijk.

Sport Plus/Beweegteam

Doel is om klanten meer te laten sporten en bewegen, gedragsverandering te realiseren met betrekking tot leefstijl, gezondheid en sport en bewegen. Sport wordt als middel ingezet om arbeid gerelateerde competenties te trainen om zo een bijdrage te leveren aan werktoeleiding.

Project	Traject	2e en 3 ^e kwartaal 2015
---------	---------	------------------------------------

WGSP	Plaatsing op reguliere baan	92
	Stage	31
Work Fast	Uitstroom	37
Dyka	Fase 1 gestart	10
	Fase 2 gestart	9
	Fase 3 gestart	13
	Uitstroom	6
JEF	Regulier werk	3
	WEP	7
	Opleiding	1
	Ander traject	2
BCS	Uitstroom	3

Tabel: projecten en uitstroomresultaten

Ook zijn er in het tweede en derde kwartaal nieuwe ontwikkelingen, mooie voorbeelden daarvan zijn;

Werkgevers Service Punt "WGSP"

WGSP is een nieuwe werkwijze, waarbij er intensief wordt ingezet op profiel 1 (binnen 4 maanden mogelijkheid tot uitstroom), met als doel een hoger resultaat aan uitplaatsingen op de arbeidsmarkt, indien uitstroom niet haalbaar is, volgt inzet van parttime werkzaamheden en het beter kunnen matchen van klanten en vacatures. Er wordt m.i.v. april 2015 gewerkt met de inzet van eigen personeel in de functie van jobhunter, een matcher en een consultant, die hierbij worden ondersteund op administratief gebied. Daarnaast is er een intensieve samenwerking met accountmanagers van beide gemeenten.

Work Fast

Deze methodiek is per 1 juni 2015 ook ingezet voor klanten uit de gemeente Steenwijkerland.

Ecolan en Kwaliteit door Iedereen

Pilot trajecten gestart voor jongeren die vanuit de Pro/VSO scholen bij ons aangemeld worden, de zogenaamde nieuwe doelgroepen. We nemen de adviezen en trajecten over vanuit school en maken die ons eigen om zo de jongeren actief te houden en het perspectief op arbeid te continueren.

Loonkostensubsidie

Dit instrument wordt sinds kort toegepast op de doelgroep die daarvoor in aanmerking komt. Het is een effectief middel om werkgevers te overtuigen van het aannemen van een klant met verminderde loonwaarde.

ESF

Er is, in regioverband, gestart met ESF subsidie tijdvak 2014-2016 voor specifieke doelgroepen. Het is een administratieve belasting voor de consultants maar daar staat een aantrekkelijk subsidiebedrag tegenover.

Apparaatskosten

De in de apparaatskosten opgenomen taakstelling zal voor 2015, wederom, niet worden gerealiseerd. Dit betekent een verhoging van de gemeentelijke bijdrage in 2015 van € 435.000. De verdeling van de lasten is gebaseerd op de verdeling 75/25 over de beide gemeenten.

In de rapportage tot en met het tweede kwartaal is melding gemaakt van een overschrijding van het flex-budget (inhuur tijdelijk personeel) met € 120.000. Op basis van de aangegeven verplichtingen over 2015 is deze prognose nog actueel.

De lasten van vast personeel zullen binnen het beschikbare budget blijven. Daarbij is rekening gehouden met de eenmalige uitkering van 0.74 procent in de maand oktober 2015.

Wanneer de taakstelling buiten beschouwing wordt gelaten is het totaal beeld van de prognose van de ontwikkelingen van de budgetten dat deze binnen de begroting zullen blijven.

Terug naar het agendapunt